

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKA

IF-PP.740.10.2014.EK

Urząd Miejski w Środzie Śląskiej
2016-06-17,

10388 / 2015

Golebkek Elżbieta [0 201 0]

ław, dnia 8 czerwca 2015 r.

BRN/GMA
ZJA

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE Nr 4/2015

w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska.

Na podstawie art. 96 ust. 1, 2 i 8 oraz art. 208 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U.2015.196) wprowadzam do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska uchwalonej uchwałą Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej nr XLIII/375/14 z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska, następujące obszary udokumentowanych złóż kopalin:

1. **węgla brunatnego „Ruja”** - Zawiadomienie Ministra Środowiska z dnia 31 marca 2011 r., znak: DGiKGkzk – 4741 – 4/7975/14627/11/AW,
2. **kruszywa naturalnego w Gozdawie** - Decyzja nr I/12/91 Wojewody Wrocławskiego z dnia 21 listopada 1991 r.,
3. **surowca ceramicznego „Chwalimierz”** - Decyzja Nr 5/2003 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 marca 2003 r. zmieniająca Decyzję Nr 45/98 Wojewody Wrocławskiego z dnia 22 czerwca 1998 r.,
4. **kruszywa naturalnego „Krynicy III”** - Zawiadomienie Starosty Średzkiego z dnia 19 listopada 2009 r., znak: ŚiP.7530/12-dec/09,
5. **Kruszywa naturalnego (piasków i żwirów) „Wrocławice”** - Decyzja nr 53/2012 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2012 r.,

zgodnie z załącznikami Nr 1a i 1b do niniejszego zarządzenia.

UZASADNIENIE

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U.2915.196) zwana dalej ustawą PgiG.

Zgodnie z art. 95 ustawy PgiG udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, a także udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla, w celu ich ochrony ujawnia się w studiach

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa. W terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto, w terminie 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża węglowodorów obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Art. 96 ustawy Pgg stanowi również, że wojewoda wprowadza obszar udokumentowanego złoża kopaliny albo obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze po upływie ww. 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej w odniesieniu do obszaru udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszaru udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla. W odniesieniu do złóż węglowodorów wojewoda wprowadza obszar udokumentowanego złoża do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze po upływie 6 miesięcy od upływu terminu ww. 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów przez właściwy organ administracji geologicznej. Również art. 208 ustawy Pgg stanowi, że obszary złóż kopalin, dla których właściwy organ administracji geologicznej przyjął dokumentację geologiczną bez zastrzeżeń przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i które nie zostały wprowadzone do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, nie później niż w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Po upływie tego terminu wojewoda wprowadza udokumentowany obszar kopalin do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze.

W celu oceny realizacji obowiązków ustawowych Wojewoda Dolnośląski, pismem z dnia 24 września 2013 r., znak: IF-PP.744.1.2013.ESZ1 wystąpił do Burmistrza Środy Śląskiej o udzielenie informacji na jakim etapie znajduje się realizacja ww. wymogów ustawy Pgg, a w szczególności w zakresie wprowadzenia do studium udokumentowanych złóż węgla brunatnego. Pismem z dnia 10 października 2013 r., znak: GNA.6720.6.2013 Zastępca Burmistrza poinformował, że gmina Środa Śląska przystąpi do aktualizacji obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pod kątem wymagań określonych w ustawie Pgg w I kwartale 2014 r., po zabezpieczeniu na ten cel środków w budżecie gminy.

W związku z faktem, że upłynął termin określony przepisami prawa na aktualizację przez gminę studium w zakresie udokumentowanych złóż kopalin, pismem z dnia 15 maja 2014 r., znak: IF-PP.740.10.2014.EK6 Wojewoda Dolnośląski wystąpił do Burmistrza Środy Śląskiej o przekazanie aktualnego dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska w celu weryfikacji jego zapisów i oceny konieczności podejmowania działań wynikających z przepisów ustawy Pgg. Ponadto pismami z dnia 15 maja 2014 r., znak: IF-PP.740.10.2014.EK6 wystąpiono do Ministerstwa Środowiska, Marszałka Województwa Dolnośląskiego i Starosty Powiatu Średzkiego o przekazanie potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii decyzji zatwierdzających dokumentację geologiczną lub przyjmujących bez zastrzeżeń dokumentację geologiczną wraz z załącznikami graficznymi pozwalającymi na weryfikację zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska

i umożliwiającymi wprowadzenie graficznego oznaczenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin i obszarów udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla w granicy gminy.

Pismem z dnia 30 maja 2014 r., znak: GNA.6727.3.14.2014 Burmistrz Środy Śląskiej przekazał obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska oraz poinformował, że w celu realizacji wymogów ustawy Pgił Rada Miejska w Środzie Śląskiej w dniu 28 maja 2014 r. podjęła uchwałę nr XLI/359/14 w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska. Po przekazaniu niezbędnych materiałów przez Marszałka Województwa pismem z dnia 10 czerwca 2014 r., znak: DOW-G.II.7634.198.2014.KW oraz Ministerstwo Środowiska pismem z dnia 11 lipca 2014 r., znak: DNG-4711-3/28201/14/MC dokonano gruntownej analizy otrzymanych dokumentów. Następnie, w piśmie z dnia 28 sierpnia 2014 r., znak: IF-PP.740.10.2014.EK6 Wojewoda Dolnośląski zawiadomił Burmistrza Środy Śląskiej o podjęciu działań związanych z wprowadzeniem udokumentowanych złóż, które nie zostały ujawnione w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska oraz przedstawił projekt porozumienia pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim a Gminą Środa Śląska, którego przedmiotem było określenie zasad finansowania wynagrodzenia Wykonawcy wprowadzającego do dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska udokumentowanych złóż w ramach prowadzonej przez Wojewodę Dolnośląskiego procedury wydawania zarządzenia zastępczego. Pismem z dnia 4 września 2014 r., znak: GNA.6727.3.14.2014 Burmistrz Środy Śląskiej zwrócił się z prośbą o odstąpienie od podjętych przez Wojewodę Dolnośląskiego działań i zezwolenie na kontynuację przez gminę rozpoczętych prac w celu realizacji obowiązku ustawowego. Pismem z dnia 24 września 2014 r., znak: IF-PP.740.10.2014.EK6 Wojewoda Dolnośląski wyjaśnił Burmistrzowi Środy Śląskiej, że ustawa Pgił jednoznacznie określa w art. 95 i 208 termin ujawnienia czy też wprowadzenia, udokumentowanego złoża do dokumentu, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Termin ten, określony przepisami prawa jest terminem materialnoprawnym, którego uchybienie wywołuje skutek w postaci wygaśnięcia praw lub obowiązków o charakterze materialnoprawnym. Inaczej ujmując, termin materialnoprawny ogranicza w czasie realizację prawa podmiotowego, zaś konsekwencją jego uchybienia jest wygaśnięcie możliwości dokonania czynności określonej ustawą. Ponadto Wojewoda Dolnośląski zwrócił się z prośbą o przekazanie do dnia 15 października 2014 r. obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska w wersji elektronicznej na nośniku CD.

Po przekazaniu przez gminę Środa Śląska niezbędnych materiałów, podpisaniu w dniu 16 października 2014 r. porozumienia, do którego aneks podpisano w dniu 13 marca 2015 r. oraz zapewnieniu, w piśmie z dnia 8 stycznia 2015 r., znak: GNA.6727.3.14.2014, o zabezpieczeniu środków finansowych w budżecie gminy, Wojewoda Dolnośląski przeprowadził postępowanie przetargowe, w wyniku którego wyłoniony został wykonawca.

W dniu 26 marca 2015 r. podpisana została z wykonawcą (Regioplan Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kasztanowej 18-20/34^{ca} we Wrocławiu, reprezentowanym przez Prezesa Spółki Stanisława Sirojć) umowa, której przedmiotem było wprowadzenie do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska, w formie projektu studium następujących udokumentowanych złóż:

1. **węgla brunatnego „Ruja”** do tekstu studium stanowiącego załącznik nr 1a do niniejszego zarządzenia,
2. **kruszywa naturalnego w Gozdawie** do rysunku studium stanowiącego załącznik nr 1b do niniejszego zarządzenia,

3. **surowca ceramicznego „Chwalimierz”** do rysunku studium stanowiącego załącznik nr 1b do niniejszego zarządzenia,
4. **kruszywa naturalnego „Krynica III”** do tekstu studium stanowiącego załącznik nr 1a do niniejszego Zarządzenia i rysunku studium stanowiącego załącznik nr 1b do niniejszego zarządzenia.
5. **kruszywa naturalnego (piasków i żwirów) „Wrocławice”** do tekstu studium stanowiącego załącznik nr 1a do niniejszego Zarządzenia i rysunku studium stanowiącego załącznik nr 1b do niniejszego zarządzenia.

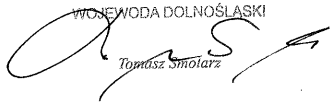
Pismem z dnia 11 maja 2015 r., znak: REG/102/2015 wykonawca przekazał projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska z wprowadzonymi obszarami złóż kopalin zgodnie z ww. umową. W dniu 18 maja 2015 r. przekazany został wykonawcy Protokół wad nr 1. Pismem z dnia 28 maja 2015 r., znak: REG/129 /2015 wykonawca przedłożył skorygowany projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska. Tym samym obszary ww. złóż kopalin ujawnione zostały w tym dokumencie mocą niniejszego zarządzenia zastępczego.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

Od niniejszego zarządzenia przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu w terminie 30 dni od dnia doręczenia tego zarządzenia, którą to skargę należy wnieść za pośrednictwem Wojewody Dolnośląskiego.

Niniejsze zarządzenie zastępcze podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu oraz Gminy Środa Śląska.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Tomasz Smolarz

Załącznikami do niniejszego zarządzenia są:

1. Nr 1a – ujednolicony tekst Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska z wyróżnieniem wprowadzonych zmian.
2. Nr 1b – ujednolicony rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska z wyróżnieniem wprowadzonych zmian w skali 1 : 10 000.

Otrzymują:

- ① Rada Miejska w Środzie Śląskiej – wersja elektroniczna i papierowa.
2. IF-PP - a/a – wersja elektroniczna

Do wiadomości:

1. Burmistrz Środy Śląskiej – wersja elektroniczna i papierowa.
2. Biuro Organizacyjno Administracyjne – w/m.

BURMISTRZ ŚRODY ŚLĄSKIEJ

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ŚRODA ŚLĄSKA**

Załącznik Nr 1a do Uchwały Nr XLIII/375/14
Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 27 sierpnia 2014 r.

Załącznik Nr 1a do Zarządzenia Zastępczego Wojewody Dolnośląskiego
Nr 4/2015 z dnia 8 czerwca 2015 r.

Zmiany w załączniku Nr 1a wprowadzone Zarządzeniem Zastępczym Wojewody
Dolnośląskiego zostały wyróżnione kolorem czerwonym.

Środa Śląska 2015 r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I. CZĘŚĆ INFORMACYJNA	4
1. PODSTAWA PRAWNA	5
2. MATERIAŁY WEJŚCIOWE	6
3. CEL OPRACOWANIA	7
4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
ROZDZIAŁ II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	9
1. ŚRODOWISKO ANTROPOGENICZNE	10
1.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	10
1.2. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ	10
1.3. STRUKTURA WŁADANIA GRUNTAMI	11
1.4. STAN ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH	12
1.5. DEMOGRAFIA I BEZROBOCIE	14
2. STAN I UWARUNKOWANIA ZAINWESTOWANIA	22
2.1. STRUKTURA ZAINWESTOWANIA	24
2.2. USŁUGI	26
2.3. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	32
2.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	33
2.5. WYDOBYCIE KOPALIN	35
3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	35
3.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO - GEOGRAFICZNE	35
3.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	36
3.3. WARUNKI KLIMATYCZNE	42
3.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	43
3.5. FLORA I FAUNA	46
3.6. ZANIECZYSZCZENIE ATMOSFERY	48
3.7. TERENY OBJĘTE RÓŻNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU	49
4. ŚRODOWISKO KULTUROWE	51
4.1. ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA	51
4.2. OSADNICTWO PRADZIEJOWE I ŚREDNIOWIECZNE NA TERENIE GMINY ŚRODA ŚLĄSKA	58
5. SIEĆ KOMUNIKACYJNA – ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	60
5.1. POŁOŻENIE, POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	60
5.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA	60
5.3. KOMUNIKACJA DROGOWA	60
5.4. ZAPLECZE TECHNICZNE	63
5.5. TRASY ROWEROWE I SZLAKI TURYSTYCZNE	63
5.6. UWARUNKOWANIA	64
6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – STAN INSTNIEJĄCY I UWARUNKOWANIA	65
6.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	65
6.2. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW	80
6.3. USUWANIE I UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW	82
6.4. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	83
6.5. ZAOPATRZENIE W GAZ	83
6.6. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	84
6.7. TELEKOMUNIKACJA	84
ROZDZIAŁ III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	85

SPIS TABEL

Tab. 1. Struktura władania gruntami*	11
Tab. 2. Stan zasobów mieszkaniowych w latach 90-tych	12
Tab. 3. Zasoby mieszkaniowe. Mieszkania zamieszkałe według okresu budowy budynków. Stan na 1995 rok	12
Tab. 4. Ludność korzystająca z sieci komunalnej w miastach*	12
Tab. 5. Warunki mieszkaniowe ludności w 1997 roku – podstawowe wskaźniki.	13
Tab. 6. Liczba ludności w gminie w latach 90-tych*	14
Tab. 7. Ludność według wieku – grupy wiekowe.	15
Tab. 8. Prognoza struktury ludności według wieku*	16
Tab. 10. Prognoza liczby mieszkańców w gminie Środa Śląska według miejscowości na rok 2020*	17
Tab. 11. Ruch naturalny ludności	18
Tab. 12. Migracje ludności	19
Tab. 13. Bezrobocie.	21
Tab. 14. Mierniki demograficzne*	21
Tab. 15. Kryteria oceny bezrobocia.	21
Tab. 16. Kryteria oceny zjawisk demograficznych	22
Tab. 17. Jednostki zarejestrowane w systemie regon na terenie gminy w latach 1993-1998	23
Tab. 18. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji w 1997r.	24
Tab. 19. Pracujący w gospodarce ogółem według sekcji EKD	24
Tab. 20. Zestawienie jednostek zarejestrowanych w systemie „REGON” działających na terenie gminy, według sekcji i działów EKD.	25
Tab. 21. Przedszkola funkcjonujące na terenie gminy Środa Śl.	28
Tab. 22. Dynamika zmian w szkolnictwie podstawowym na terenie gminy w latach 1990-1997	29
Tab. 23. Zestawienie placówek szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie gminy Środa Śl.	29
Tab. 24. Zestawienie obiektów służby zdrowia w gminie Środa Śl. wg. GUS w latach 1991-1997	30
Tab. 25. Publiczne placówki służby zdrowia w gminie.	30
Tab. 26. Personel służby zdrowia.	31
Tab. 27. Użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej w 1997 r w hektarach.	33
Tab. 28. Użytkowanie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1997 w ha.	33
Tab. 29. Średnia zawartość metali ciężkich w warstwie ornej gleb na terenie gminy.	34
Tab. 30. Plony głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1997 r. Trzy zboża podstawowe* ...	34
Tab. 31. Obszary prognostyczne wyznaczone na terenie gminy.	41
Tab. 32. Przepływy charakterystyczne Odry	43
Tab. 33. Lesistość w latach 1994-97.	46
Tab. 34. Obszary gminy objęta różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w.1996r.....	49
Tab. 35. Terytorialne zestawienie gatunków zatwierdzonych pomników przyrody występujących w miejscowościach gminy Środa Śląska.	50
Tab. 36. Stan motoryzacji w gminie (wraz z miastem) Środa Śl. na koniec 1998 r.*	61
Tab. 37. Zestawienie dróg gminnych w gminie Środa Śl.	61
Tab. 38. Zestawienie dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w gminie Środa Śląska.	62
Tab. 39. Natężenie ruchu kołowego na drodze krajowej 344 i wojewódzkiej 346 na obszarze gminy*	63
Tab. 40. Prognoza ruchu kołowego na drodze krajowej nr 344 i wojewódzkiej nr 346 w gminie*	63

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura władania gruntami	11
Wykres 2. Dynamika zmian liczby ludności w gminie w latach 90-tych*	14
Wykres 3. Struktura wieku w gminie w roku 1997.	15
Wykres 4. Dynamika zmian struktury ludności w gminie według grupy wiekowej*	15
Wykres 5. Dynamika zmian struktury płci na terenie gminy w latach 90-tych*	18
Wykres 6. Dynamika przyrostu naturalnego ludności w gminie w latach 1990-1997*	19
Wykres 7. Migracje ludności w latach 1990-1997.	20
Wykres 8. Migracje według miast i wsi w latach 1990-1997.	20
Wykres 9. Dynamika zmian w gospodarce w latach 1993-1997.	23
Wykres 10. Liczba mieszkańców przypadająca na personel służby zdrowia	31

Rozdział I.
CZĘŚĆ INFORMACYJNA.

1. PODSTAWA PRAWNA.

1. Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139).
2. Ustawa o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, ze zmianami).
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 10 stycznia 1995 r. w sprawie trybu sporządzania programów oraz negocjacji i warunków wprowadzania zadań rządowych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. nr 8, poz. 38).
4. Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. (t.j. Dz. U. nr 49/1994 r., poz. 196).
5. Rozporządzenie ministra Ochrony Środowiska i leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji. (Dz. U. nr 93 poz. 589).
6. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991 r. (Dz. U. nr 114/1991 r., poz. 492, z późn. zmianami).
7. Ustaw o lasach z dnia 30 września 1991 r. (Dz. U. Nr 101 poz. 444).
8. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. nr 16, poz. 78).
9. Ustawa o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. nr 115/1997 r., poz. 741).
10. Ustawa o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa z dnia 19 października 1991 r. (t.j. Dz. U. nr 57/1995 r., poz. 299).
11. Ustawa "Prawo geologiczne i górnicze" ~~z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. nr 27/1994 r., poz. 96)~~ z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 196).
12. Ustawa "Prawo wodne" z dnia 24 października 1974 r. (Dz. U. nr 38/1974 r., poz. 230, z późniejszymi zmianami).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie ustanawiania stref ochronnych ujęć i źródeł wody (Dz. U. nr 116, poz. 504).
14. Ustawa o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 r. (Dz. U. nr 10/1962 r., poz. 48, z późniejszymi zmianami).
15. Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. nr 14/1985 r., poz. 60, z późniejszymi zmianami).
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. nr 52/1959 r., poz. 315).
17. Ustawa o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 22 marca 1990 r. (Dz. U. nr 34/1990 r., poz. 198).
18. Uchwała Rady Gminy i Miasta Środa Śląska w sprawie przystąpienia do sporządzania "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska" nr III/31/98 z dnia 30 kwietnia 1998

2. MATERIAŁY WEJŚCIOWE.

- Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska, opracowany przez Przedsiębiorstwo Projektowo-Usługowe Pro-Urbi, uchwalony uchwałą nr 34/94 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 7 grudnia 1994.
- Miejscowy plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego miasta Środa Śląska,
- Studium zagospodarowania przestrzennego województwa wrocławskiego. Wojewódzka Pracownia Urbanistyczna we Wrocławiu – Wrocław grudzień 1998 r.
- Mapa geologiczno - gospodarcza Polski, arkusze: 762 – Środa Śląska, 725 – Brzeg Dolny. Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie - 1998 r.
- Mapa sozologiczna Polski, arkusz M-33-34-C Środa Śląska. Główny Urząd Geodezji i Kartografii - Warszawa 1998 r.
- Generalna strategia ochrony przed powodzią dorzecza Górnej i Środkowej Odry po Wielkiej Powodzi Lipcowej 1997 r., Hydroprojekt Wrocław Spółka z o.o., Wrocław 1998 r.
- Założenia programu modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego. Program Odra 2006, Pełnomocnik Rządu do Spraw Usuwaniu Skutków Powodzi, Wrocław 1998 r.
- Przekształcenie obszarów wiejskich makroregionu południowo-zachodniego. Pod redakcją naukową prof. Dr hab. Zofii Więckowicz - Wrocław 1998 r.
- Prognoza ludności Polski wg woj. na lata 1996 – 2020. GUS – Warszawa 1997 r..
- Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego – 1996. Wojewódzki Urząd Statystyczny we Wrocławiu - lipiec 1997r.
- Rocznik Statystyczny Województwa Wrocławskiego 1990 r. i 1998 r, Urząd Statystyczny we Wrocławiu.
- Wykaz jednostek zarejestrowanych w systemie Regon na terenie gminy Środa Śląska, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 1999 r.
- Struktura władania gruntami dla terenu gminy Środa Śląska - opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miasta i Gminy w Środzie Śląskiej – sierpień 1999 r.
- Inwentaryzacja urbanistyczna terenu gminy Środa Śląska - opracowanie własne - czerwiec 1999 r.
- Koncepcja gospodarki odpadami na terenie gminy Środa Śląska, KOL S.C., Wrocław 1997 r.
- Koncepcja programowa gazyfikacji, Zakład projektowania i programowania, Wrocław 1992 r.
- Koncepcja kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w Rakoszycach, PE Marko, Wrocław 1997 r.
- Gospodarka ściekowa dla miejscowości: Rzeczyca, Brodno, Zakrzów, Słup i Kobylniki, Środa Śląska, PPW Gwarant, Wrocław 1993 r.
- Decyzja nr I/12/91 Wojewody Wrocławskiego z dnia 21 listopada 1991 r. dotycząca zatwierdzenia karty rejestracyjnej złoża kruszywa naturalnego w Gozdawie.
- Decyzja Nr 5/2003 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 marca 2003 r. zmieniająca Decyzję Nr 45/98 Wojewody Wrocławskiego z dnia 22 czerwca 1998 r. w części dotyczącej zatwierdzenia zasobów bilansowych złoża surowca ceramicznego „Chwalimierz”.
- Zawiadomienie Starosty Średzkiego z dnia 19 listopada 2009 r., znak: ŚiP.7530/12-dec/09 o przyjęciu dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego „Kryniczno III”.
- Zawiadomienie Ministra Środowiska z dnia 31 marca 2011 r., znak: DGiKGzkz – 4741 – 4/7975/14627/11/AW o przyjęciu dokumentacji geologicznej złoża węgla brunatnego „Ruja”.
- Decyzja nr 53/2012 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2012 r. zatwierdzająca dokumentację geologiczną złoża piasków i żwirów „Wrocisławice”.

3. CEL OPRACOWANIA.

Niniejsze "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska ma za zadanie określić zasady polityki przestrzennej i rozwoju gminy Środa Śląska oraz występujące uwarunkowania ich realizacji.

W oparciu o uchwalone "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Śląska" Rada Gminy podejmować będzie decyzje odnośnie potrzeb i zakresu opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy zgodnie z przyjętą polityką zagospodarowania przestrzennego.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.

Gmina Środa Śląska położona jest w centralnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie Średzkim. Miasto Środa Śląska znajduje się 32 km na zachód od Wrocławia na starym szlaku handlowym, w połowie drogi pomiędzy Wrocławiem a Legnicą. Od północy gmina graniczy z powiatem Wołowskim, od południa z powiatem Jaworskim. Posiada dobre powiązania komunikacyjne z Wrocławiem oraz sąsiednimi gminami i miastami: Miękinią, Malczycami, Kałami Wrocławskimi. Gmina zajmuje powierzchnię 21493 ha. Sieć osadniczą tworzy 27 miejscowości rozmieszczonych równomiernie wokół miasta Środa Śląska. Głównymi ośrodkami gminy są: miasto Środa Śląska, licząca 8630 mieszkańców oraz wsie Szczepanów, Ciechów i Rakoszyce. Gęstość zaludnienia wynosi 90 mieszkańców na 1 km².

Według danych z systemu „REGON” na terenie gminy Środa Śląska funkcjonuje obecnie łącznie 1276 jednostek. W większości są to przedsiębiorstwa prywatne, zatrudniające do 20 osób. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 36 dużych jednostek zatrudniających do 100 pracowników oraz 9 zatrudniających ponad 100 pracowników.

Środa Śląska jest gminą o dobrze rozwiniętej funkcji rolniczej i produkcyjnej. Zatrudnienie w działalności produkcyjnej jest wyższe o 6,8% od przeciętnego na terenie dawnego województwa Wrocławskiego i wynosi 34% ogółu pracujących. Z tego 73,4% przypada na sektor prywatny, a 26,6% na sektor publiczny. W mieście dobrze rozwinięta jest usługowa funkcja handlowa, 329 przedsiębiorstw stanowi 39,8% ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek.

Gmina położona jest w dwóch krainach geograficznych, różniących się wyraźnie konfiguracją terenu i glebami, są to Dolina Odry i Wysoczyzna Średzka. Wysoczyzna Średzka ma układ falistej moreny polodowcowej o pagórkach z łagodnymi zboczami i grzbiecami, na glebach o wysokich klasach bonitacyjnych. Jest ona wykorzystywana prawie wyłącznie rolniczo. Przewyższenia na tych terenach dochodzą do 50 metrów. W pobliżu Rakoszyca znajduje się najwyższe wzniesienie, wynoszące 169 m. Zupełnie inaczej zbudowana jest Dolina Odry, gdzie dominują osady rzeczne oraz gleby piaszczyste obsadzone sosną, o płaskim ukształtowaniu. Układ terenu zmodyfikowany jest wałami przeciwpowodziowymi, zmieniającymi stosunki wodne. Na terenie gminy płyną ponadto rzeki: Średzka Woda, Cicha Woda, Stary Rów i Nowy Rów, są to rzeki zanieczyszczone. Na terenie gminy znajdują się zbiorniki wodne o łącznej powierzchni zalewu 26 ha.

Lasy i grunty leśne zajmują 3780 ha co stanowi 17,6% powierzchni gminy. Większość lasów skoncentrowana jest w części północnej, na terenie projektowanego Parku Krajobrazowego Doliny Odry. Lasy wodochronne stanowią wąski pas wzdłuż Odry, pozostałe to lasy chroniące środowisko. Użytki rolne zajmują powierzchnię 15726 ha co stanowi 73,2% ogólnej powierzchni gminy. W gminie dominują gleby dobre. Gleby chronione klasy I-III zajmują 6516 ha (41,26% użytków rolnych), klasy IV zajmują 7672 ha (48,58% użytków rolnych). Klimat jest korzystny dla potrzeb rolnictwa, z długim okresem wegetacyjnym i opadami w granicach 600 mm rocznie. Produkcja rolna ukierunkowana jest na uprawy polowe.

Do obiektów stanowiących zagrożenie dla środowiska zalicza się lokalne ciepłownie, wysypisko śmieci, zakłady przemysłowe. Przez gminę przebiega droga krajowa 344 oraz linia kolejowa, które są emitorami zanieczyszczeń oraz hałasu.

Rozdział II.
UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY

1. ŚRODOWISKO ANTROPOGENICZNE.

1.1. Położenie administracyjne.

Gmina Środa Śląska położona jest w centralnej części województwa Dolnośląskiego, w centralnej części Powiatu Średzkiego.

Środa Śląska graniczy na obszarze powiatu Średzkiego z gminami:

- Miękinia od wschodu,
- Kostomłoty od południa,
- Malczyce od zachodu,

Od strony północnej graniczy z gminą Wołów i Brzeg Dolny, położonymi w powiecie Wołowskim,

Od strony południowej graniczy z gminą Kostomłoty, Kąty Wrocławskie i Wądroże Wielkie, położonymi w powiecie Jaworskim.

Centralnie położone miasto Środa Śląska zajmujące około 7% powierzchni gminy, otoczone jest równomiernie rozłożoną siecią 27 miejscowości.

1.2. Struktura sieci osadniczej.

Najważniejszym ośrodkiem usługowym poziomu II w gminie jest miasto Środa Śląska. Na jego terenie mieszka ponad 45% ogólnej liczby mieszkańców zameldowanych na obszarze całej gminy. Zasięgiem obsługi obejmuje granice powiatu Średzkiego, świadcząc usługi dla mieszkańców miasta, gminy i gmin przyległych na lewym brzegu Odry.

Na terenie gminy znajdują się trzy ośrodki I° z poszerzonym programem usługowym współpracujące z ośrodkiem powiatowym. Należą do nich Szczepanów, Ciechów i Rakoszyce. Na terenie tych ośrodków mieszka około 20% mieszkańców całej gminy i 35% mieszkańców gminy z wyłączeniem miasta.

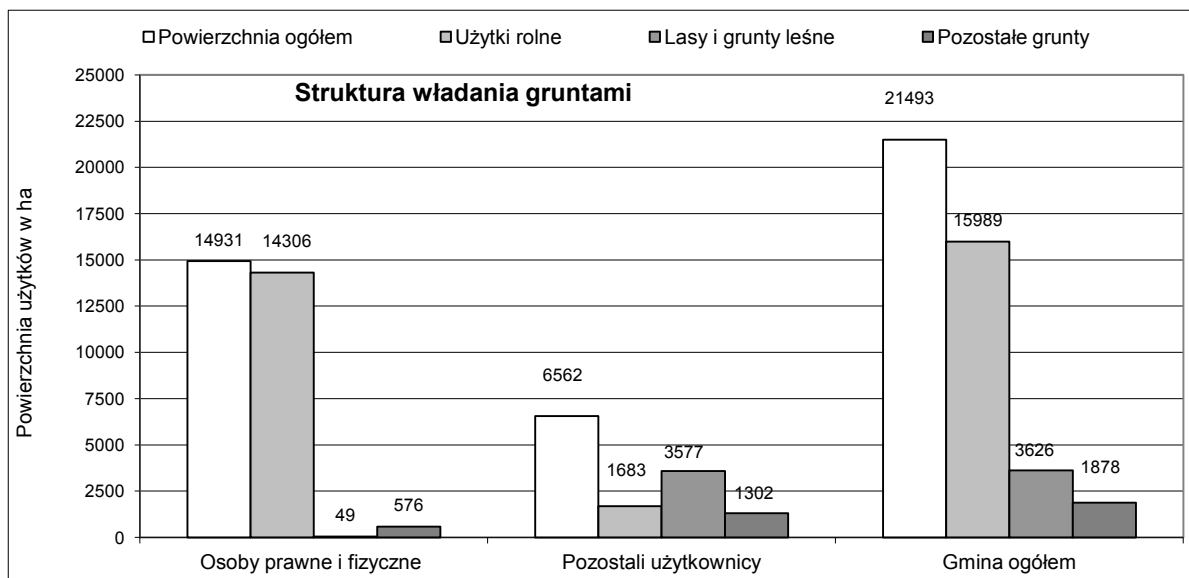
Przedmoście, Kryniczno i Wrocisławice zostały zakwalifikowane jako ośrodki usługowe I°.

Pozostałe ośrodki usługowe oferują usługi na poziomie elementarnym.

Zaliczono do nich: Brodno, Bukówek, Cesarzowice, Chwalimierz, Jastrzębce, Juszczyń, Komorniki, Kulin, Ogrodnica, Proszków, Przedmoście, Święte.

1.3. Struktura władania gruntami.

Wykres 1. Struktura władania gruntami

Tab. 1. Struktura władania gruntami*

Sposób użytkowania gruntów	Gmina ogółem	Gospodarstwa osób prawnych i fizycznych		Pozostali użytkownicy	
	[ha]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
Powierzchnia ogółem	21493	14931	69,5%	6562	30,5%
Użytki rolne	15989	14306	89,5%	1683	10,5%
Lasy i grunty leśne	3626	49	1,4%	3577	98,6%
Pozostałe grunty	1878	576	30,7%	1302	69,3%

*wg danych GUS

Sposób zainwestowania gminy wskazuje na jej typowo rolniczy charakter. Użytki rolne zajmują 73,2% całego obszaru gminy, z czego przeważająca część: 89,5% znajduje się w użytkowaniu osób prawnych i fizycznych.

Pozostała część 10,5% użytków rolnych to grunty wielkoobszarowych gospodarstw dzierżawionych od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Grunty leśne zajmują w sumie 16,8% powierzchni całego obszaru gminy co stanowi niewiele ponad połowę średniej zakładanej lesistości kraju. Są to prawie w całości lasy państwowe.

Według danych uzyskanych z gminy większość terenów na obszarze gminy jest własnością prywatną, jest to około 66,87% całej powierzchni gminy. Drugie pod względem zajmowanego obszaru są grunty Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa zajmujące około 31,76% powierzchni gminy. Grunty gminne, z wyłączeniem terenów komunikacyjnych, stanowią około 1,12% całego obszaru gminy. Własnością organizacji religijnych jest około 1% powierzchni gminy. Własności Skarbu Państwa we władaniu Starostwa Powiatu Średzkiego zajmuje poniżej 2% całkowitej powierzchni gminy. W zestawieniu nie uwzględniono terenów komunikacji.

1.4. Stan zasobów mieszkaniowych.

Tab. 2. Stan zasobów mieszkaniowych w latach 90-tych.

Lata	Mieszkania	Izby	Powierzchnia Użytkowa Mieszkań w tys. m ²	Przeciętna		
				powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	liczba osób na mieszkanie	liczba osób na izbę
1990	5121	18654	336,3	81,2	-	-
1991	5166	18819	339,2	65,7	3,6	0,99
1992	5306	19396	349,3	65,8	3,56	0,97
1993	5380	19704	354,7	65,9	3,52	0,96
1994	5408	19836	357,3	66,1	3,49	1,0
1995	5414	19875	358,1	66,2	3,5	0,95
1996	5434	19963	359,9	66,2	3,5	0,95
1997	5491	20202	363,4	66,2	3,4	0,9
1998	5486	20197	363,5	66,3	3,43	0,93

Tab. 3. Zasoby mieszkaniowe. Mieszkania zamieszkałe według okresu budowy budynków. Stan na 1995 rok.

rok budowy	miasto [% ogółu mieszkań]	wieś [% ogółu mieszkań]
przed 1945	47,9	71,0
1945-1960	2,8	1,3
1961-1978	24,2	16,3
1979-1995	25,1	10,8

Okolo 50% zasobów mieszkaniowych miasta zostało wybudowanych po wojnie. Większość mieszkań znajduje się w spółdzielczych budynkach wielorodzinnych wybudowanych w latach 70-tych, 80-tych i w pierwszej połowie 90-tych. W wyniku regresu budownictwa spółdzielczego ruch budowlany począwszy od roku 1995 uległ zahamowaniu. Przyrost substancji mieszkaniowej zaledwie równoważył ubytki. W drugiej połowie lat 90 nowe mieszkania powstawały głównie w zabudowie jednorodzinnej. Należy przypuszczać że zgodnie z tendencją występującą w ostatnich latach przyrost będzie następował głównie w budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych. Głównie będzie to zabudowa jednorodzinna, lub zabudowa wielorodzinna o niskiej intensywności realizowana przez prywatne firmy deweloperskie.

Na terenie wsi gminy Środa Śląska okolo 71% zasobów mieszkaniowych pochodzi z przed 45 roku. Są to często budynki w złym stanie technicznym, wymagające kompleksowych prac modernizacyjnych. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne uzależnione jest głównie od wieku budynków. Dobrze wyposażone są mieszkania na terenie miasta, wybudowane po wojnie. Dużo gorzej mieszkania najstarsze, wybudowane przed 1945 rokiem.

Tab. 4. Ludność korzystająca z sieci komunalnej w miastach*

w liczbach bezwzględnych			w % ogółu ludności miast		
wodociągi	kanalizacja	gaz	wodociągi	kanalizacja	gaz
8567	6414	8761	97,8	73,2	50,5

*rocznik statystyczny woj. wrocławskiego 1998

Na terenie miasta:

- 97,8% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej, jest to na średnim poziomie dla dawnego woj. wrocławskiego.
- 73,2% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, jest to poniżej średniej dla dawnego woj. wrocławskiego o ponad 18%.
- 50,5% mieszkańców korzysta z sieci gazowych, jest to wynik prawie połowę gorszy od średniej, który wynosi 92,6%.

Tab. 5. Warunki mieszkaniowe ludności w 1997 roku – podstawowe wskaźniki.

	Przeciętna liczba osób		Przeciętna pow. użytkowa w m ²		
	na 1 mieszk.	na 1 izbę	1 mieszk.	1 izby	na 1 osobę
Średnia dla dawnego woj. wrocławskiego	3,2	0,9	60,4	17,3	19,1
Gmina Środa Śląska	3,4	0,9	66,2	18,0	19,3

Wskaźniki określające warunki mieszkaniowe na terenie miasta i gminy są porównywalne ze standardowymi dla byłego woj. wrocławskiego.

Pożądany docelowy stan zasobów mieszkaniowych powinien odpowiadać wskaźnikom:

- ilość osób/mieszkanie 2,8-3,0
- ilość osób/izbę 0,5-0,75
- powierzchnia użytkowa m²/osobę 25-30
- powierzchnia użytkowa m²/mieszkanie 75/80

Prognoza demograficzna zakłada wzrost liczby ludności miasta i gminy z 18849 w roku 1999 do poziomu 19700 w roku 2020. Oznacza to wzrost o około 850 osób. Przyjmuje się równocześnie, że ubytki substancji mieszkaniowej, spowodowane zaburzeniami urbanistycznymi i złym stanem technicznym sięgną w roku 2020 do 20% istniejących zasobów (źródło Studium Woj. Wrocławskiego).

Wzrost liczby ludności miasta i gminy, ubytki mieszkaniowe oraz rozgęszczenie mieszkań zgodnie z przyjętymi wskaźnikami spowoduje znaczny niedobór mieszkań na obszarze miasta i gminy. W mieście i gminie do roku 2020 powinno się wybudować około 2100 nowych mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej około 150 tys. m². Wymaga to uruchomienia nowych terenów budowlanych z przeznaczeniem na zabudowę mieszkaniową, głównie jednorodziną i wielorodziną o niskiej intensywności.

Funkcje podmiejskich osiedli mieszkaniowych mogą w przyszłości pełnić wsie: Szczepanów i Komorniki. Konieczna jest również modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej na terenie starego miasta. Możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności jest jednym z elementów warunkujących dalszy rozwój gospodarczy gminy.

1.5. Demografia i bezrobocie.

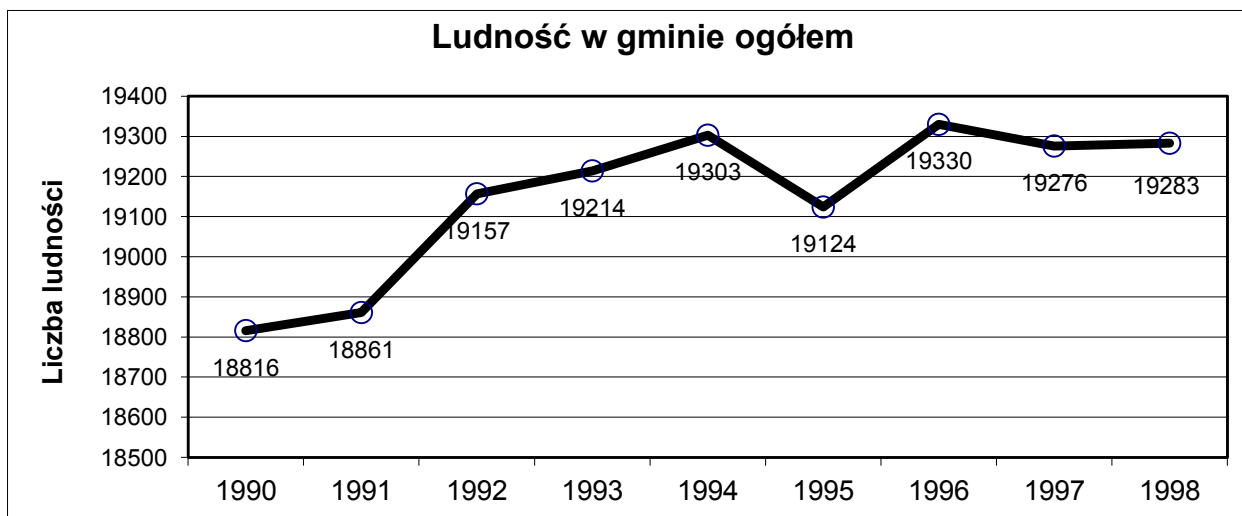
1.5.1. Ludność w gminie.

Tendencje w zakresie zmian demograficznych w ostatnich latach na terenie gminy Środa Śląska przeanalizowano na podstawie zestawia danych z roczników statystycznych województwa wrocławskiego z lat 1990-1998 oraz uzyskanych z urzędu miasta i gminy.

Tab. 6. Liczba ludności w gminie w latach 90-tych*

Lata	Ludność				
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
1990	18816	8982	9834	90	104
1991	18861	9218	9643	88	105
1992	19157	9431	9726	89	103
1993	19214	9456	9758	90	103
1994	19303	9493	9810	90	103
1995	19124	9288	9836	90	104
1996	19330	9496	9834	90	104
1997	19276	9478	9798	90	103
1998	19283	9471	9812	90	103

Wykres 2. Dynamika zmian liczby ludności w gminie w latach 90-tych*

*wg danych GUS

Według danych GUS na terenie gminy mieszkało w 1998 roku 19283 mieszkańców z czego ok. 45% zameldowana była na terenie miasta.

Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi 90 mieszkańców/1km² i jest o ok. 38% mniejsza niż średnia dla Polski, która wynosiła w 1998 roku 124 osoby/km².

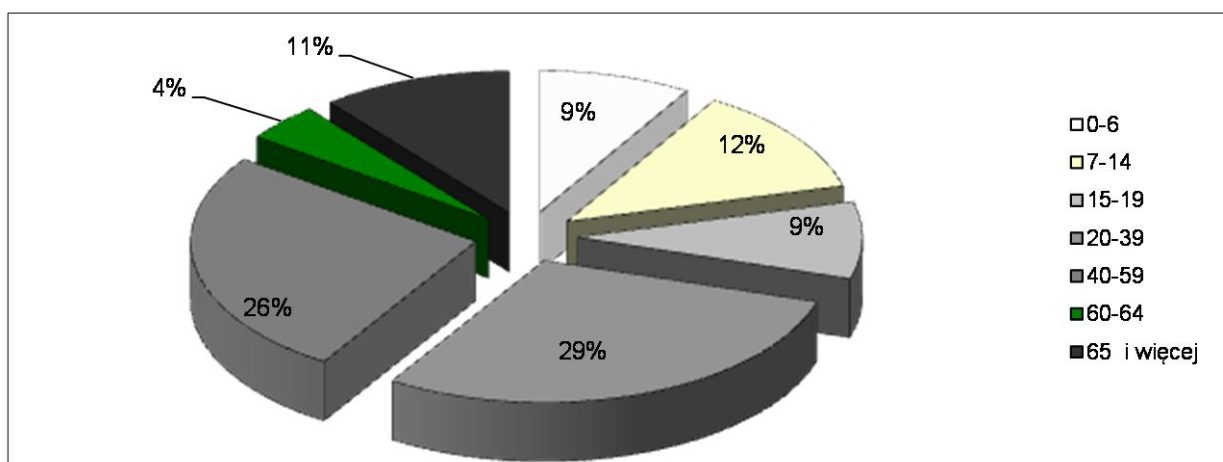
Dynamika zmian liczby ludności w gminie w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie. Środa Śląska należy do grupy gmin o najniższej dynamice wzrostu w dawnym woj. Wrocławskim. W latach 1990-1998 w gminie przybyło ok. 460 mieszkańców, w 1997 tylko 7.

1.5.2. Struktura wiekowa.

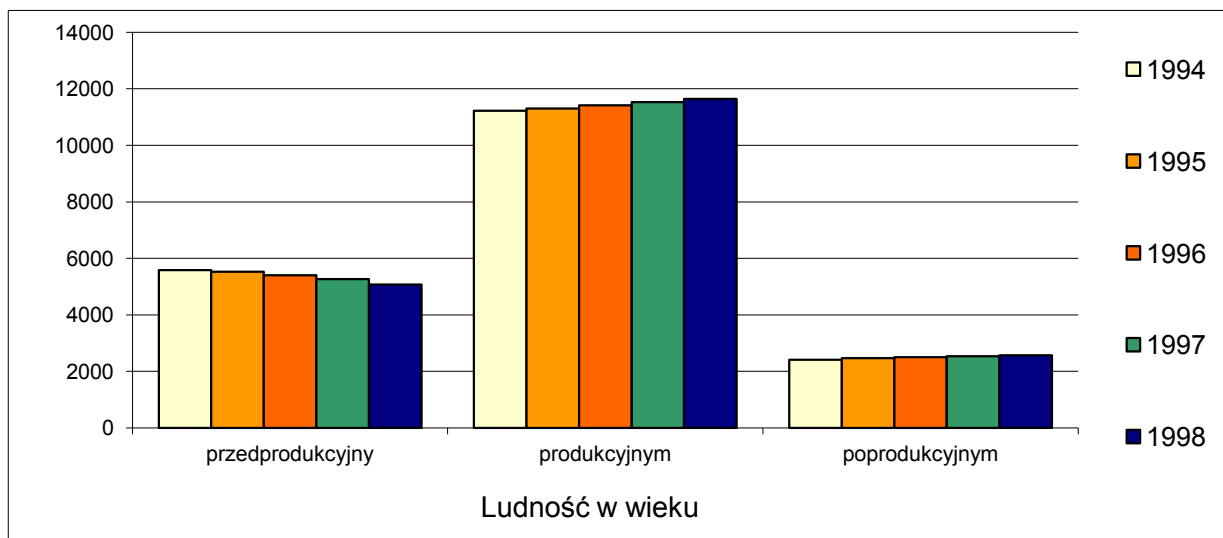
Tab. 7. Ludność według wieku – grupy wiekowe.

Lata	ludność według wieku									
	0-6	7-14	15-19	20-39	40-59	60-64	65 i więcej	przedprodukcyjny	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1994	1845	2757	1631	5717	4467	884	1913	5581	11218	2415
1995	1824	2712	1654	5726	4538	879	1970	5529	11304	2470
1996	1773	2616	1680	5692	4678	857	2028	5401	11417	2506
1997	1723	2523	1675	5669	4830	854	2056	5261	11533	2536
1998	1665	2372	1691	5630	5005	828	2085	5070	11637	2569

Wykres 3. Struktura wieku w gminie w roku 1998.

Wykres 4. Dynamika zmian struktury ludności w gminie według grupy wiekowej*

*wg danych GUS

Struktura wiekowa wskazuje na stopniowe starzenie się społeczeństwa. Z największą dynamiką maleje liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, rocznie średnio o 5%. Wzrasta liczba ludzi mieszkających w gminie w wieku produkcyjnym (średnio 2% rocznie) oraz poprodukcyjnym (średnio 3% rocznie).

Tab. 8. Prognoza struktury ludności według wieku*

Płeć	Wiek przedprodukcyjny (0-17)			Wiek produkcyjny (18-59/64)			Wiek poprodukcyjny (60+/65+)		
	2000	2015	2030	2000	2015	2030	2000	2015	2030
razem	24,6	19,2	17,9	61,0	64,0	58,3	14,4	16,8	23,7
mężczyźni	25,6	19,7	18,5	65,7	69,9	63,7	8,7	10,4	17,8
kobiety	23,6	18,6	17,3	56,5	58,1	52,9	19,9	23,3	29,7

*opracowanie GUS według powiatów 1999

„Prognoza ludności Polski wg powiatów na lata 2000 – 2030” (GUS – Warszawa 1999 r.) przewiduje istotne zmiany w strukturze ludności wg wieku spowodowane głównie zjawiskiem falowania niżów i wyżów demograficznych oraz następstwem spadku urodzeń w latach dziewięćdziesiątych.

W strukturze wieku ludności wyraźnie widoczny jest spadek po roku 2000 ilości mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym.

Na obszarze gminy mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią ponad 60% ogółu. Jest to wynik porównywalny z przodującymi gminami dawnego woj. Wrocławskiego o najwyższym odsetku ludzi w wieku produkcyjnym takimi jak: Św. Katarzyna, Borów, Wisznia Mała i Długołęka.

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększy się w omawianym okresie o ponad 9%. Zjawisko to będzie szczególnie dotkliwe na wsi, z powodu tendencją do „uciekania” młodych ludzi do miasta.

1.5.3. Ludność według wsi.

Analizując zmiany liczby ludności w poszczególnych wsiach na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia sporządzono przybliżoną prognozę liczby ludności w poszczególnych wsiach w roku 2020. Uwzględnia ona projektowane w studium obszary przeznaczone na lokalizację funkcji mieszkaniowej.

Tab. 9. Prognoza liczby mieszkańców w gminie Środa Śląska według miejscowości na rok 2020*.

Nr.	Nazwa	1989	1999	Uwagi	2020	Uwagi
1	Brodno	238	221	-8%	250	12%
2	Bukówek	302	294	-3%	280	-5%
3	Cesarzowice	415	423	2%	440	4%
4	Chwalimierz	424	352	-20%	330	-7%
5	Ciechów	1560	1565	0%	1650	5%
6	Gozdawa	95	71	-34%	80	11%
7	Jastrzębce	398	420	5%	430	2%
8	Jugowiec	290	315	8%	350	10%
9	Juszczyn	390	365	-7%	330	-11%
10	Kobylniki	110	103	-7%	90	-14%
11	Komorniki	380	326	-17%	350	7%
12	Krynitzno	390	374	-4%	360	-4%
13	Kulin	368	346	-6%	300	-15%
14	Lipnica	209	207	-1%	200	-4%
15	Michałów	122	95	-28%	80	-19%
16	Ogrodnica	345	281	-23%	230	-22%
17	Pęczków	88	81	-9%	80	-1%
18	Proszków	510	456	-12%	440	-4%
19	Przedmoście	315	314	0%	340	8%
20	Rakoszyce	915	824	-11%	800	-3%
21	Rzeczycza	340	293	-16%	330	11%
22	Słup	228	215	-6%	190	-13%
23	Szczepanów	1480	1180	-25%	1350	13%
24	Święte	478	412	-16%	275	-50%
25	Wojczyce	140	132	-6%	115	-15%
26	Wrocisławice	340	372	9%	440	15%
27	Zakrzów	147	182	19%	190	4%
	Suma	11017	10219	-8%	10250	0%
28	Środa Śląska	<i>bd</i>	8630	<i>bd</i>	9600	10%
	Suma	<i>bd</i>	18849	<i>bd</i>	19850	5%

*opracowanie własne na podstawie danych z urzędu miasta i gminy Środa Śląska.

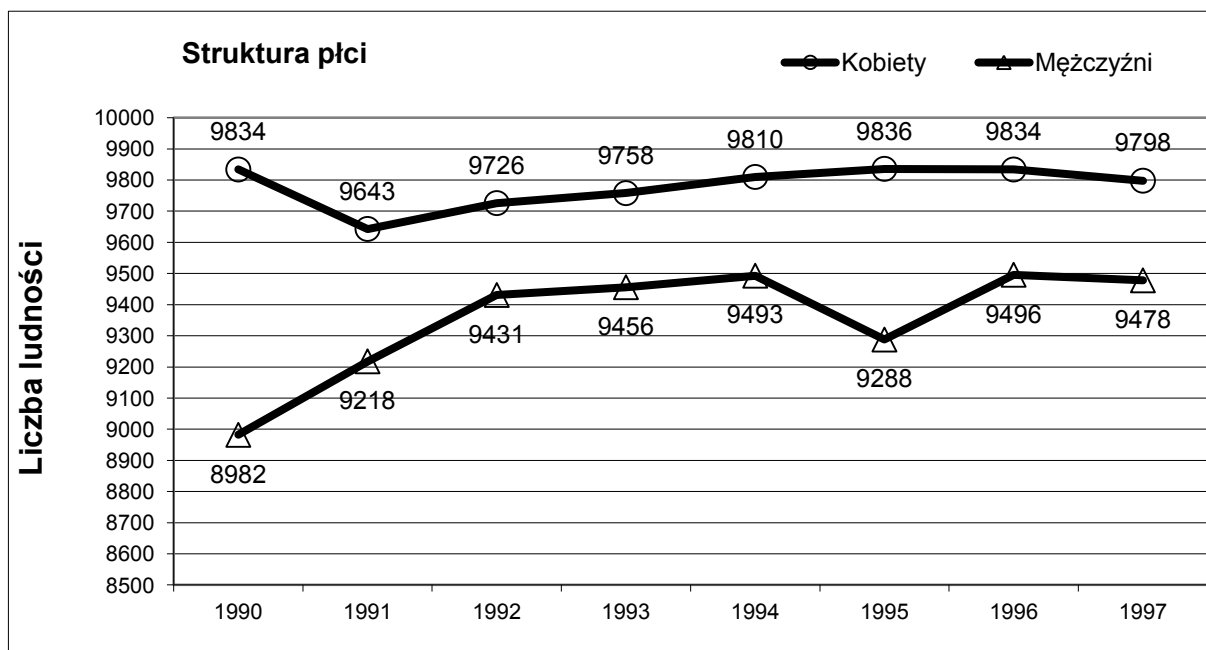
Według danych uzyskanych z urzędu miasta i gminy Środa Śląska na terenie gminy zameldowanych jest (stan wrzesień 1999) 18849 mieszkańców. Według prognozy demograficznej liczba ta wzrośnie do roku 2020 do 19850 mieszkańców (około 5%), będzie to jednak przyrost liczby ludności na terenie miasta. We wsiach liczba ludności pozostanie bez zmian.

Wzrost liczby mieszkańców jest widoczny w ostatnim dziesięcioleciu jedynie w miejscowościach Zakrzów (19,2%), Wrocisławice (8,6%), Jugowiec (7,9%), Jastrzębce (5,2%), Cesarzowice (1,9%), Ciechów (0,3%). W latach 1989-1999 liczba mieszkańców wsi zmalała o 7,8%. Największ spadek liczby mieszkańców, do 15%, nastąpił w miejscowościach Gozdawa, Michałów, Szczepanów, Ogrodnica, Chwalimierz, Komorniki, Rzeczycza i Święte.

Tendencja do rozwoju gospodarstw o większym areale spowoduje dalszy spadek liczby ludności we wsiach typowo rolniczych. Wzrostu liczby ludności należy oczekiwać jedynie we wsiach dużych,

mogących zapewnić miejsca pracy poza rolnictwem. Ponadto ze względu na funkcję satelity miasta Środa Śl. rozwijać będzie się Szczepanów. W miejscowości tej liczba mieszkańców może wzrosnąć o 13% w stosunku do roku 1999, do liczby 1350 mieszkańców. Koncentracja zabudowy w większych ośrodkach jest korzystna ze względu na łatwiejsze ich wyposażenie w niezbędną infrastrukturę społeczną i techniczną.

Wykres 5. Dynamika zmian struktury płci na terenie gminy w latach 90-tych*

*wg danych GUS

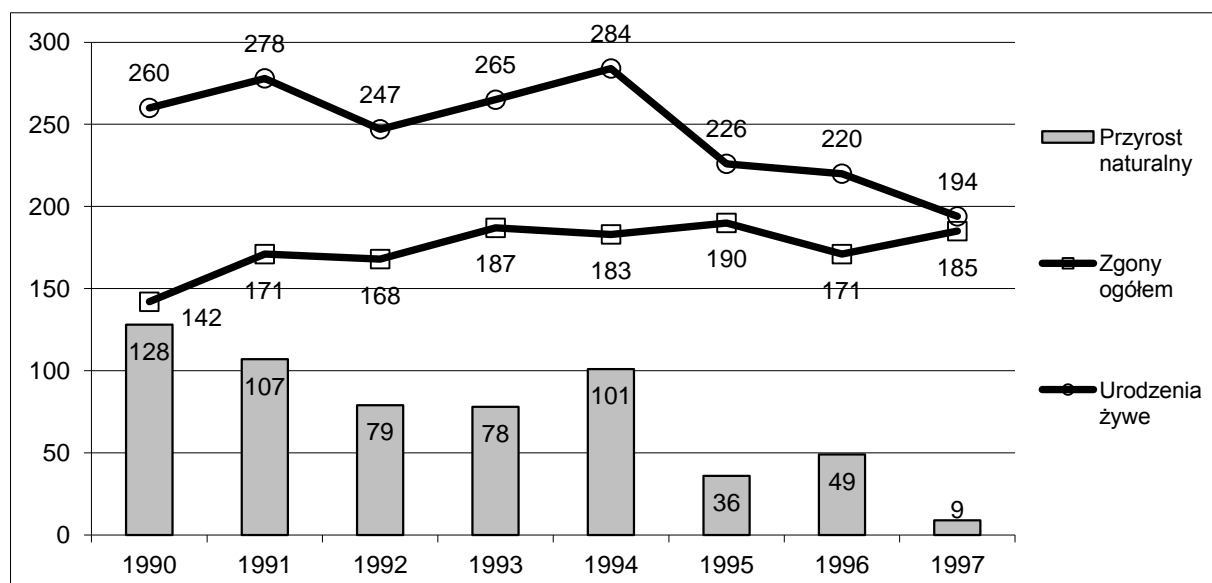
Na terenie gminy w latach 1990-1997 można zaobserwować stały współczynnik feminizacji, kształtujący się na poziomie 103-104 kobiety przypadające na 100 mężczyzn.

1.5.4. Przyrost naturalny i migracje.

Tab. 10. Ruch naturalny ludności.

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Zgony niemowląt	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	W liczbach bezwzględnych					Na 1000 mieszkańców			
1991	126	278	171	5	107	6,7	14,8	9,1	5,7
1992	97	247	168	1	79	5,0	12,8	8,1	4,1
1993	103	265	187	3	78	5,4	13,8	9,8	4,0
1994	116	284	183	6	101	6,0	14,7	9,4	5,2
1995	103	226	190	1	36	5,3	11,7	9,9	1,9
1996	102	220	171	2	49	5,2	11,3	8,8	2,5
1997	101	194	185	0	9	5,2	10,0	9,5	0,5
1998	104	204	185		19	5,4	10,5	9,5	1,0

Wykres 6. Dynamika przyrostu naturalnego ludności w gminie w latach 1990-1997*

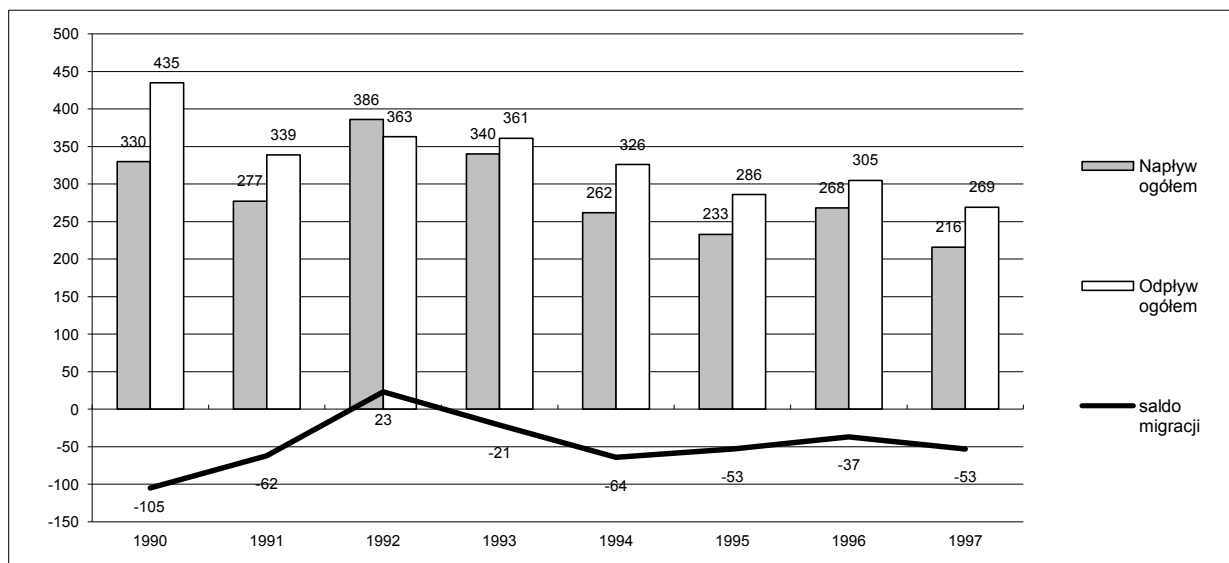
*wg danych GUS

W okresie 1990-1998 zanotowano spadek na terenie gminy liczby urodzeń żywych połączone ze wzrostem zgonów. W okresie tym liczba zgonów wzrosła o 9,3%, a liczba urodzeń żywych spadła o 12,6%. Doprowadziło to do spadku przyrostu naturalnego, który zmniejszył się ze 128 w roku 1990 do 9 w roku 1997. Jeżeli tendencja ta nie zmieni się, przyrost naturalny w gminie będzie ujemny.

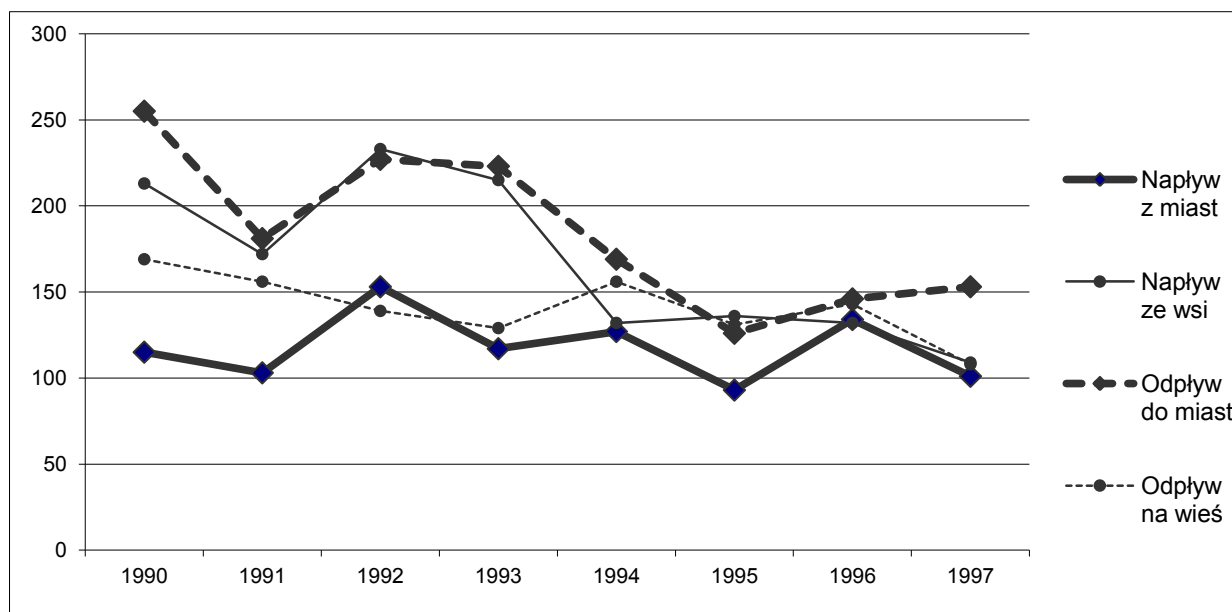
Tab. 11. Migracje ludności.

Lata	Napływ				Odływ				saldo migracji
	Ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	Ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
1990	330	115	213	2	435	255	169	11	-105
1991	277	103	172	2	339	181	156	2	-62
1992	386	153	233	0	363	227	139	-3	23
1993	340	117	215	8	361	223	129	9	-21
1994	262	127	132	3	326	169	156	1	-64
1995	233	93	136	4	286	126	131	29	-53
1996	268	134	132	2	305	146	143	16	-37
1997	216	101	109	6	269	153	108	8	-53

Wykres 7. Migracje ludności w latach 1990-1997.

Wykres 8. Migracje według miast i wsi w latach 1990-1997.

W latach 1990-1997 nastąpiło stopniowe zahamowanie migracji w gminie. Jest to spowodowane w dużej mierze zjawiskami dotyczącymi w równym stopniu całego kraju, czyli: brakiem wystarczającej ilości mieszkań na sprzedaż, wysokimi kosztami kupna i wynajmu, niedostateczną ilością mieszkań czynszowych. Zjawiska te dodatkowo budują psychologiczną barierę utrudniającą migracje.

Ujemne saldo migracji utrzymywało się w omawianym okresie na poziomie w okolicach 60. Jednak w ostatnich latach wskaźnik ten jest korzystniejszy 37-53. Składa się na to zrównoważenie napływu i odpływu ze wsi oraz spadek odpływu mieszkańców do miast. W perspektywie omawianego okresu napływ z miast utrzymuje się na stałym poziomie, ze średnimi wahaniami wynoszącymi 19 w skali roku.

1.5.5. Bezrobocie.

Tab. 12. Bezrobocie.

Lata	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym
	Ogółem	w tym kobiety	
1994	1644	bd.	14,54
1995	1642	850	14,38
1996	1333	823	11,55
1997	1015	678	8,72
1999	bd.	bd.	16,0

Procent bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy spadł od roku 1994 z poziomu 8,52 do 5,25 w roku 1997. Stopa bezrobocia była w roku 1996 niższa od średniej krajowej o 1,6%, a w roku 1997 utrzymywała się na poziomie zbliżonym dla średniej dla dawnego Wrocławskiego. Procentowy udział bezrobotnych kobiet zwiększył się od roku 1995 z ok. 50% do ponad 60% w roku 1997. Ponad 30% bezrobotnych pozostaje bez pracy ponad 12-mcy. We wrześniu 1999 bezrobocie wzrosło do 16,0 co stanowi 4% więcej od przeciętnej dla Polski.

Największe bezrobocie przypada na rok 1999, od tego roku następował stopniowy spadek liczby bezrobotnych. Problem bezrobocia najniebezpieczniejszy jest w przypadku grupy ludzi młodych, którzy po skończeniu szkół ponadpodstawowych nie znajdują zatrudnienia. Wchodzą oni łatwo w środowiska kryminogenne. Znaczna część bezrobotnych to ludzie z wykształceniem zasadniczym zawodowym i bez zawodu.

1.5.6. Mierniki oceny demograficznej.

Tab. 13. Mierniki demograficzne*.

Rok	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	Procent ludności w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik migracji (o/oo)	Współczynnik przyrostu naturalnego (o/oo)	Procent bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Procent bezrobotnych w liczbie ludności ogółem	Procent bezrobotnych kobiet	Ilość kobiet na 100 mężczyzn
1994	70,76	12,80	-3,33	5,2	14,54	8,52	bd.	103
1995	69,26	13,10	-2,76	1,9	14,38	8,51	51,77	104
1996	67,61	13,12	-1,93	2,5	11,55	6,91	61,74	104
1997	65,64	13,33	-2,76	0,5	8,72	5,26	66,80	103
1999	-	-	-	-	16,0	-	-	-

*według danych GUS.

Tab. 14. Kryteria oceny bezrobocia.

Miernik bezrobocia	Wartość miernika bezrobocia		
	wysoka	przeciętna	niska
Bezrobotni w ogólnej liczbie ludności	≥ 10%	5% – 10%	≤ 5%
Bezrobotni w liczbie ludności wieku produkcyjnym	≥ 20%	10% – 20%	≤ 10%
Bezrobotne kobiety w liczbie bezrobotnych	≥ 60%	40% – 60%	≤ 40%

Tab. 15. Kryteria oceny zjawisk demograficznych.

Miernik demograficzny	Wartość miernika demograficznego		
	Korzystna	Zrównoważona	Niekorzystna
Współczynnik obciążenia ekonomicznego	≤ 70%	70% - 83%	≥ 83%
Współczynnik starości demograficznej	≤ 8%	8% - 13%	≥ 13%
Współczynnik migracji	≥ 5 ‰	+5 ‰ do -5 ‰	≤ -5 ‰
Współczynnik przyrostu naturalnego	≥ + 5 ‰	+5 ‰ - 0 ‰	≤ 0 ‰
Współczynnik feminizacji	100 – 105	-	≤ 100 ≥ 105

Charakterystyka demograficzna ludności gminy Środa Śląska przedstawia się następująco:

- Obciążenie ekonomiczne jest korzystne. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 65,64 osób w wieku nieprodukcyjnym.
- Starość demograficzna jest niekorzystna. Ludność w wieku poprodukcyjnym to 13,33% ogólnej liczby ludności.
- Wskaźnik migracji w całym badanym okresie pozostaje zrównoważony i wynosi -2,76‰
- Współczynnik przyrostu naturalnego jest zrównoważony i wynosi dla gminy 0,5‰.
- Liczba bezrobotnych przypadających na mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym jest średnia, wynosi 16,0%.
- Liczba bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności gminy jest przeciętna, wynosi 5,26%.
- Liczba bezrobotnych kobiet wzrosła w ostatnich latach powyżej 60% i jest niekorzystna.
- Współczynnik feminizacji jest korzystny. Na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety.

Analizując tendencje demograficzne w latach 1990-1997 należy przyjąć za zjawiska zdecydowanie niekorzystne:

- starzenie się ludności,
- zmniejszający się przyrost naturalny,
- zwiększający się odsetek kobiet wśród bezrobotnych.
- średni, zwiększający się udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym,

Za zjawiska korzystne należy uznać:

- zmniejszający się odpływ ludności z gminy,
- wzrastająca liczba ludności miejskiej.

2. STAN I UWARUNKOWANIA ZAINWESTOWANIA.

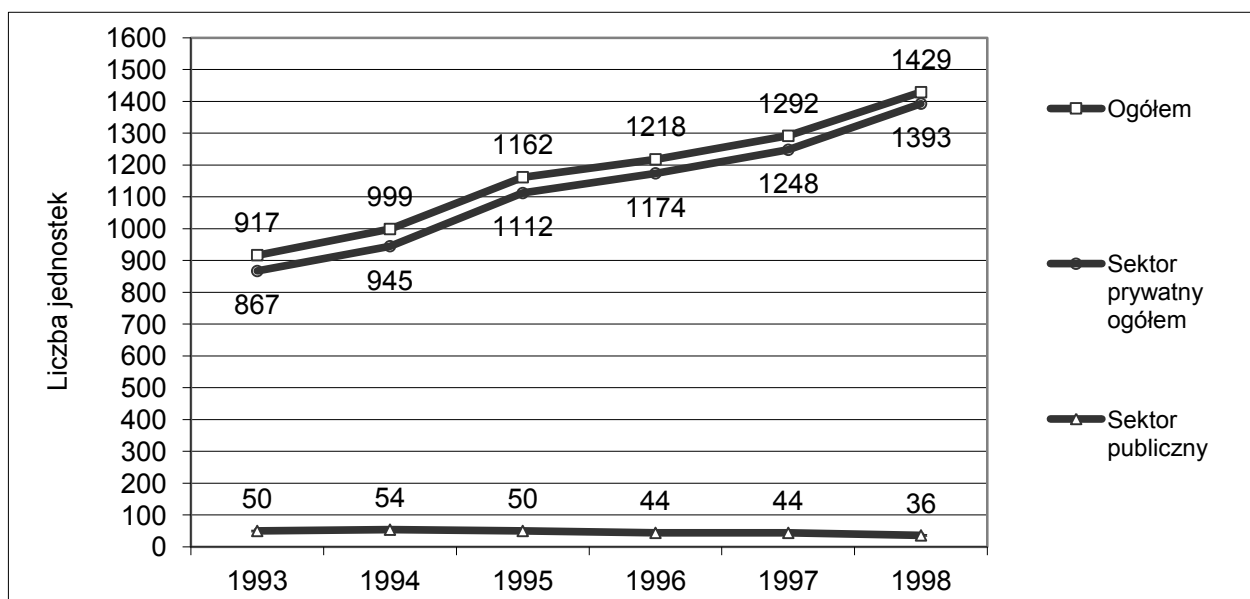
Według danych z systemu „REGON” na terenie gminy Środa Śląska funkcjonuje obecnie łącznie 1276 jednostek. W zestawieniu tym nie uwzględniono jednak jednostek zarejestrowanych poza obszarem gminy, które prowadzą działalność na jej terenie. Na terenie miasta zarejestrowanych zostało 65%, natomiast na terenie wsi 35% ogólnej liczby jednostek.

W większości są to przedsiębiorstwa prywatne, zatrudniające do 20 osób. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 36 dużych jednostek zatrudniających do 100 pracowników oraz 9 zatrudniających ponad 100 pracowników.

Na terenie miasta 95,2% jednostek zatrudniających powyżej 21 osób to przedsiębiorstwa prywatne, 0,4% prywatne z udziałem zagranicznym, 2,9% samorządu, 1% skarbu państwa, 0,4% zagraniczne oraz 0,1% państwowych osób prawnych.

We wsiach 98,2% jednostek zatrudniających powyżej 21 osób to przedsiębiorstwa prywatne, 0,2% prywatne z udziałem kapitału zagranicznego oraz 1,6% samorządowe. We wsiach nie działają jednostki skarbu państwa i przedsiębiorstwa zagraniczne.

Wykres 9. Dynamika zmian w gospodarce w latach 1993-1997.

Tab. 16. Jednostki zarejestrowane w systemie regon na terenie gminy w latach 1993-1998

Lata	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny ogółem	Sektor prywatny zakłady osób fizycznych
1993	917	50	867	733
1994	999	54	945	797
1995	1162	50	1112	944
1996	1218	44	1174	997
1997	1262	44	1218	1024
1998	1429	36	1393	1179

Dynamika przyrostu liczby przedsiębiorstw w sektorze prywatnym utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła w latach 1993-1997 około 12,8% w skali roku. W latach 1998-1999 natomiast można zaobserwować stabilizację przyrostu ilości przedsiębiorstw prywatnych na poziomie poniżej 10% w skali roku. Zgodnie z tą tendencją, przy uwzględnieniu prognozowanej chłonności rynku, liczba przedsiębiorstw w sektorze prywatnym zwiększy się do roku 2010 maksymalnie o ok. 30%.

Zgodnie z założeniami gospodarki rynkowej liczba jednostek w sektorze publicznym zmniejsza się, w latach 1993-1997 dynamika spadku wносиła około 9%. Liczba jednostek w sektorze publicznym nie może zmniejszyć się poniżej wymaganego poziomu obsługi. Spadek liczby jednostek w tym sektorze ulegnie zahamowaniu.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie gminy zostały wyznaczone tereny pod inwestycje. 28,5 ha tych terenów posiada, 208 ha nie posiada zgody na wyłączenie z użytkowania rolnego.

2.1. Struktura zainwestowania.

Tab. 17. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji w 1997r.

Sektor	OGÓŁEM	działalność produkcyjna	budownictwo	handel i naprawy	edukacja	ochrona zdrowia
publiczny i prywatny	4539	1541	188	478	392	658
prywatny	2078	1131	169	353	-	-

Tab. 18. Pracujący w gospodarce ogółem według sekcji EKD.

Lata	Pracujący ogółem	w tym kobiety
1992	4594	2296
1993	4556	2254
1994	4447	2240
1995	4022	2100
1996	4054	2132
1997	4539	2268

Na terenie gminy zatrudnienie w działalności produkcyjnej jest wyższe o 6,8% od przeciętnego na terenie dawnego województwa Wrocławskiego i wynosi 34% ogółu pracujących. Z tego 73,4% przypada na sektor prywatny, a 26,6% na sektor publiczny.

W budownictwie zatrudnionych jest 4,1% pracujących na obszarze gminy i jest 3,8% niższe od przeciętnego zatrudnienia w tym sektorze na terenie dawnego województwa Wrocławskiego. Z tego 89,9% to sektor prywatny, 10,1% publiczny.

W handlu i naprawach zatrudnionych jest 10,5% ogółu pracujących na terenie gminy, z czego 89,9% to sektor prywatny. Zatrudnienie w tym sektorze jest na poziomie porównywalnym ze średnim na terenie dawnego woj. Wrocławskiego.

W edukacji zatrudnionych jest 8,6% natomiast w ochronie zdrowia 14,5% ogółu pracujących na terenie gminy i jest o 2,6% wyższe. Jest to odpowiednio o 2,9% mniej i 2,6% więcej niż średnia dla terenu dawnego woj. Wrocławskiego.

Tab. 19. Zestawienie jednostek zarejestrowanych w systemie „REGON” działających na terenie gminy, według sekcji i działów EKD.

DZIAŁY EKD	MIASTO					Wsie				
	Suma	Prywatne	Liczba zatrudn.			Suma	Prywatne	Liczba zatrudn.		
			1-20	21-100	101 i więcej			1-20	21-100	101 i więcej
SEKCJA A. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO.										
01. Rolnictwo, łowiectwo i pokrewne działalności usługowe	19	18	16	2	1	43	42	41	2	
02. Leśnictwo, pozyskiwanie drewna i pokrewne działalności usługowe	2	2	2			17	17	17		
SUMA POŚREDNIA	21	20	18	2	3	60	59	58	2	
SEKCJA C. GÓRNICTWO I KOPALNICTWO.										
14. Pozostałe górnictwo i kopalnictwo	2	1	2			-				
SEKCJA D. DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA.										
15. Produkcja artykułów spożywczych i napojów	11	10	6	5		5	5	5		
17. Produkcja tkanin	2	2	2			1	1	1		
18. Produkcja odzieży, wyprawianie i barwienie skór futerkowych	6	6	5		1	3	3	3		
20. Produkcja drewna i wyrobów z drewna i korka, z wyjątkiem mebli	11	11	11			12	12	12		
22. Działalność wydawnicza, poligraficzna i reprodukcja nośników informacji	5	5	5			2	2	2		
25. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4	3	3	1		1	1	1		
26. Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	14	12	13		1	16	16	14	1	1
27. Produkcja metali	1		1			-				
28. Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń	11	11	11			7	7	6	1	
29. Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych	3	3	3			4	4	4		
31. Produkcja aparatury elektrycznej, gdzie indziej nie sklasyfikowanej	3	3	3			-				
32. Produkcja sprzętu i aparatury radiowej, telewizyjnej i komunikacyjnej	2	2	2			1	1	1		
33. Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych, zegarów i zegarków	4	4	4			1	1	1		
34. Produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	1	1	1			-				
35. Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	-					1	1	1		
36. Produkcja mebli, działalność produkcyjna gdzie indziej nie sklasyfikowana	7	7	7			6	6	6		
SUMA POŚREDNIA	85	80	77	6	2	60	60	57	2	1
SEKCJA E. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, WODĘ.										
41. Pobór, oczyszczanie i rozprowadzanie wody	1	1			1	1			1	
SEKCJA F. BUDOWNICTWO.										
45. Budownictwo	180	180	180			87	87	87		
SEKCJA G. HANDEL I NAPRAWY										
50. Sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych, sprzedaż detaliczna paliw	72	72	72			35	35	35		
51. Handel hurtowy i komisowy, z wyjątkiem handlu pojazdami mechanicznymi	54	53	51	1	2	18	18	18		
52. Handel detaliczny, naprawa artykułów użytku domowego	203	203	200	3		81	81	80	1	
SUMA POŚREDNIA	329	328	323	4	2	134	134	133	1	
SEKCJA H. HOTELE I RESTAURACJE.										

55. Hotele i restauracje	24	24	24			20	20	20		
SEKCJA I. TRANSPORT MAGAZYNOWANIE I ŁĄCZNOŚĆ.										
60. Transport lądowy, transport rurociągami	55	55	54	1		47	47	47		
61. Transport wodny	-					1	1	1		
63. Działalność wspierająca dla transportu, agencje turystyczne	4	3	2	2		5	5	5		
SUMA POŚREDNIA	59	57	56	3		53	53	53		
SEKCJA L. ADMINISTRACJA I OBRONA NARODOWA.										
75. Administracja publiczna i obrona narodowa,	10		4	5	1					
SEKCJA M. EDUKACJA.										
80. Edukacja	19	11	14	5		9	4	9		
SEKCJA N. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SOCJALNA.										
85. Ochrona zdrowia i opieka socjalna	52	43	47	4	1	9	8	9		
SEKCJA O. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA.										
90. Odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci, usługi sanitarne i pokrewne	2	1	1	1		-				
91. Działalność organizacji członkowskich	12	12	12			11	11	11		
92. Działalność związana z rekreacją, kulturą i sportem	15	12	15			3	3	3		
93. Pozostała działalność usługowa	15	15	15			3	3	3		
SUMA POŚREDNIA	44	40	43	1	0	17	17	17		
Suma	826	786	788	30	8	450	442	443	6	1

W mieście dobrze rozwinięta jest usługowa funkcja handlowa, 329 przedsiębiorstw stanowi 39,8% ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek. Dominujące sekcje EKD to działalność produkcyjna 10,3% oraz budownictwo 21,8% przedsiębiorstw.

We wsiach funkcja usługowa handlowa stanowi 29,8% ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek. Dominują sekcje EKD rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo stanowiące 13,3%, działalność produkcyjna 13,3% oraz budownictwo 19,3% ogólnej liczby przedsiębiorstw.

Pełna lista funkcjonujących jednostek zarejestrowanych w systemie „REGON” w 1999 roku została przedstawiona z załącznikami:

Załącznik A jednostki zarejestrowane na terenie miasta.

Załącznik B jednostki zarejestrowane na terenie gminy z wyłączeniem miasta.

2.2. Usługi.

2.2.1. Handel.

Według aktualnych danych z systemu „REGON”, handel to 39,8% ogółu prowadzonej na terenie miasta działalności gospodarczej oraz 29,8% na terenie gminy z wyłączeniem miasta.

W sumie na terenie miasta działa 329 przedsiębiorstw handlowych, z czego 203 prowadzi handel detaliczny, 54 handel hurtowy, a 72 z nich prowadzi sprzedaż i naprawę pojazdów mechanicznych.

Poza granicami miasta funkcjonuje trzykrotnie mniejsza liczba przedsiębiorstw handlowych.

Są to w większości niewielkie przedsiębiorstwa prywatne zatrudniające jedną lub dwie osoby. Część handlu odbywa się na targowisku i w formie obwoźnej.

W przedsiębiorstwach handlowych zatrudnionych jest na terenie gminy 478 pracowników, co stanowi 10% zatrudnionych. Zatrudnienie w tym sektorze utrzymuje się na poziomie porównywalnym z zanotowanym na terenie dawnego woj. Wrocławskiego.

Zapotrzebowanie na usługi tego typu w mieście umożliwia lokalizację usług handlowych o rozszerzonej ofercie. Może to jednak wpłynąć negatywnie na funkcjonowanie i rozwój małych przedsiębiorstw w tym sektorze.

Zestawienie przedsiębiorstw handlowych zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru „REGON”, stan: wrzesień 1999

Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
Miasto		
Handel hurtowy i komisowy, z wyjątkiem handlu pojazdami mechanicznymi		
Państwowych osób prawnych	PRZEDSIĘBIORSTWO NASIENNE "CENTRALA NASIENNA"	ponad 100
Prywatne	PRYWATNE PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE	ponad 100
	PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE "GEM-CENTER"	21-100
Handel detaliczny, naprawa artykułów użytku domowego		
Prywatne	"HANDLOWIEC" SP. Z O.O. W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100
	"SPOŁEM" POWSZECHNA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW	21-100
Wsie		
Handel detaliczny, naprawa artykułów użytku domowego		
Prywatna	PRZEDS.PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWE "AVENA" s.c.	21-100

2.2.2. Transport.

Jednostki zarejestrowane w systemie „REGON” w sekcji Transport magazynowanie i łączność to 7,1% ogółu zarejestrowanych na terenie miasta oraz 11,8% na terenie gminy. Poza Zarządem Dróg Powiatowych w Środzie Śląskiej są to w przedsiębiorstwa prywatne.

Zestawienie jednostek transportowych zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru „REGON”, stan: wrzesień 1999.

Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
Prywatne		
	PRZEDSIĘBIORSTWO PROD.-HAN.-USŁ. GUMKOWSKI o/Środa Śląska	21-100
	"LECH-POL III" SP.Z O.O.	21-100
Samorządu		
	ZARZĄD DRÓG POWIATOWYCH W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100

2.2.3. Turystyka i rekreacja.

Miasto Środa Śląska należy do miejscowości krajoznawczych o znaczeniu ponadregionalnym. Miejscowością o krajoznawczym znaczeniu regionalnym jest Szczepanów.

O atrakcyjności turystycznej gminy decyduje między innymi:

- wartości historyczne i krajobrazowe układu urbanistycznego starego miasta,
- lokalizacja na terenie miasta Muzeum Regionalnego w którym wyeksponowany jest średniowieczny „Skarb Średzki”,
- szczególnie dużą atrakcyjność turystyczną ma zespół pałacowy w Chwalimierzu, którego stajnie pełnią funkcję stadniny.
- kościoły interesujące pod względem krajoznawczym znajdujące w Środzie Śl., Szczepanowie i Święte.
- niewielka odległość od Wrocławia (ok. 30 min.)
- obszary leśne, które mogą służyć jako tereny penetracji w celu zbierania runa leśnego.

Potencjalne możliwości rozwojowe ma północna część gminy, atrakcyjna turystycznie ze względu na duże obszary leśne oraz bliskość Odry. Na tych terenach może rozwijać się agroturystyka. W dolinie Odry znajdują się atrakcyjne starorzecza, zasiedlane przez stosunkowo bogate i zróżnicowane zespoły

ryb nizinnych, i dodatkowo zarybiane przez Polski Związek Wędkarski. Mają one znaczenie gospodarcze, wykorzystywane dla celów rybactwa rekreacyjnego. Dla utrzymania zespołów ryb starorzeczy niezbędne jest zachowanie ich w obecnym stanie i powstrzymanie postępującej degradacji (zanieczyszczenie wód i zagrożenie wyschnięciem w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych).

Gmina może służyć jako cel ruchu wyjazdowego generowanego w mieście Wrocławiu. Dotyczy to szczególnie wyjazdów weekendowych oraz świątecznych. Na obszarze gminy nie występują walory wypoczynkowe możliwe do wykorzystania dla wypoczynku długookresowego.

Baza turystyczna jest rozwinięta słabo. W mieście funkcjonują hotele „Hellon” i „+”. Według danych GUS z roku 1997 w hotelach było 55 miejsc nocelgowych. W ciągu roku skorzystało z nich 2059 osób, z czego 193 to turyści zagraniczni. Ponadto w mieście został zbudowany jeden motel, zlokalizowany przy stacji benzynowej przy wjeździe do miasta od strony Wrocławia.

W okolicy Środy Śląskiej przebiegają dwa szlaki turystyczne: czerwony dochodzący do centrum miasta z północy i prowadzący do Malczyc oraz zielony prowadzący z Miękini przez Środę Śląską, Chwalimierz, Ciechów, Proszków, do Kwietnia.

2.2.4. Administracja

Zestawienie jednostek administracji publicznej i obrony narodowej zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru „REGON”, stan: wrzesień 1999

Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
Samorządu		
	STAROSTWO POWIATOWE W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100
	URZĄD MIASTA I GMINY ŚRODA ŚLĄSKA	ponad 100
Skarbu Państwa		
	KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	21-100
	KOMENDA POWIATOWA POLICJI W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100
	SĄD REJONOWY W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100
	URZĄD SKARBOWY W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100

2.2.5. Edukacja

Tab. 20. Przedszkola funkcjonujące na terenie gminy Środa Śl.

Lp.	Nazwa	Adres	Liczba miejsc
1.	Przedszkole nr 2 (klasy „0”)	Środa Śląska ul. Konst. 3 maja 5	60
2.	Przedszkole nr 3	Środa Śląska ul. Kilińskiego 1a	125
3.	Zespół żłobkowo-przedszkolny	Środa Śląska ul. Strzelecka 6	max.15+125
4.	Przedszkole w Ciechowie	Ciechów ul. Osiedlowa 6	100
5.	Niepubliczne przedszkole Sióstr Salezjanek	Środa Śląska ul. Daszyńskiego	90

Na terenie gminy jest 470 miejsc w przedszkolach, z czego na miasto przypada 370 miejsc. Dla miasta jest to wystarczająca liczba miejsc, również w perspektywie roku 2020. Z tego jedno przedszkole nr 2 w Środzie Śląskiej jest klasy „0”.

Poza Ciechowem i Środą Śląską nie funkcjonują żadne placówki przedszkolne. Odzwierciedla to sytuację, jaka panuje na większości terenów wiejskich, gdzie tylko dzieci sześciolatnie uczęszczają do klasy „0” w szkołach podstawowych. Natomiast pozostałe roczniki pozostają pod opieką rodziców i dziadków. Zgodnie z prognozą demograficzną liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) zmniejszy się we wsiach z 353 do 349 oraz zwiększy w mieście z 206 do 258 do roku 2020.

Tab. 21. Dynamika zmian w szkolnictwie podstawowym na terenie gminy w latach 1990-1997

Lata	Szkoły podstawowe	
	liczba szkół	liczba pomieszczeń
1990	14	110
1991	14	112
1992	14	114
1993	14	120
1994	15	121
1995	14	132
1996	9	123
1997	8	125
1999	7	99

W ciągu ostatnich ośmiu lat wyraźna jest tendencja do likwidacji mniejszych placówek szkolnictwa podstawowego, przy jednoczesnej rozbudowie pozostałych. Negatywnym zjawiskiem towarzyszącym jest wydłużenie drogi do szkoły oraz konieczność korzystania z transportu kołowego do dowozu uczniów. W ciągu ostatnich dwóch lat nastąpiło zmniejszenie ilości sal lekcyjnych powodujące ich przegęszczenie oraz konieczność wprowadzania nauki zmianowej.

Tab. 22. Zestawienie placówek szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie gminy Środa Śl.

Miejscowość	Typ szkoły	Liczba pomieszczeń	Sala gimnastyczna	Boisko	Uwagi
Ciechów + Cesarzowice	Szkoła podstawowa	12	NIE	NIE	Likwidacja oddziału w 2000 r. Trwa rozbudowa szkoły 8 sal lekcyjnych + sala gimnastyczna
Ciechów	Gimnazjum	w SP	-	-	-
Kryniczno	Szkoła podstawowa	6	NIE	NIE	-
Rakoszyce	Szkoła podstawowa	14	NIE	TAK	-
Rakoszyce	Gimnazjum	w SP	-	-	-
Szczepanów	Szkoła podstawowa	13	TAK	TAK	-
Szczepanów	Gimnazjum	w SP	-	-	-
Środa Śląska	Szkoła podstawowa nr 1	17	NIE	TAK	Likwidacja w 2000
Środa Śląska	Szkoła podstawowa nr 3	28	TAK	TAK	-
Środa Śląska	Gimnazjum	w SP 1	-	-	-
Wrocławawice	Szkoła podstawowa	9	NIE	TAK	-

Obecnie wskaźnik zagęszczenia w salach szkół zlokalizowanych we wsiach wynosi ok. 28, po oddaniu dodatkowych sal lekcyjnych w szkole podstawowej w Ciechowie zmniejszy się do ok. 23,5.

W mieście wskaźnik ten wynosi ok. 21. W przypadku likwidacji szkoły podstawowej nr 1, bez zapewnienia dodatkowych sal, wskaźnik zagęszczenia wzrośnie do 34. Przy założeniu, że szkoła nr 1 przestanie funkcjonować w roku 2000, oraz szkoła w Ciechowie przejmie część obciążenia z miasta, wskaźnik zagęszczenia w roku 2020 na terenie gminy będzie wynosił ok. 27. Oznacza to, że istniejąca baza szkolna nie będzie wystarczająca.

Szkoły zlokalizowane na terenie gminy posiadają w większości boiska sportowe. Jedynie dwie z siedmiu szkół posiadają sale gimnastyczne. Na terenie gminy brak jest krytych basenów pływackich.

Wzrastające zainteresowanie kształceniem w szkołach średnich i policealnych, spowoduje konieczność zapewnienia większej ilości miejsc w placówkach tego typu.

2.2.6. Ochrona zdrowia

Zarejestrowane w systemie „REGON” placówki służby zdrowia to 6,3% ogółu jednostek funkcjonujących na terenie miasta oraz 2,0% poza miastem.

Prywatne placówki służby zdrowia w tej sekcji EKD stanowią 82,7% ogólnej liczby na terenie miasta i 88,9% w pozostałych miejscowościach.

Tab. 23. Zestawienie obiektów służby zdrowia w gminie Środa Śl. wg. GUS w latach 1991-1997

Lata	Szpitaly (liczba łóżek)	Apteki i punkty apteczne	Przychodnie	Ośrodki zdrowia	Żłobki
1991	215	3	2	2	1
1992	215	2	2	2	1
1993	215	2	3	2	1
1994	215	2	3	2	1
1995	215	2	2	2	1
1996	215	2	2	2	1
1997	215	3	2	2	1

Ilość placówek służby zdrowia w latach 1991-1997 nie zmniejszyła się. Jednak po reformie służby zdrowia w roku 1999 niektóre z nich przeszły w ręce prywatne, jak np. Praktyka Lekarza Rodzinnego w Szczepanowie, wcześniej Wiejski Ośrodek Zdrowia.

Tab. 24. Publiczne placówki służby zdrowia w gminie.

Nazwa	Adres	liczba łóżek / gabinetów
Szpital Rejonowy	Środa Śląska, ul. Kolejowa 16	124
Szpital Rejonowy	Środa Śląska, ul. Kilińskiego 30	84
Przychodnia Rejonowa	Środa Śląska ul. Konst. 3-go Maja 7	19
Wiejski Ośrodek Zdrowia	Rakoszyce, ul. Średzka 1	5

W szpitalach w Środzie Śl. jest 208 łóżek, z czego 5 to miejsca dla noworodków. Gminne ośrodki zdrowia dysponują 24 gabinetami lekarskimi. Istniejące obiekty publicznej ochrony zdrowia są w większości w złym stanie technicznym i wymagają dofinansowania na remonty i nowoczesne wyposażenie medyczne.

W mieście Środa Śląska działa 33 prywatnych jednostek świadczących usługi w zakresie ochrony zdrowia. Są to głównie interniści (9 jednostek) oraz stomatolodzy (7 jednostek). Ponadto praktykują ginekolodzy (2), pediatrzy (3), ortopeda, psycholog, okulista, dwóch rehabilitantów. Funkcjonują również dwa laboratoria i dwie jednostki świadczące usługi pielęgniarskie. We wsiach funkcjonuje 8 prywatnych gabinetów i jedna przychodnia w Rakoszycach.

W mieście funkcjonują 3 prywatne apteki oraz jedna przyszpitalna. Poza miastem brak aptek. Na jedną aptekę w mieście przypada ponad 2550 mieszkańców wsi oraz 2100 mieszkańców miasta. W sumie w gminie na jedną aptekę przypada ponad 4700 mieszkańców. Wskaźnik ten kształtuje się powyżej średniej dla dawnego woj. Wrocławskiego.

Zestawienie jednostek ochrony zdrowia i opieki socjalnej zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru „REGON”, stan: wrzesień 1999

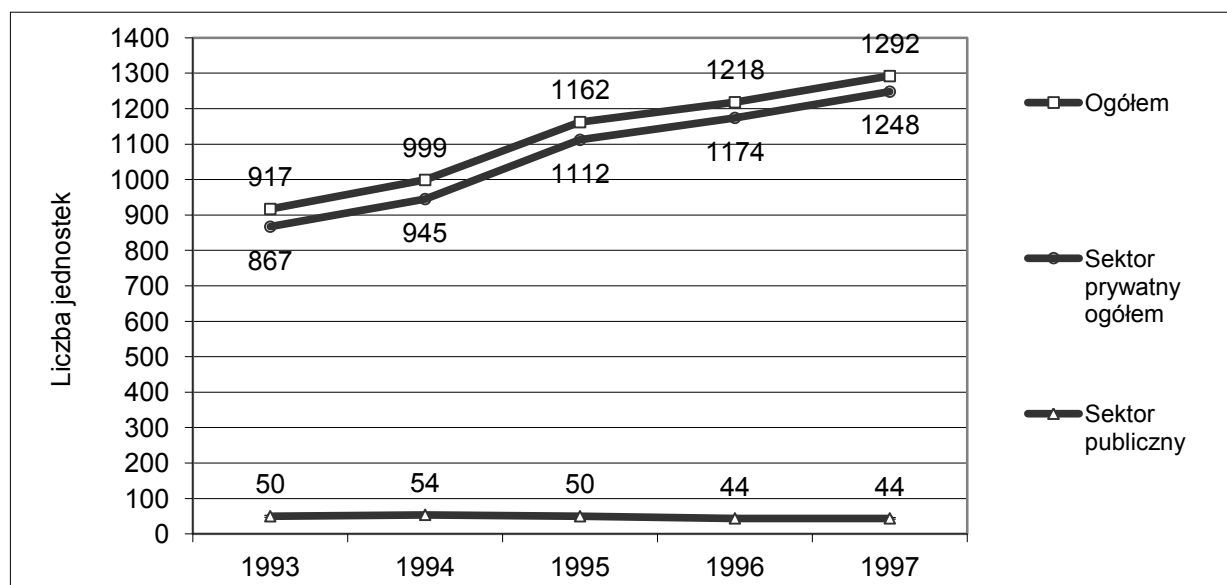
Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
Samorządu	GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100

PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	ponad 100
SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W ŚRODZIE ŚL.	21-100
ZESPÓŁ ŻŁOBKOWO-PRZEDSZKOLNY W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100
Skarbu Państwa	
TERENOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA ŚRODA	21-100

Tab. 25. Personel służby zdrowia.

Lata	w liczbach bezwzględnych			Liczba ludności na 1		
	Lekarz	Lekarz dentysta	Pielęgniarka	Lekarza	Lekarza dentystę	Pielęgniarkę
1992	41	11	160	467	1742	120
1993	44	12	150	437	1601	128
1994	42	8	152	460	2413	127
1995	44	9	149	439	2147	130
1996	47	14	148	411	1381	131
1997	47	12	146	410	1606	132

Wykres 10. Liczba mieszkańców przypadająca na personel służby zdrowia.

Na jednego lekarza przypadało w 1997 roku, na terenie gminy 410 mieszkańców, jest to wynik wyższy o ponad 60 od średniej zanotowanej w dawnym woj. Wrocławskim. Dla samego miasta na jednego lekarza przypadło 195 mieszkańców, co jest wynikiem niższym niż we Wrocławiu. Statystycznie jeden stomatolog na terenie miasta obsługiwał w 1997 roku 876 pacjentów, a na terenie gminy 1606, jest to o 100 mieszkańców ponad średnią dla dawnego woj. Wrocławskiego. Na jedną pielęgniarkę przypadało w gminie 132 mieszkańców.

Zaplecze ochrony zdrowia poza miastem nie jest dostatecznie rozwinięte. Dotyczy to zwłaszcza Ciechowa i Szczepanowa w których liczba mieszkańców przekracza 1000.

2.3. Przemysł i budownictwo

Działalność produkcyjna i budowlana rozwijała się w sektorze prywatnym od końca lat 80 i bardzo dynamicznie w latach 90. Efektem jest powstanie wielu przedsiębiorstw usługowo-przemysłowych, rzemieślniczych oraz wielobranżowych. Są to głównie jedno- lub dwuosobowe stanowiska pracy, często działalność prowadzona jest równoległe z zasadniczym miejscem pracy. W małych firmach, szczególnie we wsiach jest to z reguły działalność bezinwestycyjna, prowadzona w lokalach istniejących lub wynajmowanych.

W strefie tej można zaobserwować bardzo dużą dynamikę zmian, niekiedy przedsiębiorstwa funkcjonują tylko jeden sezon.

Działalność produkcyjna to ponad 10% przedsiębiorstw zarejestrowanych w mieście oraz ponad 13% zarejestrowanych w e wsiach. Budownictwo to ponad 20% przedsiębiorstw w miastach oraz ponad 19% we wsiach. Wiodące działy działalności produkcyjnej to:

- 26. Produkcja wyrobów z pozostałych surowców mineralnych – 30 przedsiębiorstw, w tym 3 zatrudniające powyżej 20 pracowników.
- 15. Produkcja artykułów spożywczych i napojów – 16 przedsiębiorstw, w tym 5 zatrudniających powyżej 20 pracowników.
- 28. Produkcja metalowych wyrobów gotowych – 18 przedsiębiorstw, w tym 1 zatrudniające powyżej 20 pracowników.

Zatrudnienie w działalności produkcyjnej i budownictwie to ponad 38% ogółu zatrudnienia na terenie gminy. Jest to wskaźnik wyższy od średniego dla dawnego woj. Wrocławskiego o 3%.

Zestawienie przedsiębiorstw produkcyjnych zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru „REGON”, stan: wrzesień 1999

Miasto

Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
15. Produkcja artykułów spożywczych i napojów		
Prywatne		
	GMINNA SPÓŁDZIELNIA "SAMOPOMOC CHŁOPIŃSKA"	21-100
	GÓRSKI ZBIGNIEW	21-100
	OKRĘGOWA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ	21-100
	PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO-HANDLOWE "KALBUS" SP. z o.o.	21-100
	SP.CYW. "K I S"	21-100
18. Produkcja odzieży, wyprawianie i barwienie skór futerkowych		
Prywatne		
	SPÓŁDZIELNIA "PRODIMEL" ZAKŁAD PRACY CHRONIONEJ	ponad 100
25. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		
Zagraniczne		
	ARMSTRONG INSULATION PRODUCTS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ	21-100
26. Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych		
Zagraniczne		
	RÖBEN CERAMIKA BUDOWLANA SP.Z O.O.	ponad 100

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje zakład produkcji napojów, który jest oddziałem spółki prawa handlowego „CocaCola”. Nie jest to jednostka samodzielnie bilansująca, zarząd spółki został przeniesiony w 1998 do Warszawy. Z tego względu zakład nie został uwzględniony z rejestrze „REGON”.

Wieś

Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
26. Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych		
Prywatna	"ZAKŁADY PORCELANY ELEKTROTECHNICZNEJ CIECHÓW"	ponad 100
	ZAKŁAD CERAMIKI BUDOWLANEJ S.C.	21-100
28. Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń		
Prywatna	"A-Z" PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE	21-100

2.4. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Na obszarze gminy panują bardzo korzystne warunki dla produkcji rolniczej, która prowadzona jest na obszarze 15 726 ha. Produkcja ta ma charakter ekstensywny.

Grunty orne zajmują ponad 65% obszaru gminy, jest to o 15% mniej od średniej dla dawnego woj. wrocławskiego. Ich przestrzenny rozkład przedstawiony jest na głównej planszy inwentaryzacyjnej. W tym tereny na glebach o klasach bonitacyjnych I-IVa zajmują ponad 36%, ich rozkład przestrzenny przedstawiony został na załączonej mapie.

Dla zbiorczej charakterystyki warunków przyrodniczych pod kątem gospodarki rolnej stosuje się metodę waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Instytutu Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Wskaźnik ten wycenia cztery podstawowe elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy wynosi 80,9 punktów. Jest on niższy od średniego dla dawnego woj. wrocławskiego o 1,1 punktu oraz wyższy o 14 punktów od średniego dla całego kraju

Tab. 26. Użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej w 1997 r w hektarach.

	Pow.ogółem	użytki rolne					lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
		razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Ogółem	21 493	15 989	14 384	206	1 047	352	3 626	1 878
Miasto	1 492	1 059	856	174	24	5	8	425
Wieś	21 454	14 930	13 528	32	1 023	347	3 618	1 453

Tab. 27. Użytkowanie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1997 w ha.

Pow.	użytki rolne					lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
	razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
14 931	14 306	13 334	48	675	249	49	576

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych w 1996 wynosiła 2272 ha co stanowiło około 14% ogółu użytków rolnych na terenie gminy. W roku 1998 powierzchnia ta wzrosła już do 7126 ha, co stanowi ponad 45% ogółu użytków rolnych na terenie gminy. Struktura obszarowa wykazuje przewagę rozdrobnionych gospodarstw małych i średnich. Większość tych gospodarstw ukierunkowana jest na produkcję roślinną i mieszaną, gospodarstwa ukierunkowane na produkcję zwierzęcą stanowią niewielką część produkcji (poniżej 10%).

Gospodarstwa o powierzchni do 5 ha stanowią 51,4% ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa od 10 do 20 ha to 35,0%. Powierzchnie powyżej 20 ha ma 13,0% ogółu gospodarstw.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 1996 dla byłego woj. wrocławskiego najmniej gospodarstw rozwojowych (zgodnie z samooceną użytkownika) jest w przedziale do 5 ha użytków rolnych. Wraz ze wzrostem arealu rośnie udział gospodarstw rozwojowych. Zdecydowanie najwięcej

gospodarstw rozwojowych jest w grupie obszarowej pow. 20 ha. Średnio na 1 gospodarstwo rozwojowe przypadają 3 gospodarstwa nierozwojowe.

Za gospodarstwa rozwojowe należy uznać te w których użytkownik:

- *zamierza dokupić dodatkowy areal ziemi,*
- *dokonać inwestycji,*
- *jest w wieku produkcyjnym,*
- *posiada średnie wykształcenie zawodowe,*
- *posiada potencjalnego następcę.*

We władaniu Skarbu Państwa znajdują się tereny dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych i hodowlanych, które zajmują 7607 ha. Jest to 48,37% ogółu użytków rolnych. Tereny te mogą być zostać skomunalizowane przez gminę na cele społeczne bezpłatnie.

Rolnicze spółdzielnie produkcyjne i kółka rolnicze zajmują obszar 21 ha. We władaniu Lasów Państwowych znajduje się 200 ha.

Duża część, ponad 80% użytków rolnych w gminie to gleby kwaśne. Z tego prawie 1/3 to grunty bardzo kwaśne. Dla ponad 46% użytków rolnych na terenie gminy wapnowanie jest konieczne, na 13% wapnowanie jest potrzebne i tylko 20% nie wymaga wapnowania.

Tab. 28. Średnia zawartość metali ciężkich w warstwie ornej gleb na terenie gminy.

	Kadm	Miedź	Nikiel	Ołów	Cynk
[mg/kg]	0,23	15,73	9,8	16,3	45,55

Średnia zawartość metali ciężkich takich jak kadm, miedź, nikiel, ołów, cynk, w warstwie ornej gleb utrzymuje się na obszarze gminy na poziomie porównywalnym ze średnim dla dawnego woj. Wrocławskiego.

Tab. 29. Plony głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1997 r. Trzy zboża podstawowe*

ogółem	w tym				ziemniaki	buraki cukrowe	rzepak i rzepik
	pszenica	żyto	jęczmień	owies			
25,7	25,9	15,9	30,9	30,8	188	340	14,0

*(w dt z 1 ha – dt (decytona) = 100kg)

W centralnej i południowej części gminy znajdują się gleby pszenne dobre. W południowej i północnej części znajdują się gleby pszenne wadliwe. Zajmują one ok. 55% powierzchni gruntów ornych. 40% gruntów ornych to gleby pszenno-żytnie. Pozostałe 5% gruntów ornych to gleby zbożowo-pastewne.

Zestawienie przedsiębiorstw rolniczych zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru „REGON”, stan: wrzesień 1999

Miasto

Forma własności	Nazwa	Liczba zatrudnionych
Prywatne	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE "AGRO-SAD"	21-100
	REGIONALNY ZW.SPÓŁEK WODNYCH W ŚRODZIE ŚL.	21-100
Prywatne z udziałem zagranicznym	"GRUVENA" SPÓŁKA z o.o.	ponad 100
Wieś		
Prywatna	GOSPODARSTWO ROLNE SP.CYW.	21-100

Gmina ze względu na ukształtowanie terenu i warunki hydrogeologiczne ma korzystne warunki do rozwoju gospodarki rybackiej. Pomimo tego jest ona na terenie gminy słabo rozwinięta ze względu na duże zanieczyszczenie wód powierzchniowych. Obecnie funkcjonuje jedynie 5 stawów hodowlanych, które zajmują 8,5 ha zalewu.

2.5. Wydobycie kopalin

Na terenie gminy eksploatowane jest obecnie pięć złóż: ilów „Chwalimierz II” i „Chwalimierz” oraz piasków „Kryniczno” i „Kryniczno I” i „Michałów”.

Złoże ilów „Chwalimierz II” eksploatowane jest od 1962 r. W 1994 r. został przejęty przez Spółkę z o.o. „Gumkowski”. Iły wydobywane są z północnej części udokumentowanego złoża (w granicach własności gruntów użytkownika), z wyrobiska bezpoziomowego. Wybierana kopalina transportowana jest do oddalonego o kilkaset metrów dużego zakładu przerobczego. Zakład ten, wyposażony w nowoczesne urządzenia, produkuje dachówki i cegłę klinkierową elewacyjną. Po zakończeniu eksploatacji tego złoża, na terenach pokopalnianych projektuje się budowę ośrodka rekreacyjnego.

Złoże ilów „Chwalimierz”, przylegające od południa do opisywanego wyżej, od lat sześćdziesiątych eksploatowało Wrocławskie Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej, a od 1993 r. Spółka Cywilna „Karher” z Chwalimierza. Surowiec wydobywany jest z południowej części udokumentowanego złoża. Przy złożu znajduje się cegielnia, w której produkowana jest cegła pełna klasy 100 i 150 oraz cegła dziurawka klasy 50.

Wydobycie ze złoża piasku „Kryniczno I” prowadzone jest od 1995 r. przez spółkę z o.o. „Kom-Błysk” z Środy Śląskiej. Wydobyta kopalina bezpośrednio sprzedawana jest odbiorcom.

Od IV kwartału 1996 r. eksploatowane jest na potrzeby lokalne przez prywatnego użytkownika, małe złoża piasku „Michałów”.

Pozwolenie na eksploatację piasku ze złoża „Kryniczno”, we wrześniu 1997 r. uzyskała Spółka Cywilna „Sand”.

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.

3.1. Położenie fizyczno - geograficzne.

Północna część gminy graniczy z rzeką Odram i należy do Pradoliny Wrocławskiej. Pozostała część gminy leży na Równie Wrocławskiej, w mikroregionie pod nazwą Wysoczyzna Średzka.

Południowa granica Pradoliny Wrocławskiej nie jest wyznaczona wyraźną krawędzią. W przybliżeniu wyznacza ją linia kolejowa Malczyce-Środa Śląska. W Środzie Śl. granica pradoliny skręca na N przez Szczepanów i następnie biegnie linią kolejnych wzniesień, położonych w kompleksie leśnym. Jej szerokość wynosi miejscami 6-7 km. Wały ochronne będą tu na całej długości i w bliskiej odległości od Odry. Cała powierzchnia tej części pradoliny jest położona na poziomie zbliżonym do rzeki Odry. Tylko w części wschodniej występują małe wzniesienia, być może zdegradowane wydmy i łachy piaszczyste.

Na obszarze wsoczyzny pojawiają się liczne rzędy wzniesień, o lokalnie dużych przewyższeniach. Maksymalna wysokość przekracza 160 m n.p.m., co porównaniu z otaczającymi obniżeniami daje różnicę 30-50 m. W tej części wysoczyzny większość wzniesień ma bardzo wydłużony kształt, o

przeważającym kierunku wschód-zachód. Wysokości bezwzględne sięgają na tym obszarze od 115 do 169 m n.p.m. Rzeźba jest tu utworzona na płatach glin zwałowych, piaskach i żwirach lodowcowych. Miejscami na powierzchni występują ility i mułki trzeciorzędowe oraz mniejsze pokrywy lessowe.

3.2. Budowa geologiczna.

Teren gminy Środa Śląska obejmuje fragment jednostki geologicznej zwanej blokiem przedsudeckim. W budowie geologicznej biorą tu udział dwa piętra strukturalne: starsze – złożone ze skał zmetamorfizowanych starszego paleozoiku oraz młodsze – kenozoiczne, reprezentowane przez osady młodszej trzeciorzędu i czwartorzędu. Na powierzchni dominują osady czwartorzędowe. Reprezentują one osady plejstocenijskich zlodowaceń: południowopolskiego, środkowopolskiego, północnopolskiego oraz osady holocenu. We wszystkich poziomach stratygraficznych występują kompleksy piaszczysto-żwirowe o różnej genezie.

Najszerze rozprzestrzenienie, a także największe znaczenie surowcowe, mają dwa poziomy piasków i żwirów wodnolodowcowych z okresu zlodowacenia środkowopolskiego rozdzielone gliną zwałową oraz piaszczysto-żwirowymi utworami rzeczny. Miąższość ich dochodzi miejscami do 15 m. Mniejsze znaczenie praktyczne mają, tylko lokalnie występujące, płaty piasków i żwirów rzecznych, polodowcowe piaski i żwirów kemów oraz moren czołowych, a także piaski i żwirów rzecznych tarasów nadzalewowych i zalewowych.

Osady z okresu zlodowacenia południowopolskiego wykształcone są w postaci utworów zastoiskowych (mułki i ility), piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz glin zwałowych. Osady zlodowacenia północnopolskiego to piaski, żwirów i mułki rzeczne. Utwory przejściowe między plejstocenem i holocenem stanowią piaski i żwirów stożków napływowych, piaski pyłowe i mułki lessopodobne oraz piaski eoliczne w wydmach. W najmłodszym okresie czwartorzędu, holocenie, dominują piaski ze żwirami, mułki rzeczne i namuły o miąższości do 2,5 m. Miejscami występują również torfy.

Utwory czwartorzędowe uzupełniają trzy poziomy glin zwałowych (zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego), ility, mułki i piaski zastoiskowe, gliny lessopodobne, gliny i piaski deluwialne oraz holocenijskie namuły zagłębień bezodpływowych i den dolinnych, a także torfy, przeważnie zapiaszczone, o miąższości do 2,5 m.

W północno-wschodniej części gminy występuje fragment kopalnej struktury czwartorzędowej, mającej charakter rynny o przebiegu północny zachód – południowy wschód, głęboko wciętej w utwory trzeciorzędu. Przechodzi ona przez wieś Radakowice. Jej geneza związana jest ze zlodowaceniem południowopolskim Nidy. Głównym osadem są tutaj fluwioglacjalne utwory piaszczyste, o miąższości 44 do 120 m.

W dolinie Odry w podłożu geologiczno-glebowym największy udział mają osady rzeczne, wykształcone jako mady o różnym uziemieniu, mniejszą powierzchnię zajmują piaski wydymowe i piaski starych tarasów akumulacyjnych, a najmniejszy jest udział utworów organogenicznych.

3.2.1. Warunki podłoża budowlanego.

Rozkład przestrzenny gruntów o korzystnych i niekorzystnych warunkach posadowienia budynków został przedstawiony na załączonej mapie.

Do rejonów o korzystnych warunkach dla budownictwa należą obszary występowania osadów wodnolodowcowych, charakteryzujących się niewielkim zróżnicowaniem właściwości fizycznych i mechanicznych, a woda gruntowa występuje tu średnio na głębokości 5-6 m. Dobrym podłożem budowlanym są także gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego wykazujące wysokie parametry wytrzymałościowe i brak hydrofilności oraz osady piaszczysto-żwirowe tarasów nadzalewowych, charakteryzujące się dobrymi parametrami nośności oraz zwierciadłem wody gruntowej na głębokości poniżej 2 m. Także dobrym podłożem dla budownictwa są ropy, których właściwości są podobne do glin zwałowych.

Na północ i wschód od Chwalimierza występują wody agresywne w stosunku do betonu. Analizy chemiczne wykazały, że agresywność ma charakter ogólnokwasowy, kwasowęglanowy i ługujący. Także obszary moren czołowych i kemów ze względu na dużą zmienność litologiczną i różny stopień zagęszczenia wymagają szczegółowego udokumentowania geotechnicznego w przypadku lokalizacji tam obiektów budowlanych. Rejon taki występuje na zachód od Proszkowa i na północny wschód od Osieka.

3.2.2. Surowce naturalne.

Wśród skał budujących obszar gminy dwa główne kompleksy litologiczne posiadają znaczenie surowcowe, a mianowicie: ropy wraz z mułami trzeciorzędowej serii poznańskiej oraz piaski i żwiry czwartorzędowe, przeważnie pochodzenia wodnolodowcowego i rzecznoego.

Występujące tu niewielkie złoża kopalin obejmują dwie grupy surowcowe: ropy ceramiki budowlanej – trzy złoża oraz kruszywo naturalne – osiem złóż. Wstępnie rozpoznane jest także jedno złożo piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej. Spośród nich eksploatowane są dwa złoża ceramiki budowlanej „Chwalimierz II” i „Chwalimierz” dostarczające surowca do istniejących na miejscu zakładów produkcyjnych oraz dwa złoża kruszywa naturalnego „Krynichno I” i „Michałów”, wykorzystywanego na lokalne potrzeby.

Na terenie gminy rozpoznano siedem złóż. Ich klasyfikację przeprowadzono z punktu widzenia ochrony oraz ochrony środowiska rozumianego jako ocena stopnia kolizyjności ich górniczej eksploatacji, w stosunku do różnych komponentów środowiska przyrodniczego i elementów zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to zarówno złóż aktualnie eksploatowanych, jak też złóż jeszcze nie zagospodarowanych. Wszystkie złoża na omawianym terenie z punktu widzenia ich ochrony należą do klasy złóż powszechnie występujących.

Z punktu widzenia ochrony środowiska spośród rozpoznanych złóż kopalin, jako niekonfliktowe kwalifikują się złoża: ropy do produkcji ceramiki budowlanej „Chwalimierz II” oraz piasków – „Krynichno I”, „Krynichno”, „Gozdawa”, „Michałów”. Jako złoża konfliktowe, do ewentualnej eksploatacji z ograniczeniami (obejmującej jedynie wycinek złoża), ze względu na ochronę gruntów rolnych, zakwalifikowano złoża: ropy do produkcji ceramiki budowlanej „Chwalimierz”.

Na terenie gminy udokumentowano również złożo węgla brunatnego „Ruja” (Zawiadomienie Ministra Środowiska z dnia 31 marca 2011 r., znak: DGiKGkzk – 4741 – 4/7975/14627/11/AW) oraz złoża

kruszywa naturalnego: „Krynicy III” (Zawiadomienie Starosty Średzkiego z dnia 19 listopada 2009 r., znak: ŚiR.7530/12-dec/09) i „Wrocławice” (Decyzja nr 53/2012 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2012 r.).”

3.2.2.1. Charakterystyka geologiczno-gospodarcza złóż.

- Złoże nr 1. Chwalimierz II.

Kopalina główna: ility trzeciorzędowe
Zagospodarowanie: Tak
Zasoby: 3005 tys. m³
Wydobycie: 77 tys. m³
Wykorzystanie złoża: ceramika budowlana
Występowanie kopaliny: powszechne
Konflikty: brak

Złoże „Chwalimierz II”, zbudowane z mioceńskich ilów plastycznych barwy jasnoszarej, miejscami plamistych, o miąższości 11,5-23,8 m, zalegające pod nadkładem 0,2-7,0 m, wykorzystywane jest dla potrzeb ceramiki budowlanej. W serii złożowej występują nieliczne soczewki piasków i żwirów. Ily te, według dokumentacji, mogą znaleźć zastosowanie do produkcji rurek drenarskich, pustaków Ackemana, dachówki karpiówki, a według dodatku do dokumentacji także do produkcji cegły szczelinówki. W 1987 r. sporządzony został dodatek w kategorii B+C₁ do dokumentacji złoża „Chwalimierz II”.

- Złoże nr 2. Chwalimierz.

Kopalina główna: piaski czwartorzędowe
Zagospodarowanie: Tak
Zasoby: 950 tys. m³
Wydobycie: 3 tys. m³
Wykorzystanie złoża: ceramika budowlana
Występowanie kopaliny: powszechne
Konflikty: gleby wysokich klas bonitacyjnych.

Złoże „Chwalimierz” znajduje się na północny-wschód od Środy Śląskiej. Wykorzystywane jest dla potrzeb ceramiki budowlanej. Zbudowane jest z ilów plastycznych barwy jasnoszarej. Miąższość ich wynosi 0,2-14,8 m, nadkład 0,2-4,5 m. Nadają się do produkcji wyrobów cienko i grubościennych. Po udokumentowaniu oba złoża były przedmiotem dalszego rozpoznania. W 1988 r. opracowano dokumentację geologiczną w kategorii B złoża „Chwalimierz”, jednakże zasoby nie zostały zatwierdzone.

- Złoże nr 3. Krynicy I.

Kopalina główna: piaski czwartorzędowe
Zagospodarowanie: Tak
Zasoby: 191 tys. ton
Wydobycie: 26 tys. ton
Wykorzystanie złoża: kruszywo budowlane, drogowe
Występowanie kopaliny: powszechne
Konflikty: brak

Złoże „Kryniczno I” znajduje się w odległości około 5 km na południowy wschód od Środy Śląskiej. Zasoby piasków złoża nadają się do wykorzystania w budownictwie. Według karty rejestracyjnej złożo nosi nazwę „Kryniczno”. Ponieważ istnieją dwa złoża o tej samej nazwie, w studium nazywane jest „Kryniczno I”, pod tą samą nazwą figuruje też w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych „Midas” i Bilansie zasobów kopalin. Miąższość udokumentowanych piasków, o średniej zawartości ziaren poniżej 2 mm – 90,4%, wynosi 2,1-7,3 m, a grubość nadkładu 0,3-2,2 m.

- Złoże nr 4. Kryniczno II.

Kopalina główna: piaski czwartorzędowe

Zagospodarowanie: Tak

Zasoby: 139 tys. ton

Wydobycie: brak danych

Wykorzystanie złoża: drogowe

Występowanie kopaliny: powszechne

Konflikty: brak

Złoże „Kryniczno II” znajduje się w odległości około 5 km na południowy wschód od Środy Śląskiej, około 700 m na południowy zachód od zabudowań miejscowości Kryniczno. Może być wykorzystane do produkcji mas bitumicznych dla drogownictwa oraz do betonów i zapraw budowlanych w budownictwie.

Złoże budują plejstoceny osady wodnolodowcowe, zlodowacenia środkowopolskiego tzw. Stadiału Odry. Złoże wykształcone jest w postaci piasków średnio-, grubo- i różnoziarnistych oraz pospółek. W obrębie piasków różnoziarnistych występują miejscami gniazda pyłu i żwiru gliniastego

Występują tu piaski o miąższości 2,0-13,2. Nadkład złoża wynosi 0,3-1,4 m, zbudowany jest z gleby, piasku pylastego, gliniastego, pyłów i gliny. Średni udział ziaren do 2 mm wynosi 92,2%, do 4mm wynosi 96,3%. Zawartość pyłów zawiera się pomiędzy 1,0% a 8,0% średnio 2,9%. Nie występują zanieczyszczenia obce i organiczne. Zawartość związków siarki w przeliczeniu na SO₃ waha się od 0,01 do 0,07, średnio 0,03.

- Złoże nr 5. Gozdawa.

Kopalina główna: piaski czwartorzędowe

Zagospodarowanie: Nie

Zasoby: 70 tys. ton

Wydobycie: 0 tys. ton, tys. m³

Wykorzystanie złoża: Kruszywo budowlane, drogowe

Występowanie kopaliny: powszechne

Konflikty: brak

Złoże „Gozdawa” znajduje się w odległości około 7 km na południowy wschód od Środy Śląskiej. Piaski złoża nadają się do produkcji mas bitumicznych dla drogownictwa. Piaski te, drobno- i średnioziarniste o miąższości od 2,1-7,3 m, znajdują się pod nadkładem 0,3-2,2 m. Nie stwierdzono w nich zanieczyszczeń obcych i organicznych. Średnia zawartość pyłów wynosi 3,9%, a ziaren poniżej 2 mm – 90,4%.

- Złoże nr 6. Michałów.

Kopalina główna: piaski czwartorzędowe
Zagospodarowanie: Tak
Zasoby: 76 tys. ton
Wydobycie: 4 tys. ton
Wykorzystanie złoże: kruszywo budowlane
Występowanie kopaliny: powszechne
Konflikty: brak

Złoże „Michałów” znajduje się na południowy zachód od Środy Śląskiej. Może być wykorzystywane dla potrzeb lokalnego budownictwa i drogownictwa. Występują tu piaski średnio- i gruboziarniste z domieszką żwiru, o średniej zawartości ziaren poniżej 2mm – 75,68% i pyłów mineralnych poniżej 0,065 mm od 4,4 do 8,4%. Miąższość ich wynosi 2,45-7,4 m, a nadkład 0,5-1,5 m.

- Złoże nr 7. Przedmoście.

Kopalina główna: piaski czwartorzędowe
Zagospodarowanie: zaniechane
Zasoby: 641 tys. ton
Wydobycie: 0 tys. ton
Wykorzystanie złoże: nie wykorzystywane
Występowanie kopaliny: powszechne
Konflikty: brak

Złoże piasków Przedmoście znajduje się ok. 6 km na północny wschód od Środy Śląskiej. Służyło jako złoże surowca schudzającego dla cegielni „Chwalimierz II”. Budują go piaski wodnolodowcowe kemu zlokalizowanego na tarasie nadzalewowym Odry. Powierzchnia złoże wynosi 12,3 ha, miąższość kształtuje się w granicach 21-14,5 m, a grubość nadkładu średnio 0,6 m. Złoże charakteryzuje się jednorodnym uziarnieniem. Zawartość ziaren poniżej 2 mm waha się od 96,7 do 99,8 (średnio 98,6), a udział frakcji powyżej 4 mm wynosi około 1%. Nie stwierdzono obecności margla, a ilość siarczanów nie przekracza 0,018%. Eksploatacja złoże została zaniechana przed 1992 rokiem. Złoże nie jest konfliktowe w stosunku do środowiska, jednak znajduje się w okolicy o wysokich walorach krajobrazowych. W jego centrum zlokalizowana jest stacja trafo.

- Złoże nr 8. Szczepanów.

Kopalina główna: piaski i żwiry czwartorzędowe
Zagospodarowanie: Tak
Zasoby: 36 tys. ton
Wydobycie: 0 tys. ton
Wykorzystanie złoże: nie wykorzystane
Występowanie kopaliny: powszechne
Konflikty: brak

Złoże „Szczepanów” znajduje się ok. 6 km na północ od Środy Śląskiej. Eksploatowane było od 1979 roku. Kopalinę stanowiły piaski i żwiry przydatne dla drogownictwa. Eksploatację zakończono już w 1985 r., a zasoby złoże do chwili obecnej nie zostały rozliczone i figurują w Bilansie zasobów w ilości 36 tysięcy ton. Przez kilka lat wyrobisko tego złoże pełniło funkcję składowiska odpadów gospodarczych. Obecnie rekultywowane, złoże kwalifikuje się do usunięcia z Bilansu zasobów.

3.2.2.2. Prognoza występowania kopalin.

W dolinie Odry położone są trzy obszary perspektywiczne kruszywa naturalnego, rozpoznane w 1982 r. przez Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu. W rejonach miejscowości Brodno i Słup, miąższość utworów piaszczysto-żwirowych wynosi 2,7-13,3 m, a grubość nadkładu (razem z piaskami) waha się od 2,5 do 4,7 m.

W rejonie Ogrodnicy stwierdzono występowanie piasków drobno- i gruboziarnistych ze żwirem. Piaski te o miąższości 5,8-13,8 m leżą pod nadkładem 0,2-1,0 m. Nie nadają się one do produkcji cegły wapienno-silikatowej, ale mogą znaleźć zastosowanie w budownictwie lub drogownictwie. Rejon Ogrodnicy uznano za perspektywiczny pomimo, że na jego części występują gleby chronione.

Poszukiwanie kruszywa naturalnego przeprowadzono również w rejonie Bukówka i Ciechowa. W rejonie Ciechowa dało ono wynik negatywny ze względu na nieodpowiednią jakość surowca (dużą zawartość pyłów). W rejonie Bukówka wykonano czternaście otworów, w ośmiu z nich nawiercono utwory piaszczysto-żwirowe, jednakże nie spełniały one ówczesnych norm i obszar uznano za negatywny. Według aktualnie obowiązujących wymogów seria piaszczysto-żwirowa nawiercona w trzech otworach może być uznana za perspektywiczną, tym bardziej, że występuje pod nadkładem gleb nie podlegających ochronie. Wokół otworów wyznaczono niewielkie obszary perspektywiczne, z których kruszywo naturalne może w przyszłości posłużyć lokalnym potrzebom. Charakteryzują się one odpowiednio miąższością: 3,3, 11,2, 9,6, m i nadkładem: 0,5, 0,3, 0,4, m. Zawartość pyłów wynosi: 10,5, 1,6-5,5, 7,6%. Zaznaczyć tu należy, że obszar udokumentowanego w 1996 r. złoża piasku „Michałów” znajduje się w obrębie omawianego obszaru, uznanego wtedy za negatywny.

W wyniku zwiadu geologicznego przeprowadzonego przez Przedsiębiorstwo Geologiczne PROXIMA S.A. Na obszarze gminy wyznaczone zostały dwa obszary prognostyczne, Ich zasoby mogą być wykorzystane jako źródło kruszyw budowlanych.

Tab. 30. Obszary prognostyczne wyznaczone na terenie gminy.

№	pow. (ha)	Rodzaj kopaliny	Wiek kompleksu	Parametry jakościowe, udział procentowy ziaren(%):	średnia grubość nadkładu (m)	Grubość kompleksu surowcowego (od-do w m)	Zasoby (tys. t)
1	80	piaski	Czwartorzęd	do 2,5 mm: 49,9-98,8; do 5 mm: 98, 5-99,0; powyżej 40mm: brak	0,3-0,7	1,3-11,3	6 650
2	150	piaski i żwiry	Czwartorzęd	do 2,5 mm: 73; do 5 mm: 84,3; powyżej 40mm: brak	0,2-0,7	1,7-12,3	11 400

■ Obszar prognostyczny nr 1.

Pierwszy z nich znajduje się na wschód od miasta Środa Śląska i obejmuje niewielkie wzgórza na zachód od Proszkowa. Zbudowany jest z czwartorzędowych piasków, w obrębie których spotyka się kieszenie drobnego żwiru i liczne otoczaki o średnicy do kilkunastu cm. Piaski zalegają pod nadkładem gleb (klas IIIb i IVb) o miąższości 0,3-0,7 m. Stwierdzona miąższość kompleksu piaszkowo-żwirowego wynosi do 1,3 m (sonda nie doszła do spągu warstwy) do 11, 3 m (w starych wyrobiskach). Maksymalna miąższość piasków powinna przekroczyć 15 m. Szacunkowe zasoby wynoszą 6 650 tys. ton. Złoże może być wykorzystane jako źródło kruszyw budowlanych.

- Obszar prognostyczny nr 2.

Drugi obszar prognostyczny znajduje się w południowo-zachodniej części gminy, na południe od wsi Wrocisławice. Obejmuje wzgórza zbudowane z piasków i żwirów. Szacowane zasoby wynoszą 11 400 tys. ton piasków i żwirów. Wiercenia wykazały występowanie piasków średnio- i gruboziarnistych pod nadkładem 0,3-0,5 m. Nadkłady tworzą gleby głównie klas IIIb i częściowo IVb co powoduje, że obszar zakwalifikowany został jako konfliktowy.

3.3. Warunki klimatyczne.

- Termika

Obszar gminy należy do najcieplejszego obszaru Polski, dzielnicy Wrocławskiej.

Średnia temperatura roczna powietrza wynosi 8-8,5°C. Dni gorących rejestruje się tutaj około 35. Dni z temperaturami w okolicach 0°C rejestruje się około 110. Dni z temperaturami poniżej 0°C rejestruje się około 35, bardzo mroźnych 1-2. Ostatnie przymrozki występują w trzeciej dekadzie kwietnia. Pokrywa śnieżna zalega od 50d do 60 dni i zanika do trzeciej dekady kwietnia.

Okres wegetacyjny trwa 220-230 dni. Początek robót polowych przypada przeciętnie na drugą dekadę marca.

- Dynamika powietrza atmosferycznego

Na obszarze gminy przeważają wiatry z kierunku zachodniego. Ich roczny udział w ruchach mas powietrza wynosi do 17% do 20%.

Średnia roczna prędkość wiatru wynosi od 3 do 3,5 m/s. Bezwietrznych jest średnio 10 do 15% dni w roku.

- Opady atmosferyczne

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 600-630mm. W Środzie Śląskiej zanotowano 628mm. Maksymalna suma miesięcznych opadów przypada na lipiec i wynosi 93mm. Minimalna suma opadów miesięcznych przypada na luty, 29mm.

W miesiącach ciepłych maj-październik opad wynosi ok 407mm, miesiącach zimnych listopad-kwiecień opad dochodzi do 216mm.

Średnia grubość pokrywy śnieżnej wynosi 10cm. Maksymalna średnia grubość wynosi od 40-50cm.

- Wilgotność

Średnie roczne parowanie terenu wynosi około 400-500 mm

3.4. Wody powierzchniowe i podziemne

3.4.1. Wody płynące.

Obszar gminy położony jest w zlewni rzeki Odry, płynącej w jego części centralnej ze wschodu na zachód. Koryto rzeki tworzy łagodne zakola ze starorzeczami. Głównym lewobrzeżnym dopływem Odry na terenie gminy jest Średzka Woda, przepływająca przez Środę Śląską i Szczepanów. Uchodzi ona do Odry na wysokości Malczyc.

Cały obszar doliny Odry poprzecinany jest gęstą siecią rzek, często przekształconych w rowy, jak: Nowy Rów, Jeziorka, Średzka Woda, i inne. Między miejscowościami Głoska-Słup-Zakrzów-Brodno, równoległe do Odry płynie rzeka Stary Rów. Nie uchodzi ona do Odry, tylko do Średzkiej Wody, co świadczy, że poza osią głównej rzeki istnieją tu jeszcze inne osie hydrologiczne, stwarzające szczególne zagrożenie w stanach powodziowych.

Wody powierzchniowe na obszarze gminy są zanieczyszczone.

▪ Rzeka Odra.

Rzeka Odra tworzy północną granicę gminy. Jej całkowita długość w granicach Polski wynosi 741,9, na terenie gminy długość rzeki wynosi ok. 17,5 km.

Odra jest rzeką żeglowną na całej długości gminy. Jest uregulowana i posiada koryto częściowo przekształcone technicznie narzutem kamienia i ostrogami. W wyniku długiego okresu pomiędzy kolejnymi pracami regulacyjnymi zwiększyła się jej atrakcyjność krajobrazowa.

Przepływ wody w rzece jest zaburzony już na wyższych odcinkach. Powodowane jest to regulowanym przepływem wody z dużych zbiorników retencyjnych, budową kanałów żeglownych i kanałów „ulgi”, budową jazów i śluz na korycie. Ponadto koryto obudowane jest obwałowaniami, pomimo istnienia których Odra wylewa niekiedy na całą szerokość doliny, jak np. podczas powodzi lipcowej 1997 roku.

Odra w punkcie pomiarowym w Malczycach, miała następujące przepływy charakterystyczne dla okresu 1961-1990:

Tab. 31. Przepływy charakterystyczne Odry.

	NNQ Najniższy	ŚŚQ Średni roczny	WWQ Najwyższy
Przepływy [m³/s]	33,4	171	1540
Odplwy jednostkowe [dm³/s km²]	1,2	6,4	57,4

Na odcinku przechodzącym przez obszar gminy prowadzi wody nie odpowiadające obowiązującym normom klas czystości, o ponadnormatywnej zawartości zawiesin, azotu azotynowego, fosforu ogólnego oraz miana coli. Udział ścieków w przepływie średnim niskim (33m³/s) wynosi około 10%. Wody rzeki nie nadają się do zaopatrzenia ludności w wodę komunalną.

W 1957 roku został zbudowany stopień wodny w Brzegu Dolnym. Budowa stopnia wodnego powoduje postępującą z czasem erozję denną poniżej budowli, postępuje ona z dynamiką 5cm rocznie. W 1957 przewidywano, że kolejny stopień zostanie wybudowany po około 15-20 latach, od tego czasu minęło

już 42 lata. Z powodu podmywania obecnie należy on do najbardziej zagrożonych obiektów budowlanych w Polsce.

Ze względów komunikacyjnych ważny jest przepływ zapewniający w Odrze na tym odcinku głębokość tranzytową 1,30 m, jest ona minimalną głębokością przy której eksploatacja taboru rzeczno jest opłacalna. Przepływ ten obecnie wynoszący 130 m³/s (dawniej 90 m³/h), nazywany jest przepływem zasilania, z tego powodu że do tej wielkości odbywa się zasilanie rzeki Odry ze zbiorników retencyjnych. Z powodu ich niedostatecznej pojemności skrócił się możliwy czas zasilania, a więc i sezon żeglugowy.

Wskutek obniżenia dna rzeki wywołanego wypłukiwaniem przez stopień wodny w Brzegu Dolnym, obniżył się poziom zwierciadła wód podziemnych i znikła woda w wielu płytkich studniach wiejskich. Rzeka drenuje przyległe tereny w pasie o szerokości ponad 1 km. Według badań przeprowadzonych przez Akademię Rolniczą we Wrocławiu w latach 1970-90 poziom zwierciadła wód gruntowych w otworach oddalonych o 550 m od rzeki obniżył się o 44 cm, a w otworach oddalonych o 120 m o 65 cm. Pociąga to za sobą stopniową degradację przyrodniczą doliny rzeki.

Wcinanie się koryta w ily pochodzenia mioceńskiego powoduje dodatkowo zawężenie koryta rzeczno, utrudniające poważnie żeglugę.

Przeciwdziałać tym niekorzystnym zjawiskom ma budowa stopnia wodnego Malczyce w Rzeczyca. Stopień wodny zlokalizowano na 300 km rzeki naprzeciw wsi Rzeczyca, w odległości około 5 km od leżącej poniżej miejscowości Malczyce. Pozwolenie budowlane obejmuje budowę jazu ruchomego trzyprzęsłowego kłapowego z przepawką dla ryb i kładką dla pieszych, jazu stałego o długości 300 m, śluzy żeglugowej 190x12x3,5 z awanportami.

Na całej długości gminy rzeka jest obudowana wałami przeciwpowodziowymi.

Średzka Woda.

Rzeka odwadnia centralną część Wysoczyzny Średzkiej, jej największym dopływem jest Dojca. Cieki źródłowe Średzkiej Wody wypływają z podmokłych łąk na wysokości około 150 m n.p.m. Sieć rzeczna jest dość dobrze rozwinięta. W obszarze zlewni liczne są okresowo czynne rowy melioracyjne.

W 1995 r, jakość wód Średzkiej Wody nie odpowiadała normom. Przekroczone były takie wskaźniki jak: azot amonowy i azotynowy oraz stężenie bakterii typu coli.

Do rzeki odprowadzane są ścieki z mechaniczno-biologicznych oczyszczalni, w ilości ok 4600 m³/dobę oraz ścieki z mechanicznych oczyszczalni ścieków w ilości ok. 200 m³/dobę. W tym ścieki przemysłowe z Zakładów Porcelany Elektrotechnicznej „Ciechów”, które są oczyszczane mechanicznie.

Cicha Woda.

Rzeka Cicha Woda odwadnia zachodnią część Wysoczyzny Średzkiej. Posiada prawobrzeżne dopływy: Jarosławiec i Pielaszkowicki Potok. Rzeka prowadzi wody zanieczyszczone.

3.4.2. Wody podziemne.

Jakość wód podziemnych poziomów użytkowych jest dobra w większej części gminy. Jedynie w dolinie Odry wymagają one skomplikowanego uzdatniania. Na pozostałym obszarze wymagają jedynie prostego uzdatniania.

Teren gminy według regionalnego podziału hydrogeologicznego znajduje się w rejonie przedsudeckim. Na jego terenie występują dwa piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: czwartorzędowe i trzeciorzędowe.

3.4.2.1. Czwartorzędowe piętro wodonośne.

Piętro to związane jest głównie z utworami rzecznyymi doliny Odry i osadami wodnolodowcowymi z okresu zlodowacenia środkowopolskiego i zlodowacenia południowopolskiego. W dolinie Odry jest to na ogół jedna warstwa wodonośna, a na obszarach wysoczyzn bywa lokalnie kilka warstw. Miąższość warstwy wodonośnej wynosi od kilku (3-9 m) do ponad 60 m. Swobodne zwierciadło wody w dolinie Odry występuje na głębokości 1-5 m. Na obszarze Wysoczyzny Średzkiej zwierciadło wody ma charakter swobodny lub naporowy i występuje na głębokości od kilku do 24 m.

Wody piętra czwartorzędowego, szczególnie na obszarach pozbawionych izolacji od powierzchni terenu, ulegają zanieczyszczeniom o charakterze antropogenicznym. Zawierają one często duże ilości związków żelaza, manganu i siarczanów oraz bywają skażone bakteriologicznie.

3.4.2.2. Trzeciorzędowe piętro wodonośne.

Głównym zbiornikiem użytkowym wód podziemnych na terenie gminy Środa Śląska są wodonośne utwory piaszczysto-żwirowe trzeciorzędu, występujące najczęściej na głębokościach 40-50 m, rzadziej do 20 m. Miąższość warstw użytkowych wynosi średnio około 10 m. Średnia wydajność wyliczona z czynnych ujęć głębinowych wynosi 28 m³/h, a Średnia wartość wodoprzewodności 96 m²/d, maksymalnie ponad 800 m²/d. Zwierciadło wody ma charakter naporowy i wszędzie stabilizuje się poniżej powierzchni terenu.

Na obszarze gminy występuje fragment trzeciorzędowego zbiornika GZWP Nr 319 - Subzbiornik Prochowice-Środa, który wymaga wysokiej ochrony (OWO). Jest on izolowany od góry iltami i pokrywami utworów czwartorzędowych o różnej miąższości. Generalnie charakteryzuje się dużą zmiennością parametrów hydrogeologicznych, spowodowaną niejednorodnym wykształceniem litologicznym i zróżnicowaną miąższością warstw wodonośnych. Pomimo tych warunków ponad dwie trzecie ujęć głębinowych eksploatuje wody trzeciorzędowe jakościowo dość dobre, wymagające jedynie niekiedy prostego uzdatniania (usunięcia związków żelaza i manganu). Na terenie gminy znajdują się jeszcze wsie nie mające wodociągów. Zaopatrzenie ich w wodę bazuje na płytkich studniach kopanych, w większości z wodą jakościowo złą.

Wody piętra trzeciorzędowego są na ogół mało zanieczyszczone i odpowiadają parametrom dla wód do picia. Niekiedy wymagają one tylko prostego uzdatniania ze względu na podwyższoną zawartość związków manganu i żelaza.

Na terenie gminy funkcjonują ujęcia wód podziemnych trzecio- i czwartorzędowych o wydajności w granicach od 2 do około 70 m³/h przy depresjach nie przekraczających 10 m. Szczegółowe parametry ujęć wody podane są w dziale Infrastruktura Techniczna – stan istniejący i uwarunkowania.

3.5. Flora i fauna.

3.5.1. Szata roślinna.

Dolina Odry posiada bogatą szatę roślinną, która zależnie od podłoża i zasięgu wód powodziowych tworzy charakterystyczne zespoły. Zespoły brzegów rzeki pozostają pod wpływem corocznych zalewów. Wyższe terasy doliny, zalewane okresowo, zajmują łąki i lasy. W stosunkowo nielicznych miejscach znajdują się wzniesienia utworzone, z piasków pochodzenia wydmowego. Specyficznymi środowiskami, zachowanymi dość licznie, są starorzecza, zlokalizowane w międzywalu lub na zawalu.

Lasy łęgowe, zachowały się tylko fragmentarycznie, głównie w międzywalu. Najbardziej rozpowszechnionym zbiorowiskiem leśnym w dolinie Odry są obecnie grądy (*Galio silvatici-Carpinetum*) wykształcone w postaci wilgotnej oraz typowej. Grądy wraz z łąkami jesionowo-wiązowymi tworzą najczęściej układy drobnopowierzchniowe mozaikowe, co jest spowodowane zmianą stosunków wodnych. Na skutek obniżenia poziomu wód gruntowych na dużą skalę zachodzi zjawisko przekształcania łąg w grądy. W miejscach stagnacji wód występują niewielkie partie olsu porzeczkowego (*Ribo nigri-Alnetum*), który przy zmianę stosunków wodnych przechodzi w łąg olszowo-jesionowy (*Circaeo-Alnetum*). Zbiorowiska łąkowe powstały natomiast na wylesionych przez człowieka siedliskach gradowych i łągowych. Wyżej, na siedliskach pogrądowych występują łąki -świeże z rzędu *Arrhenatheretalia*. Na niższych terasach wykształcają się łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia*.

W starorzeczach rozwinęły się bogate zbiorowiska roślin wodnych i nadwodnych. Są to jedne z najbogatszych środowisk. Starorzecza odrzańskie ulegają szybkiej degradacji i drastycznie maleje liczba stanowisk bardzo rzadkich gatunków np. kotewki, salwinii pływającej, wolffi i innych.

W dolinie Odry na odcinku gminy, stwierdzono występowanie gatunków roślin podlegających całkowitej, bądź częściowej ochronie, jak np.: barwinek pospolity (*Vinca minor*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), grążel żółty (*Nuphar luteum*), kotewka orzech wodny (*Trapa natans*), pelnik europejski (*Trollius europaeus*), paproć - salwinia pływająca (*Salvinia natans*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*), storczyki - gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), listera sercowata (*Listera ovata*), podkolan biały (*Plantanthera bifolia*), śniedek baldaszkowaty (*Omithogalum umbellatum*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborinae*), buławnik czerwony (*Cephalanthera rubra*), buławnik wielkokwiatowy (*Cephalanthera alba*) i buławnik mieczolistny (*Cephalanthera longifolia*).

▪ Lasy.

Tab. 32. Lesistość w latach 1994-97.

Rok	Powierzchnia gruntów leśnych	Lesistość %
1997	3626	16,9
1996	3625	16,9
1995	3670	17,1
1994	3670	17,1

Lasy na terenie gminy zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe Nadleśnictwo Miękinia. Są one zaliczane do I strefy słabych zagrożeń przemysłowych. Stan zdrowotny lasów jest zadowalający. Nie stwierdzono masowego występowania szkodników, zarówno owadów jak i grzybów. Są to w przewadze drzewostany liściaste na właściwych siedliskach.

W wyniku urozmaiconego składu mechanicznego gleb i przy różnej głębokości zalegania wód gruntowych, wytworzyły się niemal wszystkie (oprócz boru bagiennego) typy siedliskowe lasu. Największe powierzchnie w dolinie Odry zajmują żyzne i bardzo żyzne siedliska lasu wilgotnego i lasu łąkowego, natomiast udział siedlisk borowych jest nieznaczny. Zmiany siedliskowe wywołane budową stopnia w Brzegu Dolnym, a manifestujące się obniżeniem poziomu wód gruntowych, powodują przekształcanie się siedlisk łąkowych w leśne.

Lasy w dolinie Odry są jednym z większych, zachowanych kompleksów drzewostanów liściastych w kraju. Wśród gatunków panujących w drzewostanach dominuje na omawianym terenie dąb i sosna, natomiast udział innych gatunków jest nieznaczny. Dominacja dębu świadczy o dość dobrej zgodności drzewostanów z siedliskiem. Są to drzewostany o długim wieku rębności (dąb 120-140 lat, sosna 80-100 lat) i dlatego są one wrażliwe na wpływ niekorzystnych czynników. Użytkowanie drzewostanów dojrzałych wykonywano zrębami zupełnymi, obecnie zaniechano eksploatacji i prowadzi się tylko cięcia sanitarne.

Po wybudowaniu stopnia w Brzegu Dolnym stan zdrowotny drzewostanów na omawianym terenie, poniżej tego stopnia ulegał stopniowemu pogorszeniu. Zjawisko to wiązało się ze stałym obniżaniem poziomu wód gruntowych. Powoduje to obumieranie drzew, w pierwszej kolejności zamierają drzewa najstarsze, najcenniejsze pod względem lasotwórczym i przyrodniczym.

W lasach stwierdzono zaśmiecanie w okresach jesienno-wiosennych oraz wypalanie rowów i pól położonych w pobliżu kompleksów leśnych. Dla utrzymania właściwego stanu zdrowotnego lasów należy systematycznie wykonywać zabiegi pielęgnacyjne jak i sanitarne. Ze względu na zagrożenie pożarowe oraz wysypywanie śmieci w lasach należy zabezpieczyć drogi dojazdowe poprzez ustawienie tablic informujących o zakazie wjazdu oraz wypalania łąk i terenów przydrożnych.

3.5.2. Świat zwierzęcy.

W rybostanie Odry dominuje dziś liczebnie zaledwie kilka pospolitych gatunków ryb karpiowatych (płoc, leszcz, ukleja), a z cenniejszych gospodarczo - szczupak i sandacz.

Zmiany środowiska w dolinie Odry w ciągu ostatnich 100 lat przyczyniły się do znacznego zubożenia rybostanu rzeki. Stało się to głównie za sprawą wzrostu zanieczyszczenia wód w rzece, osłabiającego odporność ryb, spowalniającego ich wzrost i zwiększającego śmiertelność. Drugim czynnikiem oddziałującym bardzo niekorzystnie na ichtiofaunę była regulacja rzeki, doprowadzająca do ujednoczenia warunków środowiska i zniszczenia wielu cennych dla ryb elementów biotopu.

Wyprostowanie koryta, likwidacja zakoli i meandrów, odcięcie bocznych ramion i starorzeczy, zmniejszenie ilości pływicy i całkowite usunięcie wysp spowodowało utratę najważniejszych miejsc tarliskowych i wypoczynkowych ryb oraz znaczne pogorszenie warunków pokarmowych. W wyniku tego Odra zasiedlana jest dziś przez znacznie mniejszą ilość ryb niż dawniej, a wśród występujących tu dziś gatunków dominują te najmniej wymagające, najbardziej odporne, eurytopowe i pospolite. Niski rybostan Odry jest przyczyną tego, że na omawianym odcinku rzeki od dawna nie ma użytkowania rybackiego, a pozostało jedynie wędkarstwo ograniczone do Odry i większych starorzeczy.

3.6. Zanieczyszczenie atmosfery.

Obszar gminy znajduje się w strefie oddziaływania zanieczyszczeń napływowych. Część z nich przenoszona jest transgranicznie z obszaru Europy Zachodniej, pozostała pochodzi ze źródeł o znaczeniu ponadregionalnym. Są to: rejon Turoszowa, Kombinat Górniczo-Hutniczy Polska Miedź oraz niemieckie i czeskie ciepłownie.

Ze względu na dominujący kierunek wiatrów z zachodu, południowa część gminy pozostaje pod wpływem zanieczyszczeń emitowanych z cukrowni „Małoszyn” znajdującej się w Malczycach. W 1996 roku zakład ten wyemitował:

193,6 t SO₂,
66,11 t NO₂
29,46 t CO
211,9 t pyłów

Na terenie gminy występują następujące emitory zanieczyszczeń:

Miasto Środa Śląska:

- Zakłady mięsne emitujące do 40 t pyłów i gazów rocznie. Zakłady wyposażone są w urządzenia odpylające.
- „Inko” o porównywalnej do Zakładów mięsnych emisji, również wyposażone w urządzenia odpylające.
- Piekarnia emitująca do 20 t pyłów i gazów rocznie, wyposażona w urządzenia odpylające.

Wsie:

- Ciechów – Zakład Porcelany Elektrotechnicznej „Ciechów” S.A. posiadający urządzenia odpylające.

Brak danych na temat emisji zanieczyszczeń.

- Chwalimierz – cegielnia emitująca do 20 t gazów i pyłów rocznie. Brak urządzeń odpylających.
- Ogrodnica – gorzelnia emitująca do 20 t gazów i pyłów rocznie. Brak urządzeń odpylających.
- Jugowiec – gorzelnia emitująca do 20 t gazów i pyłów rocznie. Brak urządzeń odpylających.

Ponadto w poszczególnych wsiach występują emisje o niskiej wartości stężeń. Mogą one niekiedy w stopniu decydującym zaważyć o zanieczyszczeniu powietrza, zwłaszcza w okresie sezonu grzewczego oraz w obrębie bardziej zwartej zabudowy. Duże stężenia zanieczyszczeń tego typu występują w warunkach wyżu barycznego lub podczas występowania mgły, szczególnie w obniżeniach terenu.

Dodatkowym źródłem liniowych zanieczyszczeń i hałasu są droga 344 Wrocław – Lubin o znaczeniu krajowym i droga nr 346 o znaczeniu wojewódzkim oraz linia kolejowa nr 275 Wrocław – Legnica przechodząca 3km od centrum miasta.

3.7. Tereny objęte różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu.

Tab. 33. Obszary gminy objęte różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w.1996r

Ogółem obszary prawnie chronione	Rezerваты przyrody ha	Parki krajobrazowe ha	Użytki ekologiczne w ha	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Liczba pomników przyrody
-	-	-	-	-	71

Teren gminy można podzielić na dwie odrębne części: południową i środkową o charakterze nizinny i na północy dolinę Odry.

W dolinie Odry dominują zwarte kompleksy gleb chronionych dla rolniczego użytkowania o klasach bonitacyjnych I-IVa. Oraz duże, zwarte kompleksy lasów wodochronnych, o wysokich walorach krajobrazowych. Są to głównie wielogatunkowe, wysokopienne lasy liściaste dębowo-grabowe oraz lasy łąkowe rosnące w naturalnych siedliskach. Istnieje również projekt utworzenia Parku Krajobrazowego „Dolina Odry I”.

Pozostała część gminy ma charakter nizinny, typowo rolniczy, gdzie przeważają gleby I-IV klasy bonitacyjnej (na mapie zaznaczono obszary gleb chronionych I-IVa klasy). Większe kompleksy leśne, przeważnie o drzewostanie liściastym (dąb, olcha, jesion), rozprzestrzenione są między miejscowościami Chwalimierz, Ciechów i Cesarzowice, w okolicach Wojczyc i Budziszowa oraz w dolinie Strzegomki. Są to prawie w całości lasy ochronne.

3.7.1. Pomniki przyrody.

Głównym kryterium decydującym o uznaniu drzewa za pomnik przyrody jest jego obwód, mierzony na wysokości 1,3 m nad ziemią. Do pomników przyrody zaliczane są wyłącznie gatunki rodzime. W przypadku alei lub grupy drzew uznanych za pomniki nie wszystkie muszą mieć wymiary pomnikowe.

Do najczęściej występujących gatunków wśród zarejestrowanych drzew pomnikowych należą Dąb szypułkowy i Lipa drobnolistna.

Na terenie gminy znajduje się 71 zarejestrowanych pomników przyrody:

- 16 to drzewa zdrowe, bez uszkodzeń mechanicznych i chorób.
- 28 ma zdrowy pień o prawidłowym przekroju do 30% posuszu w masie.
- 17 ma próchnicę pnia, dziuple lub zamierający przewodnik.
- 9 ma próchnicę pnia, zamierający przewodnik i powyżej 50% posuszu w masie
- 1 z nich to drzewo martwe w miejscowości Szczepanów.

Tab. 34. Terytorialne zestawienie **gatunków** zatwierdzonych pomników przyrody występujących w miejscowościach gminy Środa Śląska.

Nr	Nazwa	Nazwa gatunku polska	Nazwa gatunku łacińska
1.	Brodno	Lipa drobnolistna	Tilia cordata
2.	Cesarzowice	Platan klonolistny	Platanus x acerifolia
		Cis pospolity	Taxus baccata
3.	Chwalimierz	Lipa drobnolistna	Tilia cordata
4.	Ciechów	Wiąz szypułkowy	Ulmus laevis
		Topola czarna	Populus nigra
5.	Gozdawa	Lipa drobnolistna	Tilia cordata
		Wiąz szypułkowy	Ulmus laevis
		Kasztanowiec zwyczajny	Aesculus hippocastanum
		Sosna pospolita	Pinus sylvestris
		Żywotnik zachodni	Thuja occidentalis
6.	Kryniczno	Kasztanowiec zwyczajny	Aesculus hippocastanum
7.	Kobylniki	Dąb szypułkowy	Quercus robur
		Wiąz szypułkowy	Ulmus laevis
8.	Lipnica	Lipa drobnolistna	Tilia cordata
9.	Michałów	Sosna pospolita	Pinus sylvestris
10.	Ogrodnica	Dąb szypułkowy	Quercus robur
11.	Pęczków	Lipa drobnolistna	Tilia cordata
		Platan klonolistny	Platanus x acerifolia
12.	Proszków	Kasztanowiec zwyczajny	Aesculus hippocastanum
13.	Rakoszyce	Lipa drobnolistna	Tilia cordata
14.	Szczepanów	Dąb szypułkowy	Quercus robur
		Dąb szypułkowy odm. stożkowa	Quercus robur 'Fastigiata'
		Bez liliak	Syringa vulgaris
		Robinia biała	Robinia pseudoacacia
		Klon polny	Acer campestre
		Olsza czarna	Alnus glutinosa
		Lipa drobnolistna	Tilia cordata
15.	Środa Śląska	Choina kanadyjska	Tsuga canadensis
		Świerk posoplity	Picea abies
		Dąb szypułkowy	Quercus robur
		Dąb błotny	Quercus palustris
		Buk zwyczajny odm. czerwolistna	Fagus sylvaticae 'Atropunicea'
		Buk zwyczajny	Fagus sylvatica
		Żywotnik zachodni	Thuja occidentalis
		Sosna pospolita	Pinus sylvestris
		Gledicja trójcierniowa	Gleditsia triacanthos
		Lipa drobnolistna	Tilia cordata
		Wiąz szypułkowy	Ulmus laevis
16.	Wojczyce	Jesion wyniosły	Fraxinus excelsior
		Platan klonolistny	Platanus x acerifolia
17.	Zakrzów	Dąb szypułkowy	Quercus robur

4. ŚRODOWISKO KULTUROWE.

4.1. Zabytki architektury i budownictwa.

KONSERWATORSKI SPIS ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA ZNAJDUJE SIĘ W ZAŁĄCZNIKU NR 1.

1. BRODNO

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz na południe od wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

2. BUCZKI

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Nie ma

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto teren dawnego folwarku

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

3. BUKÓWEK

Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Kościół parafialny p. w. św. Jerzego 1651, decyzją z dnia 07.05.1966 r.

Kościół poewangelicki wpisany do rejestru zabytków pod numerem 739/W (wpis do RZ wraz z cmentarzem), decyzją z dnia 24.12.1998 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarze: jeden przykościelny na wschodnim skraju wsi, drugi przykościelny w centrum wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto oba cmentarze przykościelne

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

Wyznaczono strefę E ochrony ekspozycji od strony zachodniej z drogi do Wrocisławic i od strony wschodniej z drogi na Ciechów

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

4. CESARZOWICE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

kościół parafialny p.w. Św. Marcina wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1202, decyzją z dnia 12.02.1964 r., poszerzenie decyzji (mur obronny cmentarza i cmentarz) z dnia 14.07.1997 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarze: jeden przykościelny w centrum wsi, drugi na północnym skraju wsi

Park podworski we wschodniej części wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

5. CHWALIMIERZ

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Zespół pałacowo-parkowy ze stajniami obejmujący stajnię, ruinę pałacu i wieży, wpisany do rejestru zabytków pod numerem RZ 395/W, decyzją z dnia 04.10.1977 r.

Park wpisany do rejestru zabytków pod numerem 226, decyzją z dnia 15.07.1950 r.

Zespół folwarczny wpisany do rejestru zabytków pod numerem 729/W, decyzją z dnia 05.06.1997 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz w północno – wschodniej części wsi; mauzoleum grobowe wschodnim skraju wsi

Pałacowe założenie parkowe

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto zespół pałacowo – folwarczny wraz parkiem

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto centralną część wsi

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

6. CIECHÓW

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Kościół p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1654, decyzją z dnia 07.05.1966 r.

Grodzisko (stan nr 5/1) wpisane do rejestru zabytków pod numerem 194/Arch/1966

Grodzisko (stan nr 5/2) wpisane do rejestru zabytków pod numerem 195/Arch/1966

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarze: jeden przykościelny w centrum wsi, drugi na wschodnim skraju wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto kościół z cmentarzem w obrębie muru

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefą „W” - ścisłej ochrony archeologicznej objęto stanowiska nr 5/1 i 5/2

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

7. GOZDAWA

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Pałac wpisany do rejestru zabytków pod numerem 488/W, decyzją z dnia 13.03.1981 r.

Park wpisany do rejestru zabytków pod numerem 587/W, decyzją z dnia 29.11.1985 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Park pałacowy

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto park z pałacem

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto folwark z centralną częścią wsi

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

8. JASTRZĘBCE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Pozostałości parku dworskiego

Cmentarz na wzniesieniu w lesie na południe od wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto zachodnią część wsi

Wyznaczono strefę K ochrony krajobrazu obejmującą tereny na północ od wsi oraz tereny zalesione na wzgórzach po południowej stronie wsi

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

9. JUGOWIEC

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Zespół pałacowo – parkowy wpisany do rejestru zabytków pod numerem 589/W, decyzją z dnia 29.11.1989 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Park pałacowy

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto park z pałacem

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto pozostałą część folwarku

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Układ dróg do zachowania

10. JUSZCZYN

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Zespół pałacowo-parkowy wpisany do rejestru zabytków pod numerem 389/W, decyzją z dnia 29.03.1977 r.

spichlerz wpisany do rejestru zabytków pod numerem 501/W, decyzją z dnia 31.03.1983 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Park pałacowy

Cmentarz przy kaplicy

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto zespół pałacowo-parkowy

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto pozostałą część folwarku

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

11. KOBYLNIKI

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Nie ma

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto teren byłego folwarku

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

12. KOMORNIKI

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Nie ma

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Nie wyznaczono żadnych stref

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

13. KRYNICZNO

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz wokół kościoła

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

14. KULIN

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz przykościelny

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto kościół z cmentarzem w obrębie muru

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Postuluje się objęcie wpisem do rejestru zabytków kościoła parafialnego

15. LIGOTKA

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz po wschodniej stronie folwarku

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto teren założenia folwarcznego

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

16. LIPNICA

cmentarz

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz przy drodze na południowo – wschodnim skraju wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa B ochrony konserwatorskiej obejmuje całą wieś w granicach zewnętrznych dróg gospodarczych

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

17. MICHAŁÓW

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz po wschodniej stronie wsi

Pozostałość parku dworskiego

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto teren byłego folwarku wraz z terenami byłego parku

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

18. OGRODNICA

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz na wschód od wsi

Park podworski

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa B ochrony konserwatorskiej obejmuje zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

19. PĘCZKÓW

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Park dworski

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto zespół dworsko-folwarczny z parkiem

Strefa K ochrony krajobrazu obejmuje teren całej wsi wraz ze strumieniem Cicha Woda i przyległymi terenami na północ od wsi

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

20. PROSZKÓW

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

kościół parafialny p.w. św. Anny wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1232, decyzją z 21.12.1964 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz przykościelny w centrum wsi

Park dworski

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto kościół z cmentarzem w obrębie muru, oraz założenie pałacowo - parkowe

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto centralną część wsi

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Postuluje się wpisanie do rejestru zabytków pałacu z folwarkiem

21. PRZEDMOŚCIE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Nie ma

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Wyznaczono strefę E ochrony ekspozycji ma Środę Śląską

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

22. RAKOSZYCE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

park wpisany do rejestru zabytków pod numerem 388/W, decyzją z dnia 29.03.1977 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz w północnej części wsi przy drodze do Gozdawy

Park pałacowy

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto założenie pałacowo – parkowe z folwarkiem i parkiem

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

23. RZECZYCA

Układ dróg do zachowania

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz przy polnej drodze na południe od wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

Wyznaczono strefę K ochrony krajobrazu obejmującą rozległe tereny na południe od wsi do rzeki Odry na północy

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

24. SŁUP

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz w północno – zachodniej części wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Nie wyznaczono żadnych stref ochrony konserwatorskiej

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

25. SZCZEPANÓW

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

kościół p.w. św. Szczepana wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1046, decyzją z dnia 24.01.1964 r.

kościół poewangelicki, ob. pomocniczy p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wpisany do rejestru zabytków pod numerem 660/W, decyzją z dnia 05.05.1992 r.

pałac wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1233, decyzją z dnia 21.12.1964 r.

park wpisany do rejestru zabytków pod numerem 421/W, decyzją z dnia 30.09.1978 r.

folwark wpisany do rejestru zabytków pod numerem 724/W, decyzją z dnia 09.09.1996 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz: jeden przykościelny w centrum wsi; drugi przy drodze do Brodna na północ od wsi

Park dworski w południowej części wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Wyznaczono strefę B ochrony konserwatorskiej obejmującą centralną część wsi wraz z parkiem
Strefą E ochrony ekspozycji objęto widok na Środę Śląską z drogi do miasta na południe od wsi oraz na Jaśkowice z drogi do Brodna od strony północnej

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

26. ŚRODA ŚLĄSKA

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

kościół parafialny p.w. św. Andrzeja z dzwonnica wpisany do rejestru zabytków pod numerem 82, decyzją z dnia 29.03.1949 r.

zespół klasztorny franciszkanów obejmujący kościół p.w. Św. Krzyża i budynek klasztorny wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1234 decyzją z dnia 21.12.1964 r.

kościół d. szpitalny NMP, wpisany do rejestru zabytków pod numerem 981, decyzją z dnia 16.06.1963 r.

ruiny zamku (pod ziemią) wpisane do rejestru zabytków pod numerem 1665, decyzją z dnia 07.05.1966 r.

pałac i park wpisane do rejestru zabytków pod numerem 434/W, decyzją z dnia 07.03.1979 r.

pozostałości obwarowań miejskich wpisane do rejestru zabytków pod numerem 1235, decyzją z dnia 21.12.1964 r.

ratusz wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1236, decyzją z dnia 21.12.1964 r.

budynek poczty wpisany do rejestru zabytków pod numerem 710/W, decyzją z dnia 21.06.1995 r.

dom mieszkalny przy ul. Parkowej 1 wpisany do rejestru zabytków pod numerem 542/W, decyzją z dnia 28.11.1982 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz: jeden przykościelny w rynku; drugi komunalny po wschodniej stronie miasta; trzeci przylegający

do północnej strony murów miejskich; czwarty dawny żydowski przy ul. Wrocławskiej, ob. przedszkole;

piąty na południe od miasta przy drodze na Ciechów

Tereny zielone wokół murów miejskich (planty) – była fosa i d. cmentarz – od strony północnej, zachodniej i południowej

Park pałacowy przy ul. Leśnej na południe od miasta

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa A szczególnej ochrony konserwatorskiej obejmuje miasto średniowieczne w obrębie murów miejskich

Wyznaczono strefę B ochrony konserwatorskiej obejmującą szerokie przedmieście wokół starego miasta

Strefą E ochrony ekspozycji objęto widoki na miasto z drogi do Komornik od strony wschodniej, z obwodnicy od strony południowej oraz od strony zachodniej z drogi na Rusko

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Na obszarze strefy A obowiązuje nakaz przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych.

Pozostałe zalecenia jak dla strefy W (bez zakazu zabudowy)

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

27. ŚWIĘTE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Kościół parafialny p.w. św. Marcina wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1664, decyzją z dnia 07.05.1966 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz: jeden przykościelny; drugi na zachodnim skraju wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto kościół z cmentarzem w obrębie muru

Strefą B ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś

Strefą E ochrony ekspozycji objęto widok na wieś od strony południowej z drogi do Kryniczna

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

28. WOJCZYCE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Zespół pałacowy z folwarkiem wpisany do rejestru zabytków pod numerem 695/W/1-2, decyzją z dnia 16.05.1994 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Park pałacowy

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa B ochrony konserwatorskiej obejmuje założenie pałacowo - parkowe

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg.

29. WROCISŁAWICE

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca wpisany do rejestru zabytków pod numerem 476, decyzją z dnia 04.12.1958 r.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz przykościelny w centrum wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefą A szczególnej ochrony konserwatorskiej objęto kościół z cmentarzem w obrębie muru

Wyznaczono strefę B ochrony konserwatorskiej obejmującą całą wieś

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej „OW” - dla wsi o metryce średniowiecznej.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie ma

30. ZAKRZÓW

1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

Nie ma.

2. Parki, cmentarze oraz obszary i obiekty zieleni chronionej:

Cmentarz przy drodze na południe od wsi

3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Nie wyznaczono stref ochrony konserwatorskiej

4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Nie wyznaczono.

5. Inne uwagi i zalecenia:

Nie zabudowywać majdanu folwarcznego

4.2. Osadnictwo pradziejowe i średniowieczne na terenie gminy Środa Śląska.

WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH ZNAJDUJE SIĘ W ZAŁĄCZNIKU NR 2.

Gmina Środa Śląska jest średnio nasyconym substancją archeologiczną rejonem województwa dolnośląskiego. Notuje się tu obecność 218 stanowisk archeologicznych (zaznaczonych na planie w skali 1 : 10000), z których większość zawiera 2-5 tzw. faktów osadniczych oraz 32 stanowiska bez określonej lokalizacji (nie zostały one umieszczone na planie, a informacja o nich została podana przy poszczególnych miejscowościach pod nagłówkiem „bez lokalizacji”). Łączna więc ilość tzw. faktów osadniczych wynosi 409.

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy pochodzą z epoki kamienia. W środkowym okresie tej epoki - mezolicie (8.300 - 4.500 p.n.e.) egzystowała tutaj ludność kultury chojnicko-pieńkowskiej, po której pozostały ślady kilku obozowisk. Natomiast w młodszym okresie tej epoki - neolicie (4.500 - 1.800 p.n.e.) - odnotować można obecność przedstawicieli takich kultur, jak kultura lendzielska, kultura ceramiki dolkowo-grzebykowej, kultura ceramiki sznurowej (cmentarzysko), a przede wszystkim kultura pucharów lejowatych (kilka osad i kilkanaście śladów osadnictwa). Z I i II okresu epoki brązu, kiedy to na Śląsku dominowała kultura unietycka i przedłużycka (1.800 - 1.300 p.n.e.), brak jest jakichkolwiek znalezisk. Dopiero w następnych

okresach tej epoki (III - V; 1.300 - 700 p.n.e.) następuje poważniejszy rozwój osadnictwa, kiedy to na omawiane tereny przybyła ludność kultury łużyckiej. Pozostawiła ona po sobie 25 osad i kilka cmentarzysk ciałopalnych. Z tych ostatnich odnotować należy przede wszystkim dwa cmentarzyska w Brodnie i jedno w Słupie. Znane już w okresie międzywojennym, stały się one w ostatnich latach przedmiotem działań rabunkowych, co spowodowało nieodwracalne zniszczenie dużych ich części. Ratownicze badania archeologiczne prowadzone na tych cennych obiektach, mają niestety często charakter rejestracji zniszczeń, a tylko w niewielkim stopniu pozwalają na uratowanie cennego dziedzictwa. W okresie halsztackim (700 - 400 p.n.e.) osadnictwo kultury łużyckiej powoli zanika, choć niektóre osady i cmentarzyska egzystowały w dalszym ciągu.

Okres lateński (IV - I w. p.n.e.) to czas dominacji Celtów. Na Dolnym Śląsku osiedlili się oni głównie na południe od Wrocławia; tym też faktem należy tłumaczyć najprawdopodobniej brak ich obecności na terenie gminy Środa Śląska. Natomiast pod koniec tego okresu na omawianym terenie osadza się ludność kultury przeworskiej. Będzie ona kontynuowała swoje osadnictwo głównie w okresie wpływów rzymskich (I - IV w. n.e.). Kultura ta pozostawiła po sobie ślady po kilkunastu osadach, z czego kilka egzystowało w obydwu wspomnianych okresach.

Proces osadniczy załamuje się w okresie wędrówek ludów, by odnowić się we wczesnym średniowieczu, z którego to okresu znanych jest kilkanaście osad i śladów osadnictwa. Co najważniejsze jednak, z końca tego okresu (XII - 1 poł. XIII wieku) pochodzą pierwsze historyczne wzmianki w źródłach pisanych, np. Cesarzowice (1155), Ciechów (1218). Od połowy XII wieku funkcjonuje też targ w Środzie Śląskiej, która w 1208 roku zostaje lokowana na prawie flamandzkim, a w 1235 - magdeburskim.

W okresie późnego średniowiecza (XIII - XV w. n.e.) następuje dalszy rozwój osadnictwa, trwający nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Z okresu tego znanych jest prawie 100 osad oraz kilkadziesiąt śladów osadnictwa. W tym też czasie założono dwa grodziska w Ciechowie (objęte strefą „W”). Wtedy też po raz pierwszy w źródłach historycznych pojawiają się informacje dotyczące większości miejscowości gminy (objęte strefą „OW”). Odnotować także należy obecność czterech krzyży pokutnych ustawianych przez zabójcę najczęściej w miejscu zbrodni lub przy kościele (Kulin, Ogrodnica, Rakoszyce, Rzeczyca). Na koniec wspomnieć należy o znalezisku będącym ewenementem w skali europejskiej - skarbie klejnotów monarszych - znalezionym w centrum miasta przy ul. Daszyńskiego. Skarb ten został częściowo rozkradzony w miejscu znalezienia, a jego kompletowanie trwa do dziś i nie wiadomo, czy uda się go kiedyś w całości odzyskać.

Przedstawiony powyżej obraz osadnictwa w gminie Środa Śląska ukazuje, że największe jego nasilenie związane jest z kulturą łużycką oraz z okresem wczesnego i późnego średniowiecza. Niestety nie występuje tutaj wiele atrakcyjnych form naziemnych typu kurhan lub grodzisko, dlatego też tym bardziej palący jest postulat, by objąć szczególną ochroną nieliczne cmentarzyska kultury łużyckiej, które, jak to zostało już wspomniane, niszczone są w toku nielegalnej działalności.

Zarysowany tutaj proces osadniczy może ulec zmianie w wyniku nowych odkryć i badań archeologicznych (szczególnie w ramach AZP), w związku z czym należy się liczyć z koniecznością cyklicznego uaktualniania danych.

5. SIEĆ KOMUNIKACYJNA – ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.

5.1. Położenie, powiązania zewnętrzne.

Przestrzenny rozkład sieci komunikacyjnej przedstawiony jest na załączonej mapie.

U zbiegu trzech traktów handlowych: do Wrocławia, do Frankfurtu przez Lubin i Krosno oraz Zgorzelec przez Legnicę powstała we wcześniejszym średniowieczu osada targowa, zmieniona w pocz. XII wieku w miasto. Istnienie tych szlaków komunikacyjnych wpłynęło w przeszłości na powstanie miasta i jego rozwój. Również obecnie odgrywa znaczącą rolę, przechodzi bowiem przez miasto i gminę ważny szlak komunikacyjny łączący Wrocław z Legnicą i Lubinem (i dalej przez Lubin z Zieloną Górą i Szczecinem). Gmina Środa Śląska położona jest na zachód od Wrocławia, pomiędzy rzeką Odram a trasą autostrady A-4.

Środa Śląska ma dobre połączenie drogowe i kolejowe z odległymi o ok. 35 km Wrocławiem i Legnicą a także drogowe połączenia z oddalonym o ok. 40 km Lubinem.

Znacznie mniej dogodne są połączenia na kierunku poprzecznym (północ-południe), zwłaszcza z gminami i miastami położonymi na prawym brzegu Odry. Z uwagi na brak mostu (najbliższe przeprawy mostowe usytuowane są we Wrocławiu i Lubiążu) a istniejącą przeprawą promową o niewielkiej pojemności promu (zabiera tylko kilka samochodów osobowych) uzależniona jest od stanu wody w Odrze. Również parametry dróg prowadzących na południe i północ gminy są niskie.

5.2. Komunikacja kolejowa

Przez środek gminy, na kierunku wschód – zachód przebiega linia olejowa nr 275 magistralna, zelektryfikowana, 2-torowa znaczenia państwowego: Wrocław – Malczyce – Legnica – Miłkowiece – Żagań z odgałęzieniem przez Węgliniec do Zgorzelca (linia 282). Długość linii kolejowej na obszarze gminy - ok. 20 km.

Obsługa obszaru gminy następuje na stacji Środa Śl. (zlokalizowanej na północnym skraju miasta) i przystanku Przedmoście Święte.

Obciążenie linii w ruchu pasażerskim na dobę wynosi 10 par pociągów osobowych oraz 6 par pociągów pospiesznych (dane wg rozkładu jazdy PKP 1999/2000).

Linia kolejowa Wrocław – Legnica, przechodzi ok. 3 km od centrum Środy Śl. i została zbudowana już w 1844 r. a centralna część miasta połączona była ze stacją kolejową linią wąskotorową.

Ponadto zachodnim skrajem gminy biegnie linia nr 302 Malczyce – Strzegom – Maciszów, 1-torowa, nieelektryfikowana znaczenia lokalnego o zawieszonym ruchu pociągów osobowych; długość linii w granicach gminy – ok. 8 km. Od linii tej na przystanku Bukówek odchodzi bocznicą do Ciechowa.

5.3. Komunikacja drogowa

Sieć drogową gminy tworzy droga krajowa nr 344: Wrocław – Lubin kl. GP (kl. III), będąca główną trasą drogową w rejonie; o natężeniu ok. 6.500 poj/dobę; droga wojewódzka 346: Środa Śl. – Kąty Wr. – Oława, kl. G (kl. IV) stanowiąca zachodni fragment dużej obwodnicy Wrocławia.

Drogi powiatowe klasy Z wzgl. L (z których największe znaczenie ma droga 47 705 łącząca Środę Śl., Mietków, Sobótkę i Jordanów) oraz drogi gminne, służące głównie obsłudze rolnictwa.

Zestawienie dróg krajowej, wojewódzkiej i powiatowych ujęto w tab. 2a, dróg gminnych w tab. 2b.

Tab. 35. Stan motoryzacji w gminie (wraz z miastem) Środa Śl. na koniec 1998 r.*

Liczba pojazdów samochodowych ogółem oraz ciągników	6 730
w tym:	
samochodu osobowe	4 190
motocykle, skutery	625
autobusy	67
samochody osobowo-ciężarowe	40
samochody ciężarowe	740
ciągniki rolnicze i samochodowe	1 000
pozostałe pojazdy	68
Wskaźniki motoryzacji na 1000 mieszkańców	
- pojazdy samochodowe i ciągniki	350
- samochody osobowe	220

* w oparciu o dane Starostwa Powiatowego w Środzie Śl.

Tab. 36. Zestawienie dróg gminnych w gminie Środa Śl.

Nr drogi	Przebieg
47 32 001	Rzeczyca – gr. gminy
47 32 002	Lipnica – gr. gminy
47 32 003	Lipnica - Rachów
47 32 004	Proszków – gr. gminy
47 32 005	Środa Śl. Proszków – gr. gminy
47 32 006	Proszków – gr. gminy
47 32 007	Wrocisławice – gr. gminy
47 32 008	Bukówek – gr. gminy
47 32 009	Buczki – gr. gminy
47 32 010	Kulin – gr. gminy
47 32 011	Kulin – Zabłoto
47 32 012	Kryniczno– gr. gminy
47 32 013	Juszczyn – Wojczyce
47 32 014	Święte – gr. gminy
47 32 015	Kryniczno - Radakowice
47 32 016	Zakrzów – Słup - Kobylniki
47 32 017	Rzeczyca - Lipnica
47 32 018	Brodno – dr. nr 47 320 017
47 32 019	Szczepanów - Święte
47 32 020	Środa Śl. - Ogrodnica
47 32 021	Środa Śl. - Gozdowa
47 32 022	Pęczków – Wrocisławice
47 32 023	Michałów – dr. nr 47 32 024
47 32 024	Bukówek - Cesarzowice
47 32 025	Juguwec
47 32 026	Gozdawa

Tab. 37. Zestawienie dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w gminie Środa Śląska.

Nr drogi	Przebieg trasy	Klasa	Szerokość [m]		Rodzaj nawierzchni.	Długość w granicach gminy [km]	Uwagi
			jezdni	korony			
344	Droga krajowa Wrocław-Środa Śl.-Lubin	GP(III)	7,0 14,0	11-21 20	bitum. typ ciężki	21,8	Główna trasa regionu. Pomiedzy miejscowościami Źródła-Komorniki jezdnia o 4 pasach ruchu i 2 place manewrowe
346	Droga wojewódzka Środa Śl.-Kały Wr.-Gniechowice – droga 456 do Oławy	G(IV)	6,0	9,0	Bitum.	12,0	Droga stanowi fragment dużej obwodnicy Wrocławia po zachodniej i południowej stronie miasta. Nie spełnione par. kl. G przy przejeździe przez Kryniczno i Rakoszyce
1415	Drogi powiatowe Środa Śl. (od drogi 344) - Szczepanów	Z(V)	5,5-6,0	9,0-10,0	Bitum.	4	Droga przechodzi przez zachodnią część miasta Środa Śl.
47 705	Środa Śl. – Kostomłoty – Mietków – Sobótka - Jordanów	Z(V)	5,5-6,0	8,5-9,0	Bitum.	7,5	Obsługa południowej części gminy.
47 706	Od drogi 344 Kadłub – Miękinia – Ksieginice – (do przeprawy promowej do Brzegu Dolnego)	Z(V)	5,5	8,0-9,0	Odcinki bitum. i utwardz.	0,2	b. krótki odcinek drogi odchodzący na pln.-wch. Od drogi 344
47 707	Środa Śl. – Jastrzębce - Malczyce	L(VI)	4,5-5,0	8,0-10,0	Bitum.	4,8	Łączy Środę Śl. I Malczyce
47 708	Ciechów (od drogi 47 705) – Bukówek – Wrocisławice – Chelm (do drogi 345)	L(VI)	4,0-5,0	7,0		8,0	Obsługuje pld.-wsch. część gminy
47 753	Od drogi 47 708 – Szymanów do drogi 345	L(VI)	4,0	7,0		0,2	W pld.-zach. części gminy znaczenie lokalne
47 754	Chelm (droga 345) – Pęczków do Ujazdu	L(VI)	4,0	6-7,0		2,5	W pld.-zach. części gminy znaczenie lokalne
47 756	Od drogi 344 – Proszków - Bukówek	L(VI) D(V)	3-4	6-7	Nieutw.	5,2	W zachodniej części gminy, odcinkowo, trudno przejezdne
47 758	Od drogi 47 705 do Chwalimierza	L(VI)	4,5	6,0	Bitum. (zły stan tech.	1,5	Prowadzi przez Chwalimierz
47 759	Szczepanów (droga 47 774) Brodno - Rzeczyca	L(VI)	5,0-6,0	8,0-10,0	Bitum. (zły stan tech.)	7,1	Obsługuje pln.-zach. część gminy – wymaga przebudowy
47 762	Od drogi 47 776 do wsi Zakrzów	L(VI)	4,0-4,5	8,0	Bitum. Bruk.	2,7	Wraz z odcinkiem drogi 47 759 obsługuje pln. część gminy wymaga przebudowy
47 763	Od drogi 47 776 do wsi Słup	L(VI)	4,5-5,5	8	Bitum. Bruk.	1,3	Dojazd do wsi Słup, droga wymaga przebudowy.
47 766	Kryniczno (do drogi 346) - Wojczyce	L(VI)	5,0	8	Bitum. (zły stan tech.	2,4	Obsługuje wsie Kryniczno i Wojczyce, wymaga przebudowy.
47 773	Jugowiec - Komorniki	L(VI) D(VIII)	4,0-5,0	6,0-8,0	Tłucz. i nieutw.	5,5	Za wyjątkiem odcinka przez Jugowiec droga nie istnieje w terenie.
47 776	Środa Śl. – Lipnica – Szczepanów – Kobyliniki do drogi 47 706	L(VI) D(VIII)	3,5-5		Gruntowa tłucz. bitum.	14,2	Odcinkowo (Środa Śl. – Lipnica) droga nieprzejezdna, pozostały odcinek obsługuje pln. wsch. część gminy, wymaga przebudowy.
47 802	Wrocław–Budziszów–Rakoszyce – Cesarzowice – Michałów - Ujazd	Z(V)	5,5	8,0	Bitum.	12,5	Obsługuje południową część gminy.

Tab. 38. Natężenie ruchu kołowego na drodze krajowej 344 i wojewódzkiej 346 na obszarze gminy*

NNr drogi	Odcinek	Natężenie ruchu w poj./dobę w latach			Wskaźnik wzrostu 1990 =100
		1985	1990	1995	
344	Wrocław – Środa Śl.	4500 45/30/4	5300 57/20/3	6650 77/11/2	125
344	Środa Śl. – Wilczków	3900 46/31/5	5100 53/25/3	6350 69/17/2	125
346	Środa Śl. – Rakoszyce	1300 46/29/6	1200 43/17/4	1850 66/23/2	154
	Średnie natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich w b. wojew. wrocławskim	2098 49/12/4	2732 58/25/3	3809 72/24/2	140

* wg pomiarów generalnych w latach 1985, 1990 i 1995

72/24/2 – oznacza udział procentowy: sam. osobo./sam.ciężar./aubotusy

Tab. 39. Prognoza ruchu kołowego na drodze krajowej nr 344 i wojewódzkiej nr 346 w gminie*

Nr drogi	Odcinek	Prognoza ruchu w poj./dobę w latach			
		2000	2005	2010	2015
344	Wrocław - Środa Śląska	8150	9600	11 100	12 500
344	Środa Śl. – Wilczków	8050	9700	11 300	13 000
346	Środa Śl. – Rakoszyce	2450	3000	3600	4 200

*wg Transprojektu Warszawa, wg pomiarów generalnych z 1995 r.

5.4. Zaplecze techniczne.

Na terenie gminy znajduje się stacja paliw przy drodze 344 na wjeździe do miasta Środa Śl. od strony Wrocławia (w sąsiedztwie motel).

Przy drodze 344, na odcinku 4-pasowym pomiędzy miejscowościami Błonie i Kawice (odcinku drogi przystosowanym do awaryjnego lądowania samolotów) znajdują się dwa place manewrowe urządzone jako parkingi z zapleczem gastronomicznym (plac wschodni w gminie Miękinia, plac zachodni w gminie Środa Śl.).

5.5. Trasy rowerowe i szlaki turystyczne.

Na obszarze gminy brak jest wydzielonych i oznaczonych tras ruchu rowerowego. Odbywa się on po jezdniach dróg a także drogami polnymi i leśnymi. Ruch ten jest stosunkowo niewielki jak na walory krajoznawcze gminy, zwłaszcza jej części północnej.

Przez gminę prowadzi zielony szlak turystyczny biegnący od Kwietna w gminie Malczyce przez Ogrodnicę, Ciechów, Chwalimierz, Środę Śl., Komorniki, Święte do przysiółka Przydroże w gminie Miękinia.

Długość szlaku w granicach gminy o. 21 km.

5.6. Uwarunkowania.

- Położenie gminy, przez którą przechodzą ważne w województwie trasy komunikacyjne droga 344 Wrocław – Lubin (odgałęzienie do Legnicy) oraz linia kolejowa 275: Wrocław – Legnica – Miłowice – Żagań / Zgorzelec jest istotnym czynnikiem warunkującym rozwój gminy.
- Planowana trasa drogowa: Brzeg Dln. – Miękinia – skrzyżowanie z drogą 344 – Kąty Wr. z nowym mostem na Odrze w Brzegu Dln. o parametrach drogi kl. G przebiegająca w odległości kilku km od wschodnich granic gminy może spowodować aktywizację wschodnich obszarów gminy.
- Bliskość aglomeracji wrocławskiej oraz znaczących ośrodków miejskich jakimi są Legnica i Lubin oraz dobre skomunikowanie z nimi, odgrywa znaczącą rolę w rozwoju gminy i będzie miało równie ważną w przyszłości.
- Gęsta sieć drogowa (droga krajowa wojewódzka, powiatowe, gminne) zapewnia połączenie Środy Śl. z większością miejscowości położonych na terenie gminy i ich wzajemnie między sobą; wymaga jednak znacznych nakładów na ich przebudowę
- Wzrost natężenia ruchu na drodze 344, przekraczający wg prognozy 20 tys. pojazdów na dobę w r. 2010, wymaga przebudowy drogi do uzyskania przekroju o 4 pasach ruchu (korzystniej z pasem rozdziału pośrodku).
- Istnienie obszarów w walorach rekreacyjnych i turystycznych, zwłaszcza w północnej, zalesionej części gminy, pozwala na rozwój ruchu turystycznego, zwłaszcza rowerowego, wymaga jednak budowy odpowiednich tras (ścieżek rowerowych) i ich wyposażenia w obiekty obsługi tego ruchu.
- Przebieg drogi krajowej 344 i wojewódzkiej 346 przez tereny zabudowane wymaga izolacji od zabudowy oraz segregacji ruchów – samochodowego, pieszego i rowerowego. Jednocześnie należy ograniczyć dostępność do wym. dróg od przyległego terenu (nieobudowywanie dróg!).
- Przebudowa pobliskiego portu w Malczycach i planowane większe wykorzystanie jego do przewozów (zwłaszcza masowych) może stać się czynnikiem aktywizującym północno-zachodnią część gminy.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – STAN INSTNIEJĄCY I UWARUNKOWANIA

6.1. Zaopatrzenie w wodę.

Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości gminy odbywa się z n/w wodociągów grupowych i zbiorowych w następującym układzie zatwierdzonych zasobów:

- wodociąg grupowy Środa Śląska - Szczepanów - Lipnica.

Obejmuje swoim zasięgiem miasto Środa Śląska oraz wsie Szczepanów - Lipnica Przedmoście - Święte - Jugowiec - Chwalimierz - Ogrodnica.

Ujęcie stanowią:

- studnie trzeciorzędowe wiercone o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 180,0 \text{ m}^3/\text{h}$ - decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KDH/013/5215/B/86 z dnia 17.07.1986 r - przy depresji określonej rzędną 81,3 m. n.p.m. - zlokalizowane są na gruntach obrębu Szczepanów na działkach nr 99/2, 962/4, 968. Studnie charakteryzują się następującymi parametrami technicznymi:
 - a) studnia nr 12z (współpracująca ze studnią nr 13) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 65,0 \text{ m}^3/\text{h}$.
 - b) studnia nr 13 (współpracująca ze studnią nr 12z) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 110,0 \text{ m}^3/\text{h}$.
 - c) studnia nr 16z (współpracująca ze studnią nr 14) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 101,0 \text{ m}^3/\text{h}$.
 - d) studnia nr 14 (współpracująca ze studnią nr 16z) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 79,5 \text{ m}^3/\text{h}$.
- 3 studnie czwartorzędowe wiercone o zatwierdzonych łącznych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 243,0 \text{ m}^3/\text{h}$ - decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii nr KDH/013/4701/B/81 z dnia 11.08.1981 r - przy depresji $s = 1,0 - 1,3 \text{ m}$. zlokalizowane są na gruntach obrębu Szczepanów na działce nr 962/4,. Studnie charakteryzują się następującymi parametrami technicznymi:
 - e) studnia nr 1z (współpracująca ze studnią nr 2z) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 150,0 \text{ m}^3/\text{h}$ - obecnie zasypana.
 - f) studnia nr 4s (współpracująca ze studnią nr 3z) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 112,0 \text{ m}^3/\text{h}$.
 - g) studnia nr 3z (współpracująca ze studnią nr 2z) - wydajność eksploatacyjna $Q_e = 187,0 \text{ m}^3/\text{h}$ - brak wydajności.
 - h) studnia nr 5z i 4zp - wydajność eksploatacyjna - $243,0 \text{ m}^3/\text{h}$ - z utworów czwartorzędowych.

Stacja Uzdatniania Wody (o zdolności produkcyjnej $4800 \text{ m}^3/\text{d}$) oraz zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V = 2 \times 1200 \text{ m}^3$ znajdują się przy drodze Lipnica Szczepanów.

Decyzją Wojewody Wrocławskiego (dec. OS.I-6210/66/94 z dn. 13.09.1994) udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody w łącznej ilości z w/w 7 studni:

$$Q_{\text{śrd}} = 8696,44 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 9948,08 \text{ m}^3/\text{d} \text{ w tym } Q_{\text{maxd}} = 2000,0 \text{ m}^3/\text{d} \text{ dla Wytwórni Wód „Coca-Cola” w Środzie Śląskiej.}$$

$$q_{\text{maxh}} = 423,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

z przeznaczeniem jej na cele bytowo-gospodarcze i produkcyjne miejscowości Środa Śląska, Szczepanów, Lipnica oraz okolicznych wsi, po uprzednim uzdatnieniu wody w stacji uzdatniania wyposażonej w:

- a) 2 wieże napowietrzające,
- b) 2 mieszacze,
- c) 2 zbiorniki kontaktowe,

d) 4 filtry pośpieszne oraz dodatkowo w 2 zbiorniki wody czystej o pojemności $V = 2 \times 1200 \text{ m}^3$
Pozwolenie wodno-prawne zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31 grudnia 2005 r.

Decyzją Wojewody Wrocławskiego (dec. OS.I-62100/12/94 z dn. 13.09.1994) ustanowione zostały również strefy ochrony bezpośredniej:

- dla studni nr 1z, 3z, 14 (działka nr 962/4) - zasięg strefy to sześciobok nieforemny o wymiarach 20,0 x 46,0 x 24,0 x 21,0 x 22,0 x 50,0 m. z zachowaniem min. odległości od ogrodzenia do obudowy studni 8,0 m.
- dla studni nr 4s (działka nr 962/4) - zasięg strefy to prostokąt o wymiarach 21,5 x 27,0 m. z zachowaniem min. odległości od ogrodzenia do obudowy studni 8,0 m.
- dla studni nr 12z (działka nr 99/2) - zasięg strefy to kwadrat o boku 22 m. z centralnym usytuowaniem studni,
- dla studni nr 13 (działka nr 962/4) - zasięg strefy to kwadrat o boku 20 m. z centralnym usytuowaniem studni,
- dla studni nr 16z (działka nr 968) - zasięg strefy to kwadrat o boku 20 m. z centralnym usytuowaniem studni,

Decyzja została wydana na czas oznaczony do dnia 31 grudnia 2005 r.

Teren ochrony pośredniej zostanie ustanowiony odrębną decyzją.

W celu stworzenia zapasu magazynowego wody pitnej dla potrzeb wodociągu komunalnego, obejmującego również pojemność na wyrównanie nierównomierności rozbiorów, rezerwę przeciwpożarową oraz rezerwę awaryjną - zrealizowany został wieżowy zbiornik wyrównawczy o pojemności $V = 1500 \text{ m}^3$ i wysokości całkowitej $H = 26 \text{ m}$. Zbiornik zlokalizowano poza granicami miasta na wzniesieniu terenowym o rzędnej 143,00 m.n.p.m. przy drodze relacji Środa Śląska - Kąty Wrocławskie.

Realizacja zbiornika zapewniła lepszą współpracę sieci wodociągowej (poprzez magistralę wodociągową $\varnothing 300$) i pompowni II° oraz zwiększyła pewność dostawy wody do odbiorców.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 2400 \text{ m}^3/\text{d}$. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Środa Śląska	45,0	2473
2.	Szczepanów	10,9	274
3.	Przedmoście		72
4.	Święte	7,9	98
5.	Lipnica	2,0	44
6.	Jugowiec	1,4	56
7.	Chwalimierz	1,7	52
8.	Ogrodnica	3,9	44

Stan techniczny sieci według jej użytkownika oceniany jest jako - dobry.

Dla Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Środzie Śląskiej - Gorzelni Rolniczej i Gospodarstwa Rolnego w Jugowcu udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne (przez Wydział Gospodarki Wodnej i

Geologii Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu dec. OŚ.V.7211/150/85 z dn. 13.12.1985 r.) na pobór wody podziemnej ze studni:

Nr 1 zlokalizowanej przy osiedlu mieszkaniowym i wydajności $Q_e = 13,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 18,0 \text{ m}$,

Nr 2 przy Gorzelni i wydajności $Q_e = 5,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 22,7 \text{ m}$,

Nr 3 przy Gorzelni i wydajności $Q_e = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 16,1 \text{ m}$,

do celów bytowo-gospodarczych i produkcyjnych po uprzednim uzdatnieniu w ilości łącznej:

$Q_{\text{śrd}} = 159,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

$Q_{\text{maxd}} = 179,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

$Q_{\text{maxh}} = 19,0 \text{ m}^3/\text{h}$.

w tym dla Gorzelni:

$Q_{\text{śrd}} = 80,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

$Q_{\text{maxd}} = 80,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

$Q_{\text{maxh}} = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$.

Strefa ochrony **bezpośredniej** ujęcia została ustanowiona decyzją OŚ.V.7211/151/85 z dnia 13.12.1985 r. dla studni głębinowych zlokalizowanych na terenie Gorzelni Rolniczej i PGR w Jugowcu i obejmuje następującą powierzchnię:

dla studni Nr 1 - kwadrat o boku 20,0 m. z centralnym położeniem studni,

dla studni Nr 2 - kwadrat o boku 20,0 m. z centralnym położeniem studni,

dla studni Nr 3 - kwadrat o boku 20,0 m. z centralnym położeniem studni,

Decyzja została wydana na czas oznaczony do dnia 31 grudnia 2001 r.

Dla Państwowego Gospodarstwa Rolnego Chwalimierz udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne (przez prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Legnicy Wydział Gospodarki Wodnej i Ochrony Powietrza dec.GW.05336/6/68 z dn. 16.06.1968 r.) na pobór wody podziemnej ze studni głębinowej wierconej o głębokości 54 m. i wydajności $Q_e = 9,2 \text{ m}^3/\text{h}$ zlokalizowanej na terenie PGR Chwalimierz w odległości 30 m. od obory Nr 2 w kierunku południowym i 28 m. od hydroforu w kierunku północno-wschodnim przy pomocy pompy głębinowej w maksymalnej ilości $8,8 \text{ m}^3/\text{h}$

do celów bytowo-gospodarczych po jej uprzednim uzdatnieniu (odżelaziacz i hydrofor) w ilości łącznej $Q_{\text{maxd}} = 102,4 \text{ m}^3/\text{d}$.

Strefa ochrony **bezpośredniej** ujęcia nie została ustanowiona.

Dla Prywatnego Przedsiębiorstwa Rolniczo-Handlowego „Dago” s.c Rakoszyce - Gospodarstwa i Gorzelni Rolnej w Ogrodnicy, Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/149/96/97 z dnia 31.01.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych ze studni wierconej nr 1A zlokalizowanej na działce nr 181/1 obręb Ogrodnica o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 56,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec. 109/1965 r. działka nr 181/1) przy depresji $s = 18,0 \text{ m}$. - w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 68,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxd}} = 73,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxh}} = 9,0 \text{ m}^3/\text{h}$

do celów bytowo-gospodarczych i hodowlanych Gospodarstwa oraz produkcyjnych Gorzelni po uprzednim uzdatnieniu w Stacji Uzdatniania Wody.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr1 (dec.Nr OŚ.I.62100/24/96/97 z dn.31.01.1997 r.)

- dla studni nr1 strefa ochrony bezpośredniej to obszar $41,0 \times 43,0 \times 41,0 \times 42,0 \text{ m}$ przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 14,3 m.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Dla Coca-Cola West Poland Sp. z.o.o w Środzie Śląskiej udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne (przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu dec. OŚ.I.6210/3/97 z dn. 03.03.1997 r.) na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat."B" w ilości $Q_e = 100,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 13,0 \text{ m}$. decyzją Wojewody Wrocławskiego z dnia 07.05.1994 r. za pomocą studni wierconej w ilości:

$$Q_{\text{maxd}} = 1600,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 100,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

z przeznaczeniem jej na cele produkcyjne po uprzednim uzdatnieniu wody w Stacji Uzdatniania Wody wyposażonej w :

2 zbiorniki reakcji, 3 filtry piaskowe, 2 filtry węglowe, zbiorniki: zarobowy, roztworowy, koagulanta, wody chlorowej i 2 filtry ochronne.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do 31.12.2002 r.

Strefa ochrony **bezpośredniej** ujęcia została ustanowiona decyzją OŚ.I.62100/4/97 z dnia 03.03.1997 r. dla studni wierconej (zlokalizowanej na działce nr 4) dla której zostało udzielone pozwolenie wodno-prawne.

Zasięg strefy ochrony bezpośredniej to : prostokąt o wymiarach 20,0 x 18,0 m z centralnym położeniem studni, z zachowaniem min. odległości od ogrodzenia do obudowy studni 8,0 m.

Decyzja została wydana na czas oznaczony do dnia 31 grudnia 2002 r.

Dla Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Środzie Śląskiej Zakładu Rolnego w Ciechowiu , Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.7211/71/89 z dnia 12.07.1989r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej ze studni nr 1 zlokalizowanej w odległości ok. 100 m. od hydroforni przy drodze Ciechów - Ogrodnica o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 24,0,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 10,0 \text{ m}$. - w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 207,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 272,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 24,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

i wykorzystania jej po uzdatnieniu do celów bytowo-gospodarczych i produkcyjnych Zakładu Rolnego Ciechów oraz starego i nowobudowanego osiedla zakładowego.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2001 r.

Obecnie studnia jest wyłączona z działania.

Dla Ceramiki Budowlanej Sp.z o.o. w Środzie Śląskiej wydane zostało, Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.7211/153/98 z dnia 15.09.1998r zostało, pozwolenie wodno-prawne na pobór wody dla potrzeb sanitarnych i technicznych zakładu ze studni wierconych:

- nr 1A zlokalizowanej na działce nr 34
- nr 1S zlokalizowanej na działce nr 34

zasobach eksploatacyjnych określonych w wysokości $Q_e = 18,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6,3 \text{ m}$. - w ilości:

$$Q_{\text{maxd}} = 400,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 18,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

- **wodociąg grupowy Wojczyce - Kryniczno - Juszczyń.**

Obejmuje swoim zasięgiem wsie: Wojczyce - Kryniczno - Juszczyń

Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe nr 1 i 1a) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 31,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 3,3m, zlokalizowane jest na gruntach wsi Wojczyce (działka nr 3 AM-1/1).

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr. OŚ.I.6210/189/97 z dnia 20.11.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej ze studni: Nr 1

$Q_e = 31,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 3,3 m.

Dla studni Nr-1a

$Q_e = 31,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 3,2 m.

w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 185,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxd}} = 253,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxh}} = 16,7 \text{ m}^3/\text{h}$

i wykorzystania ujmowanej wody na zaopatrzenie mieszkańców i jednostek zlokalizowanych we wsiach Wojczyce, Kryniczno, Juszczyń po uprzednim jej uzdatnieniu w kontenerowej Stacji Uzdatniania Wody.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowione zostały również strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla studni Nr 1 i 1a (dec.Nr OŚ.I.62100/51/97 z dn. 20.11.1997 r.)

- dla studni nr 1 i 1a strefa ochrony **bezpośredniej** to wielobok nieregularny o wymiarach 5,0 x 8,0 x 25,5 x 41,0 x 33,0 x 11,5 x 34,0 x 33 x 22,0 x 4,0 m. (AM-1(1) dz.nr3, obręb Wojczyce), najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 10,0 m. dla studni Nr 1 i 15,0 m. dla studni 1a.
- dla studni nr 1 i 1a strefa ochrony **pośredniej wewnętrzna** to trójkąt ograniczony z dwóch stron drogami gruntowymi (dz. Nr 49 i 52/1) a z trzeciej strony granicą działek nr 3 i 2/3 (obrab Wojczyce).

Decyzja została wydana na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Stacja Uzdatniania Wody, o przepustowości $Q = 360 \text{ m}^3/\text{d}$ zlokalizowana jest w pobliżu ujęć.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 88,3 \text{ m}^3/\text{d}$. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Stan techniczny sieci wg informacji użytkownika jest dobry.

- **wodociąg grupowy Michałów - Ciechów.**

Obejmuje swoim zasięgiem wieś Michałów - Ciechów.

Ujęcie (1 studnia czwartorzędowa) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 32,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec. 190/74), zlokalizowane jest na gruntach wsi Michałów. Stacja Uzdatniania Wody oraz zbiornik wyrównawczy o pojemności $V = 50 \text{ m}^3$ znajdują się na działce 86/1. Ujęcie posiada pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej z dwóch studni wierconych nr I i II położonych na terenie gospodarstwa Michałów o głębokości 75 m. i zatwierdzonych łącznych zasobach eksploatacyjnych $Q_e = 32 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6 \text{ m}$. (Decyzja Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr. OŚ.I.7211/7/90 z dnia 09.02.1990 r.) i wykorzystanie jej po uprzednim uzdatnieniu dla potrzeb wsi Michałów i Ciechów w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 325,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxd}} = 435,0 \text{ m}^3/\text{d}$

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony tj. do 31 grudnia 2004 r.

Omawiany wodociąg grupowy spięty jest przewodem $\varnothing 150$ z wodociągiem we wsi Ciechów. Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowione zostały również strefy ochrony bezpośredniej dla studni Nr I i II (dec.Nr OŚ.I.72110/1/90 z dn. 09.02.1990 r.)

- dla studni nr I i II wraz ze stacją uzdatniania wody strefa ochrony **bezpośredniej** to sześciobok nieregularny o wymiarach 25,0 x 24,0 x 23,0 x 33,0 x 21,0 x 28,0 m najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 10,0 m.

Strefy ochrony pośredniej nie wyznaczono ze względu na przykrycie warstwy wodonośnej warstwą nieprzepuszczalną o miąższości ponad 2 m.

Decyzja została wydana na czas oznaczony do dnia 31.12.2004 r.

W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Michałów	0,80	24
2.	Ciechów	2,5	402

Stan techniczny sieci wg informacji użytkownika jest dobry.

- wodociąg grupowy Wrocisławice - Bukówek - Buczki.

Obejmuje swoim zasięgiem wieś Wrocisławice - Bukówek.

Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 53,0$ m³/h (dec. 16/1986), zlokalizowane jest na gruntach wsi Wrocisławice (działka 164/5). Stacja Uzdatniania Wody oraz zbiornik wyrównawczy znajdują się na działce 163/29 obręb Wrocisławice AM-1(2).

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr. OŚ.I.6210/192/98 z dnia 09.12.1998 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych przy pomocy dwóch studni nr 1 i nr 2 w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 135,0$ m³/d

$Q_{\text{maxd}} = 184,0$ m³/d

$Q_{\text{maxh}} = 17,8$ m³/h

i wykorzystania ujmowanej wody na zaopatrzenie mieszkańców i jednostek zlokalizowanych we wsiach Wrocisławice i Bukówek po uprzednim jej uzdatnieniu w kontenerowej Stacji Uzdatniania Wody.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowione zostały również strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla studni Nr 1 i nr 2 (dec.Nr OŚ.I.62100/33/98 z dn. 09.12.1998r.)

- dla studni nr 1 (dz. Nr 164/5) strefa ochrony **bezpośredniej** to kwadrat o boku 20,0 m. z centralnym położeniem studni, (AM-1(2) obręb Wrocisławice), najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 9,0 m.
- dla studni nr 2 i nr 3 (nr działki jak wyżej) strefa ochrony **bezpośredniej** to prostokąt o wymiarach 20,0 x 30,0 m. przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 9,5 m. dla obydwu studni.

Dla studni nr 1 i nr 2 i 3 (działka nr 164/5 i działka nr 164/6 AM-1(2) obręb Wrocisławice) wyznaczono również **strefę ochrony pośredniej** wewnętrzną obejmującą powierzchnię: prostokąt o wymiarach 235 m. x 328 m. Obszar ten obejmuje teren pomiędzy studniami nr2 i 3 oraz nr 1, a także pas terenu na zewnątrz od ogrodzenia terenu ochrony bezpośredniej,

- studnia nr 1 - od północy 124,0 m., od wschodu 90,0 m., od południa 91,0 m.

- studnia nr 2 i nr 3 - od północy 95,0 m., od południa 120,0 m., od zachodu 85,0 m.

Decyzja została wydana na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Wrocisławice	1,7	93
2.	Bukówek	0,9	70
3.	Buczki		

Stan techniczny sieci wg informacji użytkownika jest dobry.

- wodociąg grupowy Rzeczyca - Brodno.

Obejmuje swoim zasięgiem wieś Rzeczyca - Brodno - Zakrzów - Słup - Kobylniki.

Ujęcie (2 studnie trzeciorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 25,5 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec. 20/1991 r) i $Q = 38,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec.50/1992 r), zlokalizowane jest na gruntach wsi Rzeczyca (działka nr 274). Stacja Uzdatniania Wody oraz 2 zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V = 87,5 \text{ m}^3$ znajdują się na działce nr 191/2. Dla ujęcia wody obowiązuje pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych dla zaopatrzenia wodociągu grupowego „Rzeczyca” wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu decyzja Nr OŚ.I.6210/80/93 z dnia 29.11.1993 r.

Dla studni Nr-1

$$Q_e = 25,5 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy depresji } s = 45,6 \text{ m.}$$

Dla studni Nr-2

$$Q_e = 38,0 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy depresji } s = 15,7 \text{ m.}$$

w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 432,1 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 589,5 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 58,7 \text{ m}^3/\text{h}$$

po uprzednim jej uzdatnieniu w stacji uzdatniania wody wyposażonej między innymi w 2 filtry pośpieszne ciśnieniowe, 2 aeratory ciśnieniowe, 2 chloratory i 2 zbiorniki wody uzdatnionej o $V = 87,5 \text{ m}^3$ każdy.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wojewody Wrocławskiego (dec. OS.I-62100/18/93 z dn. 10.12..1993) ustanowione zostały również strefy ochrony **bezpośredniej** dla studni nr 1 i 2 dla których zostało wydane pozwolenie wodno-prawne.

Strefa ochrony **bezpośredniej** obejmuje:

- dla studni Nr 1 obszar o kształcie czworoboku nieforemnego o wymiarach:
 - od zachodu - 26,5 m.,
 - od wschodu - 21,5 m.,
 - od północy - 21,0 m.,
 - od południa - 20,0 m.
- dla studni Nr 2 obszar na terenie ogrodzonym stacji uzdatniania wody z zachowaniem min. odległości od strony wschodniej 8,0 m. licząc od zarysu obudowy studni do ogrodzenia

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2016 r.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 59,8 \text{ m}^3/\text{d}$. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Rzeczyca	5,1	69
2.	Brodno	2,9	55
3.	Zakrzów	1,1	36
4.	Słup	5,4	42
5.	Kobylniki	2,2	23

Stan techniczny sieci dobry.

- wodociąg zbiorowy Komorniki

Ujęcie (2 studnie trzeciorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 12,0$ m³/h (dec. 23/1985 r..) oraz Stacja Uzdatniania Wody zlokalizowane są na gruntach wsi Komorniki.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/22/95 z dnia 02.04.1995 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej ze studni: Nr 2 - w ilości:

$Q_e = 7,2$ m³/h przy depresji $s = 11,1$ m

Dla studni Nr-3- w ilości:

$Q_e = 12,0$ m³/h przy depresji $s = 14,2$ m.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr 2 i 3 (dec.Nr OŚ.I.62100/22r/95 z dn. 20.04.1995 r.)

- dla studni nr 2 i 3 strefa ochrony **bezpośredniej** to czworobok o wymiarach 23,3 x 32,9 x 25,5 x 35,05 m. najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 8,0m.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się.**

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 41,9$ m³/d. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Komorniki	3,3	84

Stan techniczny sieci i urządzeń wg oceny użytkownika dobry.

- wodociąg zbiorowy Kulin.

Ujęcie (2 studnie trzeciorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 17,6$ m³/h (dec. 189/1973 r..) oraz Stacja Uzdatniania Wody zlokalizowane są na gruntach wsi Kulin.

Woda pobierana jest za pomocą pomp głębinowych i kierowana jest do stacji wyposażonej w 2 filtry, hydrofor, 2 zbiorniki wody do płukania filtrów, chlorator, pompy. Woda ze stacji uzdatniania trafia do sieci rozprowadzającej wodę do odbiorców.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/160/97 z dnia 19.09.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Kulinie na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych z dwóch studni wierconych zlokalizowanych na działce nr 99 AM-3 obręb Kulin o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 17,6 m³/h przy depresji $s = 6,6$ m. - w ilości:

$Q_{maxd} = 55,0$ m³/d

$Q_{śrd} = 74,0$ m³/d

$Q_{maxh} = 7,0$ m³/h

Wydajności eksploatacyjne studni wynoszą:

studnia nr I - 17,6 m³/h przy depresji 6,6 m.,
studnia nr IIz - 5,4 m³/h przy depresji 18,0 m.,

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr I i IIz (dec.Nr OŚ.I.62100/38/97 z dn. 19.09.1997 r.)

- dla studni nr I i IIz strefa ochrony bezpośredniej to prostokąt o wymiarach 25,0 x 42,0 m. (działka nr 99 AM-3, obręb Kulin) przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi:
dla studni nr I - 10,0m.
dla studni nr IIz - 6,8 m.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 25,4$ m³/d. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Kulin	2,0	89

Stan techniczny sieci dobry.

- **wodociąg zbiorowy Rakoszyce.**

Ujęcie (2 studnie trzeciorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 52,0$ m³/h (dec. 23/1983 r.) i $Q_e = 27,5$ m³/h (dec. 150/1968 r.) oraz Stacja Uzdatniania Wody zlokalizowane są na gruntach wsi Rakoszyce.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/62/97 z dnia 20.05.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Rakoszycach na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych z jednej studni wierconej zlokalizowanej na działce nr 348/10 obręb Rakoszyce AM-2 o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 27,5 m³/h przy depresji $s = 15,6$ m. - w ilości:

$Q_{maxd} = 294,0$ m³/d

$Q_{śrd} = 221,0$ m³/d

$Q_{maxh} = 30,8$ m³/h

Wydajność eksploatacyjna studni wynosi:

studnia nr I - 27,5 m³/h przy depresji 15,6 m.,

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr I (dec.Nr OŚ.I.62100/14/97 z dn. 20.05.1997 r.)

- dla studni nr I strefa ochrony bezpośredniej to czworokąt o wymiarach 41,0 x 43,0 x 41,0 x 42,0 m. (działka nr 348/10 AM-2, obręb Rakoszyce) przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 8,0 m

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 93,6$ m³/d. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Rakoszyce	2,2	87

Stan techniczny sieci i urządzeń wg oceny użytkownika niezadowolający, kwalifikuje się do przebudowy.

- **wodociąg zbiorowy Gozdawa.**

Ujęcie (1 studnia czwartorzędowa, działka nr 23/3) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 15,5 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec. 27/1978 r.) oraz Stacja Uzdatniania Wody (działka nr 23/4) zlokalizowane są na gruntach wsi Gozdawa.

Woda pobierana jest za pomocą pomp głębinowych i kierowana jest do stacji uzdatniania wody. Woda ze stacji uzdatniania trafia do sieci rozprowadzającej wodę do odbiorców.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/43/97 z dnia 15.04.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Gozdawie na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych z jednej studni wierconej zlokalizowanej na działce nr 23/3 obręb Gozdawa o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $15,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6,0\text{m}$. - w ilości:

$Q_{\text{maxd}} = 27,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{śrd}} = 20,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxh}} = 2,6 \text{ m}^3/\text{h}$

i wykorzystania ujętej wody na potrzeby bytowo-gospodarcze mieszkańców wsi Gozdawa po jej uprzednim uzdatnieniu w Stacji Uzdatniania Wody.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** i **pośredniej** dla studni Nr1 (dec.Nr OŚ.I.62100/11/97 z dn. 15.04.1997 r.)

- dla studni nr 1 strefa ochrony **bezpośredniej** to czworokąt o wymiarach $19,6 \times 18,6 \times 19,7 \times 19,7\text{m}$. (działka nr 23/3, obręb Gozdawa) przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi $9,3\text{m}$.

Teren ochrony **pośredniej wewnętrznej** obejmujący następującą powierzchnię:

- dla studni nr1 to czworokąt ograniczony:
od północy istniejącym ogrodzeniem działki,
od południa rowem melioracyjnym R - ZM12
od wschodu granicą ogrodzenia studni,
od zachodu linią w terenie na wysokości budynku hydroforni.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 2,0 \text{ m}^3/\text{d}$. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Gozdawa	0,4	13

Stan techniczny sieci i urządzeń wg oceny użytkownika dobry.

- **wodociąg zbiorowy Cesarzowice.**

Ujęcie (2 studnie trzeciorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 54,0$ m³/h (dec. 24/1992 r. działka nr 159/1) oraz Stacja Uzdatniania Wody o przepustowości $Q = 480$ m³/d (działka nr 159/1 i 159/ 3) zlokalizowane są na gruntach wsi Cesarzowice. Dwa zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V = 87,5$ m³ zlokalizowane są na terenie Stacji (działka nr 159/1).

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/81/93 z dnia 13.12.1993 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Cesarzowicach (zaopatrującego miejscowości Cesarzowice, Michałów, Ciechów) na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych z dwóch studni wierconych zlokalizowanych na działce nr 159/1 obręb Cesarzowice o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 54,0$ m³/h przy depresji $s = 15,8$ m. - w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 349,11$ m³/d

$Q_{\text{maxd}} = 485,02$ m³/d

$Q_{\text{maxh}} = 49,95$ m³/h

Wydajność eksploatacyjna studni wynosi:

studnia nr 1 - $Q_e = 57,0$ m³/h przy depresji 15,8 m.,

studnia nr 2 - $Q_e = 57,0$ m³/h przy depresji 15,8 m.,

poprzez Stację Uzdatniania Wody wyposażonej w 2 filtry odżelaziające i odmanganiające, 2 aeratory, 2 hydrofory i 2 zbiorniki wyrównawcze.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2016 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr1 i 2 (dec.Nr OŚ.I.62100/19/93 z dn. 15.01.1994 r.)

- dla studni nr1 i 2 strefa ochrony bezpośredniej to obszar na ogrodzonym terenie Stacji Uzdatniania Wody (działka nr159/1 obręb Cesarzowice) przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 8,0 m.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2016 r.

Aktualnie produkcja wody wynosi średnio $Q = 50,0$ m³/d. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Cesarzowice	2,5	71

Stan techniczny sieci i urządzeń wg oceny użytkownika dobry.

wodociąg zakładowy Ogrodnica dostarcza wodę do celów produkcyjnych.

Ujęcie (1 studnia trzeciorzędowa) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 56,3 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec. 109/1965 r. działka nr 181/1) oraz Stacja Uzdatniania Wody zlokalizowane są na gruntach wsi Ogrodnica.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/149/96/97 z dnia 31.01.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Ogrodnicy na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych ze studni wierconej nr 1A zlokalizowanej na działce nr 181/1 obręb Ogrodnica o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 56,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 18,0 \text{ m}$. - w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 68,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxd}} = 73,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxh}} = 9,0 \text{ m}^3/\text{h}$

poprzez Stację Uzdatniania Wody.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr1 (dec.Nr OŚ.I.62100/24/96/97 z dn.31.01.1997 r.) dla studni nr1 strefa ochrony bezpośredniej to obszar gruntu otaczający studnię przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 8 - 10 m.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Obecnie mieszkańcy **wsi Ogrodnica** korzystają z układu wodociągowego miasta Środa Śląska w ramach którego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Ogrodnica	3,9	46

Stan techniczny sieci i urządzeń wg oceny użytkownika dobry.

wodociąg zbiorowy Jastrzębce.

Ujęcie (1 studnia trzeciorzędowa) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 36,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec.34/1982 r. działka nr 284/3) oraz Stacja Uzdatniania Wody o przepustowości $Q = 960,0 \text{ m}^3/\text{d}$ wraz ze zbiornikiem wyrównawczym o pojemności $V = 50,0 \text{ m}^3$ zlokalizowane są na gruntach wsi Jastrzębce.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/158/98 z dnia 06.11.1998 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Jastrzębcach na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych ze studni wierconej nr1 o głębokości 39,0 m. zlokalizowanej na działce nr 284/3 obręb Jastrzębce o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 36,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 11,4 \text{ m}$. - w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 182,4 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxd}} = 231,4 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxh}} = 20,9 \text{ m}^3/\text{h}$

z przeznaczeniem wody po jej uzdatnieniu, w Stacji Uzdatniania Wody, na cele bytowo-gospodarcze i budowlane Zakładu Rolnego i wsi Jastrzębce.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2015 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr1 (dec.Nr OŚ.I.62100/32/98 z dn.06.11.1998 r.)

dla studni nr1 strefa ochrony bezpośredniej to kwadrat o boku 19,2 m., działka nr 248/3 obręb Jastrzębce.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2015 r.

Aktualnie produkcja wody wynosi średnio $Q = 40,0 \text{ m}^3/\text{d}$. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Jastrzębce	1,3	60

Stan techniczny sieci dobry.

wodociąg zbiorowy Proszków.

Ujęcie (1 studnia trzeciorzędowa) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q_e = 39,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (dec.78/1983 r. działka nr 267/4, AM-2) oraz Stacja Uzdatniania Wody o przepustowości $Q = 70,0 \text{ m}^3/\text{d}$ zlokalizowane są na gruntach wsi Proszków.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego nr. OŚ.I.6210/55/97 z dnia 28.04.1997 r.), udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne dla wodociągu wiejskiego w Proszkowie na pobór wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych ze studni wierconej nr1o głębokości 96,0 m., zlokalizowanej na działce nr 267/7 AM-2 obręb Proszków o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 39,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 12,5 \text{ m}$. - w ilości:

$Q_{\text{śrd}} = 106,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxd}} = 146,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxh}} = 15,0 \text{ m}^3/\text{h}$

z przeznaczeniem wody po jej uzdatnieniu w Stacji Uzdatniania Wody (wyposażonej w filtry pośpieszne szt. 2, odżelaziacze, dwa zbiorniki pośrednie - hydrofory, chlorator, pompownia wody), na cele bytowo-gospodarcze mieszkańców wsi Proszków i hodowlane Gospodarstwa Proszków.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska, Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ustanowiona została również strefa ochrony **bezpośredniej** dla studni Nr1 (dec.Nr OŚ.I.62100/13/97 z dn.28.04.1997 r.) dla studni nr1(działka nr 267/7 AM-2 obręb Proszków) strefa ochrony bezpośredniej to czworobok o wymiarach 20,5 x 21,2 x 20,5 x 20,7 m. - przy czym najmniejsza odległość od ogrodzenia do obudowy studni wynosi 6,4 m.

Strefy ochrony **pośredniej nie wyznacza się** ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne obszaru otaczającego ujęcie.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Aktualnie produkcja wody wynosi średnio $Q = 47,9 \text{ m}^3/\text{d}$. W ramach wodociągu grupowego do sieci podłączona jest niżej wymieniona liczba gospodarstw domowych.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci [km]	Liczba odbiorców
1.	Proszków	3,3	63

Stan techniczny sieci wodociągowej i urządzeń według oceny jej użytkownika - dobry.

wieś Pęczków i Ligotka - brak sieci wodociągowej, mieszkańcy zaopatrują się w wodę z ujęć własnych

Tab. Zasoby wód podziemnych na terenie gminy. Wykaz odwiertów zatwierdzonych w kategorii B.

Lp.	Miejscowość - użytkownik	Zasoby [m ³ /h]	Głębokość [m]	Decyzja [nr/rok]	Poziom Q-czwororząd Trz-trzeciorząd	Uwagi
1	Środa Śląska Zakład Budżetowy Wodociągi Średzkie w Szczepanowie	243,0	39,0-43,0	KDH/013/470 1/B/81	Q	3 studnie
		150,0	43,0			
		167,0	39,0	KDH/013/521 5/B/86	Trz	5 studni
		187,0	42,0			
		180,0	145-185			
		65,0	145,5			
		110,0	160,0			
		79,5	160,0			
		38,9	185,0			
101,0	170,0					
2	Środa Śląska BACUTIL	7,0	44,0	105/1962	Trz	
3	Środa Śląska OSM	50,4	65,0	8/1985	Trz	
4	Środa Śląska Ferma Drobiu	7,0	38,0	108/1970	Trz	
5	Środa Śląska Szpital	12,0	70,0	22/1972	Trz	
6	Środa Śląska Rozlewnia Piwa	5,2	50,0	99/1962	Trz	
7	Środa Śląska Kombinat Ogrodniczy	16,0	50,0	23/1979	Trz	
8	Środa Śląska Coca-Cola	100,0	177,0	18/1994	Trz	
9	Środa Śląska Z-d Betoniarski	6,0	34,0	88/1994	Trz	
10	Szczepanów PGR	120,0	40,0	17/1980	Q	2 studnie
11	Kobylniki Zakład Rolny	16,0	20,0	9/1998	Q	
12	Rzeczycza wieś	25,5	100,0	20/1991	Trz	
13	Rzeczycza wieś	38,0	54,0	550/1992	Trz	
14	Proszków PGR	39,0	96,0	78/1983	Trz	
15	Komorniki PGR	12,0	60,0	23/1985	Trz	
16	Wojczyce wodociąg wiejski	31,0	32,0	52/1984	Q	2 studnie
17	Chwalimierz	12,0	47,0	47/1976	Trz	

	PGR					
18	Chwalimierz Cegielnia	2,55	22,0	102/1964	Trz	
19	Chwalimierz Cegielnia	18,0	50,0	65/1970	Trz	
20	Jugowice Gorzelnia	10,0	77,0	56/1982	Trz	
21	Jugowice PGR	13,0	44,0	92/1965	Trz	
22	Ciechów Zakłady Porcelany Elektrotechnicznej	15,6	56,0	39/1970	Trz	
23	Ciechów Zakłady Porcelany Elektrotechnicznej	38,0	57,0	67/1967	Trz	
24	Ciechów PGR	8,0	40,0	166/1970	Trz	
25	Ciechów - PGR	16,0	64,5	83/1965	Trz	
26	Ciechów PGR	24,0	60,0	55/1982	Trz	
27	Wrocisławice wodociąg grupowy	53,0	13,0	16/1986	Q	2 studnie
28	Michałów PGR + wieś	32,0	75,0	190/1974	Trz	
29	Cesarzowice wodociąg wiejski	57,0	84,0	24/1992	Trz	2 studnie
30	Gozdawa wieś + AWRSP	15,5	19,0	27/1978	Q	
31	Kulin wieś	17,6	77,5	189/1973	Trz	2 studnie
32	Rakoszyce PGR	52,0	56,0	23/1983	Trz	
33	Rakoszyce PGR	27,5	78,0	150/1968	Trz	
34	Jastrzębce PGR	36,0	40,0	34/1982	Trz	
35	Ogrodnica PGR	56,3	73,0	109/1965	Trz	

Bilans zatwierdzonych zasobów wód podziemnych gminy Środa Śląska wynosi:

poziom czwartorzędowy $Q = 478,5 \text{ m}^3/\text{h}$

poziom trzeciorzędowy $Q = 933,7 \text{ m}^3/\text{h}$

6.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.

Miasto Środa Śląska posiada w przeważającej większości kanalizację rozdzielczą oraz krótkie odcinki kanalizacji ogólnospławnej. Odbiornikiem wód opadowych z kanalizacji deszczowej jest rzeka Średzka Woda i jej dopływy.

Oddana do użytku w 1996r. mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości $Q = 6000 \text{ m}^3/\text{d}$, zlokalizowana jest w północnej części miasta, u wylotu ul. Sikorskiego. Aktualnie na oczyszczalnię dopływa średnio $Q = 3000 \text{ m}^3/\text{d}$ ścieków komunalnych.

W skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia i obiekty:

- dwa stanowiska krat mechanicznych,
- dwa piaskowniki,
- przepompownia ścieków surowych,
- osadnik wstępny o przepływie poziomym,
- dwa zespolone reaktory a w każdym z nich :
 - komora osadu czynnego o pojemności $V = 3100 \text{ m}^3$,
 - osadnik wtórny radialny,
 - pompownia osadu powrotnego,
 - zagęszczacz wstępny osadu nadmiernego,
- pompownia osadów,
- stacja dmuchaw,
- zagęszczacz osadu,
- poletka osadowe,
- stacja zlewna fekalii,
- przepływomierz z rejestratorem,
- kanał odpływowy i wylot ścieków do rzeki Średzka Woda,

Decyzją Wojewody Wrocławskiego OŚ.I.6210/11/96 z 26.04.1996 r. udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na eksploatację miejskiej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków oraz na odprowadzanie do rzeki Średzka Woda w km 11,6 ścieków bytowo-gospodarczych po uprzednim oczyszczeniu biologicznym w procesie beztlenowo - tlenowym w łącznej ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 6000 \text{ m}^3/\text{d}.$$

$$Q_{\text{maxd}} = 6600 \text{ m}^3/\text{d}.$$

$$Q_{\text{śrh}} = 355 \text{ m}^3/\text{h}.$$

$$Q_{\text{maxh}} = 426 \text{ m}^3/\text{h}.$$

Pozwolenie wodno-prawne wydane zostało na czas oznaczony do dnia 31.12. 2015 r.

Na terenie **gminy Środa Śląska** tylko niewielka część miejscowości posiada centralne systemy oczyszczania ścieków.

W roku 2000 zrealizowana zostanie **grupowa oczyszczalnia ścieków** dla oczyszczania ścieków z terenów wsi: Brodno, Rzeczyca, Kobylniki, Słup, Zakrzów.

Dla oczyszczalni wydane zostało pozwolenie wodno-prawne, przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Ochrony Środowiska dec.OS.I.6210/138/98 z dnia 17.08.1998 r, na odprowadzanie z terenów w/w wsi ścieków sanitarnych w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 183,50 \text{ m}^3/\text{d}.$$

$$Q_{\text{maxd}} = 241,92 \text{ m}^3/\text{d}.$$

oczyszczonych w oczyszczalni mechaniczno-biologicznej typu ECO-LINE, zlokalizowanej w miejscowości Brodno składającej się z obiektów:

- krata łukowa

- osadnik wstępny trójkomorowy żelbetowy o pojemności $V = 117,0 \text{ m}^3$,
- kontener z filtrami eco-line typ10N,
- przepompownia osadu recyrkulowanego,
- komora pomiarowa ścieków oczyszczonych,
- kanał zrzutowy ścieków,

zrzut ścieków oczyszczonych - do rzeki Jeziorki w km 3 + 295 zlewnia rzeki Odry).

Pozwolenie wodno-prawne wydane zostało na czas oznaczony do dnia 31.12. 2010 r.

Obecnie zrealizowano układ sieci kanalizacji sanitarnej w poszczególnych wsiach i trwają prace przy realizacji przyłączy.

Dla wsi **Rakoszyce** opracowana została „Koncepcja kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków „ przez Przedsiębiorstwo Ekologiczne MARKO.

Istniejąca oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest we wschodniej części wsi około 100 m. na połudn. - wsch. od łuku drogi Rakoszyce - Budziszów. Stan techniczny oczyszczalni, za wyjątkiem przepompowni, jest zły. W skład oczyszczalni wchodzi:

przepompownia ścieków surowych, osadnik wstępny Imhoffa, złożo biologiczne, osadnik wtórny. Ścieki oczyszczone odprowadzane były kanałem $\varnothing 200$ do Karczyckiego Potoku, wylot w km 12 + 250.

Opracowana „Koncepcja..”, zakłada wyburzenie wszystkich, poza przepompownią, obiektów i na ich miejscu wybudowanie całkowicie nowej oczyszczalni, typu eco-line.

Na terenie wsi Rakoszyce znajduje się sieć kanalizacyjna, doprowadzająca ścieki z południowo - wschodniej części wsi do oczyszczalni. Istniejąca sieć nie jest zinwentaryzowana i prawdopodobnie zdewastowana na skutek braku jej konserwacji.

W „Koncepcji...” proponuje się budowę nowych odcinków kanalizacji sanitarnej i wykorzystanie tylko tych odcinków starej kanalizacji, które w trakcie wykonywania robót ziemnych okażą się technicznie sprawne i przydatne.

Istniejące na terenie gminy Środa Śląska ważniejsze oczyszczalnie zakładowe to:

1. Środa Śląska - Zakład Ceramiki Budowlanej „Roben” - ścieki w ilości około $8 \text{ m}^3/\text{d}$ oczyszczane są w mechaniczno -biologicznej oczyszczalni ścieków składającej się z : osadnika wstępnego, złoża biologicznego splukiwanego, osadnika wtórnego. Stan techniczny oczyszczalni dobry.
2. Ciechów - Spółdzielnia Mieszkaniowa w Ciechowie - ścieki w ilości $100 \text{ m}^3/\text{d}$ oczyszczane w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków typu MU-100 (zblokowana + zagęszczacz osadów). W roku 1992 wykonano kanalizację sanitarną na terenie osiedla domków jednorodzinnych $\varnothing 200$ o długości 550 m. z odprowadzeniem do oczyszczalni. Pozwolenie wodno-prawne, dla Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Środzie Śląskiej- osiedla mieszkaniowego w Ciechowie, wydane zostało przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Ochrony Środowiska dec.OS.I.6210/18r/91 z dnia 04.03.1991 r, na odprowadzanie do rzeki Średzka Woda w km 20 + 750 ścieków bytowo-gospodarczych w ilości:
 - $Q_{\text{śrd}} = 100 \text{ m}^3/\text{d}$.
 - $Q_{\text{maxd}} = 110 \text{ m}^3/\text{d}$.
 - Z osiedla mieszkaniowego w Ciechowie w tym:
 - budynków PGR Środa Śląska 9(budynków, przedszkole) $Q_{\text{śrd}} = 68 \text{ m}^3/\text{d}$.
 - z budynków ZPE Ciechów (3 budynki) $Q_{\text{śrd}} = 22 \text{ m}^3/\text{d}$.
 - z budynku SM „Skaleń” (1 budynek) $Q_{\text{śrd}} = 10 \text{ m}^3/\text{d}$.
 - Po uprzednim oczyszczeniu w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków typu „Bioblok MU-100”.

Pozwolenie wodno-prawne wydane zostało na czas oznaczony do dnia 31.12. 2001 r.
3. Ciechów - Zakład Porcelany Elektrotechnicznej - posiada pozwolenie wodno-prawne, wydane przez Urząd Wojewódzki Wydział Ochrony Środowiska dec. OS.I.6210/89/96 z dnia 10.09.1996 r., na odprowadzanie z Zakładu wspólnym wylotem ścieków technologicznych w ilości $94,1 \text{ m}^3/\text{d}$, wód

chłodniczych w ilości 20 m³/d, ścieków opadowych w ilości 25 l/s uprzednio podczyszczonych w 3 osadnikach betonowych do rowu melioracyjnego położonego na działce nr 387/w; oraz odprowadzenie wspólnym wylotem wód chłodniczych w ilości 57,0 m³/d i ścieków opadowych w ilości 222,0 l/s do rzeki Średzka Woda w km 19+650 po uprzednim podczyszczeniu w 3 osadnikach ziemnych.

Odprowadzenie z Zakładu „B” - wspólnym wylotem ze ściekami socjalnymi, wód chłodniczych w ilości 40,0 m³/d do rzeki Średzka Woda w km 21+250.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

4. Szczepanów - AWRSP Oddział Terenowy we Wrocławiu - Administrator Zasobami Mieszkaniowymi w Szczepanowie- posiada pozwolenie wodno-prawne, wydane przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Ochrony Środowiska dec. OS.I.6210/118/97z dnia 12.08.1997 r., na odprowadzanie do rowu R-M. w km 1+175 i dalej do rzeki Średzka Woda w km 8+065 ścieków: bytowo-gospodarczych w ilości Q_{śrd} = 58m³/d z osiedla mieszkaniowego przy ulicy Osiedlowej w Szczepanowie po oczyszczeniu w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni typu BOS-100.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

5. Ogrodnica - Gorzelnia Rolnicza - posiada pozwolenie wodno-prawne, wydane przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Ochrony Środowiska dec. OS.I.6210/112/95 z dnia 25.11.1995 r., na odprowadzanie do zarurowanego odcinka rowu melioracyjnego R-Z4, mającego ujście do rowu melioracyjnego R-Z (rzeka Szadzica) w km 1+100który wpada do rzeki Średzka Woda w km 16 + 250 wód chłodniczych w ilości: Q_{śrd} = 52 m³/d uprzednio schłodzonych w 4-komorowym osadniku.

Pozwolenie zostało wydane na czas oznaczony do dnia 31.12.2010 r.

Pozostałe wsie znajdujące się w obrębie gminy Środa Śląska nie posiadają systemowych urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków. W poszczególnych wsiach istnieją jedynie odcinki kanalizacji deszczowej, odprowadzającej wody opadowe do cieków powierzchniowych i rowów melioracyjnych. Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo-gospodarczych są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne okresowo opróżniane (o różnym stopniu technicznym i różnych warunkach eksploatacyjnych) oraz osadniki wykonano jako doły chłonne. Często są również przypadki odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych bezpośrednio do kanalizacji deszczowej i rowów.

6.3. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów.

Na terenie gminy funkcjonuje wysypisko odpadów komunalnych, zlokalizowane w miejscu nieczynnego wyrobiska żwiru w obrębie wsi Wojczyce, przy drodze Kryniczno - Wojczyce, w odległości około 7 km od m. Środa Śląska, 300 m. od najbliższych zabudowań mieszkalnych. Na wysypisko wywożone są odpady z miasta i gminy Środa Śląska. W odległości około 250 m. od wysypiska (na północ) przepływa w kierunku ze wschodu na zachód potok (rów R-45) uchodzący do rzeki Średzkiej Wody. Obiekt położony jest na terenie falistym o średnim spadku 6,7%. Wysypisko sąsiaduje z terenami gruntów ornych.

Lokalizacja wysypiska w Wojczycach uzyskała pozytywną opinię Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu (nr OS GW I op 8624/Rz/83 z dnia 28.02.1983 r). Wysypisko uruchomione zostało w roku 1984, a zakończenie jego eksploatacji planuje się w roku 2005. Zajmuje ono powierzchnię około 3,5 ha. Jego pojemność wynosi 500000 m³, a głębokość 6 m. Wysypisko posiada strefę ochronną o szerokości 100 m. Nie posiada ono systemu odprowadzania odcieków. Obecnie wysypisko wyposażone jest w 2 piezometry dla określenia wpływu składowanych odpadów na zanieczyszczenie wód podziemnych.

Przychód odpadów na wysypisko wynosi około 17 tys. ton/rok. Do końca 1994 r nagromadzono na nim 200 tys. ton odpadów komunalno-bytowych z terenu miasta i gminy Środa Śląska.

Wysypisko (oraz wywóz odpadów) eksploatuje spółka „KOM-BŁYSK”, której jedynym udziałowcem jest Gmina Środa Śląska. Na terenie miasta i gminy ustawione są kontenery i pojemniki na odpady w ilości około 1357 sztuk. Do chwili obecnej nie wprowadzono systemu segregacji odpadów.

6.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy Środa Śląska są zelektryfikowane. Zasilanie w energię elektryczną z sieci państwowej odbywa się liniami napowietrznymi średnich napięć 20 kV z GPZ 110 kV/20 kV zlokalizowanego na terenie miasta Środa Śląska przy ulicy Kolejowej. GPZ wyposażony jest w dwa transformatory o mocy 16 MVA i 10 MVA. Przesyłanie energii elektrycznej odbiorcom odbywa się liniami niskich napięć napowietrznymi lub kablowymi poprzez stacje transformatorowe 20 kV/0,4 kV a zdecydowana większość stanowią stacje słupowe w wykonaniu napowietrznym. Ilość stacji transformatorowych 20/0,4 kV wynosi 133 sztuk a łączna moc zainstalowanych transformatorów wynosi 33,2 MVA.

Według oceny Zakładu Energetycznego we Wrocławiu, stan techniczny sieci średniego napięcia na obszarze gminy jest średni, natomiast remontu kapitalnego wymaga sieć niskiego napięcia w wielu miejscowościach. Koniecznym jest również budowa nowych stacji transformatorowych w celu poprawy warunków napięciowych.

Na terenie miasta sieć elektroenergetyczna średniego napięcia jest w stanie technicznym - dobrym natomiast remontów wymaga sieć niskiego napięcia.

Przez obszar gminy przebiegają dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV jedna to linia 110 kV - zasilająca istniejący na terenie miasta GPZ, druga to linia 110 kV biegnąca południową częścią gminy oraz linia 400 kV o charakterze tranzytowym w relacji:

- 110 kV - Wrocław - Środa Śląska - Czarna.
- 110 kV - Wrocław - Pawłowice
- 400 kV - Pasikurów - Mikułowa

Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28.01.1985 r. (Monitor Polski Nr 3/85, poz. 24) dotyczącym szczegółowych wytycznych projektowania i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego obowiązuje strefa ochronna, mierzona od skrajnego przewodu linii o szerokości: 14,5 m dla linii 110 kV i 33,0 m. dla linii 400 kV. Pas terenu wolny od zabudowy dla powyższych linii, przyjęto: 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 110 kV i 100 m. (po 50 m. od osi linii w obu kierunkach) dla linii 400 kV.

6.5. Zaopatrzenie w gaz.

Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia 2 x dn 300 relacji Wrocław -Załęcze.

Miasto Środa Śląska zasilane jest gazem ziemnym poprzez stację redukcyjno -pomiarową I stopnia o przepustowości 1500 m³/h zlokalizowaną w południowej części miasta w pobliżu przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia oraz trzy stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia o przepustowości 2 x 1200 m³/h i 1500 m³/h. Z terenu gminy jedynie mieszkańcy wsi Ciechów korzystają z gazu przewodowego poprzez przewód odgałęźny, od istniejącego przewodu wysokiego ciśnienia dn 300, doprowadzający gaz do stacji redukcyjno - pomiarowej I stopnia o przepustowości 1500 m³/h.

Liczba odbiorców gazu (stan na 13.12.1998) wynosi w mieście Środa Śląska 1386, a we wsi Ciechów 277.

Pozostali mieszkańcy gminy zaopatrywani są w gaz metodą bezprzewodową.

6.6. Zaopatrzenie w energię ciepłą.

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło, gmina Środa Śląska posiada system gospodarki ciepłej rozproszony. W poszczególnych miejscowościach oraz na terenie miasta Środa Śląska znajdują się jedynie lokalne (zakładowe) kotłownie, głównie na opał stały. Mieszkańcy gminy korzystają w przeważającej większości z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe co) opalanych węglem i koksem. Mieszkańcy korzystający z sieci gazowej używają gazu również do celów grzewczych. Miejscowość Ciechów -odbiorcy gazu do celów ogrzewania mieszkań to 38 posesji (stan na 31.12.1998).

6.7. Telekomunikacja.

Gmina Środa Śląska posiada sieć telekomunikacyjną w postaci linii napowietrznych, kablowych doziemnych oraz kablowych w kanalizacji teletechnicznej. Aktualnie liczba abonentów telefonii przewodowej wynosi ok. 2231. Stan techniczny sieci określany jest jako dobry. Centrale telefoniczne zlokalizowane są w miejscowościach:

- Środa Śląska - 2000 N

Przez obszar gminy przebiega telekomunikacyjna linia światłowodowa Zgorzelec - Wrocław - Środa Śląska - Warszawa oraz linie światłowodowe relacji Środa Śląska - Wrocław oraz Środa Śląska - Świdnica.

Rozdział III.
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY

SPIS TREŚCI

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENU.....	87
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.....	88
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	97
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	101
5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	111
6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	113
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	122
8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.....	123
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ²	124
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	125
11. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	126
12. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	128
13. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU FILAR OCHRONNY.....	130
14. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH.....	131
15. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	131
16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	131

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENU

W wyniku przeprowadzonych analiz dotyczących środowiska przyrodniczego i kulturowego, dotychczasowego zainwestowania i stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej ustalono główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy.

Obszar gminy podzielono na 2 strefy funkcjonalne – określone umownie jako:

- **I strefa - zagospodarowania turystycznego i rolnictwa ekologicznego** obejmuje obszar nadodrzański położony na północ od linii kolejowej nr 275 (w przybliżeniu obręby wsi: Rzeczyca, Brodno, Zakrzów, Słup, Kobylniki, Lipnica i Szczepanów) leżący na terenie projektowanego Lubiąsko-Głogowskiego Parku Krajobrazowego. Strefa ta obejmuje bogato zalesione tereny nad rzeką, w większości zagrożone zalewem powodziowym. Tereny przylegające do Odry i „Zielone Łąki” położone na granicy z gminą Miękinia zostały objęte ochroną jako obszary Natura 2000. Działania w tej strefie należy podporządkować ochronie przyrody i krajobrazu oraz zachowaniu i wzmocnieniu funkcji ochronnych korytarza ekologicznego rzeki Odry. Na obszarze tym planuje się rozwój rolnictwa ekologicznego i ekstensywnego chowu bydła. Należy również rozwijać funkcje związane z rekreacją i turystyką poprzez tworzenie gospodarstw agroturystycznych, wytyczanie i urządzenie szlaków turystycznych: żeglarskich, pieszych, rowerowych i konnych z miejscami obsługi (stanicami).

Przewidziane są również działania zmniejszające zagrożenie powodziowe, rozwój żeglugi i utrzymanie funkcji rybackiej. W obrębie Rzeczyca, na granicy z gminą Malczyce planuje się powstanie przystani turystycznej na rzece Odrze. Ze względu na zagrożenie powodziowe należy maksymalnie ograniczyć możliwość lokalizowania nowej zabudowy na tym obszarze. Nowe inwestycje należy w miarę możliwości lokalizować poza zasięgiem zalewu powodziowego z 1997 roku.

- **II strefa - rolno-przemysłowa** – obejmująca miasto Środa Śląska oraz obręby pozostałych wsi, przeznaczona jest do rozwoju rolnictwa i przemysłu z uwzględnieniem priorytetu intensyfikacji produkcji rolnej i ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Strefa ta obejmuje tereny o najwyższej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w całym województwie dolnośląskim. W strefie tej należy chronić przed zainwestowaniem kompleksy rolne klas I – III oraz rozwijać funkcje związane z obsługą rolnictwa. Dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy na terenach wyznaczonych na rysunku studium. Zabudowę mieszkaniowo - usługową należy kształtować w sposób harmonijny, poprzez kontynuację rozwoju struktur osadniczych. W środkowo – wschodniej części gminy, wzdłuż drogi krajowej nr 94 przewiduje się kompleksowe zagospodarowanie terenów dla celów inwestycyjnych oraz dalszy rozwój obszaru aktywności gospodarczej, będącego kontynuacją strefy aktywności gospodarczej w sąsiedniej gminie Miękinia (Miękinia-Kadłub-Źródła). Realizacja inwestycji przy drodze krajowej powinna odbywać się zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale – Kierunki rozwoju komunikacji.

Miasto Środa Śląska znajduje się w strefie II, posiada swoją specyfikę zarówno pod względem funkcji (pełni funkcję centrum administracyjnego i usługowego gminy oraz ośrodka przemysłowego i turystycznego) jak i charakteru zabudowy. Na obszarze miasta, a szczególnie w granicach stref ochrony konserwatorskiej należy dążyć do zachowania i odtworzenia zabytkowej struktury urbanistycznej i architektonicznej. Zespół staromiejski Środy Śląskiej o unikatowej w skali krajowej wartości historyczno-artystycznej wskazany został do objęcia ochroną poprzez utworzenie parku kulturowego.

Określa się następujące główne kierunki zmian w przeznaczeniu i zagospodarowaniu terenów na obszarze miasta i gminy:

- w mieście i na obszarze wsi wyznacza się tereny o dominujących funkcjach,
- jako podstawowy sposób zagospodarowania wiejskich układów osadniczych przyjmuje się mieszane funkcje mieszkaniowo-usługowo-gospodarcze,
- wskazuje się powiększenie obszarów leśnych z dopuszczeniem dodatkowych zalesień na terenach rolniczych,
- wskazuje się zasadnicze elementy układu komunikacyjnego,
- wskazuje się tereny przeznaczone na lokalizację zabudowy związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- na obszarze miasta wyznacza się strefę centralną, która powinna być sukcesywnie przekształcana w obszar miejski o prestiżowym charakterze poprzez:
 - realizację nowej zabudowy odznaczającej się wysokimi walorami architektonicznymi, nawiązującymi do otaczającej zabudowy historycznej,
 - porządkowanie i wzbogacanie (zgodne z wymogami ochrony konserwatorskiej) terenów zaniedbanych o substandardowym zagospodarowaniu,
 - wzbogacanie w atrakcyjne obiekty usługowe, w szczególności wbudowane w partery zabudowy pierzejowej rynku i ulic staromiejskich,
 - eliminowanie funkcji niezwiązanych z centrum miasta oraz likwidację obiektów dysharmonizujących środowisko wizualne.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Na rysunku SUIKZP określono lokalizację podstawowej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz wyznaczono linie rozgraniczające jednostki funkcjonalno-przestrzenne o określonej funkcji dominującej, każda z funkcji dominujących może stanowić wyłączone przeznaczenie terenu na obszarze danej jednostki funkcjonalno-przestrzennej lub poszczególnych nieruchomości położonych w jej granicach. Na terenie jednostki funkcjonalno-przestrzennej dopuszcza się lokalizację funkcji uzupełniających nie kolidujących z funkcją dominującą, nie zmieniających generalnego charakteru zagospodarowania oraz warunków środowiska przyrodniczego i kulturowego. W przypadku wprowadzenia funkcji uzupełniających powierzchnia terenu zajęta przez funkcję uzupełniającą nie może przekroczyć 30 % powierzchni jednostki. Określone w studium parametry i wskaźniki urbanistyczne mają charakter nieprzekraczalnych wartości. Uściślenie ich następować będzie na etapie opracowania planów miejscowych. Linie rozgraniczające jednostki funkcjonalno - przestrzenne należy traktować jako orientacyjne. Ich uściślenie zostanie dokonane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w oparciu o aktualne granice władania, zainwestowania lub naturalne granice terenów. Dopuszcza się przesunięcia w planach miejscowych linii rozgraniczających jednostki funkcjonalno - przestrzenne o nie więcej niż 20 m.

Przez: obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej należy rozumieć urządzenia techniczne uzbrojenia, w tym ciągi drenażowe, przewody i urządzenia służące do przesyłania: płynów, pary, gazów i energii elektrycznej oraz urządzenia łączności publicznej i sygnalizacji, a także inne podziemne, lub nadziemne obiekty i urządzenia niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń.

JEDNOSTKI FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

Określa się następujące jednostki funkcjonalno - przestrzenne wyznaczone na rysunku studium liniami rozgraniczającymi i oznaczone symbolami:

MWU – tereny zabudowy śródmiejskiej (zgrupowanie intensywnej zabudowy centrum miasta)

- funkcje dominujące:
 - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna niska (max 4 kondygnacje nadziemne)
 - zabudowa mieszkaniowa zbiorowa (hotele, motele, internaty itp.)
 - zabudowa usługowa
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
 - zabudowa mieszkaniowo - usługowa
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

- funkcje dominujące:
 - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
 - zabudowa mieszkaniowa zbiorowa (hotele, motele, internaty itp.)
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa usługowa
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

MNR – tereny zabudowy mieszkaniowo - gospodarczej

- funkcje dominujące:
 - zabudowa zagrodowa
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
 - zabudowa mieszkaniowo - usługowa
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa letniskowa
 - zabudowa usługowa
- dopuszcza się:
 - zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - adaptację istniejących budynków gospodarczych na obiekty usługowe z zakresu rzemiosła produkcyjnego
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

- funkcje dominujące:
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
 - zabudowa zagrodowa adoptowana
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa usługowa
- dopuszcza się:
 - zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

- funkcje dominujące:
 - zabudowa mieszkaniowo-usługowa
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

- zabudowa usługowa
- dopuszcza się:
 - zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

RM – tereny zabudowy zagrodowej

- funkcja dominująca:
 - zabudowa zagrodowa
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

U – tereny zabudowy usługowej

- funkcja dominująca:
 - zabudowa usługowa
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa mieszkaniowa zbiorowa (hotele, motele, internaty itp.)
 - obiekty obsługi komunikacji (w tym stacje paliw),
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

U/ZP – tereny zabudowy usługowej w zieleni

- funkcje dominujące:
 - zabudowa usługowa w zieleni,
 - zieleń urządzona,
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa mieszkaniowa zbiorowa (hotele, motele, internaty itp.)
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

US – tereny sportu i rekreacji

- funkcja dominująca:
 - urządzenia sportu i rekreacji,
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa usługowa,
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

P/U – tereny aktywności gospodarczej

- funkcje dominujące:
 - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
 - zabudowa usługowa,
- funkcje uzupełniające:
 - wielkopowierzchniowe obiekty handlowe (powyżej 400 m² powierzchni sprzedaży),
 - zabudowa mieszkaniowa zbiorowa (hotele, motele, internaty itp.),
 - obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich,
 - obiekty i urządzenia komunikacji (w tym stacje paliw),
- dopuszcza się:

- obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
- drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

[P/U1 – tereny aktywności gospodarczej

- funkcje dominujące:
 - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
 - zabudowa usługowa,
- funkcje uzupełniające:
 - wielkopowierzchniowe obiekty handlowe (powyżej 400 m² powierzchni sprzedaży),
 - zabudowa mieszkaniowa zbiorowa (hotele, motele, internaty itp.),
 - obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, leśnych i rybackich,
 - obiekty i urządzenia komunikacji (w tym stacje paliw),
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi publiczne,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;]¹

PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopaliny

- funkcja dominująca:
 - powierzchniowa eksploatacja kopaliny,
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

RU – tereny obiektów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, leśnych i rybackich,

- funkcja dominująca:
 - obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, leśnych i rybackich,
- funkcje uzupełniające:
 - zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
 - zabudowa usługowa,
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

R – tereny rolnicze:

- funkcja dominująca:
 - tereny rolnicze
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa związana z produkcją rolniczą,
 - powierzchniowa eksploatacja kopaliny (po uprzednim rozpoznaniu lokalizacji złoża),
 - zalesienia
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej (w tym elektrownie wiatrowe),
 - bocznice kolejowe,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

ZL – tereny lasów

¹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Środa Śląska przyjęta Uchwałą Nr XXXI/268/13 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 26 czerwca 2013 r.

- funkcje dominujące:
 - lasy, zalesienia i dolesienia
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa związana z produkcją leśną,
- dopuszcza się:
 - urządzenia turystyczne,
 - parkingi leśne,
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej;

ZP – tereny zieleni urządzonej

- funkcje dominujące:
 - zieleń urządzona (parki, ogrody, zieleńce, zieleń towarzysząca obiektom budowlanym, grodziska, kurhany, zieleń izolacyjna itp.),
- dopuszcza się:
 - urządzenia turystyczne i rekreacyjne,
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

ZPn – tereny zieleni nieurządzonej (łąkowej)

- funkcje dominujące:
 - zieleń nieurządzona
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne;

ZD – tereny ogrodów działkowych

- funkcja dominująca:
 - ogrody działkowe,
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne i miejsca postojowe;

ZC – tereny cmentarzy

- funkcja dominująca:
 - cmentarze
- dopuszcza się:
 - zabudowę usługową związaną z przeznaczeniem terenu,
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - drogi wewnętrzne;

WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych

- funkcje dominujące:
 - wody powierzchniowe śródlądowe (cieki naturalne, jeziora, stawy, rowy melioracyjne itp.);

KS – tereny obiektów i urządzeń komunikacji

- funkcja dominująca:
 - obiekty i urządzenia komunikacji (w tym stacje paliw),
- funkcje uzupełniające:
 - zabudowa usługowa,
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,

KD – tereny dróg publicznych

- funkcja dominująca:
 - drogi publiczne (GP – główne przyspieszone, G – główne, Z – zbiorcze, L – lokalne, D – dojazdowe),
- dopuszcza się:
 - obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej,
 - tymczasowe obiekty handlowo - usługowe;

E – tereny urządzeń elektroenergetyki;

G – tereny urządzeń gazownictwa;

W – tereny urządzeń wodociągowych;

O – tereny urządzeń gospodarowania odpadami;

K – tereny urządzeń kanalizacji;

TK – tereny urządzeń telekomunikacji;

TZ – tereny zamknięte

WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy stosować określone w studium wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów. Wskaźniki te mają charakter nieprzekraczalnych wartości. Uściślenie ich następować będzie na etapie opracowania planów miejscowych.

MWU – zabudowa śródmiejska:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni odpowiednio terenu lub działki nie może przekroczyć 80%
- co najmniej 10% powierzchni odpowiednio terenu lub działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- liczba kondygnacji nadziemnych nie może przekraczać czterech, w tym użytkowe poddasze,
- wysokość nowej zabudowy nie może przekroczyć wysokości wyższego z budynków zlokalizowanych na sąsiednich działkach,
- dla obiektów umieszczonych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków wymóg zachowania bryły budynku, dyspozycji elewacji i formy dachu,
- dla nowych obiektów wymóg nawiązania do zachowanej zabudowy historycznej: gabarytami, szerokością traktów, układem dachów, liczbą osi elewacji oraz podziałami poziomymi elewacji,
- dopuszczalne formy dachów:
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 60°,
 - mansardowe,
 - konstrukcje maskujące ostatnią kondygnację o nachyleniu 60° - 80° dla budynków istniejących, dysharmonizujących, wymagających korekty dachu,
- dopuszczalne materiały pokryć dachowych:
 - dachówka ceramiczna,
 - blacha miedziana,
 - łupek naturalny,
- w zakresie zasad i warunków scalania i podziału nieruchomości ustala się:
 - dla obiektów umieszczonych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków wymóg zachowania dotychczasowych granic działki,
 - w przypadku podziału pozostałych działek należy wyznaczyć drogi wewnętrzne oraz ogólnodostępne tereny rekreacyjne.

MW – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni odpowiednio terenu lub działki nie może przekroczyć 50%

- co najmniej 25% powierzchni odpowiednio terenu lub działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- liczba kondygnacji nadziemnych nie może przekraczać pięciu, w tym użytkowe poddasze,
- wysokość nowej zabudowy nie może przekroczyć wysokości wyższego z budynków zlokalizowanych na sąsiednich działkach,
- dopuszczalne formy dachów:
 - płaskie
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 60°,
 - mansardowe,
 - konstrukcje maskujące ostatnią kondygnację o nachyleniu 60° - 80° dla budynków istniejących, dysharmonizujących, wymagających korekty bryły dachu,
- należy zapewnić stanowiska postojowe na każdej działce, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- w zakresie szczegółowych zasad i warunków scalania i podziału nieruchomości ustala się:
 - dla obiektów umieszczonych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków wymóg zachowania dotychczasowych granic działki,
 - w przypadku podziału pozostałych działek należy wyznaczyć drogi wewnętrzne oraz ogólnodostępne tereny rekreacyjne.

MNR – zabudowa mieszkaniowo - gospodarcza:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć:
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna 30%
 - zabudowa zagrodowa 60%
- co najmniej 30% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- liczba kondygnacji nadziemnych budynków mieszkalnych nie może przekraczać dwóch, w tym użytkowe poddasze,
- dachy dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 45°, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówkopodobnym,
- budynki gospodarcze, budynki inwentarskie i garaże wolno stojące mogą być wyłącznie parterowe i winny mieć formę dachu odpowiadającą formie dachu budynku mieszkalnego,
- należy zapewnić stanowiska postojowe na każdej działce, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na jedno mieszkanie oraz jedno stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- powierzchnia działek dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie może być mniejsza niż:
 - dla budynków wolnostojących – 1000 m²,
 - dla budynków bliźniaczych – 600 m²,
- powierzchnia działek dla zabudowy zagrodowej nie może być mniejsza niż 3000 m².

MN – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 30%
- co najmniej 30% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- liczba kondygnacji nadziemnych budynków mieszkalnych nie może przekraczać:
 - w mieście – trzech, w tym użytkowe poddasze,
 - na wsi - dwóch, w tym użytkowe poddasze,
- dachy dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 55°, kryte dachówką ceramiczną,
- dopuszcza się dachy płaskie dla zespołów zabudowy realizowanych według jednolitej koncepcji architektonicznej,

- budynki gospodarcze i garaże wolno stojące mogą być wyłącznie parterowe i winny mieć formy dachów odpowiadające formie dachu budynku mieszkalnego,
- należy zapewnić stanowiska postojowe na każdej działce, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na jedno mieszkanie oraz jedno stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- powierzchnia działek na terenach wiejskich nie może być mniejsza niż:
 - dla budynków wolnostojących – 1000 m²,
 - dla budynków bliźniaczych – 600 m²,
 - nie dopuszcza się zabudowy szeregowej
- powierzchnia działek na terenie miasta nie może być mniejsza niż:
 - dla budynków wolnostojących – 1000 m²,
 - dla budynków bliźniaczych – 600 m²,
 - dla budynków szeregowych – 240 m²,
- dla działek zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dopuszcza się zmniejszenie minimalnej powierzchni o nie więcej niż 10%.

MN/U - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 60%
- co najmniej 30% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- liczba kondygnacji nadziemnych budynków mieszkalnych nie może przekraczać:
 - w mieście – trzech, w tym użytkowe poddasze,
 - na wsi - dwóch, w tym użytkowe poddasze,
- dachy dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 45°, kryte dachówką ceramiczną, lub materiałem dachówkopodobnym,
- wolno stojące lokale użytkowe, budynki gospodarcze i garaże mogą być wyłącznie parterowe i winny mieć formy dachów odpowiadające formie dachu budynku mieszkalnego,
- należy zapewnić stanowiska postojowe na każdej działce, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na jedno mieszkanie oraz 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- powierzchnia działek nie może być mniejsza niż:
 - w mieście – 1500 m²,
 - na wsi – 2000 m²,
- dopuszcza się zmniejszenie minimalnej powierzchni działek o nie więcej niż 10%.

RM – zabudowa zagrodowa:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 60%
- co najmniej 30% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- liczba kondygnacji nadziemnych budynków mieszkalnych nie może przekraczać dwóch, w tym użytkowe poddasze,
- dachy dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 45°, kryte dachówką ceramiczną, lub materiałem dachówkopodobnym,
- budynki gospodarcze, budynki inwentarskie i garaże wolno stojące mogą być wyłącznie parterowe i winny mieć formy dachów odpowiadające formie dachu budynku mieszkalnego,
- należy zapewnić stanowiska postojowe na każdej działce, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na jedno mieszkanie,
- powierzchnia działek nie może być mniejsza niż 3000 m².

U – zabudowa usługowa:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 70%
- co najmniej 15% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,

- wysokość budynków z wyjątkiem obiektów sakralnych, mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 20 m,
- dopuszczalne formy dachów:
 - płaskie,
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 30° - 45°,
- dla nowych obiektów należy zapewnić odpowiednie zaplecze parkingowe na terenie własnym, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- nie określa się wielkości działek.

U/ZP – zabudowa usługowa w zieleni:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 30%
- co najmniej 60% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- wysokość budynków z wyjątkiem obiektów sakralnych, mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 15 m,
- dopuszczalne formy dachów:
 - płaskie,
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 30° - 45°,
- dla nowych obiektów należy zapewnić odpowiednie zaplecze parkingowe na terenie własnym, zgodnie ze wskaźnikiem – 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- nie określa się wielkości działek.

US – tereny sportu i rekreacji:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 20%
- co najmniej 25% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- wysokość budynków mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 12 m,
- liczba kondygnacji nadziemnych nie może przekraczać dwóch, w tym użytkowe poddasze,
- dachy dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 37° - 45°, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówkopodobnym,
- należy zapewnić odpowiednie zaplecze parkingowe na terenie własnym,
- nie określa się wielkości działek.

P/U – tereny aktywności gospodarczej:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 80%
- co najmniej 10% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- wysokość budynków mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 30 m,
- dopuszczalne formy dachów:
 - płaskie,
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 45°,
- należy zapewnić odpowiednie zaplecze parkingowe na terenie własnym, zgodnie ze wskaźnikami: 0,4 stanowiska na 1 miejsce pracy oraz 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- place składowe i manewrowe na terenie własnym,
- nie określa się wielkości działek.

[P/U1 – tereny aktywności gospodarczej:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 80%
- co najmniej 10% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- wysokość budynków mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 50 m,

- dopuszczalne formy dachów:
 - płaskie,
 - łukowe,
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 45°,
- należy zapewnić odpowiednie zaplecze parkingowe na terenie własnym, zgodnie ze wskaźnikami: 0,4 stanowiska na 1 miejsce pracy oraz 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- place składowe i manewrowe na terenie własnym,
- nie określa się wielkości działek.]¹

RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 80%
- co najmniej 10% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- wysokość budynków mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 12 m,
- dachy dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 35° - 45°, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówkopodobnym,
- należy zapewnić odpowiednie zaplecze parkingowe na terenie własnym, zgodnie ze wskaźnikami: 0,8 stanowiska na 1 miejsce pracy oraz 1 stanowisko na 40 m² p.u. usług,
- place składowe i manewrowe na terenie własnym,
- nie określa się wielkości działek.

KS – tereny obiektów i urządzeń komunikacji:

- powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki nie może przekroczyć 80%
- co najmniej 10% powierzchni działki należy urządzić jako powierzchnię terenu biologicznie czynnego,
- wysokość budynków mierzona od poziomu terenu do najwyższego punktu dachu nie może przekraczać 9 m,
- dopuszczalne formy dachów:
 - płaskie,
 - dwu lub wielospadowe, symetryczne o nachyleniu połaci 30° - 45°,
- nie określa się wielkości działek.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

Naczelną zasadą korzystania z zasobów środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza ona między innymi dążenie do:

- zachowania możliwości odtwarzania zasobów naturalnych,
- racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami,
- ograniczania uciążliwości dla środowiska i nie przekraczania granic wyznaczonych jego odpornością.

Głównym celem władz samorządowych na terenie gminy Środa Śląska winno stać się niedopuszczanie do działalności inwestycyjnej degradującej środowisko oraz działania zmierzające do eliminacji lub ograniczenia uciążliwości dla środowiska istniejących zagrożeń.

¹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Środa Śląska przyjęta Uchwałą Nr XXXI/268/13 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 26 czerwca 2013 r.

GLÓWNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Ochrona zasobów wodnych poprzez:

- likwidację niekontrolowanych odprowadzeń nieoczyszczonych ścieków do cieków powierzchniowych i do ziemi,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenach zwodociągowanych,
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieprzewidzianych do skanalizowania (wieś Ligotka),
- modernizację oczyszczalni ścieków w Środzie Śląskiej w celu dostosowania jej do norm UE,
- modernizację stacji uzdatniania wody,
- rozbudowę istniejących systemów zaopatrzenia w wodę,
- tworzenie roślinnych stref buforowych wokół zbiorników wodnych, cieków i rowów melioracyjnych.

Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają szczególnej ochronie polegającej zwłaszcza na niedopuszczeniu do zanieczyszczenia wód oraz zapobieganiu i przeciwdziałaniu szkodliwym wpływom na obszary ich zasilania.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń są ścieki sanitarne, nielegalne wysypiska odpadów oraz środki ochrony roślin. Konieczne jest szybkie uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

Ochrona powierzchni Ziemi poprzez:

- rolnicze zagospodarowania gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom,
- rekultywację wyeksploatowanych składowisk odpadów oraz „dzikich” wysypisk śmieci.

Ochrona powietrza poprzez:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych poprzez:
 - termoizolację, (tj. ocieplenie, doszczelnienie lub wymianę okien i drzwi), zmianę systemu ogrzewania z węglowego na gazowe, elektryczne lub olejowe,
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii takich jak: energia pochodząca z biomasy, energia słoneczna, pompy ciepłe itp.,
- ekonomicznie uzasadnioną rozbudowę sieci ciepłowniczej w połączeniu z likwidacją źródeł niskiej emisji oraz modernizację nieefektywnych systemów grzewczych.

Ochrona przed hałasem poprzez:

- poprawę nawierzchni dróg,
- ograniczenie wjazdu transportu ciężkiego do strefy śródmiejskiej,
- budowę obejść drogowych dla miejscowości szczególnie narażonych na uciążliwości komunikacyjne,
- dążenie do wprowadzania ekranów naturalnych lub sztucznych, głównie w miejscach, gdzie zabudowa mieszkaniowa lub obiekty podlegające szczególnej ochronie znajdują się w obrębie stref uciążliwości dróg.
- W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w zakresie zasad ochrony środowiska i jego zasobów należy uwzględnić wyżej wymienione działania związane z ochroną zasobów wodnych, ochroną powierzchni Ziemi, ochroną przed hałasem oraz ochroną powietrza.
- Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi, wprowadzić następujące ustalenia:
 - działalność zakładów produkcyjnych i usługowych nie może powodować ponadnormatywnego obciążenia środowiska naturalnego poza granicami działki, do której inwestor posiada tytuł prawny,

- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów zurbanizowanych może być realizowane po ich wstępnym podczyszczeniu do stopnia odpowiadającego wymogom odprowadzenia ścieków do wód i ziemi;
- w strefie zasilania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 319 „Subzbiornik Prochowice - Środa Śląska” o projektowanym statusie wysokiej ochrony (OWO) obowiązuje ochrona przed zanieczyszczeniem zgodnie z przepisami szczególnymi.

ZASADY OCHRONY PRZYRODY

Program ochrony przyrody w Polsce obejmuje m.in. działania prawne i organizacyjne, mające na celu:

- ochronę gatunkową rzadkich oraz zagrożonych roślin i zwierząt,
- ochronę najcenniejszych ekosystemów,
- zapewnienie trwałości lasów,
- ochronę gleb i racjonalizację ich wykorzystania,
- rehabilitację przyrodniczą (rewitalizację) terenów zdegradowanych.

Jak wykazują wieloletnie doświadczenia nie wystarczy ochrona pojedynczego gatunku, czy obiektu. Konieczna jest ochrona kompleksowa siedlisk i krajobrazów, szczególnie tych zawierających elementy naturalnych ekosystemów. Utworzenie w Polsce sieci ekologicznej jest niezbędnym warunkiem procesu integracji europejskiej. Europejska sieć ekologiczna ma pełnić rolę systemu nadrzędnego wobec, podejmowanych obecnie i w przyszłości, działań w zakresie szeroko rozumianej ochrony przyrody. Zasadą sieci ekologicznej jest wskazanie obszarów, które w skali kraju i regionu są istotne z punktu widzenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Wg Koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – Polska, opracowanej w 1995 r. północna, nadodrzańska część gminy Środa Śląska położona jest w obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym, oznaczonym symbolem 17M – Obszar Doliny Środkowej Odry. Rzeka Odra jest uregulowana i tereny w jej dolinie zostały w znacznym stopniu przekształcone. Pomimo tego, duże fragmenty doliny Odry zachowały wysokie walory przyrodnicze (lasy, mokradła, łąki, pastwiska, liczne starorzecza).

Europejska sieć ekologiczna Natura 2000

Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 złożona jest z tzw. Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO), wytypowanych na podstawie tzw. Dyrektywy Siedliskowej UE i Obszarów Specjalnej Ochrony (OSO) wytypowanych na podstawie tzw. Dyrektywy Ptasiej UE. Na terenie gminy Środa Śląska zlokalizowane są: Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie” (kod PLB020008), wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. nr 179 poz. 1275 z dn. 28 września 2007 r.) oraz projektowany Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Łęgi Odrzańskie”, w stosunku do których zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunek, dla którego ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody, planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000 wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, na zadach określonych w ustawie z dn. 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

W granicach projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk „Łęgi Odrzańskie” znajduje się priorytetowe siedlisko łągu wierzbowo-topolowo-olszowo-jesionowego (kod 91E0), w stosunku do którego obowiązuje zapis art. 34 ustawy o ochronie przyrody. Realizacja przedsięwzięcia, które może mieć negatywny wpływ na siedlisko priorytetowe może nastąpić jedynie w przypadkach ściśle określonych w ustawie o ochronie przyrody.

Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy

W Dolinie Środkowej Odry projektowane jest utworzenie Lubiąsko-Głogowskiego Parku Krajobrazowego. Park ten, obejmować będzie obszar o powierzchni 16.462 ha wchodzący w skład gmin Wińsko, Wołów, Środa Śląska, Miękinia oraz niewielkich fragmentów gmin Brzeg Dolny i Malczyce.

Zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, utworzenie parku krajobrazowego nastąpi w drodze rozporządzenia wojewody, które określi między innymi szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku.

Zakazy te mogą dotyczyć między innymi:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych.

Narzędziem realizacji celów ochrony przyrody na obszarze parku krajobrazowego jest plan ochrony, w którym, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody następuje między innymi:

- wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych,
- określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu,
- wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów,
- ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania mikroklimatu, zasobów genowych i typów środowiskowych. Rozporządzenie wojewody (ewentualnie uchwała rady gminy) ustanawiające użytek ekologiczny określi jego położenie oraz zakazy obowiązujące na jego obszarze.

W granicach administracyjnych gminy Środa Śląska projekt Lubiąsko-Głogowskiego Parku Krajobrazowego przewiduje utworzenie trzech użytków ekologicznych:

- „Zielone Łąki” - na granicy z istniejącym w sąsiedniej gminie Miękinia rezerwatem przyrody „Zabór”,
- „Jeziorka” - starorzecze Odry na wschód od wsi Zakrzów,
- „Starorzecze Brodno” na północ od wsi Brodno.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Cennymi przyrodniczo, obfitującymi w skupiska roślin chronionych są dwa kompleksy leśne w południowej części gminy: kompleks leśny na południe od Chwalimierza oraz las położony na zachód od Rakoszyc. Obszary te wskazuje się do objęcia ochroną poprzez utworzenie w drodze uchwały rady gminy lub decyzji wojewody zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Pomniki przyrody

Wykaz pomników przyrody na obszarze gminy Środa Śląska obejmuje 3 stanowiska. Prawnie chronione są: dąb szypułkowy „Bartek” rosnący w Środzie Śląskiej na terenie posesji przy ulicy Basztowej, dąb szypułkowy rosnący w Szczepanowie w odległości ok. 400 m od drogi powiatowej Szczepanów – Brodno oraz cis pospolity rosnący w Cesarzowicach w ogrodzie przy posesji nr 77.

Priorytetowe cele w zakresie ochrony przyrody dla miasta i gminy Środa Śląska to:

- ochrona przed degradacją cennych przyrodniczo obszarów i obiektów,
- objęcie różnorodnymi formami ochrony przyrody wartościowych ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe obszarów,
- utworzenie użytków ekologicznych na terenie gminy,
- powiększanie liczby zwierząt i roślin objętych ochroną,
- ochronę ekosystemów rzecznych i łąkowych,
- zalesianie użytków rolnych najsłabszych klas,
- powstrzymanie procesu zarastania i degradacji trwałych użytków zielonych w północnej części gminy przez wprowadzenie na tym obszarze ekstensywnej produkcji bydła,
- rozwój zagospodarowania turystycznego w harmonii z przyrodą,
- tworzenie ścieżek dydaktyczno-turystycznych popularyzujących lokalną przyrodę,
- wytyczanie nowych tras i szlaków turystycznych, w tym szlaków dostosowanych dla osób niepełnosprawnych.

ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Dla zapewnienia ochrony krajobrazu kulturowego w studium wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmującą przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze.

Szczegółowe zasady ochrony wartości krajobrazu kulturowego zostały omówione w następnym rozdziale nr 4.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zgodnie z art. 19 ust 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w planie miejscowym, ustala się, w zależności od pogrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów nie wpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W zakresie obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej wyznaczono na rysunku studium strefy ochrony konserwatorskiej: „A”, „B”, „K”, „E” oraz „W” i „OW”.

Na obszarach przewidzianych pod nowe zainwestowanie, położonych w strefach i w sąsiedztwie stref ochrony konserwatorskiej należy ograniczyć niewłaściwe „łączenie” współczesnej zabudowy z historycznymi układami przestrzennymi. Zespoły nowej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej, obce w zachowanym krajobrazie kulturowym, należy lokować w wyraźnej separacji od historycznych układów przestrzennych. Postuluje się o pozostawienie wyraźnej strefy niezabudowanej pomiędzy zespołami współczesnej zabudowy a historycznymi założeniami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zabytkowymi zespołami budowlanymi.

Na obszarach zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych należy wyeliminować możliwość kształtowania zabudowy na zapleczu historycznych działek. Założeniem winno być docelowe dążenie do utrzymania i odtworzenia zabudowy mieszkaniowej w granicach historycznych działek, a nowe budynki, dostosowane do charakteru zabudowy poszczególnych miejscowości, należy lokować jako uzasadnione historycznie uzupełnienie przestrzeni.

Ponadto wskazuje się na lokowanie nowej zabudowy w logicznym rozwinięciu przy istniejącej siatce dróg.

Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Strefa „A” równoznaczna jest ze strefą ochrony zabytków archeologicznych. W zakresie ochrony zabytków archeologicznych obowiązują ustalenia jak dla stanowisk archeologicznych.

Strefą „A” na terenie miasta i gminy Środa Śląska objęto następujące obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków lub postulowane do umieszczenia w rejestrze zabytków:

Środa Śląska:

- miasto średniowieczne, decyzja nr 501 z dn. 24.08.59 r.
- pozostałości obwarowań miejskich, decyzja nr 1235 z dn. 21.12.64 r.,
- zespół kościelny: kościół parafialny św. Andrzeja Apostoła, decyzja nr 82 z dn. 29.03.49 r., dzwonnica, decyzja nr 141/A/02/1-4 z dn. 12.11.02 r., cmentarz katolicki decyzja nr 141/A/02/1-4 z dn. 12.11.02 r.,
- zespół klasztorny franciszkanów: kościół klasztorny, ob. parafialny św. Krzyża i klasztor, ob. szkoła, decyzja nr 1234 z dn. 21.12.64 r.,
- zamek książęcy (relikty pod ziemią) decyzja nr 1665 z dn. 7.05.66 r.,
- ratusz, ob. Muzeum Regionalne, decyzja nr 1236 z dn. 21.12.64 r.,
- dom mieszk., ob. biura Prokuratury Rejonowej, decyzja nr 542/W z dn. 26.11.82 r.,
- poczta, decyzja nr 710/W z dn. 21.06.95 r.,
- dawny kościół szpitalny NMP, ob. pomocniczy, decyzja nr 981 z dn. 17.06.63 r.,
- zespół pałacowo-parkowy: pałac i park pałacowy, decyzja nr 434/W z dn. 7.03.79 r.;

Buczki

- dwór z bezpośrednim otoczeniem;

Bukówek:

- zespół kościelny: kościół filialny św. Jerzego, decyzja nr 1651 z dn. 7.05.66 r. i cmentarz katolicki z XIV w.,
- zespół kościelny : kościół ewangelicki i cmentarz ewangelicki, decyzja nr 739/W z dn. 24.12.98.;

Cesarzowice:

- zespół kościelny: kościół filialny św. Marcina i cmentarz katolicki, decyzja nr 1202 z dn. 14.12.1964 r., 14.07.1977 r.,
- zespół dworski obejmujący dwór z XVIII w. i park dworski z XIX w.

Chwalimierz:

- zespół pałacowy, decyzja nr 395/W z dn. 4.10.77 r.,
- park pałacowy decyzja nr 226 z dn.15.07.50 r.,
- zespół folwarczny, decyzja nr 729/W z dn. 5.06.97 r.,
- zespół folwarczny na północ od drogi głównej;

Ciechów:

- centralna część wsi obejmująca kościół parafialny MB Wspomożenia Wiernych, decyzja nr 1654 z dn. 7.05.66 r., cmentarz katolicki z XIV w. oraz skrzyżowanie historycznych traktów i figurę Jana Nepomucena,
- pałac ok. 1840 r., p. XX w. i park pałacowy z 1 pół. XIX w.

Gozdawa:

- pałac, decyzja nr 488/W z dn. 13.03.81 r. i park pałacowy, decyzja nr 587/W z dn. 29.11.85 r.;

Jastrzębce:

- dwór, decyzja nr 320/A/04 z dn. 19.07.04 r. wraz z zadrzewieniem i folwarkiem;

Jugowiec:

- pałac i park pałacowy, decyzja nr 589/W z dn. 29.11.85 r. oraz założenie folwarczne;

Juszczyn:

- zespół dworski: dwór i park dworski, decyzja nr 389/W z dn. 29.03.77 r., spichlerz, decyzja nr 501/W z dn. 31.03.83 r. oraz założenie folwarczne,
- kaplica pomocnicza MB Bolesnej z XVI w., XX w. i cmentarz katolicki z XVII w.

Kobylniki:

- założenie dworskie z parkiem;

Kryniczno:

- zespół kościelny: kościół parafialny św. Wawrzyńca z 2 pół. XIII w., XVI w., 1752 r. i cmentarz katolicki z XVIII w.

Kulin:

- zespół kościelny: kościół parafialny św. Marcina z 1821 r., XX w. i cmentarz katolicki z XVIII w.

Ligotka

- pałac z zadrzewieniem;

Ogrodnica:

- pałac z 2 pół. XIX w. i park pałacowy z XVIII-XIX w.

Pęczków:

- oficyna dworska z p. XIX w. wraz z otoczeniem (w tym teren dawnego pałacu) i park dworski z końca XIX w.

Proszków:

- zespół kościelny: kościół filialny św. Anny, decyzja nr 1232 z dn. 21.12.64 r. oraz kaplicę grobową z 2 pół. XIX w. i cmentarz katolicki z XIII w.
- zespół pałacowo-folwarczny z 1850-1900 r.

Rakoszyce:

- zespół kościelny: kościół filialny św. Jana Nepomucena z 1890-1893 r., XX w. i cmentarz katolicki z XVI w.
- park pałacowy decyzja nr 388/W z dn.29.03.77 r. oraz pałac z ok. 1800 r., p. XX w.

Szczepanów:

- zespół kościelny: kościół parafialny św. Szczepana, decyzja nr 1046 z dn. 24.01.64 r. oraz cmentarz katolicki z XV w.,
- kościół pomocniczy Najświętszego Serca PJ, decyzja nr 1046 z dn. 24.01.64 r.,
- zespół pałacowo-folwarczny: pałac decyzja nr 1233 z dn.21.12.64 r., folwark decyzja nr 724/W z dn. 9.09.96 r., park pałacowy decyzja nr 421/W z dn. 30.09.78 r.;

Święte:

- zespół kościelny: kościół parafialny św. Marcina, decyzja nr 1664 z dn. 7.05.66 r. oraz cmentarz katolicki z XVIII w., plebania z p. XX w., plac przed kościołem z figurą Jana Nepomucena;

Wojczyce:

- pałac i park pałacowy, decyzja nr 695/W/1-2 z dn. 16.05.94 r. oraz folwark.

W strefie „A” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- zachować historyczny układ przestrzenny tj. rozplanowanie dróg, ulic, placów, historycznych zbiorników wodnych, przebieg: linii zabudowy, kompozycję wewnątrz urbanistycznych, kompozycję historycznej zieleni,) oraz poszczególne elementy tego układu (tj. historyczne nawierzchnie ulic, placów i chodników, historyczne obiekty techniczne, zabudowę zieleni);
- należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego, poszczególne obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu, a funkcje uciążliwe i degradujące wyeliminować;
- należy dążyć do odtworzenia zniszczonych elementów historycznych zespołów urbanistycznych i innych;
- należy dostosować nową zabudowę do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, skali, bryły i jej formy architektonicznej (podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni nurek i otworów, opracowania elewacji, kolorystyki, stolarki okien i drzwi) oraz nawiązać formami współczesnymi i stosowanymi materiałami do lokalnej tradycji architektonicznej;
- nowopowstająca zabudowa winna rygorystycznie powtarzać przebieg pierwotnej linii zabudowy oraz winna być kształtowana w oparciu o dostępne materiały ikonograficzne, w nawiązaniu do zachowanej historycznej zabudowy;
- nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną;
- należy dostosować współczesną funkcję do wartości zabytkowych zespołów budowlanych i jego poszczególnych obiektów, eliminując uciążliwe funkcje — dotyczy to również wartościowych kompozycji parkowych, nasadzeń przydrożnych, planowanych osadzeń cieków i zbiorników wodnych o wartościach historycznych;
- należy usunąć obiekty dysharmonizujące, analogicznie należy postępować w stosunku do innych elementów zniekształcających założenie historyczne np. błędnych nasadzeń zieleni);
- należy likwidować obiekty tymczasowe;
- w przypadku inwestycji nowych należy preferować te z nich, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu;
- umieszczanie reklam lub innych tablic reklamowych nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest

- bezwzględnie zabronione; dopuszczalne jest umiejscawianie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej, nie agresywnej formie;
- inwestor przed uzyskaniem pozwolenia na budowę winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych, archeologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, stratygraficznych, dendrologicznych, dendrochronologicznych itp., w przypadku postawienia takich wymogów przez odpowiednie służby ochrony zabytków;
 - należy uporządkować wnętrza zabudowy zabytkowych zespołów budowlanych; puste place powstałe po wyburzeniu obiektów powinny uzyskać zagospodarowanie odtworzeniowe bądź jako zieleń urządzona,
 - wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych;
 - wyklucza się możliwość stosowania ogrodzeń betonowych i prefabrykowanych;
 - wszelkie zamierzenia i działania (w tym wszelkie zmiany form własności, funkcji, przebudowy, rozbudowy i remontów, zagospodarowania terenu) na obszarze strefy „A” należy konsultować i uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary, na których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości zachowały się w stosunkowo dobrym stanie i całość stanowi wartość kulturową w skali lokalnej. Działalność konserwatorska w strefie B ochrony konserwatorskiej zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim zabudowy, układu dróg, podziału i sposobu zagospodarowania działek. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów.

Strefą „B” na terenie miasta i gminy Środa Śląska objęto:

- historyczny układ urbanistyczny miasta obejmujący szerokie obszary przedmieść wokół miasta średniowiecznego w Środzie Śląskiej,
- zespół zabudowy mieszkaniowej przy ul. Kolejowej w Środzie Śląskiej,
- historyczne układy ruralistyczne wsi: Brodno, Buczki, Bukówek, Cesarzowice, Chwalimierz, Ciechów, Gozdawa, Jastrzębce, Jugowiec, Juszczyń, Kobylniki, Komorniki, Kryniczno, Kulin, Ligołka, Lipnica, Michałów, Ogrodnica, Pęczków, Proszków, Przedmoście, Rakoszyce, Rzeczyca, Słup, Szczepanów, Święte, Wojczyce, Wrocisławice i Zakrzów,
- historyczne zespoły budowlane zabudowy przemysłowej w Ciechowie.

W strefie „B” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowanie dróg, ulic i placów, linie zabudowy, kompozycję: wewnątrz urbanistycznych, zabudowy, zieleni, zespoły zabudowy;
- zachować historyczne nawierzchnie kamienne;
- obiekty o wartościach zabytkowych poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu;
- wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne;
- obowiązują działania odtworzeniowe i rewaloryzacyjne, zarówno w przypadku historycznego układu przestrzennego, przyrodniczych elementów krajobrazu, jaki w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych, obiektów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków i obiektów historycznych;
- należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenia lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, że nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu i obszaru;

- przy inwestycjach związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową obiektów istniejących wymagane jest uwzględnienie warunków kształtowania nowej zabudowy w obszarze strefy ochrony konserwatorskiej oraz zasad zachowania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury; po rozbudowie budynek winien tworzyć spójną kompozycję z istniejącą częścią;
- nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno-architektoniczną w zakresie lokalizacji, rozplanowania, skali, ukształtowania bryły, w tym kształtu i wysokości dachu, poziomu posadowienia parteru, formy architektonicznej, formy i podziałów otworów okiennych i drzwiowych, materiału oraz przy nawiązaniu do historycznej zabudowy poszczególnych miejscowości,
- nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną;
- ustala się dachy symetryczne: dwuspadowe, naczółkowe; dopuszcza się wzbogacenie formy dachu poprzez wprowadzenie świetlików, lukarn;
- stosować historyczny rodzaj pokrycia dachowego (dachówka ceramiczna w kolorze ceglonym), dopuszcza się materiały dachówkopodobne a w obiektach historycznych, które posiadały inne pokrycie niż ceramiczne należy stosować pokrycie historyczne właściwe dla danego obiektu;
- kolorystyka obiektów winna uwzględniać walory estetyczne otoczenia jak i rozwiązania kolorystyczne występujące w zabudowie historycznej poszczególnych miejscowości,
- elewacje należy kształtować w nawiązaniu do rozwiązań stosowanych w występujących w mieście budynkach historycznych o zachowanych walorach architektonicznych w zakresie podziałów, detalu, kolorystyki, użytych materiałów elewacyjnych - wymagane elewacje tynkowane lub ceglane;
- zakaz stosowania tworzyw sztucznych (np. siding) jako materiały okładzinowe;
- elementy dysharmonizujące, nie spełniające warunków ochrony strefy konserwatorskiej oraz uniemożliwiające ekspozycję wartościowych obiektów zabytkowych, winny być usunięte lub w uzasadnionych przypadkach poddane odpowiedniej przebudowie, analogicznie należy postępować w stosunku do innych elementów zniekształcających założenie historyczne (np. błędnych nasadzeń zieleni);
- zakaz budowy ogrodzeń betonowych z elementów prefabrykowanych; forma, materiał i wysokość ogrodzenia ma nawiązywać do lokalnych historycznych ogrodzeń;
- zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych i masztów związanych z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji;
- zakaz lokalizacji dominant architektonicznych, urządzeń technicznych o gabarytach kolidujących z krajobrazem kulturowym obszaru;
- dopuszcza się lokalizację silosów, zbiorników na materiały masowe na tyłach działek, osłoniętych zabudową, w miejscach nie eksponowanych, wysokość silosów nie może przekraczać wysokości historycznych obiektów,
- umieszczanie reklam lub innych tablic nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest zabronione, dopuszczalne jest umiejscawianie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej, nie agresywnej formie;
- wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych, istniejące linie napowietrzne należy sukcesywnie skablować;
- wymóg uzgadniania z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestycyjnych (w tym zmiany zagospodarowania terenu), remontów, przebudów i modernizacji oraz zmiany funkcji obiektów budowlanych, jak i wznoszenia nowych budynków.

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje tereny harmonijnego współistnienia krajobrazu przyrodniczego z historyczną zabudową lub obszary o wyglądzie ukształtowanym w wyniku działalności człowieka. Działania konserwatorskie obejmują restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania

terenów takich jak: układ dróg, miedz, zadrzewień, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych.

Strefą „K” na terenie gminy Środa Śląska wyznaczono w Środzie Śląskiej oraz we wsiach: Pęczków, Ligotka, Brodno, Zakrzów i Słup.

W strefie „K” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywać formami i stosowanymi materiałami do lokalnej tradycji architektonicznej;
- formy inwestowania należy w maksymalnym stopniu ukierunkować na ich harmonijne wpisanie w otaczający krajobraz, z tego powodu należy wyłączyć z możliwości realizacji inwestycje wielkoobszarowe, jak również te, które wymagają znacznych przeobrażeń krajobrazu;
- dachy symetryczne strome, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem imitującym dachówkę w kolorze ceglastym;
- zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych i masztów związanych z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji;
- zakaz lokalizacji dominant architektonicznych, urządzeń technicznych o gabarytach kolidujących z krajobrazem kulturowym obszaru;
- umieszczenia reklam lub innych tablic, nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących element obcy na tym obszarze jest zabronione, (dopuszcza się umiejscowienie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej, nie agresywnej formie);
- wszelkie działania inwestycyjne polegające na wznoszeniu nowych obiektów kubaturowych oraz przebudowie i zmianie wyglądu istniejących obiektów należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefa „E” ochrony ekspozycji układu zabytkowego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych. Działania konserwatorskie na tym obszarze polegają na ustaleniu nieprzekraczalnych gabarytów zabudowy zharmonizowanej z zespołem zabytkowym bądź ograniczeniu lub wykluczeniu zabudowy lub innych elementów wysokościowych lub dysharmonizujących. Wszelkie działania inwestycyjne należy konsultować i uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków

Strefą „E” na obszarze miasta i gminy Środa Śląska objęto:

- w Środzie Śląskiej widoki na miasto od strony wschodniej i zachodniej z drogi krajowej nr 94 oraz widok na miasto od strony północnej z drogi powiatowej nr 2094,
- w Bukówku widok na wieś od strony wschodniej i zachodniej z drogi powiatowej nr 2070,
- w Cesarzowicach widok na kościół od strony północnej z drogi powiatowej nr 2075,
- w Chwalimierzu widok na obiekty o zachowanej formie krajobrazowej (grodziska wpisane do rejestru zabytków) od strony południowej i wschodniej,
- w Ligotce widok na zespół pałacowy od strony południowej z drogi powiatowej nr 2076,
- w Proszkowie widok na wieś od strony północnej z drogi krajowej nr 94,
- w Szczepanowie widok na wieś od strony północno-zachodniej z drogi powiatowej nr 2064,
- w Świątym widok na wieś od strony południowej z drogi powiatowej nr 2064.

Strefa „W” ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla stanowisk archeologicznych charakteryzujących się własną formą krajobrazową a także obszarów kościołów wraz z cmentarzami przykościelnymi. Obiekty o zachowanej formie krajobrazowej, dla których wyznaczono strefę „W” wyłączone są z wszelkiej działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę. Dla wszystkich obiektów w ww. strefie wprowadza się

priorytet wymogów konserwatorskich oraz zakaz działań inwestycyjnych nie związanych bezpośrednio z konserwacją i rewaloryzacją zabytkowego terenu.

Strefą „W” na obszarze miasta i gminy Środa Śląska objęto następujące obiekty:

- w Bukówku kościół p.w. św. Jerzego wraz z cmentarzem przykościelnym,
- w Cesarzowicach kościół p.w. św. Marcina wraz z cmentarzem przykościelnym,
- w Chwalimierzu dla stanowisk archeologicznych 1/25/79-24 i 2/28/79-24 wraz z otoczeniem,
- w Ciechowie kościół p.w. M. B. Wspomożenia Wiernych wraz z cmentarzem przykościelnym,
- w Jastrzębcach dla terenu grodziska średniowiecznego wraz z fosą zewnętrznym obwałowaniem i otoczeniem,
- w Juszczyńcu kaplicę MB Bolesnej z cmentarzem,
- w Krynicznie kościół p.w. św. Wawrzyńca wraz z cmentarzem przykościelnym,
- w Kulinie kościół p.w. św. Marcina wraz z cmentarzem przykościelnym oraz krzyż pokutny wraz z otoczeniem,
- w Lipnicy krzyż pokutny wraz z otoczeniem,
- w Ogrodnicy krzyże pokutne wraz z otoczeniem,
- w Proszkowie kościół p.w. św. Anny wraz z cmentarzem przykościelnym,
- w Rakoszycach kościół p.w. św. Jana Nepomucena wraz z cmentarzem przykościelnym oraz krzyże pokutne na cmentarzu ewangelickim,
- w Rzeczycy krzyże pokutne wraz z otoczeniem,
- w Świętem kościół p.w. św. Marcina wraz z cmentarzem przykościelnym,
- w Wrocisławicach kościół p.w. św. Wawrzyńca wraz z cmentarzem przykościelnym.

W strefie „W” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- priorytet wymogów konserwatorskich oraz zakaz działań inwestycyjnych nie związanych bezpośrednio z konserwacją i rewaloryzacją zabytkowego terenu;
- dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, konserwację zachowanych fragmentów zabytkowych celem ich ekspozycji w terenie lub zabezpieczenia przed zniszczeniem;
- wszelkie ewentualne prace należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz prowadzić za pozwoleniem na prace archeologiczne i wykopaliskowe;
- inwestor winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych archeologicznych, architektonicznych, stratygraficznych, dendrochronologicznych i innych.

Strefa „OW” ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary o stwierdzonej lub domniemanej zawartości ważnych relikwów archeologicznych. Dotyczy to miejscowości o metryce średniowiecznej i nowożytniej oraz obszarów o zachowanych relikwów pradziejowego i historycznego osadnictwa.

Strefą „OW” na obszarze miasta i gminy Środa Śląska wyznaczono: w Środzie Śląskiej oraz we wsiach: Brodno, Bukówek, Cesarzowice, Chwalimierz, Ciechów z Buczkami, Gozdawa, Jastrzębce, Jugowiec, Juszczyń, Kobylniki, Komorniki, Kryniczno, Kulin, Ligotka, Lipnica, Michałów, Ogrodnica, Pęczków, Proszków, Przedmoście, Rakoszyce, Rzeczycyca, Słup, Szczepanów, Święte, Wojczyce, Wrocisławice i Zakrzów.

W strefie „OW” obowiązują następujące uwagi konserwatorskie:

- obowiązek uzgadniania z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych w zakresie prac ziemnych co do konieczności ich prowadzenia pod nadzorem archeologicznym i za pozwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- nadzór archeologiczny prowadzony jest przez uprawnionego archeologa;
- pozwolenie konserwatorskie należy uzyskać przed uzyskaniem pozwolenia na budowę a dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę - przed realizacją inwestycji, tj.

przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych.

Uwarunkowania dla stanowisk archeologicznych

W odniesieniu do stanowisk archeologicznych na terenie objętym studium obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych,
- ratownicze badania archeologiczne prowadzone są przez uprawnionego archeologa,
- należy uzyskać pozwolenie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków na przeprowadzenie ziemnych robót budowlanych na terenie zabytkowym,
- pozwolenie konserwatorskie należy uzyskać przed uzyskaniem pozwolenia na budowę (a dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę - przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych).

Zasób ewidencji i rejestru stanowisk archeologicznych podlega sukcesywnym uzupełnieniom i weryfikacji.

Ze względu na dużą objętość wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze miasta i gminy Środa Śląska umieszczono w Załączniku nr 2 do tekstu niniejszego studium.

Zabytkowe układy zieleni

Zabytkowe obszary zielone do zachowania, to:

- założenia zieleni komponowanej ukształtowane przez człowieka: parki, ogrody, skwery itp.,
- cmentarze powstałe przed 1945 rokiem,
- szpalery aleje, pojedyncze drzewa pomnikowe.

Na terenach zieleni komponowanej obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- należy dążyć do ich zachowania lub scalenia w granicach historycznych,
- założenia te winny pozostać założeniami zielonymi, należy lokalizować tu funkcję reprezentacyjną lub rekreacyjną,
- założenia zielone należy uporządkować, wskazana jest ich rewaloryzacja,
- wprowadza się zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej bez uzgodnienia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- wszelkie działania, także lokalizację nowych obiektów, należy uzgodnić z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na terenie cmentarzy obowiązują następujące wymogi konserwatorskie

- jeżeli są one nadal użytkowane, należy zachować ich dotychczasową funkcję,
- cmentarze nie użytkowane należy zachować jako tereny zielone,
- należy zaznaczyć w terenie obszar cmentarza poprzez ogrodzenie go w sposób trwały (funkcję ogrodzenia pełnić może zarówno mur, ogrodzenie metalowe jak i żywopłot),
- cmentarze uporządkować: zachowane nagrobki zabezpieczyć przed dewastacją i pozostawić na miejscu, ewentualnie utworzyć dla nich lapidarium lub zachować je w inny uzgodniony z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków sposób.

W przypadku szpalerów, alei i pojedynczych okazów obowiązują następujące wymogi konserwatorskie

- utrzymanie obiektu w miejscu i granicach historycznych,
- właściwa pielęgnacja zieleni,

- w przypadku szpalerów i alei usuwanie chorych i uzupełnienie układu nasadzeniami właściwych gatunków drzew.

Rejestr zabytków

Obiekty, zespoły i obszary wpisane do rejestru zabytków, objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Rygory te obowiązują niezależnie od położenia budowli czy innego wpisanego do rejestru zabytków obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej lub poza nimi. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wpisanych do rejestru należy prowadzić zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane, prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Odnosnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Rewaloryzacja parków wpisanych do rejestrów zabytków (odtworzenia dróg i ścieżek, nowe nasadzenia, elementy małej architektury) może odbywać się wyłącznie za pozwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie projektu rewaloryzacji, opracowanego przez architekta krajobrazu.

Rejestr zabytków podlega sukcesywnemu rozpoznaniu i może być aktualizowany. Zmiany te nie powodują zmian ustaleń studium.

Ze względu na dużą objętość wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków na obszarze miasta i gminy Środa Śląska umieszczono w Załączniku nr 1 do tekstu niniejszego studium.

Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków

Zgodnie z art. 143 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ww. ustawy, wojewódzcy konserwatorzy zabytków oraz wójt (burmistrz, prezydent miasta) założą odpowiednio wojewódzką i gminną ewidencję zabytków. Do czasu założenia gminnej ewidencji zabytków w studium uwzględnia się zabytki nieruchomości wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków architektury i budownictwa obejmie różne obiekty nieruchomości powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarła cech świadczących o ich historycznym rodowodzie. Do konserwatorskiego spisu zabytków architektury i budownictwa włączane będą:

- pojedyncze budynki lub ich zespoły,
- urządzenia techniki, trwale posadowione w danym miejscu.

Budowle należące do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków odznaczają się przynajmniej jedną z poniższych cech:

- posiadają bryłę oraz detal architektoniczny, charakterystyczne dla pewnego stylu lub regionu,
- pełnią istotną rolę w historycznym układzie przestrzennym miejscowości (wyznaczają linię zabudowy, stanowią zamknięcie wnętrza urbanistycznego lub znaczący akcent architektoniczny, organizują przestrzennie narożnik itp.),
- należą do najstarszych obiektów na danym terenie.

Dla budynków figurujących w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- należy zachować bryłę budynku, kształt i geometrię dachu oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane,

- należy utrzymać, a w przypadku zniszczenia odtworzyć historyczny detal architektoniczny,
- należy zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodne z historycznym wizerunkiem budynku,
- należy utrzymać lub odtworzyć oryginalną stolarkę okien i drzwi,
- należy stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań,
- wszelkie prace budowlane, a także zmiany funkcji obiektów należy uzgodnić z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Dla urządzeń technicznych trwale związanych z miejscem posadowienia (mosty, przepusty, stopnie wodne itp.) figurujących w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków podstawowymi wymogami konserwatorskimi są:

- zachowanie tych urządzeń oraz ich formy,
- utrzymanie ich w dobrym stanie technicznym.

Dla obiektów figurujących w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków a znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej dodatkowo obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref.

Zasób wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków podlega sukcesywnemu rozpoznaniu i może być aktualizowany. Zmiany te nie powodują zmian ustaleń studium.

Ze względu na dużą objętość wykaz obiektów w wojewódzkiej ewidencji zabytków na obszarze miasta i gminy Środa Śląska umieszczono w Załączniku nr 1 do tekstu niniejszego studium.

Park kulturowy

Zespół staromiejski Środy Śląskiej o unikatowej w skali krajowej wartości historyczno-artystycznej wskazany został w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego do objęcia ochroną poprzez utworzenie parku kulturowego. Zgodnie z art. 16 ust 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może uwarzyć park kulturowy w celu ochrony i zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Narzędziem realizacji celów ochrony na obszarze parku kulturowego jest plan ochrony. Plan ochrony parku kulturowego sporządza burmistrz a zatwierdza rada gminy w drodze uchwały.

Granice proponowanego parku kulturowego zostały naniesione na rysunku studium.

5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

DROGI

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego dla obszaru miasta i gminy Środa Śląska nie wprowadzono programów służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym - krajowym i wojewódzkim. Ww. plan przewiduje jednak rozbudowę drogi krajowej nr 94 oraz rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 346 wraz z budową obejść miejscowości Kryniczno i Rakoszyce.

Opierając się na ustaleniach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego oraz uwarunkowaniach wynikających z analizy ruchu, w studium określa się następujące kierunki rozwoju systemów komunikacji:

- Planuje się docelowo rozbudowę drogi krajowej nr 94 do uzyskania przekroju dwujezdniowego GP 2/2 z ograniczeniem dostępności terenów przyległych, dostosowanie skrzyżowań z drogami publicznymi do warunków wzmożonego ruchu, segregację ruchu pieszego i rowerowego od ruchu na drodze głównej.

Parametry techniczne planowanej drogi GP 2/2:

- minimalna szerokość docelowego pasa drogowego – 40,0 m,

- przekrój poprzeczny – 2 x 7,0 m + 2 x 2,0 m utwardzone pobocza + 4,0 m pas rozdziału.

Minimalna odległość zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni - 25 m. Zalecany odstęp między skrzyżowaniami - 2000 m, na terenach zabudowanych - 1000 m, dopuszcza się wyjątkowo 600 m. Na terenie wsi Komorniki przewidziano korektę trasy drogi krajowej. Obsługę komunikacyjną terenów planowanego zainwestowania wzdłuż drogi krajowej nr 94 należy zapewnić z dróg niższego rzędu (powiatowych i gminnych). Rezerwę terenu pod poszerzenie drogi przewidziano po stronie południowej.

W studium wyznaczono strefę uciążliwości drogi krajowej nr 94 na tereny przyległe. Orientacyjny zasięg terenów zagrożonych hałasem od ww. drogi przyjęto w odległości do 160 m od granicy pasa drogowego. Dla istniejących i projektowanych na tym obszarze obiektów związanych ze stałym pobytem ludzi należy stosować ekrany akustyczne lub inne zabezpieczenia przeciwhałasowe.

- Droga wojewódzka nr 346 relacji Środa Śląska – Kąty Wrocławskie, stanowiąca obecnie zachodni fragment dużej obwodnicy Wrocławia, w układzie docelowym uzyska klasę G i pełnić będzie funkcję trasy łączącej Środę Śląską z przewidzianą w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Wielką Obwodnicą Aglomeracji Wrocławskiej.

Dla drogi wojewódzkiej nr 346 należy zabezpieczyć możliwości realizacji docelowo parametrów kl. G o szerokości w liniach rozgraniczających min. 25 m, szerokości jezdni 7,0 m z utwardzonymi poboczami oraz segregację ruchu pieszego i rowerowego od ruchu na drodze głównej.

Minimalna odległość zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni - 20 m na obszarach niezabudowanych oraz 8 m na obszarach zabudowanych. Odstęp między skrzyżowaniami - 800 m, na terenach zabudowanych - 500 m, dopuszcza się wyjątkowo 400 m.

Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 346 oraz budowa obejść miejscowości Kryniczno i Rakoszyce nie zostały ujęte w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2005 – 2008. W studium zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego zachowano rezerwy terenu pod przyszłościową realizację ww. inwestycji.

Opierając się na ocenie stanu istniejącego oraz w celu poprawy funkcjonowania układu komunikacyjnego na obszarze miasta i gminy w studium przewiduje się:

- budowę po stronie północnej obejścia centrum miasta ulicą kl. Z - od drogi krajowej nr 94 we wsi Komorniki do drogi powiatowej nr 2066 w Środzie Śląskiej,
- budowę odcinka drogi powiatowej kl. L od drogi krajowej nr 94 na wysokości wsi Proszków do drogi powiatowej nr 2066 we wsi Jastrzębce,
- budowę obejścia wsi Komorniki drogą powiatową nr 2061.

Na drogach powiatowych: nr 2075 (Środa Śląska – Ciechów - Cesarzowice – granica powiatu), nr 2094 (Środa Śląska - ul. Kolejowa od przejazdu PKP, ul. Malczycka), nr 2020 (granica powiatu – Rakoszyce – Cesarzowice - Ujazd Górny – dr. 345) należy uzyskać parametry kl. Z (minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20 m).

Dla pozostałych dróg powiatowych należy uzyskać przynajmniej parametry kl. L (szerokość w liniach rozgraniczających 15 m, na obszarach zabudowanych dopuszcza się 12 m) korzystniej, o ile jest to możliwe parametry kl. Z. Minimalna odległość zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni - 20 m na obszarach niezabudowanych oraz 8 m na obszarach zabudowanych.

Dla dróg gminnych należy uzyskać min. parametry kl. D (szerokość w liniach rozgraniczających 15 m, na obszarach zabudowanych dopuszcza się 10 m), odległość zabudowy od krawędzi jezdni – min. 15 m na obszarach niezabudowanych oraz 6 m na obszarach zabudowanych.

Planuje się powstanie tras rowerowych, odrębnych od jezdni drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych oraz możliwość wykorzystania dróg polnych i leśnych na trasy rowerowe, łączące Środę Śląską z pobliskimi miejscowościami a także z terenami o walorach turystycznych i rekreacyjnych na północy gminy.

Należy dążyć do segregacji ruchu kołowego i pieszego na drogach przechodzących przez miejscowości poprzez budowę obustronnych lub jednostronnych chodników.

Planuje się budowę dwóch stacji paliw wraz z obiektami obsługi podróżnych i parkingami dla TIR-ów przy drodze krajowej nr 94 w rejonie miejscowości Proszków oraz stacji paliw przy drodze powiatowej nr 2075 w pobliżu Ciechowa.

KOLEJ

Przez obszar gminy Środa Śląska przebiega magistralna linia kolejowa. Dwutorowy szlak kolejowy Środa Śląska - Malczyce jest fragmentem zelektryfikowanej magistralnej linii nr 275 Wrocław Muchobór - Legnica położonej na międzynarodowym ciągu C-E30 Drezden – Görlitz – Zgorzelec – Wrocław – Katowice – Przemyśl – Medyka – Mostiska – Lvov – Kiev – Moscow objętym umowami AGC/AGTC i wymaga dostosowania do standardów linii europejskiej sieci połączeń o zwiększonej szybkości.

Planuje się przebudowę i dostosowanie infrastruktury technicznej istniejącej linii kolejowej do wymagań określonych w podpisanych przez Polskę umowach:

- **AGC** Europejska Umowa o Głównych Międzynarodowych Liniach Kolejowych,
- **AGTC** Europejska Umowa o Ważniejszych Międzynarodowych Liniach Transportu Kombinowanego i Obiektach Towarzyszących,

a w tym do prędkości 160km/h dla pociągów pasażerskich i 120km/h dla pociągów towarowych oraz do obciążeń wynoszących 225kN/oś.

Planuje się również budowę bocznicy kolejowej do Regionalnej Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości w Komornikach

Na rysunku studium oznaczono orientacyjny zasięg hałasu o poziomie 65 dB i 75 dB od linii kolejowej nr 275. Dla istniejących i projektowanych na tym obszarze obiektów związanych ze stałym pobytem ludzi należy stosować ekrany akustyczne albo inne zabezpieczenia przeciwhałasowe.

Postuluje się wprowadzenie komunikacji publicznej (opartej np. na mikrobusach lub małopojemnych autobusach) pomiędzy stacją PKP w Środzie Śląskiej a centrum miasta.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę przyjęto w oparciu o istniejący na terenie gminy system zaopatrzenia w wodę, wielkości aktualnych zasobów eksploatacyjnych ujęć wody podziemnej oraz o prognozowaną wielkość zapotrzebowania wody.

Tab. 1 Bilans zapotrzebowania wody na cele bytowo-komunalne dla gminy Środa Śląska.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców na perspektywę	Zapotrzebowanie wody na cele bytowo-komunalne	
			Q _{śrd} [m ³ /d]	Q _{maxd} [m ³ /d]
1.	Środa Śląska	9600	1920	2496,0
2.	Rzeczyca	330	66	85,8
3.	Brodno	230	46	59,8
4.	Zakrzów	200	40	52,0
5.	Słup	190	38	49,4

6.	Kobylniki	90	18	23,4
7.	Lipnica	200	40	52,0
8.	Szczepanów	1350	270	351,0
9.	Przedmoście	320	64	83,2
10.	Święte	275	55	71,5
11.	Jastrzębce	470	94	122,2
12.	Proszków	440	88	114,4
13.	Komorniki	350	70	91,0
14.	Juszczyn	320	64	83,2
15.	Wojczyce	115	23	29,9
16.	Krynicy	340	68	88,4
17.	Jugowiec	370	74	96,2
18.	Chwalimierz	330	66	85,8
19.	Ogrodnica	150	30	39,0
21.	Pęczków	70	14	18,2
22.	Wrocisławice	440	88	114,4
23.	Bukówek	280	56	72,8
24.	Ciechów	1620	324	421,2
25.	Gozdawa	80	16	20,8
26.	Michałów	50	10	13,0
27.	Cesarzowice	440	88	114,4
28.	Kulin	300	60	78,0
29.	Rakoszyce	750	150	195,0
Razem		19700	3940	5122,0

Szacunkowe obliczenie zapotrzebowania wody na cele bytowo-komunalne przeprowadzono w oparciu o:

- orientacyjną liczbę ludności na okres perspektywiczny, tj. do około 2015 r.
- scalone wskaźniki zapotrzebowania, które obejmują potrzeby gospodarstw domowych, przydomowej hodowli zwierząt gospodarskich, eksploatacji pojazdów i maszyn oraz usług i instytucji. Do obliczeń przyjęto jednostkowy wskaźnik- 200 l/Mkd oraz współczynnik nierównomierności dobowej - 1,3.

W studium wyznaczone zostały tereny pod działalność związaną z aktywnością gospodarczą bez precyzowania rodzaju produkcji oraz charakteru przemysłu. W obliczeniach nie uwzględniono zatem zapotrzebowania wody na ten cel.

Potrzeby wodne powinny być określone przy ustalaniu konkretnej działalności produkcyjnej i usługowej.

Najważniejsze zadania inwestycyjne w zakresie zaopatrzenia w wodę to:

- modernizacja stacji uzdatniania wody,
- budowa sieci wodociągowych na terenach nowej zabudowy,
- wymiana przewodów sieci wodociągowych,
- wymiana przyłączy,
- rozbudowa istniejących systemów zaopatrzenia w wodę.

Wodociąg grupowy Środa Śląska - Szczepanów - Lipnica.

Obejmuje obecnie swoim zasięgiem miasto Środa Śląska oraz wsie Szczepanów – Lipnica – Przedmoście - Święte – Jugowiec – Chwalimierz – Ogrodnica – Proszków – Jastrzębce - Komorniki.

Ujęcia w Szczepanowie posiadają wystarczające zasoby na pokrycie planowanego rozwoju miasta i gminy Środa Śląska. Proponuje się, aby jedynym źródłem zaopatrzenia mieszkańców gminy był ZUW Szczepanów. Pokrycie ewentualnych potrzeb związanych z działalnością gospodarczą nastąpić może również poprzez budowę ujęć własnych na terenie inwestora.

Program modernizacji istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę gminy ma na celu modyfikację systemu w układzie pięciu stacji uzdatniania (w tym dwie własności Spółdzielni Mieszkaniowej).

Docelowo planuje się wyłączyć z eksploatacji lokalne stacje uzdatniania wody a system zaopatrzenia w wodę oprzeć na tylko z jednej stacji - ZUW w Szczepanowie.

Modyfikację istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę gm. Środa Śląska przewidziano w czterech etapach:

etap I – podłączenie bezpośrednio ze zbiornika wieżowego w Środzie Śląskiej – SUW w Wojczycach rurociągiem tranzytowym. Umożliwi to wyłączenie z eksploatacji ujęcia wody i SUW w Wojczycach, (obecnie wodociąg grupowy Wojczyce - Kryniczno – Juszczyń - obejmuje swoim zasięgiem wsie: Wojczyce - Kryniczno – Juszczyń oraz wieś Kadłub z gminy Miękinia).

- połączenie sieci wodociągowej wsi Lipnica z siecią wodociągową wsi Jastrzębce, co umożliwi wyłączenie SUW w Jastrzębcach, (wieś Jastrzębce posiada wodociąg zbiorowy),
- połączenie wodociągu w miejscowości Rakoszyce z wodociągiem wsi Gozdawa, co umożliwi wyłączenie SUW w Gozdawie (wieś Gozdawa posiada wodociąg zbiorowy).

etap II – spięcie sieci wodociągowej Szczepanów - Brodno z siecią wodociągową wsi Rzezycza wraz z zasilaniem Odyńca i Lisin. Umożliwi to wyłączenie z eksploatacji ujęcia wody i SUW w Rzezycy. (Obecnie wodociąg grupowy Rzezycza – Brodno: obejmuje swoim zasięgiem wsie Rzezycza - Brodno - Zakrzów - Słup – Kobylniki).

etap III – wyłączenie z eksploatacji SUW w Michałowie (wodociąg grupowy Michałów – Ciechów obejmuje swoim zasięgiem wieś Michałów – Ciechów) i **SUW we Wrocisławicach**, (wodociąg grupowy Wrocisławice - Bukówek – Pęczków obejmuje swoim zasięgiem wsie Wrocisławice, Bukówek, Pęczków i Ligotka (eksploatowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową) i **docelowo SUW w Cesarzowicach** – (wodociąg grupowy Cesarzowice, obejmuje swym zasięgiem wsie Cesarzowice, Kulin, Rakoszyce).

etap IV – zamknięcie układu pierścieniowego gminy tj. połączenie układu wodociągowego wsi Przedmoście z siecią wodociągową wsi Juszczyń.

Jednocześnie przewiduje się wymianę przewodów wodociągowych na terenie gminy wraz z przyłączami w Rzezycy i Wojczycach.

Przewiduje się również modernizację przewodów wodociągowych w mieście Środa Śląska. Planuje się rozbudowę istniejącej sieci wodociągowej na tereny planowanej zabudowy oraz wymianę istniejącej sieci wodociągowej będącej w złym stanie technicznym. Wymiana sieci wodociągowej w przeważającej większości prowadzona będzie po istniejących trasach sieci.

GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Miasto Środa Śląska posiada w przeważającej większości kanalizację mieszaną. Niektóre kanały są kanałami ogólnospławnymi, w większości ulic ułożona jest kanalizacja rozdzielcza. Odbiornikiem wód opadowych z kanalizacji deszczowej jest rzeka Średzka Woda i jej dopływy. Stare przedwojenne kanały są zdekapitalizowane i wymagają ciągłych remontów lub całkowitej wymiany. Przedsiębiorstwo eksploatujące sieć na bieżąco usuwa awarie i utrzymuje sieć w ciągłej sprawności.

Oddana do użytku w 1996 r. mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości $Q = 6000 \text{ m}^3/\text{d}$, zlokalizowana jest w północnej części miasta, u wylotu ul. Sikorskiego. Aktualnie na oczyszczalnię dopływa średnio $Q = 1700 - 2800 \text{ m}^3/\text{d}$ ścieków komunalnych.

Na terenie gminy Środa Śląska tylko niewielka część miejscowości posiada centralne systemy oczyszczania ścieków. Po powodzi 1997 roku w północnej, nadodrzańskiej części gminy zrealizowano sieć kanalizacji sanitarnej. Wsie: Rzeczyca, Brodno, Zakrzów, Słup, Kobylniki i Szczepanów odprowadzają ścieki systemem grawitacyjno-tłocznym do istniejącej kanalizacji miejskiej, a następnie systemem kanalizacji miasta Środa Śląska ścieki odprowadzane są do oczyszczalni. Oczyszczalnia spełnia warunki pozwolenia wodno-prawnego na zrzut ścieków oczyszczonych do odbiornika, którym jest Średzka Woda. Wymaga jednak przeprowadzenie modernizacji dostosowującej oczyszczanie ścieków do norm unijnych.

Szacunkowe obliczenia ilości ścieków bytowo-komunalnych przeprowadzono przy założeniu, że ich ilość jest pochodną ilości dostarczanej wody. W osiedlach wiejskich dobowy odpływ ścieków wynosi zazwyczaj 75 - 85% potrzeb wodnych, ponieważ woda zużyta do podlewania roślin, polewania ulic oraz pojenia i utrzymania czystości zwierząt nie trafia do kanalizacji. Do obliczeń przyjęto odpływ ścieków równy 75% zapotrzebowania wody ($q \text{ jedn.} = 150 \text{ l/Mkd}$, $N_d = 1,3$).

Tab. 2 Bilans ścieków bytowo-komunalnych powstających na obszarze gminy Środa Śląska.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców na perspektywę	Ilość ścieków	
			$Q_{\text{śrd}}$ [m^3/d]	Q_{maxd} [m^3/d]
1.	Środa Śląska	9600	1440,0	1872
2.	Rzeczyca	330	49,5	64,3
3.	Brodno	230	34,5	44,8
4.	Zakrzów	200	30,0	39,0
5.	Słup	190	28,5	37,0
6.	Kobylniki	90	13,5	17,5
7.	Lipnica	200	30,0	39,0
8.	Szczepanów	1350	202,5	263,2
9.	Przedmoście	320	48,0	62,4
10.	Święte	275	41,2	53,6
11.	Jastrzębce	470	70,5	91,6
12.	Proszków	440	66,0	85,8
13.	Komorniki	350	52,5	68,2
14.	Juszczyn	320	48,0	62,4
15.	Wojczyce	115	17,2	22,4
16.	Kryniczno	340	51,0	66,3
17.	Jugowiec	370	55,5	72,1
18.	Chwalimierz	330	49,5	64,3
19.	Ogrodnica	150	22,5	29,2
20.	Pęczków	70	10,5	13,6
21.	Wrocisławice	440	66,0	85,8
22.	Bukówek	280	42,0	54,6
23.	Ciechów	1620	243,0	315,9
24.	Gozdawa	80	12,0	15,6
25.	Michałów	50	7,5	9,75
26.	Cesarzowice	440	66,0	85,8
27.	Kulin	300	45,0	58,5
28.	Rakoszyce	750	112,5	146,2
Razem		19700	2955,0	3841,5

Kierunki rozwoju systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków przyjęto w oparciu o opracowaną przez Przedsiębiorstwo Innowacyjno Wdrożeniowe „Aktualizację koncepcji programowej gospodarki ściekowej dla gminy Środa Śląska”.

Zgodnie z ww. koncepcją zakłada się realizację systemów odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w następującym układzie:

- Wsie: Święte i Przedmoście - planuje się włączenie ścieków z tych wsi do istniejącej kanalizacji w Komornikach. Następnie ścieki poprzez system kanalizacyjny miasta Środa Śląska dopływać będą do oczyszczalni ścieków.
- Wsie: Rakoszyce, Gozdawa, Kryniczno, Jugowiec i Chwalimierz - ścieki włączone zostaną do kanalizacji miasta w rejonie ul. Świdnickiej i poprzez system kanalizacyjny miasta dopływać będą do oczyszczalni ścieków.
- Wsie: Wojczyce i Juszczyń - ścieki będą włączone systemem grawitacyjnym i pompowym do kanalizacji wsi Kryniczno.
- Wsie: Kulin, Cesarzowice i Ciechów - ścieki będą włączone systemem grawitacyjnym i pompowym do głównego ciągu poprzez kanalizację we wsi Chwalimierz.
- Wieś Michałów - ścieki z Michałowa będą przepompowywane do głównego ciągu poprzez kanalizację wsi Cesarzowice.
- Wsie: Bukówek, Wrocisławice i Pęczków - ścieki będą włączone systemem grawitacyjnym i pompowym do głównego ciągu poprzez kanalizację we wsi Ciechów.
- Wieś Ogrodnica - ścieki z Ogrodnicy będą przepompowywane do pompowni głównej, zlokalizowanej przy drodze Chwalimierz - Środa Śląska.
- Wieś Ligotka - ścieki z Ligotki ze względu na małą ich ilość oraz znaczne oddalenie od planowanej sieci kanalizacyjnej muszą być gromadzone w zbiorniku bezodpływowym i wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni w Środzie Śląskiej. Bądź zostanie tam wybudowana indywidualna przydomowa oczyszczalnia ścieków.

Dopuszcza się również inny niż podany w studium sposób grupowania wsi we wspólne systemy kanalizacyjne pod warunkiem nienaruszania innych ustaleń studium.

Planowane rozwiązania układów kanalizacyjnych pozwalają na etapowanie inwestycji. Wybór i kolejność realizacji zależny jest w głównej mierze od posiadanych środków finansowych Inwestora oraz od intensywności rozwijającego się zainwestowania.

Do czasu realizacji w/w systemów kanalizacyjnych, ścieki bytowo-gospodarcze powinny być gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i w miarę potrzeb wywożone do punktu zlewnego fekalii, zorganizowanego w najbliższej działającej oczyszczalni ścieków.

Dla wyznaczonych terenów pod działalność związaną z aktywnością gospodarczą dopuszcza się w okresie przejściowym tj. do czasu realizacji układu kanalizacyjnego i oczyszczalni ścieków dla wsi, budowę lokalnych systemów oczyszczania ścieków, po uprzednim pozytywnym zaopiniowaniu przyjętej technologii przez stosowny organ administracji samorządowej. Przyjęta technologia nie powinna negatywnie wpływać na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz powodować degradacji gruntów i zieleni.

Dla terenów zabudowy uzupełniającej, położonej peryferyjnie w stosunku do głównych terenów zainwestowania na obszarze wszystkich wsi i znajdującej się poza zasięgiem planowanych systemów kanalizacji sanitarnej przewiduje się zorganizowanie wywozu ścieków sanitarnych do najbliższej zlewni zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków. Dopuszcza się na tych terenach realizację indywidualnych systemów oczyszczania ścieków pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii stosownych organów administracji samorządowej.

Zaleca się kompleksowe rozwiązywanie gospodarki ściekowej realizowanych obiektów w obrębie istniejącego zainwestowania jednostek osadniczych (budowa kanalizacji i przepompowni zarówno dla potrzeb projektowanych obiektów jak i dla zabudowy już istniejącej).

Miasto Środa Śląska posiada nową sieć kanalizacji rozdzielczej, za wyjątkiem obszaru centrum staromiejskiego gdzie pozostał układ kanalizacji ogólnospławnej. W realizacji jest przebudowa systemu kanalizacji ogólnospławnej i budowa nowej sieci kanalizacji rozdzielczej. Dotyczy to przede wszystkim ulic: Pl. Wolności, Kolejowa, Daszyńskiego, Kilińskiego, 1-go Maja oraz ulicy Wrocławskiej. Planuje się również rozbudowę sieci kanalizacyjnej na tereny planowanej zabudowy.

Pokazane na rysunku studium - ideogram uzbrojenia (trasy przebiegu planowanych systemów kanalizacyjnych oraz lokalizacje urządzeń takich jak; oczyszczalnie,

przepompownie) są orientacyjne. Ostateczna ich lokalizacja ustalona zostanie na etapie planów miejscowych.

GOSPODARKA ODPADAMI

Zwiększający się poziom konsumpcji, wprowadzanie do obiegu substancji o wyjątkowo długim okresie degradacji, postępująca urbanizacja powoduje systematyczny wzrost produkowanej masy odpadów. Ich racjonalne i możliwie optymalne zagospodarowanie stanowi jeden z podstawowych problemów do rozwiązania dla władz gminy. Obecny sposób utylizacji odpadów jest typowo ekstensywny, bowiem polega jedynie na pozbawianiu się ich poprzez wywożenie i składowanie na wysypisku. Brak jest stosowania na odpowiednią skalę nowoczesnych metod utylizacji i przetwarzania odpadów. W celu prawidłowego rozwiązania problemu utylizacji odpadów opracowana została przez Firmę EKOL - Usługi Projektowo - Wykonawcze „Koncepcję gospodarki odpadami” w gminie, która umożliwi całkowite odejście w perspektywie najbliższych lat od tradycyjnego sposobu składowania odpadów w formie zmieszanej.

W/w „Koncepcja..” zakłada między innymi, utworzenie efektywnego systemu zbierania odpadów, którego podstawowymi cechami są: minimalizacja ilości odpadów poprzez segregację surowców wtórnych i wykorzystanie składników organicznych oraz kierowanie na składowisko tylko tych odpadów które nie nadają się do dalszego wykorzystania. Nowa gospodarka odpadami wykorzystywać powinna już istniejący system zbiórki surowców wtórnych.

Wariantowo wprowadzono - segregację odpadów w stacji sortowania która powinna być zlokalizowana na terenie składowiska odpadów.

Odpady niebezpieczne powinny być gromadzone selektywnie w specjalnych pojemnikach ustawionych w miejscach użyteczności publicznej (wariant I), wywóz specjalnym samochodem, który może odbierać odpady od mieszkańców poszczególnych jednostek administracyjnych na zasadzie ogólnego objazdu rejonów (wariant II) oraz składowanie w wydzielonym miejscu na terenie gminnej zbiornicy (wariant III).

W „Koncepcji..” zaproponowano również dwa warianty kompostowania:

wariant I - kompostowanie nie sortowanych lub częściowo sortowanych odpadów komunalnych łącznie z osadami ściekowymi,

wariant II - kompostowanie osadów ściekowych z odpadami zielonymi w przyzmacach,

W przypadku wyboru wariantu I - kompostownia powinna być zlokalizowana na nowym składowisku na terenie gminy Środa Śląska lub w gminie ościennej.

Przy wyborze wariantu II właściwą lokalizacją kompostowni byłby teren oczyszczalni.

Po przeprowadzeniu analizy możliwości lokalizacji nowego składowiska wytypowano następujące tereny:

Wyrobisko przy cegielni w Chwalimierzu. Powierzchnia niecki wynosi ok. 6 ha, a jej głębokość dochodzi do 20 m. Teren ten może rozwiązać problem składowania odpadów na kilkadziesiąt lat. Teren na którym obecnie znajduje się cegielnia można będzie wykorzystać na kompostownię przy nowym składowisku.

Żwirownia koło Chomiąży znajduje się na terenie gminy Malczyce w pobliżu granicy z gminą Środa Śląska. Pojemność wyrobiska jest stosunkowo niewielka, wystarczyłaby jednak na potrzeby gminy. Rozległy teren wokół niecki stanowią nieużytki nadające się na lokalizację kompostowni, zbiornicy odpadów. Teren znajduje się daleko od zabudowań, z jednej strony osłonięty jest lasem. Na omawianym terenie składowane są odpady w sposób niekontrolowany przez okoliczną ludność.

Teren położony w pobliżu miejscowości Słup wymaga przygotowania w celu składowania w nim odpadów tj.:

- odpompowania wody,
- wykonania sztucznego uszczelnienia,
- wykonania drenażu melioracyjnego pod warstwą sztucznego uszczelnienia w celu odprowadzenie wód napływowych,

Teren znajduje się na skraju gminy, daleko od zabudowań wsi Słup, blisko rzeki Odry - teren objęty był powodzią w lipcu 1997 r na skutek przerwania wałów.

Teren na północ od obecnego wysypiska - wymaga usypania obwałowania i uformowania niecki na północ od obecnego wysypiska co stworzyłoby dodatkowy potencjał składowania.

Spośród wszystkich propozycji jako najwłaściwszą lokalizację składowiska uznano wyrobisko przy cegielni w Chwalimierzu, następnie - żwirownię koło Chomiąży, teren na północ od obecnego wysypiska, oraz teren położony w pobliżu miejscowości Słup.

Należy również przeanalizować możliwość współdziałania kilku sąsiednich gmin we wspólnym rozwiązaniu tego problemu.

Wspólna gospodarka odpadami w większych regionach obsługi daje wymierne korzyści, takie jak:

- mniejsze nakłady na realizację inwestycji,
- niższe koszty eksploatacyjne,
- większe możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii,
- krótszy okres amortyzacji,
- ograniczenie liczby obiektów unieszkodliwiania odpadów w regionie.

Współpraca może polegać na wspólnej budowie stacji sortowania, kompostowni lub składowiska dla kilku gmin.

Jako wariant preferowany planuje się wywóz odpadów poza teren gminy i wspólna ich utylizacja we współpracy z innymi gminami.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Przez obszar gminy przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV oraz linia 400 kV o charakterze tranzytowym w relacji:

- 110 kV - Wrocław - Środa Śląska – Czarna,
- 110 kV - Wrocław – Pawłowice,
- 400 kV - Pasikowice – Mikułowa.

Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28 stycznia 1985 r. (Monitor Polski Nr 3/85, poz. 24) dotyczącym szczegółowych wytycznych projektowania i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego obowiązuje strefa ochronna, mierzona od skrajnego przewodu linii o szerokości: 14,5 m dla linii 110 kV i 33,0 m. dla linii 400 kV.

Na rysunku studium wyznaczono strefy techniczne, wyłączone spod zabudowy wynoszące:

- 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 110 kV,
- 100 m (po 50 m od osi linii w obu kierunkach) dla linii 400 kV.

Według oceny Zakładu Energetycznego we Wrocławiu, stan techniczny sieci średniego napięcia na obszarze gminy jest średni, natomiast remontu kapitalnego wymaga sieć niskiego napięcia w wielu miejscowościach. Koniecznym jest również budowa nowych stacji transformatorowych w celu poprawy warunków napięciowych. Na terenie miasta sieć elektroenergetyczna średniego napięcia jest w stanie technicznym - dobrym natomiast remontów wymaga sieć niskiego napięcia.

Dla terenów wskazanych pod zabudowę w planach miejscowych oraz proponowanych do zagospodarowania w opracowywanym studium przewiduje się budowę dodatkowych stacji transformatorowych, stosownie do potrzeb, których lokalizację należy uzależnić od rodzaju i sposobu zabudowy oraz dopuszcza się przełożenie lub skablowanie linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia, których obecny przebieg koliduje z istniejącą i planowaną zabudową w/w terenów. Liczba stacji, ich powiązanie w układzie sieciowym wsi oraz nowe trasy linii energetycznych powinny być określone w uzgodnieniu z odpowiednim Zakładem Energetycznym na etapie planów miejscowych.

W związku z przewidywanym wzrostem zapotrzebowania na energię elektryczną przez podmioty gospodarcze planuje się budowę Głównego Punktu Zasilania 110/20 kV na terenie Regionalnej Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości w Komornikach. Wykonanie odgałęzienia od linii 110 kV relacji Wrocław - Środa Śląska przewiduje się na wysokości wsi Przedmoście. Orientacyjna lokalizacja GPZ oraz orientacyjna trasa przebiegu napowietrznej linii

elektroenergetycznej wysokiego napięcia zostały wyznaczone na rysunku studium. Ostateczna ich lokalizacja ustalona zostanie na etapie planów miejscowych.

W studium dopuszcza się budowę dodatkowych GPZ 110/20 kV, obsługujących odbiorców, których zaopatrzenie w energię elektryczną z istniejącego i planowanego układu elektroenergetycznego byłoby niemożliwe lub niedostateczne. Lokalizację tych stacji proponuje się na terenach aktywności gospodarczej. Dopuszcza się również realizację małych elektrowni wodnych i elektrowni wiatrowych.

ZAOPATRZENIE W GAZ

Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia:

- gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia relacji Załęcze – Radakowice – Zgorzelec o średnicy nominalnej DN 300 oraz ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa,
- gazociąg zasilający odgałęzienie Środa Śląska DN 300, PN 6,3 MPa wraz ze stacją red.-pom. I stopnia Środa Śląska,
- gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia relacji Radakowice – Żarów o średnicy nominalnej DN 300 oraz ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa,
- odgałęzienie wysokiego ciśnienia DN 100, PN 6,3 MPa wraz ze stacją red.-pom. I stopnia Cegielnia Roben,
- oraz podwyższonego średniego ciśnienia:
- gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia, DN 300, PN 1,6 MPa,
- odgałęzienie podwyższonego średniego ciśnienia, DN 150, PN 1,6 MPa wraz ze stacją red.-pom. I stopnia Ciechów.

Dla istniejącej sieci gazowej wysokiego ciśnienia obowiązują strefy ochronne wyznaczone przez odległości podstawowe ustalone na podstawie przepisów szczególnych.

Szerokość stref ochronnych uzależniona jest od rodzaju przeznaczenia terenu oraz ciśnienia i średnicy gazociągu. Strefa ochronna dla gazociągów stanowi obszar, w którym przedsiębiorstwo gazownicze jest uprawnione do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację. Obowiązuje wymóg uzgodnienia z zarządcą gazociągu lokalizacji obiektów wzdłuż strefy przed wydaniem pozwolenia na budowę.

Przez obszar gminy Środa Śląska planowana jest budowa gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia relacji Toczalin - Radakowice o średnicy nominalnej do DN 700 oraz ciśnieniu nominalnym PN 8,4 MPa. Przebieg projektowanego gazociągu planowany jest wzdłuż istniejącego gazociągu (lub w jego bezpośredniej bliskości) relacji Załęcze – Radakowice – Zgorzelec, DN 300, PN 6,3 MPa. Ww. zadanie inwestycyjne zostało wprowadzone do planu rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Ponadto w związku z przewidywanym wzrostem zapotrzebowania na gaz przez podmioty gospodarcze planuje się dostawę gazu do Regionalnej Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości w Komornikach poprzez wykonanie odgałęzienia od istniejącego przewodu wysokiego ciśnienia DN 300, PN 6,3 MPa wraz ze stacją red.-pom. I stopnia. Możliwość realizacji ww. inwestycji uzależniona będzie od spełnienia warunków technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia. Proponowana, orientacyjna trasa przebiegu planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia została wyznaczona i przedstawiona na rysunku studium

Miasto Środa Śląska zasilane jest gazem ziemnym poprzez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia o przepustowości 1500 m³/h zlokalizowaną w południowej części miasta w pobliżu przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia oraz trzy stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia o przepustowości 2 x 1200 m³/h i 1500 m³/h. Z terenu gminy jedynie mieszkańcy Ciechowa korzystają z gazu przewodowego poprzez przewód odgałęźny od istniejącego gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia, doprowadzający gaz do stacji redukcyjno - pomiarowej I stopnia o przepustowości 1500 m³/h. Pozostali mieszkańcy gminy zaopatrywani są w gaz metodą bezprzewodową.

W opracowywanym studium proponuje się docelowo gazyfikację przewodową (gazem ziemnym wysokometanowym) tych wsi na terenie gminy, które spełniają warunki wynikające z obowiązujących przepisów Prawa Energetycznego, a w szczególności opłacalności

ekonomicznej planowanej inwestycji uzależnionej od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej. Decyzja o zasięgu gazyfikacji podjęta zostanie po opracowaniu „Koncepcji gazyfikacji gminy”, która powinna zawierać część ekonomiczną, określającą ocenę opłacalności dostawy gazu. Opracowanie winno uwzględniać zużycie gazu na cele bytowo-komunalne oraz grzewcze przez 100% mieszkańców. Decyzję o podjęciu inwestycji podejmie dostawca gazu

W zakresie technologii rozprowadzania gazu zakłada się model średniociśnieniowy z indywidualnymi reduktorami u odbiorców, co ma duży wpływ na obniżenie kapitałochłonności inwestycji. Obecnie przygotowuje się inwestycję dostawy gazu do miejscowości Komorniki z istniejącej sieci gazowej miasta Środa Śląska.

Dla miasta Środa Śląska została opracowana „Koncepcja programowa gazyfikacji m. Środa Śląska” w roku 1992. Część inwestycji planowanych w „Koncepcji..” zostało już zrealizowanych. Dotyczy to stacji redukcyjno-pomiarowych II stopnia przy ul. Słonecznej, 3-go Maja i ul. Legnickiej oraz gazociągów średnioprężnych zasilających te stacje. Do realizacji pozostaje sieć gazowa średnioprężna w planowana północnych rejonach miasta. Miasto gazyfikowane będzie w całości dla zaspokojenia potrzeb komunalno-bytowych oraz grzewczych. W rejonie istniejącej gęstej zabudowy (Stare Miasto i bezpośrednie przyległości) przewiduje się utrzymanie gazyfikacji opartej na systemie niskiego ciśnienia. Pozostała część miasta, oraz tereny przewidziane pod rozbudowę przewiduje się gazyfikować w systemie średniego ciśnienia.

Przewiduje się, że zasilanie miasta odbywać się będzie z jednej stacji red.-pom. I-go stopnia o docelowej nominalnej przepustowości 12000 m³/h zasilającej sieć średniego ciśnienia. Sieć niskiego ciśnienia zasilana będzie z sieci średniego ciśnienia poprzez cztery stacje II-go stopnia o docelowych przepustowościach 2 x 2000 i 2 x 1600 m³/h.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ.

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło, gmina Środa Śląska posiada system gospodarki cieplnej rozproszony. W poszczególnych miejscowościach oraz na terenie miasta Środa Śląska znajdują się jedynie lokalne (zakładowe) kotłownie, głównie na opał stały. Mieszkańcy gminy korzystają w przeważającej większości z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe co) opalanych węglem i koksem. Mieszkańcy korzystający z sieci gazowej używają gazu również do celów grzewczych.

W opracowywanym „studium” przewiduje się utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń. Szczególnie należy dążyć do likwidacji lokalnych kotłowni poprzez zamianę nośnika energii na paliwo nie powodujące zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Proponuje się przechodzenie na ogrzewanie gazowe w miejscowościach na terenach których zostanie zrealizowana gazyfikacja oraz stosowanie niekonwencjonalnych źródeł uzyskiwania energii cieplnej (wykorzystywanie ciepła odpadowego i alternatywnych źródeł energii, zmianę rodzajów paliwa). Zaleca się:

- rozbudowę lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu racjonalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw,
- budowę lub modernizację urządzeń odpylających - stosowanie wysokosprawnych, nowoczesnych technik odpylania,
- budowę urządzeń dla ograniczania emisji zanieczyszczeń gazowych,
- hermetyzację procesów technologicznych,
- likwidację źródeł emisji niezorganizowanej,
- tworzenie technicznych możliwości korzystania z czystych paliw,
- wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu środowiska.

Dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło na terenach przeznaczonych pod zabudowę, pod warunkiem nienaruszania innych ustaleń,

a szczególnie warunków ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz normatywów środowiskowych w zakresie zanieczyszczenia powietrza.

TELEKOMUNIKACJA

Gmina Środa Śląska posiada sieć telekomunikacyjną w postaci linii napowietrznych, kablowych doziemnych oraz kablowych w kanalizacji teletechnicznej. Stan techniczny sieci określany jest jako dobry.

Przez obszar gminy przebiega telekomunikacyjna linia światłowodowa Zgorzelec - Wrocław - Środa Śląska - Warszawa oraz linie światłowodowe relacji Środa Śląska - Wrocław oraz Środa Śląska - Świdnica.

Planuje się dalszą rozbudowę systemów telekomunikacyjnych z udziałem wielu operatorów dopuszczonych do działalności gospodarczej w tej dziedzinie.

Lokalizacja stacji przekaźnikowych telefonii komórkowej nie powinna powodować zakłóceń w rozwoju innych funkcji zapisanych w studium.

7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Na terenie miasta i gminy Środa Śląska planuje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- inwestycje z zakresu komunikacji:
 - budowa bocznicy kolejowej do obszaru aktywności gospodarczej w Komornikach,
 - budowa po stronie północnej obejścia centrum miasta ulicą kl. Z - od drogi krajowej nr 94 we wsi Komorniki do drogi powiatowej nr 2066 w Środzie Śląskiej,
 - budowa drogi gminnej relacji Szczepanów - Brodno,
 - budowa ulic układu obsługującego,
 - przebudowa ok. 218 km dróg transportu rolnego,
- inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej:
 - budowa odgałęzienia gazociągu wysokiego ciśnienia do obszaru aktywności gospodarczej w Komornikach wraz ze stacją red.-pom. I stopnia,
 - budowa GPZ na obszarze aktywności gospodarczej w Komornikach wraz z odgałęzieniem od linii 110 kV,
 - budowa i rozbudowa kanalizacji,
 - rozbudowa sieci wodociągowej,
- inwestycje z zakresu gospodarki wodnej:
 - budowa ok. 2,9 km cieku melioracji podstawowej (nowe koryto Cieciorki),
 - budowa lub odbudowa ok. 18 ha zbiorników małej retencji,
- inwestycje z zakresu budowy i przebudowy obiektów użyteczności publicznej takich jak: administracja, kultura, oświata, zdrowie i opieka społeczna,
- inwestycje z zakresu urządzania publicznych terenów zieleni urządzonej takich jak: parki, skwery, zieleńce,
- inwestycje z zakresu urządzania nowych boisk sportowych i placów zabaw w: Cesarzowicach, Ciechowie, Gozdawie, Jastrzębcach, Jugowcu, Kobylnikach, Komornikach, Lipnicy, Michałowie, Pęczkowie, Świętem i Wojczycach,
- powiększenie cmentarzy w: Środzie Śląskiej, Bukówku, Ciechowie, Juszczyńie, Krynicznie, Kulinie, Świętem i Wrocisławicach.

Obszary, na których mogą być rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym określono na rysunku studium jako jednostki funkcjonalno-przestrzenne o dominującej funkcji: usług, sportu i rekreacji, zieleni urządzonej, cmentarzy, infrastruktury technicznej i oraz tereny dróg publicznych.

Przebieg projektowanych dróg powiatowych i gminnych pokazany na rysunku studium linią przerywaną ma jedynie charakter informacyjny. Lokalizacja ta może ulec jeszcze zmianie w trakcie prac projektowych. Zmiany te nie spowodują zmian ustaleń SUIKZP. Zgodnie

z ustawą z dnia 18 października 2006 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji w zakresie dróg krajowych oraz zmianie niektórych innych ustaw, starosta w odniesieniu do dróg powiatowych i gminnych wydaje decyzję o ustaleniu lokalizacji drogi na wniosek właściwego zarządcy drogi. Dokładna lokalizacja dróg zostanie ustalona ww. decyzjach.

Obszary, na których mogą być rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym określono na rysunku studium jako jednostki funkcjonalno-przestrzenne o dominującej funkcji: usług, sportu i rekreacji, zieleni urządzonej, cmentarzy, infrastruktury technicznej i oraz tereny dróg publicznych.

Przebieg projektowanych dróg pokazanych linią przerywaną ma charakter informacyjny. Dokładna lokalizacja zostanie ustalona w planie miejscowym.

Przebieg projektowanego przełożenia trasy rzeki Cieciorki pokazany linią przerywaną ma charakter informacyjny.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Wojewoda Dolnośląski nie zgłosił wniosków do studium. Oznacza to, że programy, o których mowa w art. 48 ust 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawierające zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym nie obejmują obszarów w granicach administracyjnych gminy Środa Śląska.

Również w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego dla obszaru miasta i gminy Środa Śląska nie wprowadzono programów służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Istnieje jednak konieczność realizacji następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- inwestycje z zakresu komunikacji drogowej:
 - rozbudowa drogi krajowej nr 94 do uzyskania parametrów klasy GP 2/2,
 - rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 346 do uzyskania parametrów klasy G 1/2 wraz z budową obejść miejscowości Kryniczno i Rakoszyce,
 - budowa obejścia wsi Komorniki drogą powiatową nr 2061,
 - budowa odcinka drogi powiatowej od drogi krajowej nr 94 na wysokości wsi Proszków do drogi powiatowej nr 2066 we wsi Jastrzębce,
- inwestycje z zakresu komunikacji kolejowej – przebudowa oraz dostosowanie do prędkości 160 km/h linii kolejowej 275 korytarza transportowego E-30 (w trakcie realizacji),
- inwestycje z zakresu gospodarki wodnej:
 - budowa stopnia wodnego Malczyce (w trakcie realizacji od 2003 r.),
 - budowa średniego zbiornika retencyjnego Chwalimierz na Średzkiej Wodzie,
 - przebudowa i podwyższenie lewobrzeżnego wału przeciwpowodziowego rzeki Odra w km 283 – 305 (przewidziana realizacja 2006 –2010),
- inwestycje z zakresu turystyki – budowa przystani turystycznej na rzece Odrze.
- inwestycje z zakresu budowy i przebudowy obiektów użyteczności publicznej takich jak:
 - administracja, kultura, oświata, zdrowie i opieka społeczna,
 - budowa szpitala powiatowego w Środzie Śląskiej.

Obszary, na których rozmieszczenie będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym określono na rysunku studium.

Przebieg projektowanych dróg i obejść drogowych pokazany na rysunku studium linią przerywaną ma jedynie charakter informacyjny. Lokalizacje te mogą ulec zmianie w trakcie prac projektowych. Zmiany te nie spowodują zmian ustaleń niniejszego SUIKZP. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić możliwość

przyszłościowej realizacji ww. inwestycji drogowych przez zachowanie obszarów, na których będą realizowane, w dotychczasowym użytkowaniu bez możliwości zabudowy.

Zgodnie z ustawą z dnia 18 października 2006 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji w zakresie dróg krajowych oraz zmianie niektórych innych ustaw, wojewoda w odniesieniu do dróg krajowych i wojewódzkich albo starosta w odniesieniu do dróg powiatowych i gminnych wydaje decyzję o ustaleniu lokalizacji drogi na wniosek właściwego zarządcy drogi. Dokładna lokalizacja dróg zostanie ustalona w decyzjach lokalizacyjnych.

Lokalizacja zbiornika „Chwalimierz” pokazana na rysunku studium ma jedynie charakter informacyjny i została naniesiona zgodnie opracowanym w 2004 roku przez Water Service Sp. z o.o. „Studium wykonalności budowy zbiornika retencyjnego w Chwalimierzu”. W trakcie prac projektowych zrezygnowano z wariantu I lokalizacji zbiornika ze względu na bardzo wysoki koszt wyłączenia gruntów z produkcji leśnej. Lokalizacja ta może ulec jeszcze zmianie w trakcie prac projektowych. Zmiana ta nie spowoduje zmian ustaleń studium.

W najbliższych latach na rzece Odrze w km 300 będzie kontynuowana budowa stopnia wodnego „Malczyce” (planowane zakończenie inwestycji ok. 2009 r.) Obiekty stopnia rozmieszczone są po obu stronach rzeki Odry w gminach: Środa Śląska, Wołów i Brzeg Dolny. Zakres inwestycji obejmuje budowę obiektów podstawowych, służących do piętrzenia wody, jak również obiektów i inwestycji towarzyszących umożliwiających właściwe wykorzystanie i obsługę stopnia oraz ochronę i zagospodarowanie terenów w zasięgu piętrzenia.

Stopień wodny składać się będzie z:

- ruchomego jazu trzyprzęsłowego z przepływem dla ryb oraz kładki dla pieszych,
- jazu stałego o długości ok. 300 m z częścią przelewową długości ok. 130 m,
- śluzy żeglugowej o wymiarach 190 x 12 x 3,5, (śluzza wyposażona będzie w awanporty o długości ok. 500 m),
- elektrowni wodnej.
- Inwestycjami towarzyszącymi budowie stopnia wodnego, likwidującymi ujemne skutki piętrzenia będą:
- budowa przesłony wodoszczelnej we wsi Rzeczyca na długości ok. 1 km wzdłuż zapory bocznej,
- budowa kanału odwadniającego o długości ok. 5,6 km,
- budowa pompowni ujmujących wody przesiąkowe z odprowadzeniem do rzeki Odry,
- budowa rowu melioracyjnego o długości ok. 4,0 km,
- renowacja koryta rzeki Jeziorki na długości ok. 6,0 km i rzeki Średzkiej Wody na długości ok. 5,0 km,
- wykonanie melioracji szczegółowych na obszarze ok. 500 ha.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

Obszary w granicach administracyjnych miejsko-wiejskiej gminy Środa Śląska, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

Na podstawie przepisów odrębnych

- na podstawie przepisów odrębnych:

- tereny górnicze - zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego - teren górniczy „Chwalimierz II” posiada aktualnie obowiązujący planu - uchwała nr XV/116/03 Rady Gminy i Miasta w Środzie Śląskiej z dnia 15 października 2003 r.,
 - obszar zespołu staromiejskiego Środy Śląskiej (w przypadku objęcia ochroną poprzez utworzenie parku kulturowego) zgodnie z art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
- nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

W studium na obszarze gminy Środa Śląska nie przewiduje się realizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Nie wyznaczono więc obszarów rozmieszczenia tego typu obiektów.

Obszary przestrzeni publicznej:

Zgodnie z art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszary przestrzeni publicznej są to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjające nawiązaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Na obszarze gminy Środa Śląska są to przede wszystkim obszary gdzie odbywają się imprezy kulturalne i sportowe, miejsca wypoczynku i rekreacji a także kościoły i cmentarze.

Tereny o cechach obszarów przestrzeni publicznej wymagające sporządzenia planu miejscowego:

- budowa przystani turystycznej na rzece Odrze,
- urządzenie nowych publicznych terenów sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej,
- powiększenie cmentarzy.

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, plan miejscowy w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium.

Przed podjęciem uchwały przez radę gminy o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego dla określonego terenu, burmistrz wykonuje analizy dotyczące zasadności przystąpienia do sporządzania planu i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami studium.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należy sporządzić dla wyznaczonych na rysunku studium obszarów zainwestowania, na których planuje się nowe inwestycje wymagające realizacji dróg i sieci uzbrojenia, podziału na działki budowlane oraz uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Zaleca się objęciem opracowaniem całych obrębów poszczególnych miejscowości. Dopuszcza się etapowanie sporządzania planów miejscowych i podział obszaru przewidzianego do objęcia planem na mniejsze części. Plan miejscowy, w wyniku którego nastąpi zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, powinien obejmować co najmniej obszar jednej jednostki funkcjonalno-przestrzennej wyznaczonej na rysunku studium liniami rozgraniczającymi i oznaczonej symbolem przeznaczenia.

Linie rozgraniczające jednostki funkcjonalno-przestrzenne wskazane na rysunku studium winny być traktowane jako orientacyjne i stanowią wytyczną dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ich uściślenie zostanie dokonane w tych planach w oparciu o aktualne granice władania, zainwestowania lub naturalne granice terenów. Dopuszcza się przesunięcia w planach miejscowych granic jednostek funkcjonalno-przestrzennych o nie więcej niż 20 m.

11. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Polskie rolnictwo w porównaniu z rolnictwem Unii Europejskiej charakteryzuje się:

- rozdrobnioną strukturą agrarną,
- nadmiernym zatrudnieniem (ukryte bezrobocie),
- niską towarowością,
- niską wydajnością pracy i efektywnością produkcji.

Modernizacja rolnictwa musi iść w parze ze przemianami strukturalnymi. Konieczne jest:

- przekształcenie struktury wielkościowej gospodarstw,
- zwiększenie powierzchni gospodarstw (do ok. 25 ha),
- specjalizowanie gospodarstw małych w pracochłonnych lecz opłacalnych działach produkcji.

Wdrożenie specjalizacji i nowoczesnych technologii wymaga stosowania specjalistycznego sprzętu. Ze względu na wysoką cenę maszyn rolniczych powinny powstać:

- spółki rolnicze i grupy producenckie wspólnie użytkujące maszyny,
- przedsiębiorstwa świadczące usługi z zakresu mechanizacji prac polowych.

Tworzenie grup producenckich ma na celu:

- wspólne użytkowanie maszyn,
- wyeliminowanie pośredników pomiędzy producentami żywności a przemysłem rolno-spożywczym,
- możliwość negocjacji ceny i możliwość kontraktacji,
- obniżenie kosztów produkcji.

Zmiany strukturalne, postęp techniczny i technologiczny spowodują zmniejszenie zapotrzebowania na pracę. Nastąpi znaczny spadek zatrudnionych w rolnictwie. Konieczne jest tworzenie nowych miejsc pracy poza gospodarstwem rolnym:

- w usługach (głównie związanych z obsługą rolnictwa i obsługą ruchu turystycznego),
- w przemyśle (głównie przetwórstwa rolno-spożywczego oraz nowych, wysokiej techniki, nieuciążliwych dla środowiska działalnościach gospodarczych).
- Podstawową formą organizacyjną gospodarowania w rolnictwie powinno stać się rozwojowe gospodarstwo rodzinne spełniające następujące wymogi:
- zapewnić zatrudnienie właścicielowi i rodzinie,
- zapewnić odpowiedni dochód.

Ze względu na to, że gospodarstwa rodzinne oparte są o własne zasoby pracy, gospodarstwa małe powinny prowadzić wysoko wyspecjalizowaną, pracochłonną produkcję rolniczą (uprawy ekologiczne, rośliny ozdobne, produkcja szkółkarska) natomiast duże gospodarstwa powinny prowadzić specjalistyczną produkcję rolniczą. Dzięki temu będą w stanie sprostać wymogom rynku odnośnie jakości, nowoczesności odmian oraz

utrzymania standardów wytwarzanych produktów. Gospodarstwa rodzinne mogą łączyć się w grupy producenckie. Grupy te (ok. 10 rolników) będą mogły uzyskiwać kredyty inwestycyjne i kredyty obrotowe oraz korzystać ze środków pomocowych UE.

Gminy Środa Śląska ze względu na bardzo korzystne warunki glebowo-klimatyczne oraz duże zasoby ziemi rolnej (grunty zaliczane do użytków rolnych obejmują 12.480 ha) posiada predyspozycje do dalszego rozwoju i intensyfikacji produkcji rolnej. Należy chronić przed zainwestowaniem kompleksy rolne klas I – III i trwałe użytki zielone oraz rozwijać funkcje związane z obsługą rolnictwa.

Należy dążyć do:

- rozwoju produkcji zwierzęcej oraz zróżnicowanej produkcji roślinnej,
- dostosowania produkcji roślinnej i zwierzęcej do warunków przyrodniczych,
- rozwoju bazy przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwoju aktywności z „otoczenia” rolnictwa (usługi, przechowalnictwo, przetwórstwo),
- pełnego wykorzystania rezerw w porolniczym majątku trwałym,
- rozwoju gospodarstw agroturystycznych i rolnictwa ekologicznego w północnej części gminy,
- rozwoju ekstensywnego chowu bydła na terenach projektowanego parku krajobrazowego w celu zabezpieczenia istniejących łąk i pastwisk przed zarastaniem i degradacją,
- pełnego wyposażenia gospodarstw w urządzenia infrastruktury technicznej.

Obszary, na których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze to:

- tereny rozwojowe miasta Środa Śląska oraz poszczególnych miejscowości wyznaczone na rysunku studium,
- obszar Regionalnej Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości wzdłuż drogi krajowej nr 94,
- tereny przeznaczone na budowę średniego zbiornika retencyjnego Chwalimierz na Średzkiej Wodzie (ok. 100 ha),
- tereny przeznaczone na przebudowę i dostosowanie do prędkości powyżej 160 km/h linii kolejowej 275 korytarza transportowego E-30 (ok. 2 ha),
- tereny przeznaczone na rozbudowę dróg układu podstawowego w celu uzyskania w układzie docelowym na całym przebiegu parametrów odpowiednich do ich klas,
- tereny przeznaczone na budowę obejść drogowych miejscowości szczególnie narażonych na uciążliwość komunikacyjną,
- tereny przeznaczone na budowę drogi gminnej relacji Szczepanów - Brodno.

LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy i grunty leśne zajmują w gminie Środa Śląska 3714 ha, a zadrzewienia 92,7 ha. Stopień lesistości wynosi 19,1% i jest wyższy niż przeciętna w powiecie średzkim (11,8%).

Projekt granicy rolno-leśnej opracowany w lipcu 2005 roku przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych wyznaczył grunty proponowane do zalesienia. W projekcie granicy rolno-leśnej projektuje się zalesienia gruntów w 22 obrębach ewidencyjnych na łącznej powierzchni 236,89 ha. Najwięcej takich gruntów wyznaczone w obrębach Szczepanów (66,55 ha), Lipnica (27,90 ha), Komorniki (22,53 ha) oraz Cesarzowice (21,17 ha). W Bukówku, Ogrodnicy, Wojczycach, Wrocisławicach i Zakrzewie nie przewidziano zalesień. Ogółem na terenie gminy Środa Śląska, w wyniku realizacji projektu granicy rolno-leśnej, obszar lasów i gruntów leśnych może wzrosnąć z 3714,01 ha do 3950,90 ha. W rezultacie prognozowana lesistość wzrośnie z 19,1% do 20,3%.

Najwięcej gruntów przewidzianych do zalesienia stanowi własność Agencji Nieruchomości Rolnych (112,53 ha - 47,5%). Na drugim miejscu są grunty prywatne, których jest 69,04 ha (29,1%). Spośród gruntów lasów państwowych do zalesienia zakwalifikowano 55,32 ha. Są to tereny przewidziane do zalesienia w planach urządzania lasów.

Obszary zalesień objęły głównie grunty rolnicze najslabszych klas, o położeniu peryferyjnym, sąsiadujące z już istniejącymi kompleksami leśnymi. Zalesienie tych gruntów będzie miało pozytywny wpływ na krajobraz obszarów otwartych oraz ochronę środowiska. Zalesienie

skarp zmniejszy erozję, a zalesienie gruntów odłogowanych, mało przydatnych dla rolnictwa, będzie miało pozytywny wpływ na tworzenie korytarzy ekologicznych i obszarów, buforowych pomiędzy lasami a obszarami rolniczymi i zurbanizowanymi.

W studium dopuszcza się dodatkowe zalesienia na terenach rolniczych, nie wskazane na rysunku studium. Zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy.

Bardzo duże znaczenie w zahamowaniu i odwróceniu procesów stepowania i erozji wietrznej gleb mają zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne. Istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia winny podlegać systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie, szczególnie wzdłuż: dróg, rzek i miedz.

Należy dążyć do:

- odtworzenia nasadzeń drzew wzdłuż mało uczęszczanych dróg,
- wzbogacenia nasadzeń śródpolnych o krzewy,
- stosowania południkowego kierunku zadrzewień (ze względu na przewagę wiatrów zachodnich).

Plan urządzeniowo – rolny gminy Środa Śląska opracowany w lipcu 2005 przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych przewiduje zadrzewienia wzdłuż projektowanych i istniejących dróg transportu rolnego o łącznej długości 126 km.

Obszary, na których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne to:

- tereny przeznaczone na budowę stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze oraz związanych z nim urządzeń melioracji wodnych (ok. 25 ha),
- tereny przeznaczone na budowę przystani turystycznej na rzece Odrze,
- tereny przeznaczone na budowę średniego zbiornika retencyjnego Chwalimierz na Średzkiej Wodzie (ok. 38 ha),
- tereny przeznaczone na przebudowę i dostosowanie do prędkości 160 km/h linii kolejowej 275 korytarza transportowego E-30 (ok. 2 ha),
- tereny przeznaczone na rozbudowę dróg układu podstawowego w celu uzyskania w układzie docelowym na całym przebiegu parametrów odpowiednich do ich klas,
- tereny przeznaczone na budowę drogi gminnej relacji Szczepanów - Brodno.

12. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

Obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią

Wobec braku studium ochrony przeciwpowodziowej w niniejszym SUIKZP obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią, określono na rysunku studium zgodnie z przepisami szczególnymi jako tereny między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego.

Jako obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią służące przepuszczeniu wód powodziowych, określono na rysunku studium:

- tereny położone między linią brzegu rzeki Odry a lewym wałem przeciwpowodziowym rzeki Odry,
- tereny położone między linią brzegu rzeki Średzkiej Wody a prawym wałem przeciwpowodziowym rzeki Średzkiej Wody.

Na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią zabronione jest wykonywanie robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią oraz obowiązują zakazy dotyczące między innymi:

- lokalizowania inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych a także innych materiałów mogących zanieczyścić wody,
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania,
- sadzenia drzew i krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiących element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służących do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk,
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności które mogłyby utrudniać ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód.

Obszar potencjalnego zagrożenia powodzią

Obszar potencjalnego zagrożenia powodzią obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego, zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych, zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Na rysunku studium określono granicę zasięgu wody 1% dla rzeki Odry oraz granicę zasięgu powodzi w lipcu 1997 roku. Tereny leżące w zasięgu wody 1 % (w przybliżeniu obręby wsi: Rzeczyca, Brodno, Zakrzów, Słup, Kobylniki, Lipnica, część obrębu Szczepanów) należy uznać za obszar potencjalnego zagrożenia powodzią.

Przy lokalizacji nowych obiektów na tym obszarze należy kierować się, w miarę możliwości, następującymi zasadami:

- obiekty powinny być niepodpiwniczone,
- poziom parteru powinien znajdować się powyżej poziomu zalewu powodziowego,
- fundamenty i ściany obiektu należy wznosić z materiałów odpornych na zawilgocenie,
- instalacje i otwory dla wprowadzenia instalacji do budynku należy zabezpieczyć przed wtargnięciem wody (zamknięcia, kłapy zwrotne).

W obiektach istniejących, zlokalizowanych w zasięgu wód powodziowych, należy stworzyć możliwość szczelnych zamknięć otworów (okna piwniczne, drzwi) oraz zabezpieczyć instalacje.

Ochrona przeciwpowodziowa

Przebieg powodzi w lipcu 1997 roku oraz przeprowadzona analiza istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej i zagrożeń związanych z wystąpieniem powodzi pokazała, że pasmo Odry nie ma wystarczającego systemu przeciwpowodziowego. Również w przyszłości uzyskanie pełnego bezpieczeństwa powodziowego nie jest możliwe dla wszystkich terenów. Ochronę przeciwpowodziową na obszarze gminy Środa Śląska należy prowadzić wg Programu dla Odry 2006. Zgodnie ww. programem przebudowę i podwyższenie istniejących wałów planuje się przede wszystkim dla terenów zabudowanych po uwzględnieniu redukcji fali przez planowany zbiornik Racibórz. Na obszarze gminy Środa Śląska przewidziana jest do 2010 roku przebudowa i podwyższenie istniejących wałów przeciwpowodziowych w km 283 – 305 brzeg lewy - Głoska, Lubiatów, Słup, Zakrzów, Malczyce.

Wały chroniące obszar gminy Środa Śląska przebudowane zostaną do parametrów klasy III i IV.

Wskazane jest przystosowanie korony przebudowanego wału do obsługi ruchu pieszego i rowerowego.

Problem ochrony przeciwpowodziowej dotyczy obszaru dorzecza Odry znacznie większego niż tylko zasięg wód stuletnich. Ważnym elementem biernej ochrony przeciwpowodziowej jest odbudowa i budowa zbiorników różnej retencji, które obok głównej funkcji magazynowania wody dla potrzeb rolnictwa zabezpieczają rezerwy powodziowe

w pojemności zbiornika. Zadaniem planowanego średniego zbiornika retencyjnego Chwalimierz na Średzkiej Wodzie (lewobrzeżnym dopływie Odry) jest ograniczenie zagrożenia powodziowego w dolinie Średzkiej Wody. Uzyskana dzięki budowie zbiornika retencja powodziowa umożliwi wydatne zmniejszenie wielkości przepływów poniżej zbiornika, a tym samym zostanie zwiększona ochrona przeciwpowodziowa terenów położonych poniżej zbiornika w tym miasta Środa Śląska.

W związku z ciągłym podtapianiem terenów zabudowanych w obrębie wsi Szczepanów przez rzekę Cieciorkę planuje się przełożenie trasy ww. rzeki poza teren zabudowy Szczepanowa. Projektowana trasa ciek uweźlędnia również planowaną rozbudowę wsi. Na rysunku studium pokazano orientacyjny przebieg projektowanego przełożenia trasy Cieciorki. Lokalizacja ta może ulec zmianie w trakcie prac projektowych. Zmiana ta nie spowoduje zmian ustaleń studium.

OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie miasta i gminy Środa Śląska nie stwierdzono występowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

13. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU FILAR OCHRONNY

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami. Wyżej wymieniony plan może określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

Na obszarze gminy Środa Śląska dla terenu górniczego złoża „Chwalimierz II” surowców ilastych ceramiki budowlanej w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego, w tym terenu górniczego Chwalimierz II zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy i Miasta w Środzie Śląskiej Nr XV/116/03 z dnia 15.10.2003 r. wyznaczono w złożu filar ochronny dla ochrony sieci gazowej wysokiego ciśnienia.

W rejonie wsi Wrocisławice i Proszków w południowo–zachodniej części obszaru gminy zalega skrajna część rozpoznanego w kategorii C2 złoża węgla brunatnego o potencjalnej możliwości eksploatacji. Przed przystąpieniem do eksploatacji należy zgodnie z obowiązującymi przepisami sporządzić dokumentację geologiczną złoża, uzyskać koncesję i sporządzić plan miejscowy w trybie określonym odrębnymi przepisami. Ww. plan powinien wyznaczyć w złożu filar ochronny obejmujący: tereny zabudowy wsi Wrocisławice, istniejący układ komunikacyjny - drogę powiatową nr 2070 oraz istniejącą infrastrukturę techniczną - napowietrzną linię elektroenergetyczną 110 KV relacji Prochowice – Środa Śląska – Wrocław oraz gazociąg wysokiego ciśnienia Jeleniów – Wrocław.

Poza wyżej wymienionymi obszarami i obiektami w granicach administracyjnych gminy Środa Śląska nie występują obiekty lub obszary, dla których należy w złożu kopaliny wyznaczyć filary ochronne. Istniejące na obszarze gminy Środa Śląska udokumentowane złoża surowców mineralnych nie są konfliktowe

14. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

W rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie byłych hitlerowskich obozów zagłady, na terenie miasta i gminy Środa Śląska nie występują „Pomnikami Zagłady”.

15. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

OBSZARY WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI

Surowce mineralne występujące na terenie gminy były eksploatowane dla potrzeb lokalnych. Pozostałością po tej eksploatacji są nieczynne wyrobiska. Rekultywacji wymagać będą wyrobiska zlokalizowane na użytkach rolnych. Przewiduje się dla nich rolny, wodny lub leśny kierunek rekultywacji, zależnie od położenia na obszarze gminy.

Obszarem wymagającym rekultywacji jest wyrobisko złoża piasków i żwirów „Szczepanów” znajdujące się ok. 6 km na północ od Środy Śląskiej w Szczepanowie. Eksploatację złoża zakończono w 1985 r. Przez kilka lat wyrobisko pełniło funkcję składowiska odpadów gospodarczych. Teren wyrobiska należy zrehabilitować w kierunku leśnym.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ I REHABILITACJI

Obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji to:

- obiekty zabytkowe lub o walorach kulturowych (pałace, dwory, folwarki), w przeważającej części obiekty po zlikwidowanych PGR-ach wymagające pozyskania nowych właścicieli gwarantujących właściwe utrzymanie obiektów zabytkowych,
- pozostałe nie wykorzystane obiekty gospodarcze po byłych PGR-ach,
- istniejąca zabudowa zagrodowa sprzed 1945 r.

Działania na tych obszarach powinny polegać na:

- poprawie stanu technicznego obiektów poprzez ich remonty i modernizacje oraz wyposażenie w standardowe urządzenia infrastruktury technicznej,
- dostosowaniu funkcji współczesnej do wartości zabytkowych zespołów i obiektów;
- wyeliminowaniu funkcji uciążliwych i degradujących,
- zachowaniu w miarę możliwości funkcji poszczególnych części zespołów pałacowo – parkowych (pałace – funkcje usługowe lub mieszkaniowe, folwarki – funkcje gospodarcze, parki – funkcje rekreacyjne),
- adaptacji istniejących, niewykorzystanych obiektów gospodarczych na cele przetwórstwa rolnego, usług i urządzeń obsługi rolnictwa o ile przepisy szczególne nie będą takich adaptacji wykluczać,
- adaptacji niewykorzystanych budynków gospodarczych lub ich części w istniejącej zabudowie zagrodowej na usługi.

16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

W rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne terenami zamkniętymi są tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, ustalane przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych w drodze decyzji. W decyzji tej określane są również granice terenu zamkniętego. Dokumentacja geodezyjna określająca przebieg granic i powierzchnię terenu zamkniętego przekazywana jest przez organy wydające decyzje o zamknięciu terenu właściwym terytorialnie starostom.

Granice terenów zamkniętych na obszarze gminy Środa Śląska pokazano na rysunku studium jako linie rozgraniczające teren oznaczony symbolem **TZ**.

Tab. 3 Wykaz terenów zamkniętych

Lp.	Lokalizacja	Opisy użytków	Powierzchnia w ha
1.	dz. nr 12 AM 1 obręb Środa Śląska	Tereny kolejowe	1,50
2.	dz. nr 39/4 AM 2 obręb Środa Śląska ul. Stacyjna	Tereny kolejowe	0,14
3.	dz. nr 39/5 AM 2 obręb Środa Śląska ul. Stacyjna 4; 5	Tereny kolejowe, nieużytki, lasy	8,51
4.	dz. nr 39/3 AM 2 obręb Środa Śląska ul. Stacyjna 1	Tereny mieszkaniowe	0,13
5.	dz. nr 39/1 AM 2 obręb Środa Śląska ul. Stacyjna 3	Tereny mieszkaniowe	0,22
6.	dz. nr 39/2 AM 2 obręb Środa Śląska ul. Stacyjna 2	Tereny mieszkaniowe	0,13
7.	dz. nr 297 AM 2 obręb Lipnica	Tereny kolejowe	14,61
8.	dz. nr 785/2 AM 2 obręb Szczepanów	Tereny kolejowe	4,46
9.	dz. nr 105/1 AM 2 obręb Przedmoście	Tereny kolejowe	6,01
10.	dz. nr 397 AM 2 obręb Bukówek	Tereny kolejowe	7,77
11.	dz. nr 228 AM 2 obręb Ogrodnica	Tereny kolejowe	1,17
12.	dz. nr 271/1 AM 1 obręb Proszków	Tereny kolejowe	5,84
13.	dz. nr 272 AM 1 obręb Proszków	Tereny kolejowe	1,59
Razem:			52,08

Wg Starosta Średzki 2005

Załącznik nr 1

GMINA ŚRODA ŚLĄSKA

Wykaz obiektów w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków
1.	Brodno	Cmentarz wiejski	na pd. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Brodno	Dwór		p. XX	
3.	Brodno	Świetlica wiejska + mieszkanie		poł. XIX, p. XX	
4.	Brodno	Dom mieszk.	Nr 16	p. XX	
5.	Brodno	Dom mieszk.	Nr 21	p. XX	
6.	Brodno	Dom mieszk.	Nr 49	2 poł. XIX, XX	
7.	Brodno	Dom mieszk.-gosp.	Nr 51	XIX/XX	
1.	Buczki	Zespół folwarczny:		1860-90	
a.	Buczki	Dwór		poł. XIX, XX	
b.	Buczki	Stajnia		1870-80	
c.	Buczki	Obora		1870-80	
1.	Bukówek	Kościół fil. św. Jerzego		1522, XVIII, 2 poł. XIX	1651 z dn. 7.05.66
a.	Bukówek	Cmentarz kat.		XIV	
2.	Bukówek	Kościół ewang.		1871, 1901	739/W z dn. 24.12.98
a.	Bukówek	Cmentarz ewang.		1870	739/W z dn. 24.12.98
3.	Bukówek	Zespół dworca kolejowego:	na pn. od wsi		
a.	Bukówek	D. bud. dworca		p. XX	
b.	Bukówek	Magazyn		p. XX	
c.	Bukówek	Bud. WC		p. XX	
4.	Bukówek	Dom mieszk.-gosp.	Nr 9	2 poł. XIX, XX	
5.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 10	p. XX	
a.	Bukówek	Stodoła I	Nr 10	p. XX	
b.	Bukówek	Stodoła II	Nr 10	p. XX	
6.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 12	poł. XIX, XX	
7.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 13	2 poł. XIX	
a.	Bukówek	Bud. gosp.	Nr 13	2 poł. XIX	
8.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 21	2 poł. XIX	
9.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 23	poł. XIX, XX	
10.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 32	poł. XIX, ok. 1910	
11.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 44	2 poł. XIX, XX	
12.	Bukówek	Dom mieszk.	Nr 50	XIX/XX	
a.	Bukówek	Stodoła	Nr 50	XIX/XX	
1.	Cesarzowice	Zespół kościelny:			
a.	Cesarzowice	Kościół fil. św. Marcina		1335, XVI	1202 z dn. 14.12.64, 14.07.77

b.	Cesarzowice	Cmentarz kat.		XIV	1202 z dn. 14.12.64, 14.07.77
c.	Cesarzowice	Mur obronny cmentarza		1 poł. XVII	1202 z dn. 14.12.64, 14.07.77
2.	Cesarzowice	Cmentarz wiejski	w pn. części wsi	2 poł. XIX	
3.	Cesarzowice	Zespół dworski:			
a.	Cesarzowice	Dwór		XVIII	
b.	Cesarzowice	Park dworski		XIX	
4.	Cesarzowice	Dom mieszk.	Nr 26	k. XIX, XX	
5.	Cesarzowice	Dom mieszk.	Nr 27	k. XIX, XX	
6.	Cesarzowice	Dom mieszk.	Nr 38	k. XIX, XX	
7.	Cesarzowice	Dom mieszk.-gosp.	Nr 58	k. XIX	
1.	Chwalimierz	Kaplica mszalna i duszpasterstwo Naj- świętszego Serca PJ, d. Przytułek dla Ubogich		ok. 1910	
2.	Chwalimierz	Mauzoleum rodu von Kramst	na pn.-zach. od wsi	ok. 1885	
3.	Chwalimierz	Cmentarz wiejski	na pn.-zach. od wsi	poł. XIX	
4.	Chwalimierz	Zespół pałacowy:			395/W z dn. 4.10.77
a.	Chwalimierz	Ruina pałacu (wieża, taras, glorieta)		1884-85	395/W z dn. 4.10.77
b.	Chwalimierz	Stajnia		1884	395/W z dn. 4.10.77
c.	Chwalimierz	Oficyna gosp. – zespół stajni		ok. 1884	
d.	Chwalimierz	Dom ogrodnika, ob. mieszk.		1884	
e.	Chwalimierz	Brama główna		2 poł. XIX	
f.	Chwalimierz	Brama wjazdowa do stajni		1884	
g.	Chwalimierz	Park pałacowy		2 poł. XIX	226 z dn. 15.07.50
5.	Chwalimierz	Zespół folwarczny:	Nr 7, 8, 11, 45-48		729/W z dn. 5.06.97
	Chwalimierz	Majdan I:			
a.	Chwalimierz	Dom rządcy, ob. mieszk. i biura	Nr 8	p. XX	729/W z dn. 5.06.97
b.	Chwalimierz	Oficyna mieszk.		ok. 1900	
c.	Chwalimierz	Obora I		ok. 1890	729/W z dn. 5.06.97
d.	Chwalimierz	Obora II		ok. 1890	729/W z dn. 5.06.97
e.	Chwalimierz	Obora III		ok. 1890	729/W z dn. 5.06.97
f.	Chwalimierz	Kuźnia		ok. 1890	729/W z dn. 5.06.97

g.	Chwalimierz	Stodoła I		k. XIX	729/W z dn. 5.06.97
h.	Chwalimierz	Stodoła II		ok. 1890	729/W z dn. 5.06.97
i.	Chwalimierz	Relikty muru granicznego	pn. część założenia		729/W z dn. 5.06.97
j.	Chwalimierz	Staw	pn.-wsch. część majdanu		729/W z dn. 5.06.97
k.	Chwalimierz	Relikty bruku i fosy			729/W z dn. 5.06.97
l.	Chwalimierz	Teren ogrodu gosp.	pd.-wsch. część założenia		729/W z dn. 5.06.97
	Chwalimierz	Majdan II:			
ł.	Chwalimierz	Spichlerz		XIX/XX	729/W z dn. 5.06.97
m.	Chwalimierz	Stajnia		ok. 1890	729/W z dn. 5.06.97
n.	Chwalimierz	Stodoła		ok. 1880	729/W z dn. 5.06.97
o.	Chwalimierz	Stodoła		ok. 1880	
p.	Chwalimierz	Stodoła z bud. gosp.		ok. 1900	
r.	Chwalimierz	Stajnia		ok. 1890	
s.	Chwalimierz	Relikty muru granicznego	pd. część założenia		729/W z dn. 5.06.97
6.	Chwalimierz	Szkoła Podstawowa nr 3	naprzeciw bramy pałacowej	p. XX	
7.	Chwalimierz	Dom mieszk.	naprzeciw folwarku	k. XIX	
8.	Chwalimierz	Dom mieszk.	Nr 45	ok. 1880	
9.	Chwalimierz	Dom mieszk.	Nr 46	ok. 1880	
10.	Chwalimierz	Gorzelnia i dom mieszk.		ok. 1870	
1.	Ciechów	Kościół par. MB Wspomożenia Wiernych	ul. Słoneczna 2	1555, 1poł. XVIII, XIX	1654 z dn. 7.05.66
a.	Ciechów	Cmentarz kat.		XIV	
2.	Ciechów	Cmentarz wiejski	w zach. części wsi	2 poł. XIX	
3.	Ciechów	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 34, 35, 39	1840, 1860-1910	
a.	Ciechów	Pałac	ul. Jaworowa 22	ok. 1840, p. XX	A/995 z dn.1.02.07
b.	Ciechów	Obora	Nr 39	ok. 1910	
c.	Ciechów	Spichlerz, ob. magazyn	Nr 39	1870-80	
d.	Ciechów	Magazyn	Nr 39	1860-70	
e.	Ciechów	Park pałacowy		1 poł. XIX	
4.	Ciechów	Szkoła Podstawowa	przy drodze na Buczki	p. XX	
5.	Ciechów	Zespół budynków Zakładów Porcelany Elektrotechnicznej		XIX/XX, ok. 1910	
6.	Ciechów	Dom mieszk.	Nr 19	2 poł. XIX	
7.	Ciechów	Dom mieszk.	Nr 20	ok. 1910	
8.	Ciechów	Dom mieszk.	Nr 21	ok. 1910	

9.	Ciechów	Dom mieszk.-gosp.	Nr 68	2 poł. XIX	
1.	Gozdawa	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 8	1860-80	
a.	Gozdawa	Pałac	Nr 8	1861, XIX/XX	488/W z dn. 13.03.81
b.	Gozdawa	Oficyna mieszk.	Nr 8	ok. 1860, ok. 1890	
c.	Gozdawa	Obora	Nr 8	1860-70, 1870	
d.	Gozdawa	Spichlerz	Nr 8	1860-70	
e.	Gozdawa	Chlewnia	Nr 8	1868, ok. 1900	
f.	Gozdawa	Park pałacowy		k. XVIII	587/W z dn. 29.11.85
2.	Gozdawa	Dom mieszk.-gosp.	Nr 12	2 poł. XIX, XX	
a.	Gozdawa	Bud. gosp.	Nr 12	p. XX	
1.	Jastrzębce	Cmentarz leśny	na pd. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Jastrzębce	Zespół dworsko-folwarczny:		k. XVII/XVIII, k. XIX	
a.	Jastrzębce	Dwór	Nr 49	1565, 1 poł. XIX, k. XIX	320/A/04 z dn. 19.07.04
b.	Jastrzębce	Spichlerz, ob. magazyn		k. XVIII, 2 poł. XIX	
c.	Jastrzębce	Owczarnia, ob. chlewnia		2 poł. XIX	
d.	Jastrzębce	Stodoła		k. XIX	
e.	Jastrzębce	Owczarnia / obora		2 poł. XIX	
f.	Jastrzębce	Budynek mieszk.-gosp. (ruina)		k. XIX	
g.	Jastrzębce	Fosa i ogród warzywny		k. XIX	
3.	Jastrzębce	Dom mieszk.	Nr 12	ok. 1910	
4.	Jastrzębce	Dom mieszk.	Nr 14	2 poł. XIX	
5.	Jastrzębce	Zagroda:	Nr 17	2 poł. XIX	
a.	Jastrzębce	Dom mieszk.		2 poł. XIX	
b.	Jastrzębce	Bud. gosp.		2 poł. XIX	
6.	Jastrzębce	Zagroda:	Nr 21	2 poł. XIX	
a.	Jastrzębce	Dom mieszk.		2 poł. XIX	
b.	Jastrzębce	Bud. gosp.		2 poł. XIX	
7.	Jastrzębce	Dom mieszk.	Nr 26	XIX/XX	
8.	Jastrzębce	Dom mieszk.	Nr 28	XIX/XX	
9.	Jastrzębce	Dom mieszk.	Nr 31	XIX/XX	
10.	Jastrzębce	Zagroda:	Nr 33	XIX/XX	
a.	Jastrzębce	Dom mieszk.		XIX/XX	
b.	Jastrzębce	Bud. gosp.		XIX/XX	
11.	Jastrzębce	Dom mieszk. i sklep	Nr 37	2 poł. XIX	
12.	Jastrzębce	Dom mieszk.	Nr 44	2 poł. XIX, XX	
1.	Jugowiec	Zespół pałacowo-folwarczny:			
a.	Jugowiec	Pałac	Nr 8	2 poł. XVIII, XIX, XX	589/W z dn. 29.11.85
b.	Jugowiec	Dom zarządcy, ob. bud. mieszk.-biurowy	Nr 8	1900-10	
c.	Jugowiec	Stodoły i obory	Nr 8	1850-60, k. XIX	
d.	Jugowiec	Stodoła	Nr 8	1850-60	

e.	Jugowiec	Bud. mieszk.-gosp., ob. mieszk.	Nr 8	ok. 1850, ok. 1900	
f.	Jugowiec	Stajnia, ob. bud. gosp.	Nr 8	1860	
g.	Jugowiec	Stajnia i powozownia, ob. bud. mieszk. i gosp.	Nr 8	1860	
h.	Jugowiec	Obora	Nr 8	1880-90	
i.	Jugowiec	Obora ze spichlerzem	Nr 8	1850-60	
j.	Jugowiec	Park pałacowy		XVIII-XIX	589/W z dn. 29.11.85
2.	Jugowiec	Gorzelnia	obok pałacu	XIX/XX	
3.	Jugowiec	Dom mieszk.	Nr 2	1905-10	
4.	Jugowiec	Dom mieszk.-gosp.	Nr 6	k. XIX	
1.	Juszczyn	Kaplica pom. MB Bolesnej		XVI, XX	
a.	Juszczyn	Cmentarz kat.		XVII	
2.	Juszczyn	Zespół dworski:		XVIII, XIX, p. XX	
a.	Juszczyn	Dwór	Nr 19	1825	389/W z dn. 29.03.77
b.	Juszczyn	Dom inspektora dóbr	Nr 20	ok. 1825	
c.	Juszczyn	Bud. nadleśnictwa dóbr	Nr 22	1845, ok. 1900	
d.	Juszczyn	Oficyna mieszk.	Nr 21	2 poł. XIX	
e.	Juszczyn	Spichlerz	Nr 19	1 poł. XIX, XX	501/W z dn. 31.03.83
f.	Juszczyn	Bud., ob. sklep i magazyn		ok. 1910	
g.	Juszczyn	Chlewnia, ob. magazyn		ok. 1900	
h.	Juszczyn	Obora, ob. chlewnia i stajnia		ok. 1880	
i.	Juszczyn	Stodoła		XVIII, ok. 1900	
j.	Juszczyn	Park dworski		XVIII-XIX	389/W z dn. 29.03.77
1.	Kobylniki	Cmentarz leśny	na wsch. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Kobylniki	Dwór		p. XX	
3.	Kobylniki	Dom mieszk.	Nr 10? (dz.95/2)	2 poł. XIX, p. XX	
1.	Komorniki	Zespół budynków d. zajazdu:	Nr 10		
a.	Komorniki	Dom mieszk. I + świetlica	Nr 10	1886	
b.	Komorniki	Dom mieszk. II	Nr 10	2 po. XIX	
c.	Komorniki	Bud. gosp. I	Nr 10	1880	
d.	Komorniki	Bud. gosp. II	Nr 10	1880	
2.	Komorniki	Dom mieszk.	Nr 28	2 poł. XIX, p. XX	
3.	Komorniki	Dom mieszk.	Nr 29	p. XX	
4.	Komorniki	Dom mieszk.	Nr 30	2 poł. XIX	
5.	Komorniki	Dom mieszk.	Nr 32	2 poł. XIX	
6.	Komorniki	Dom mieszk.	Nr 36	2 poł. XIX	
7.	Komorniki	Dom mieszk.	Nr 43	p. XX	
8.	Komorniki	Dom mieszk.	przy szosie na Zieloną Górę (nr 13?)	2 poł. XIX, p. XX	

1.	Kryniczno	Zespół kościelny:			
a.	Kryniczno	Kościół par. św. Wawrzyńca		2 poł. XIII, XVI, 1752	A/982 z dn. 27.01.07
b.	Kryniczno	Cmentarz kat.		XVIII	
c.	Kryniczno	Mur cmentarny		XVIII, XIX, XX	
2.	Kryniczno	Zespół folwarczny:	Nr 32 a-b	1870-1900	
a.	Kryniczno	Stajnia, ob. bud. gosp.	Nr 32 a	1870-80	
b.	Kryniczno	Stajnia, ob. bud. gosp.	Nr 32 b	1870-80	
3.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 3	1 poł. XIX, p. XX	
a.	Kryniczno	Bud. gosp.	Nr 3	p. XX	
4.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 26	p. XX	
5.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 38	2 poł. XIX	
a.	Kryniczno	Obora	Nr 38	k. XIX	
6.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 40	2 poł. XIX	
7.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 42	p. XX	
8.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 49	p. XX	
9.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 51	1 poł. XIX, XX	
10.	Kryniczno	Szkoła Podstawowa	Nr 53	2 poł. XIX, XX	
11.	Kryniczno	Dom mieszk. + sklep	Nr 55	k. XIX	
12.	Kryniczno	Dom mieszk., ob. plebania	Nr 57	1 poł. XIX, XX	
a.	Kryniczno	Bud. gosp.	Nr 57	XVIII/XIX	
13.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 67	2 poł. XIX	
14.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 68	2 poł. XIX	
a.	Kryniczno	Obora	Nr 68	k. XIX	
15.	Kryniczno	Dom mieszk.	Nr 72	p. XX	
1.	Kulin	Kościół par. św. Marcina		1821, XX	
a.	Kulin	Kaplica grobowa	przy murze kościelnym	p. XX	
b.	Kulin	Cmentarz kat.		XVIII	
2.	Kulin	Dom mieszk.	Nr 6	p. XX	
3.	Kulin	Dom mieszk.	Nr 26	p. XX	
4.	Kulin	Dom mieszk.	Nr 28	p. XX	
5.	Kulin	Dom mieszk.	Nr 32	p. XX	
6.	Kulin	D. dom sióstr zakonnych, ob. mieszk.	Nr 40	XIX/XX	
7.	Kulin	Dom mieszk.	Nr 47	p. XX	
8.	Kulin	Dom mieszk.	Nr 73	p. XX	
1.	Ligotka	Cmentarz wiejski	na wsch. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Ligotka	Zespół pałacowo-folwarczny:		XVII - 1 poł. XIX	
a.	Ligotka	Pałac, ob. dom mieszk.		XVII, 1888	
b.	Ligotka	Oficina dworska mieszk.-gosp.	Nr 2	k. XIX, p. XX	
c.	Ligotka	Chlewnia	Nr 1	1870-80	
d.	Ligotka	Park (relikt)		XIX	
1.	Lipnica	Cmentarz wiejski	na wsch. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Lipnica	Dom mieszk.	Nr 7	k. XIX, XX	

3.	Lipnica	Dom mieszk.	Nr 11	ok. 1910	
4.	Lipnica	Dom mieszk.	Nr 15	p. XX	
5.	Lipnica	Dom mieszk.	Nr 30	p. XX	
6.	Lipnica	Dom mieszk.	Nr 31	XIX/XX	
7.	Lipnica	Dom mieszk.	Nr 33	ok. 1915	
8.	Lipnica	Dom mieszk.-gosp.	Nr 36	p. XX	
9.	Lipnica	Dom mieszk.-gosp.	Nr 42	2 poł. XIX, XX	
10.	Lipnica	Stodoła	Nr 49	p. XX	
1.	Michałów	Cmentarz wiejski	na pn.-wsch. skraju wsi	2 poł. XIX	
2.	Michałów	Zespół folwarczny:	Nr 11-13	1850-80, ok. 1900	
a.	Michałów	Dwór		XIX, XX	
b.	Michałów	Obora-spichlerz, ob. chlewnia-magazyn	Nr 11	1850-60, ok. 1906	
c.	Michałów	Park dworski		XIX	
3.	Michałów	Dom mieszk.	Nr 3	p. XX	
4.	Michałów	Dom mieszk.	Nr 9	XIX/XX	
1.	Odyniec	Zagroda:			
a.	Odyniec	Dom mieszk.		k. XIX, p. XX	
b.	Odyniec	Bud. mieszk.-gosp.		k. XIX, p. XX	
c.	Odyniec	Stodoła I		p. XX	
d.	Odyniec	Stodoła II		p. XX	
1.	Ogrodnica	Cmentarz wiejski	na wsch. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Ogrodnica	Zespół pałacowo- folwarczny:	Nr 16-19	1857-1900	
a.	Ogrodnica	Pałac	Nr 19	ok. 1870, 1890	
b.	Ogrodnica	Stajnia	Nr 19	1857	
c.	Ogrodnica	Spichlerz	Nr 19	1850-60	
d.	Ogrodnica	Obora	Nr 19	1870-80	
e.	Ogrodnica	Park pałacowy		XVIII-XIX	
3.	Ogrodnica	Dom mieszk.	Nr 6	1928	
4.	Ogrodnica	Dom mieszk.	Nr 17	1897	
1.	Pęczków	Zespół pałacowo- folwarczny:	Nr 1	1850-1900	
a.	Pęczków	Oficina dworska	Nr 1	p. XIX	
b.	Pęczków	Chlewnia	Nr 1	1850-60	
c.	Pęczków	Park dworski		k. XIX	
2.	Pęczków	Dom mieszk., d. zajazd	Nr 15	p. XIX	
1.	Proszków	Zespół kościelny:			
a.	Proszków	Kościół fil. św. Anny		1311, 1698, 1828	1232 z dn. 21.12.64
b.	Proszków	Kaplica grobowa		2 poł. XIX	
c.	Proszków	Cmentarz kat.		XIII	
2.	Proszków	Plebania	Nr 32	XIX, XX	
3.	Proszków	Zespół pałacowo- folwarczny:	Nr 7-14	1850-1900	666/A/1-3/05 z dn. 6.12.05
a.	Proszków	Pałac.		I. 80-te XIX	666/A/1-3/05 z dn. 6.12.05

b.	Proszków	Mur pałacowy		p. XX	666/A/1-3/05 z dn. 6.12.05
c.	Proszków	Oficyna mieszk.	Nr 12	1880-90	
d.	Proszków	Stajnia, ob. chlewnia	Nr 11	1870-80	
e.	Proszków	Obora	Nr 11	1870-80	
f.	Proszków	Obora, ob. chlewnia	Nr 11	1850-60	
g.	Proszków	Obora, ob. chlewnia	Nr 11	1860-70	
h.	Proszków	Spichlerz	Nr 11	ok. 1890	
i.	Proszków	Park pałacowy		poł. XIX	666/A/1-3/05 z dn. 6.12.05
4.	Proszków	Zespół dworca kolejowego:			
a.	Proszków	Bud. dworca		p. XX	
b.	Proszków	Bud. WC		p. XX	
5.	Proszków	Zagroda:	Nr 5	XIX/ XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.		XIX/ XX	
b.	Proszków	Stodoła		XIX/XX	
c.	Proszków	Bud. gosp.		XIX/XX	
6.	Proszków	Zagroda:	Nr 17	XIX/XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.		XIX/XX	
b.	Proszków	Bud. gosp. I		XIX/XX	
c.	Proszków	Bud. gosp. II		XIX/XX	
d.	Proszków	Bud. gosp. III		XIX/XX	
e.	Proszków	Bud. gosp. IV		XIX/XX	
7.	Proszków	Dom mieszk.	Nr 23	p. XX	
8.	Proszków	Zagroda:	Nr 27	p. XX	
a.	Proszków	Bud. gosp. I		p. XX	
b.	Proszków	Bud. gosp. II		p. XX	
9.	Proszków	Zagroda:	Nr 28	XIX/XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.		XIX/XX	
b.	Proszków	Bud. gosp.		XIX/XX	
10.	Proszków	Zagroda:	Nr 29	XIX/XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.		XIX/XX	
b.	Proszków	Bud. gosp.		XIX/XX	
11.	Proszków	Bud. gosp.	na zach. od nr 30	XIX/XX	
12.	Proszków	Bud. mieszk.- gosp.	Nr 31	XIX/XX	
13.	Proszków	Zagroda:	Nr 39	p. XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.		p. XX	
b.	Proszków	Bud. gosp.		p. XX	
14.	Proszków	Bud. mieszk.- gosp.	Nr 40	XIX/XX	
15.	Proszków	Bud. mieszk.- gosp.	Nr 45	XIX/XX	
16.	Proszków	Zagroda:	Nr 46	p. XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.	Nr 46	p. XX	
b.	Proszków	Bud. gosp.	Nr 46	p. XX	
17.	Proszków	Zagroda:	Nr 47	p. XX	
a.	Proszków	Dom mieszk.		p. XX	
b.	Proszków	Bud. gosp.		p. XX	
18.	Proszków	Dom mieszk.	Nr 51	poł. XIX, XX	
19.	Proszków	Stacja transformatorowa	przy wjeździe do wsi, od strony pn.	p. XX	
1.	Przedmoście	Cmentarz poewang.	w pd.-wsch. części wsi	2 poł. XIX	

2.	Przedmoście	D. cmentarz wiejski, ob. pastwisko	w pn. części wsi	2 poł. XIX	
3.	Przedmoście	Dwór	na pd. od wsi	p. XIX	
4.	Przedmoście	Bud. kolejowy		p. XX	
5.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 2	1910-15	
6.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 6	1909	
7.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 7	p. XX	
8.	Przedmoście	Dom mieszk., ob. poczta	Nr 8	1912-15	
9.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 15	1913	
10.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 17	p. XX	
11.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 19	1910-15	
12.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 23	p. XX	
13.	Przedmoście	Zagroda:	Nr 38	p. XX	
a.	Przedmoście	Dom mieszk.		p. XX	
b.	Przedmoście	Bud. gosp.		p. XX	
14.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 45	1910-15	
15.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 46	1910-15	
16.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 47	2 poł. XIX, XX	
17.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 62	p. XX	
18.	Przedmoście	Dom mieszk.	Nr 65	1915-20	
19.	Przedmoście	Stacja transformatorowa	we wsch. części wsi, przy drodze (dz.144)	p. XX	
1.	Rakoszyce	Kościół fil. św. Jana Nepomucena		1890-93, XX	
a.	Rakoszyce	Cmentarz kat.		XVI	
2.	Rakoszyce	Cmentarz wiejski		2 poł. XIX	
3.	Rakoszyce	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 77	1860-1912	
a.	Rakoszyce	Pałac		ok. 1800, p. XX	
b.	Rakoszyce	Baszta		k. XIX	
c.	Rakoszyce	Bud. mieszk. z warsztatem		k. XIX, ok. 1900	
d.	Rakoszyce	Oficina mieszk.		ok. 1912	
e.	Rakoszyce	Obora I		ok. 1880	
f.	Rakoszyce	Obora II		ok. 1900	
g.	Rakoszyce	Gorzelnia z bud. gosp.		k. XIX, ok. 1900	
h.	Rakoszyce	Brama wjazdowa		2 poł. XIX	
	Rakoszyce	Zespół owczarni:			
i.	Rakoszyce	Owczarnia, ob. magazyn		1870-80	
j.	Rakoszyce	Owczarnia I, ob. stodoła I		1860-70, ok. 1900	
k.	Rakoszyce	Owczarnia, ob. stodoła II		1860-70	
l.	Rakoszyce	Owczarnia, ob. stodoła III		1860-70	
ł.	Rakoszyce	Park pałacowy		XIX	388/W z dn. 29.03.77
4.	Rakoszyce	Dom mieszk.	Nr 8	poł. XIX, XX	
5.	Rakoszyce	Dom mieszk.	Nr 28	2 poł. XIX	

a.	Rakoszyce	Dom mieszk.-gosp.	Nr 28	p. XX	
6.	Rakoszyce	Dom mieszk.	Nr 32	2 poł. XIX	
7.	Rakoszyce	Dom mieszk.	Nr 45	poł. XIX, XX	
1.	Rzeczyca	Dom mieszk.	ul. Leśna 2	p. XX	
2.	Rzeczyca	Stodoła	ul. Leśna / róg Środkowej	k. XIX	
3.	Rzeczyca	Dom mieszk.	ul. Odrzańska 2	1929	
4.	Rzeczyca	Dom mieszk.	ul. Odrzańska 7	1915-20	
5.	Rzeczyca	Dom mieszk.	ul. Odrzańska 15	poł. XIX, p. XX	
6.	Rzeczyca	Dom mieszk.-gosp.	ul. Odrzańska 17	ok. 1910	
7.	Rzeczyca	Dom mieszk.	ul. Odrzańska 19	p. XX	
8.	Rzeczyca	Dom mieszk.	ul. Środkowa 6	ok. 1920	
1.	Słup	Cmentarz poewang.	na pn.-zach. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Słup	Pałac, ob. Szkoła Podstawowa nr 3	Nr 39	1 poł. XIX, XX	
3.	Słup	Dom mieszk.	Nr 26	k. XIX	
4.	Słup	Dom mieszk.	Nr 32	XIX/XX	
5.	Słup	Stodoła	na pn. od nr 38 (dz.56/1)		
6.	Słup	Dom mieszk.	Nr 40	XIX/XX	
7.	Słup	Stacja transformatorowa	przy wjeździe do wsi od strony pd. (dz.164)		
1.	Szczepanów	Zespół kościelny:			
a.	Szczepanów	Kościół par. św. Szczepana		1420, 1571, XVIII, XIX	1046 z dn. 24.01.64
b.	Szczepanów	Cmentarz kat.		XV	
c.	Szczepanów	Mur cmentarza z bramą		k. XVII	
2.	Szczepanów	Kościół pom. Najświętszego Serca PJ		1864-67	660/W z dn. 5.05.92
3.	Szczepanów (Jaśkowice)	Cmentarz wiejski	we wsch. części wsi	2 poł. XIX	
4.	Szczepanów	Cmentarz wiejski	w pn. części wsi	2 poł. XIX	
5.	Szczepanów	Zespół pałacowo-folwarczny:	ul. Długa 4	XVII-XIX	724/W z dn. 9.09.96
a.	Szczepanów	Pałac	ul. Długa 4	k. XVII, XIX/XX	1233 z dn. 21.12.64
b.	Szczepanów	Dom zarządcy ze stajnią i wozownią, ob. dom mieszk.		poł. XVIII	724/W z dn. 9.09.96
c.	Szczepanów	Oficyna I		k. XIX	724/W z dn. 9.09.96
d.	Szczepanów	Oficyna II		2 poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96
e.	Szczepanów	Oficyna III		k. XIX	724/W z dn. 9.09.96
f.	Szczepanów	Stajnia ze spichlerzem		2 poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96

g.	Szczepanów	Obora I, ob. magazyn		poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96
h.	Szczepanów	Obora II, ob. magazyn		poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96
i.	Szczepanów	Obora III, ob. magazyn		poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96
j.	Szczepanów	Stodoła, ob. garaż i mieszkanie		k. XIX	724/W z dn. 9.09.96
k.	Szczepanów	Młyn dworski, ob. dom mieszk.		XVIII, k. XIX	724/W z dn. 9.09.96
l.	Szczepanów	Komin gorzelni		k. XIX	724/W z dn. 9.09.96
ł.	Szczepanów	Herbaciarnia (ruina)		ok. 1860	724/W z dn. 9.09.96
m.	Szczepanów	Teren d. ogrodu ozdobnego		k. XVII, XVIII, poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96
n.	Szczepanów	Teren ogrodu użytkowego, d. sad		XVIII, XIX, XX	724/W z dn. 9.09.96
o.	Szczepanów	Mur graniczny z bramą	od zach.	2 poł. XIX	724/W z dn. 9.09.96
p.	Szczepanów	Mur graniczny z bramą	od pn. i pn.-wsch.	poł. XIX, p. XX	724/W z dn. 9.09.96
r.	Szczepanów	Park pałacowy		XVIII-XIX	421/W z dn. 30.09.78
6.	Szczepanów	Zespół dworski:			
a.	Szczepanów	Dwór	Nr 131	poł. XIX, XX	
b.	Szczepanów	Magazyn nawozów	Nr 131	p. XX	
7.	Szczepanów	Dom mieszk.-gosp.	Nr 50	k. XIX	
8.	Szczepanów	Szkoła Podstawowa	Nr 63	ok. 1925	
9.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 88	p. XX	
10.	Szczepanów	Dom mieszk.-gosp.	Nr 89	1905-10	
11.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 92	k. XIX	
12.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 93	ok. 1915	
13.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 100	p. XX	
a.	Szczepanów	Bud. gosp.	Nr 100	p. XX	
14.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 106	1901	
15.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 109	1927	
a.	Szczepanów	Bud. gosp.	Nr 109	p. XX	
16.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 118	1910	
17.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 126	ok. 1910	
18.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 159	ok. 1915	
19.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 160	1915-20	
20.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 162	1915-20	
21.	Szczepanów	Dom mieszk.	Nr 197	ok. 1910	
1.	Środa Śląska	Miasto			501 z dn. 24.08.59
2.	Środa Śląska	Pozostałości obwarowań miejskich		XIII, XIV	1235 z dn. 21.12.64
3.	Środa Śląska	Zespół kościelny:			
a.	Środa Śląska	Kościół par. św. Andrzeja Apostoła	ul. Legnicka	1220-30, 2 poł. XIV, XVIII, 1827-28	82 z dn. 29.03.49

b.	Środa Śląska	Dzwonnica	ul. Legnicka	XIV/XV, 1598, 1645, 1914	141/A/02/1-4 z dn 12.11.02
c.	Środa Śląska	Cmentarz kat.	Pl. Wolności	XIII	141/A/02/1-4 z dn 12.11.02
4.	Środa Śląska	D. kościół szpitalny NMP, ob. pom.	ul. Legnicka	p. XIII, 1663-66, 1669-1700	981 z dn. 17.06.63
5.	Środa Śląska	Zespół klasztorny franciszkanów:	ul. Kościuszki		1234 z dn. 21.12.64
a.	Środa Śląska	Kościół klasztorny, ob. par. św. Krzyża	ul. Kościuszki	poł. XIV, 1899, 1902, 1933-35	1234 z dn. 21.12.64
b.	Środa Śląska	Klasztor, ob. dom mieszk.	ul. Kościuszki 60	1726, p. XX	1234 z dn. 21.12.64
6.	Środa Śląska	Cmentarz komunalny	ul. Cmentarna	1879	
a.	Środa Śląska	Kaplica cmentarna	ul. Cmentarna	ok. 1880	
7.	Środa Śląska	D. cmentarz komunalny, ob. skwer	po pn. stronie murów miasta	XIII/XIV	
8.	Środa Śląska	Cmentarz żydowski	ul. Górna 6	1844	
9.	Środa Śląska	Cmentarz wiejski	ul. Wiejska	2 poł. XIX	
10.	Środa Śląska	Zamek książęcy (relikty)	pod ziemią	2 poł. XII-XIV	1665 z dn. 7.05.66
11.	Środa Śląska	Zespół budynków dworca kolejowego:			
a.	Środa Śląska	Bud. dworca		p. XX	
b.	Środa Śląska	Dom mieszk. I		p. XX	
c.	Środa Śląska	Dom mieszk. II		p. XX	
d.	Środa Śląska	Bud. gosp. I		p. XX	
e.	Środa Śląska	Bud. gosp. II		p. XX	
f.	Środa Śląska	Bud. pompowni		p. XX	
g.	Środa Śląska	Bud. WC		p. XX	
12.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. św. Andrzeja 1 (d. Żymierskiego)	1860-80	
13.	Środa Śląska	Komenda Powiatowa Policji	ul. św. Andrzeja 2	p. XX	
14.	Środa Śląska	Zespół bud. Sądu:	ul. św. Andrzeja 3		
a.	Środa Śląska	Sąd Rejonowy	ul. św. Andrzeja 3	1896	
b.	Środa Śląska	Zespół Adwokacki	ul. św. Andrzeja 3	1 poł. XIX, XX	
15.	Środa Śląska	Bud. Zespołu Szkół Rolniczych	ul. św. Andrzeja 4	p. XX	
16.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 2	poł. XIX	
17.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 3	poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficina	ul. Daszyńskiego 3	poł. XIX, XX	
18.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 4	2 poł. XIX, XX	
19.	Środa Śląska	Dom mieszk. ss. Salezjanek	ul. Daszyńskiego 7	ok. 1905, ok. 1925	
20.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 9	k. XIX, XX	
21.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 11	2 poł. XIX, XX	
22.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 13	poł. XIX, XX	
23.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 15	k. XIX, XX	
24.	Środa Śląska	Zespół bud. Straży Pożarnej:	ul. Daszyńskiego 17-19		

a.	Środa Śląska	Bud. biurowy	ul. Daszyńskiego 17	p. XX	
b.	Środa Śląska	Remiza (garaże)	ul. Daszyńskiego 19	XIX/XX	
c.	Środa Śląska	Wspinalnia	ul. Daszyńskiego 19	XIX/XX	
25.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 21	XVIII/XIX, XX	
26.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 22	p. XX	
27.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 23	poł. XIX, XX	
28.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 26	p. XX	
29.	Środa Śląska	Willa	ul. Daszyńskiego 29	poł. XIX	
30.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Daszyńskiego 30	poł. XIX, XX	
31.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 4	poł. XIX, XX	
32.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 5	k. XVIII, XX	
33.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 7	poł. XIX, XX	
34.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 9	poł. XIX, XX	
35.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 11	k. XVIII, XX	
36.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 16	k. XVIII, XX	
37.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 19	poł. XIX, XX	
38.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 21	p. XX	
39.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 23	1 poł. XIX, XX	
40.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 25	1 poł. XIX, XX	
41.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 27	p. XX	
42.	Środa Śląska	Zespół bud. ZOZ:	ul. Kilińskiego		
a.	Środa Śląska	Bud. ZOZ	ul. Kilińskiego 28-30	XIX/XX	
b.	Środa Śląska	Bud. ZOZ	ul. Kilińskiego 30	k. XIX	
c.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Kilińskiego 30	k. XIX	
43.	Środa Śląska	Willa	ul. Kilińskiego 31	ok. 1920	
44.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kilińskiego 32	k. XIX, XX	
45.	Środa Śląska	Pałac, ob. ośrodek szkolno-wychowawczy	ul. Kilińskiego 33a	XIX/XX	
46.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 1	poł. XIX, XX	
47.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 3	poł. XIX, XX	
48.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 8	p. XX	
49.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 9	poł. XIX, XX	
50.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 10	1905	
51.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 11	1 poł. XIX, XX	
52.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 15	p. XX	
a.	Środa Śląska	Oficyny	ul. Kolejowa 15a	ok. 1915	
53.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 17	ok. 1880, ok.1920	
54.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 18	p. XX	
55.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 19	poł. XIX, k. XIX	
56.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 21	poł. XIX, XX	
57.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 22	p. XX	
58.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 23	poł. XIX, XX	

59.	Środa Śląska	Poczta	ul. Kolejowa 25	ok. 1890	710/W z dn. 21.06.95
60.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 26	p. XX	
61.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. ZOZ	ul. Kolejowa 29	1905-10	
62.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 31	p. XX	
63.	Środa Śląska	Szpital ZOZ	ul. Konstytucji 3-go Maja	k. XIX, XX	
64.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Konstytucji 3-go Maja 2	p. XX	
65.	Środa Śląska	Przedszkole Miejskie nr 2	ul. Konstytucji 3-go Maja 5	1888	
66.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 1	1 poł. XIX, XX	
67.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 2	1 poł. XIX, XX	
68.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 3	poł. XIX, XX	
69.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 4	ok. 1890, XX	
70.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 7	ok. 1880, XX	
71.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 9	ok. 1880, XX	
72.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 11	p. XX	
73.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 12	2 poł. XIX, XX	
74.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 13	1880-90, XX	
75.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 14	ok. 1900	
76.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 15	poł. XIX, XX	
77.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 17	1888, XX	
78.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 18	1900-05	
79.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 20	2 poł. XIX, XX	
80.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 23	ok. 1880, XX	
81.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 24	poł. XIX, XX	
82.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 25	ok. 1880, XX	
83.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 26	poł. XIX, XX	
84.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 27	poł. XIX, XX	
85.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 28	ok. 1880	
86.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 30	ok. 1870, XX	
87.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 32	1881	
88.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 35	2 poł. XIX	
89.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 38	poł. XIX, XX	
90.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 40	poł. XIX, XX	
91.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 42	XVII, XX	
a.	Środa Śląska	Oficina	ul. Kościuszki 42a	XVII, XX	
92.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 43	2 poł. XIX	
93.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 44	p. XX	
94.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 47	poł. XIX, XX	
95.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 48	poł. XIX, XX	
96.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 49	1920-25	
97.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 50	p. XX	
98.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 51	1 poł. XIX, XX	
99.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 52	p. XX	
100.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 54	1 poł. XIX, XX	
101.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Kościuszki 58	k. XIX	
a.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Kościuszki 58	k. XIX	
102.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Krucza 4	poł. XIX, XX	
103.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 1	XIX/XX	
104.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. Internat LO	ul. Legnicka 4	p. XX	

105.	Środa Śląska	Internat LO	ul. Legnicka 6-8-10	2 poł. XIX, XX	
106.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 16	p. XX	
107.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 17	XIX/XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	ul. Legnicka 17	XIX/XX	
108.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 18	1 poł. XIX, XX	
109.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 19	p. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	ul. Legnicka 19		
110.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 20	p. XX	
111.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. WSS „Społem”	ul. Legnicka 21	k. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna I	ul. Legnicka 21	ok. 1890, XX	
b.	Środa Śląska	Oficyna II	ul. Legnicka 21	ok. 1900, XX	
112.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 22	1 poł. XIX, XX	
113.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 23	1 poł. XIX, XX	
114.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 38	p. XX	
115.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 49	poł. XIX, XX	
116.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 51	2 poł. XIX, XX	
117.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Legnicka 53	p. XX	
118.	Środa Śląska	Zespół pałacowo-parkowy:	ul. Leśna 1		
a.	Środa Śląska	Pałac	ul. Leśna 1	1860-70	434/W z dn. 7.03.79
b.	Środa Śląska	Park pałacowy	ul. Leśna 1	poł. XIX	434/W z dn. 7.03.79
119.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Lipowa 22	p. XX	
120.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 1	1910-15	
121.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 2	p. XX	
122.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 3	ok. 1915	
123.	Środa Śląska	Hala sportowa	ul. 1-go Maja 4	1896	
124.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 6	p. XX	
125.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 7	p. XX	
126.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 5 (d. Nowotki)	1910-15	
127.	Środa Śląska	Dom mieszk. (na terenie Składu Fabrycznego)	ul. Malczycka 18	1 poł. XIX, ok. 1910	
128.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 21	1925-30	
129.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 23	1925-30	
130.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 24-26	p. XX	
131.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 25	1925-30	
132.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 28	poł. XIX, XX	
133.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 37	1925-30	
134.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Malczycka 39	1925-30	
135.	Środa Śląska	Punkt Skupu Surowców Wtórnych	ul. Matuszewskiego	ok. 1880	
136.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Mleczarska 2	poł. XIX, XX	
137.	Środa Śląska	D. żłobek miejski	ul. Mleczarska 3	1 poł. XIX, XX	
138.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Mostowa 10	1 poł. XIX, XX	
139.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Mostowa 13	poł. XIX, XX	
140.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Mostowa 18	1 poł. XIX, XX	

141.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Ogrody Zamkowe 1 (d. Świerczewskiego)	ok. 1920	
142.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. Zakład Energet.	ul. Ogrody Zamkowe 7	p. XX	
143.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Ogrody Zamkowe 8	ok. 1910	
144.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Ogrody Zamkowe 10	ok. 1910	
145.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Ogrody Zamkowe 12	ok. 1910	
146.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Ogrody Zamkowe 13	p. XX	
147.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Ogrody Zamkowe 14	ok. 1915	
148.	Środa Śląska	D. Zespół Wodociągów	ul. Oławska 6 (d. 12-go Lutego)	ok. 1910	
a.	Środa Śląska	Bud. filtrów, ob. mieszk.	ul. Oławska 6	ok. 1910	
b.	Środa Śląska	Bud. przepompowni	ul. Oławska 6	ok. 1910	
149.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. biura Prokuratury Rejonowej	ul. Parkowa 1	1898, p. XX	542/W z dn. 26.11.82
150.	Środa Śląska	Willa	ul. Parkowa 2	1912	
151.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Przechodnia (Przeskok) 1	ok. 1870, p. XX	
152.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Rakoszycka 1	1925-30	
153.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 4	1 poł. XIX, XX	
154.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 5	XVIII/XIX	
155.	Środa Śląska	Dom mieszk.-gosp.	ul. Sikorskiego 9	2 poł. XIX, XX	
156.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 10	1908	
157.	Środa Śląska	Dom mieszk.-gosp.	ul. Sikorskiego 11	2 poł. XIX, XX	
158.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 13	1 poł. XIX, XX	
159.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 14	XIX/XX	
160.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 15	1 poł. XIX, XX	
161.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 19	1 poł. XIX, XX	
162.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 23	poł. XIX, XX	
163.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 25	p. XX	
164.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 27	k. XIX	
165.	Środa Śląska	Zespół folwarczny:	ul. Sikorskiego	poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Sikorskiego 29	poł. XIX, XX	
b.	Środa Śląska	Dom mieszk.-gosp.	ul. Sikorskiego 37	poł. XIX, XX	
c.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Sikorskiego 37	p. XX	
d.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Sikorskiego 37	p. XX	
e.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Sikorskiego 39	2 poł. XIX, XX	
166.	Środa Śląska	Transformator	ul. Sikorskiego	1920-25	
167.	Środa Śląska	Willa	ul. Strzelecka 2 (d. Dubois)	2 poł. XIX, XX	
168.	Środa Śląska	Willa, ob. ZOZ	ul. Strzelecka 3	1925-28	
169.	Środa Śląska	Willa	ul. Strzelecka 5	1910-15	
170.	Środa Śląska	Willa	ul. Strzelecka 7	ok. 1915	
171.	Środa Śląska	Willa	ul. Strzelecka 9	ok. 1915	
172.	Środa Śląska	Willa	ul. Strzelecka 11	p. XX	
173.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 4 (d. Bieruta)	2 poł. XIX, XX	

174.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 5	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	ul. Świdnicka 5	1 poł. XIX, XX	
175.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 6	p. XX	
176.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 7	2 poł. XIX, XX	
177.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 9	1900-10	
178.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 11	poł. XIX, p. XX	
179.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 13	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	ul. Świdnicka 13	1 poł. XIX, XX	
180.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 18	2 poł. XIX	
181.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 19	poł. XIX, k. XIX	
a.	Środa Śląska	Oficyny	ul. Świdnicka 19	poł. XIX, k. XIX	
182.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 21	poł. XIX, XX	
183.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 22	ok. 1910	
184.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 25	1 poł. XIX, XX	
185.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 26	poł. XIX	
186.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 27	poł. XIX, XX	
187.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 28	2 poł. XIX	
188.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 29	2 poł. XIX, XX	
189.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 30	poł. XIX, p. XX	
190.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 32	1 poł. XIX, XX	
191.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. Rejon Dróg Publ.	ul. Świdnicka 33	p. XX	
192.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 34	poł. XIX, XX	
193.	Środa Śląska	Willa	ul. Świdnicka 35	1910-15	
194.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 36	ok. 1910	
195.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 37	p. XX	
196.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 38	1860-80	
197.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 39	1 poł. XIX, XX	
198.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Świdnicka 41	p. XX	
199.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wąska 4	2 poł. XIX, XX	
200.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wąska 5	2 poł. XIX, XX	
201.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wąska 7	2 poł. XIX, XX	
202.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wiejska 2	1912-15	
a.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Wiejska 2	p. XX	
203.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. biura Rady Narodowej i USC	Pl. Wolności 1	XVIII/XIX, XX	
204.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 1 a	XVII, XX	
205.	Środa Śląska	Ratusz, ob. Muzeum Regionalne	Pl. Wolności 3	2 poł. XIV, XV, 1552, 1589, 1593, XIX	1236 z dn. 21.12.64
206.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 3	XVI, XIX, XX	
207.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 4(?)	2 poł. XIX, XX	
208.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 4	XVIII, p. XX	
209.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. biura RSW „Prasa”	Pl. Wolności 4 a	XVII, 2 poł. XIX, XX	
210.	Środa Śląska	Dom mieszk. + sklep	Pl. Wolności 5	2 poł. XIX	
211.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 5 a	XIX/XX	
212.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 6	poł. XIX, XX	
213.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 8	2 poł. XIX, XX	
214.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 10	2 poł. XIX, XX	
215.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 11	2 poł. XIX, XX	
216.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 14	2 poł. XIX, XX	
217.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 20	p. XX	

218.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 22	poł. XIX, XX	
219.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 23	poł. XIX, XX	
220.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 24	poł. XIX, XX	
221.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 25	1 poł. XIX, XX	
222.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 26	1 poł. XIX, XX	
223.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 27	1 poł. XIX, XX	
224.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 28	1 poł. XIX, XX	
225.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 29	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 29	ok. 1910	
226.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 30	2 poł. XIX, XX	
227.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 31	1 poł. XIX, XX	
228.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 32	p. XX	
229.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 33	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 33	ok. 1905	
230.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 34	poł. XIX, XX	
231.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 35	2 poł. XIX, XX	
232.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 36	2 poł. XIX, XX	
233.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 37	2 poł. XIX, XX	
234.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 39	2 poł. XIX, XX	
235.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 41	1 poł. XIX, XX	
236.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 42	2 poł. XIX, XX	
237.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 43	1 poł. XIX, XX	
238.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 44	k. XIX, XX	
239.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 45 / róg Kilińskiego	1 poł. XIX, XX	
240.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 46	2 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 46		
241.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 47	1830, p. XX	
242.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 48	1 poł. XIX, XX	
243.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 50	1 poł. XIX, XX	
244.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 51	1830, p. XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 51	p. XX	
245.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 52	2 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Bud. gosp.	Pl. Wolności 52		
246.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 53	1 poł. XIX, XX	
247.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 55-57	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 57	k. XIX, XX	
248.	Środa Śląska	Średzki Dom Kultury	Pl. Wolności 56- 58-60	ok. 1870, ok. 1920	
249.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 59	2 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 59	ok. 1880, 1900	
250.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 60-60 a	ok. 1880	
251.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 64	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 64	1900-10	
252.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 65	1 poł. XIX, XX	
253.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 67	1 poł. XIX, XX	
a.	Środa Śląska	Oficyna	Pl. Wolności 67	1890-1900	
254.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 69	1 poł. XIX, XX	
255.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 71	poł. XIX, XX	
256.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 73	1 poł. XIX, XX	
257.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 75	poł. XIX, XX	
258.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 76	p. XIX, p. XX	

259.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 77	ok. 1870	
260.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 79	poł. XIX, k. XIX	
261.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 80	2 poł. XIX, XX	
262.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 81	1 poł. XIX, XX	
263.	Środa Śląska	Dom mieszk.	Pl. Wolności 83	2 poł. XIX, XX	
264.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 1	2 poł. XIX, XX	
265.	Środa Śląska	Biurowiec, ob. UMiG	ul. Wrocławska 2	p. XX	
266.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. biura	ul. Wrocławska 4	p. XX	
267.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 6	2 poł. XIX, XX	
268.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 9	p. XX	
269.	Środa Śląska	Liceum Medyczne	ul. Wrocławska 10	p. XX	
270.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. hotel pracowniczy	ul. Wrocławska 11	XIX/XX	
271.	Środa Śląska	Gminny Zespół Szkół	ul. Wrocławska 12	p. XX	
272.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 13	XIX/XX	
273.	Środa Śląska	Zakład Produkcji Uszczelnień Technicznych	ul. Wrocławska 14	1920-25	
274.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 15	2 poł. XIX, XX	
275.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 16	2 poł. XIX	
276.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. Pogotowie Weterynaryjne	ul. Wrocławska 18	k. XIX	
a.	Środa Śląska	Bud. gosp.	ul. Wrocławska 18	p. XX	
277.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. biura ZSL	ul. Wrocławska 19	p. XX	
278.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 21	1930	
279.	Środa Śląska	Dom mieszk., ob. biura MPGK	ul. Wrocławska 22	p. XX	
280.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 23	p. XX	
281.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 26	XIX/XX	
282.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 27	2 poł. XIX, XX	
283.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 31	p. XX	
a.	Środa Śląska	Garaż	ul. Wrocławska 31	p. XX	
284.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 34	p. XX	
285.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 39	k. XIX	
286.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 41	k. XIX	
287.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 44	p. XX	
288.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Żwirki i Wigury 2	2 poł. XIX, XX	
289.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Żwirki i Wigury 3	2 poł. XIX	
290.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Żwirki i Wigury 4	2 poł. XIX, XX	
291.	Środa Śląska	Dom mieszk.	ul. Żwirki i Wigury 5	2 poł. XIX, XX	
1.	Święte	Kościół fil. św. Marcina		1335, 1666, 1739, 1896	1664 z dn. 7.05.66
a.	Święte	Cmentarz kat.		XVIII	
2.	Święte	Cmentarz wiejski	w zach. części wsi	2 poł. XIX	
3.	Święte	Plebania	Nr 63	XIX/XX	

4.	Święte	Zespół d. plebanii:	Nr 39		
a.	Święte	Plebania, ob. dom miesz.	Nr 39	p. XX	
b.	Święte	Bud. gosp.	Nr 39	p. XX	
5.	Święte	Dom miesz.	Nr 3	2 poł. XIX, XX	
6.	Święte	Dom miesz.	Nr 4	2 poł. XIX, XX	
7.	Święte	Dom miesz.	Nr 5	p. XX	
8.	Święte	Dom miesz.	Nr 9	ok. 1910	
9.	Święte	Dom miesz.	Nr 13	2 poł. XIX, XX	
10.	Święte	Dom miesz.	Nr 14	2 poł. XIX, XX	
11.	Święte	Dom miesz.	Nr 16	2 poł. XIX, XX	
12.	Święte	Zagroda:	Nr 18	2 poł. XIX, XX	
a.	Święte	Dom. miesz.		2 poł. XIX, XX	
b.	Święte	Bud. gosp.		2 poł. XIX, XX	
13.	Święte	Zagroda:	Nr 24	XIX/XX	
a.	Święte	Dom miesz.	Nr 24	1 poł. XIX, XX	
b.	Święte	Bud. gosp. I		XIX/XX	
c.	Święte	Bud. gosp. II		XIX/XX	
d.	Święte	Bud. gosp. III		XIX/XX	
14.	Święte	Dom miesz.	Nr 26	p. XX	
15.	Święte	Zagroda:	Nr 28	2 poł. XIX	
a.	Święte	Dom miesz.	Nr 28	2 poł. XIX	
b.	Święte	Stodoła			
16.	Święte	Zagroda:	Nr 30	p. XX	
a.	Święte	Dom miesz.		p. XX	
b.	Święte	Stodoła I		p. XX	
c.	Święte	Stodoła II		p. XX	
17.	Święte	Dom miesz.	Nr 35	p. XX	
18.	Święte	Zagroda:	Nr 45	p. XX	
a.	Święte	Dom miesz.		p. XX	
b.	Święte	Stodoła		p. XX	
19.	Święte	Zagroda:	Nr 48	1910-15	
a.	Święte	Dom miesz.		1910-15	
b.	Święte	Bud. gosp.		p. XX	
20.	Święte	Dom miesz.	Nr 54	1910-15	
21.	Święte	Dom miesz.	Nr 57	p. XX	
22.	Święte	Dom miesz.	Nr 58	p. XX	
23.	Święte	Dom miesz.	Nr 59	p. XX	
24.	Święte	Dom miesz.	Nr 60	p. XX	
25.	Święte	Świetlica wiejska + sklep	Nr 62 (63?)	2 poł. XIX, XX	
26.	Święte	Zagroda:	Nr 65	XVIII/XIX, XX	
a.	Święte	Dom miesz.		XVIII/XIX, XX	
b.	Święte	Stodoła I		k. XIX	
c.	Święte	Stodoła II		k. XIX	
27.	Święte	Dom miesz.	Nr 66	poł. XIX, XX	
28.	Święte	Dom miesz.	Nr 71	p. XX	
29.	Święte	Dom miesz.	Nr 75	XIX/XX	
30.	Święte	Bud. gosp.	na wsch. od nr 76	k. XIX	
31.	Święte	Dom miesz.	Nr 77	poł. XIX, XX	
1.	Wojczyce	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 1		695/W/1-2 z dn. 16.05.94

a.	Wojczyce	Pałac, ob. dom mieszk.	Nr 1	k. XIX	695/W/1-2 z dn. 16.05.94
b.	Wojczyce	Oficyna mieszk.	Nr 14	ok. 1920	
c.	Wojczyce	Oficyna mieszk.		2 poł. XIX	
d.	Wojczyce	Stajnia i chlewnia I		ok. 1890	
e.	Wojczyce	Stajnia i chlewnia II		1870-80	
f.	Wojczyce	Stodoła		1860-1900	
g.	Wojczyce	Park pałacowy		k. XIX	695/W/1-2 z dn. 16.05.94
1.	Wrocisławice	Zespół kościelny:			
a.	Wrocisławice	Kościół par. św. Wawrzyńca		ok. 1550, 1615, 1732, XIX	476 z dn. 4.12.58
b.	Wrocisławice	Cmentarz kat.		XVII	
c.	Wrocisławice	Mur cmentarny		XVII	
2.	Wrocisławice	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 22-24, 28, 29	XIX, XX	
a.	Wrocisławice	Pałac		2 poł. XIX, ok. 1910	
b.	Wrocisławice	Obora, ob. chlewnia	Nr 24	1860-70	
c.	Wrocisławice	Obora, ob. chlewnia	Nr 24	1870-80	
d.	Wrocisławice	Stodoła	Nr 24	1860-70	
e.	Wrocisławice	Spichlerz, ob. magazyn	Nr 24	1870-80	
f.	Wrocisławice	Park pałacowy		poł. XIX	
3.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 2	2 poł. XIX	
4.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 3	2 poł. XIX	
a.	Wrocisławice	Bud. gosp.	Nr 3	2 poł. XIX	
5.	Wrocisławice	Dom mieszk., ob. plebania	Nr 9	p. XX	
a.	Wrocisławice	Stodoła	Nr 9	p. XX	
6.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 10	2 poł. XIX	
7.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 29	XIX/XX	
8.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 37	ok. 1890	
9.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 38	ok. 1910	
10.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 40	2 poł. XIX	
11.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 41	1910-15	
a.	Wrocisławice	Bud. gosp.	Nr 41	p. XX	
b.	Wrocisławice	Stodoła	Nr 41	p. XX	
12.	Wrocisławice	Dom mieszk.	Nr 45	2 poł. XIX, XX	
1.	Zakrzów	Cmentarz wiejski	na pd. od wsi	2 poł. XIX	
2.	Zakrzów	Świetlica wiejska, d. Dom Ludowy		1912	
3.	Zakrzów	Dom mieszk.	Nr 32	2 poł. XIX, XX	

GMINA ŚRODA ŚLĄSKA – MAŁA ARCHITEKTURA

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków
1.	Cesarzowice	Krzyż pokutny	na lewo od gł. bramy cmentarza	XIV-XVI	476 z dn. 10.03.82
2.	Cesarzowice	Krzyż pokutny	na lewo od gł. bramy cmentarza	XIV-XVI	476 z dn. 10.03.82
3.	Kryniczno	Kapliczka przydrożna	przy nr 38	2 pół. XIX	
4.	Kryniczno	Kapliczka przydrożna	przy nr 49	1 pół. XIX	
5.	Kryniczno	Kapliczka przydrożna	na zach. od wsi, przy polnej drodze	XVIII-XIX	467 z dn. 12.02.82
6.	Kryniczno	Kapliczka pokutna	przy drodze do Rakoszyce	XV-XVII	466 z dn. 12.02.82
7.	Kryniczno	Kapliczka pokutna	przy drodze do Rakoszyce	XV-XVII	466 z dn. 12.02.82
8.	Kryniczno	Rzeźba św. Jana Nepomucena	na placu przed kościołem	XVIII	536 z dn. 30.07.85
9.	Kryniczno	Kolumna Maryjna	na pd. krańcu wsi	XVIII	465 z dn.12.02.82
10.	Kulin	Krzyż pokutny	w pd. części wsi, za nr 55	XIV-XVI	475 z dn. 10.03.82
11.	Kulin	Kapliczka pokutna	na prawo od wsch. wejścia na cmentarz	XIV-XVI	464 z dn. 12.02.82
12.	Kulin	Krzyż pokutny	w pd. części wsi, za nr 55	XIV-XVI	475 z dn. 10.03.82
13.	Kulin	Kapliczka pokutna	na prawo od wsch. wejścia na cmentarz	XIV-XVI	464 z dn. 12.02.82
14.	Lipnica	Krzyż pokutny	na podwórzu przy nr 33	XIV-XVI	
15.	Lipnica	Krzyż pokutny	na podwórzu przy nr 33	XIV-XVI	
16.	Ogrodnica	Krzyż pokutny	przed płotem domu nr 5	XIV-XVI	
17.	Ogrodnica	Krzyż pokutny	przed płotem domu nr 5	XIV-XVI	
20.	Rakoszyce	Krzyż pokutny	na starym cmentarzu ewang.	XIV-XVI	474 z dn. 10.03.82
21.	Rakoszyce	Krzyż pokutny	na starym cmentarzu ewang.	XIV-XVI	474 z dn. 10.03.82
22.	Rzeczycza	Krzyż pokutny	przy nr 3	XIV-XVI	
23.	Rzeczycza	Krzyż pokutny	przy nr 3	XIV-XVI	
24.	Szczepanów	Kapliczka przydrożna	przy nr 100	2 pół. XIX	
31.	Święte	Rzeźba św. Jana Nepomucena	na placu przy kościele	1725	

GMINA ŚRODA ŚLĄSKA - Wykaz stanowisk archeologicznych

1. Brodno

Obszar 77-24 AZP:

1.1 cmentarzysko; neolit; kultura ceramiki sznurowej
funkcja nieokreślona; kultura przedłużycka, II okres epoki brązu
cmentarzysko; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki C
funkcja nieokreślona; XIV-XV wiek
stan. nr 1/10 – wpis do rejestru zabytków pod numerem 21/384/Arch/1968

1.2 obozowisko; mezolit
funkcja nieokreślona; neolit
osada; kultura przeworska, II-I wiek p.n.e.
osada; pradzieje
osada; XIV-XV wiek
stan. nr 2/11

1.3 obozowisko; mezolit, kultura chojnicko-pieńkowska
osada; neolit, kultura ceramiki dołkowo-grzebykowej
osada; neolit, kultura lendzielska
osada; neolit, kultura pucharów lejowatych
osada; neolit, kultura ceramiki sznurowej
stan. nr 3/12

1.4 osada; kultura przeworska, późny okres rzymski
stan. nr 8/17

1.5 osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
stan. nr 9/18

1.6 obozowisko; mezolit, kultura chojnicko-pieńkowska
osada; neolit, kultura ceramiki dołkowo-grzebykowej
stan. nr 10/19

1.7 obozowisko; mezolit, kultura chojnicko-pieńkowska
ślad osadnictwa; neolit
osada; kultura przeworska, faza B2/C2-D
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
stan. nr 11/20

1.8 obozowisko; mezolit, kultura chojnicko-pieńkowska (?)
osada; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
osada; wczesne średniowiecze, VII-IX wiek
stan. nr 12/21

1.9 osada; późne średniowiecze, XIII-XIV wiek
stan. nr 13/22

1.10 osada; wczesne średniowiecze, XII wiek
stan. nr 14/23

1.11 osada; kultura przeworska, późny okres rzymski
stan. nr 15/24

1.12 ślad osadnictwa; epoka kamienia
osada; XIV-XV wiek
stan. nr 16/25

1.13 pozostałości cmentarza
(stan. Nr 17/25)

bez lokalizacji:
ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 4/13

ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 5/14

ślad osadnictwa; neolit
funkcja nieokreślona; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
stan. nr 6/15

ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 7/16

2. Bukówek

Obszar **79-23 AZP**:

2.1 osada; późne średniowiecze
stan. nr 4/44

2.2 ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 5/57

Obszar 79-24 AZP;

2.3 osada; późne średniowiecze
stan. nr 1/16

2.4 osada; późne średniowiecze
stan. nr 2/17

2.5 osada; późne średniowiecze
ślad osadnictwa; kultura łużycka
stan. nr 3/18

3. Cesarzowice

Obszar **79-24 AZP**:

3.1 osada; późne średniowiecze, XIV wiek
stan. nr 2/19

3.2 osada; późne średniowiecze
stan. nr 3/20

3.3 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 4/21

Obszar **80-24 AZP**

3.4 zespół pałacowy
stan. nr 1/3

4. Chwalimierz

Obszar **79-24 AZP**:

4.1 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 1/33

4.2 ślad osadnictwa; okres halszacki - okres lateński
stan. nr 2/34

4.3 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 3/35

4.4 grodzisko (?); późne średniowiecze (?)
stan. nr 4/36

4.5 osada; XIV wiek
stan. nr 6/38

4.6 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 7/39

4.7 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; kultura łużycka
osada; kultura przeworska, okres rzymski
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza młodsza, XI-XII wiek
stan. nr 8/40

4.8 osada; późne średniowiecze
stan. nr 9/41

4.9 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, X-XII wiek
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 10/42

4.10 osada; kultura łużycka, okres halszacki
stan. nr 11/43

4.11 osada (?); pradzieje
ślad osadnictwa; kultura łużycka
stan. nr 12/44

4.12 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 13/45

4.13 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 14/46

4.14 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza starsza

śląd osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 15/47

4.15 śląd osadnictwa; pradzieje
stan. nr 16/48

bez lokalizacji:
grób (?); chronologia nieokreślona
stan. nr 5/37

5. Ciechów

Obszar **79-24 AZP**:

5.1 grodzisko; późne średniowiecze
stan. nr 1/25

UWAGA ! Grodzisko wpisane do rejestru zabytków pod numerem 194/Arch/1966, oznaczone kamienną tablicą, objęte strefą „W” - ścisłej ochrony archeologicznej.

5.2 grodzisko; późne średniowiecze
stan. nr 2/26

UWAGA ! Grodzisko wpisane do rejestru zabytków pod numerem 195/Arch/1966, oznaczone kamienną tablicą, objęte strefą „W” - ścisłej ochrony archeologicznej.

5.3 śląd osadnictwa; neolit
stan. nr 3/27

5.4 osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/29

5.5 osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/30

5.6 śląd osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 7/31

5.7 śląd osadnictwa; pradzieje
śląd osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 8/32

bez lokalizacji:
osada; XIV-XV wiek
stan. nr 4/28

6. Gozdawa

Obszar **79-25 AZP**:

6.1 śląd osadnictwa; epoka kamienia
śląd osadnictwa; kultura łużycka
osada; późne średniowiecze
stan. nr 1/53

7. Jastrzębce

Obszar **78-24 AZP**:

7.1 osada; późne średniowiecze
stan. nr 1/40

8. Jugowiec Obszar **79-24 AZP**

8.1 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 4/49

Obszar **79-25 AZP**

8.2 cmentarzysko; kultura łużycka, IV-V okres epoki brązu
stan. nr 1/1– wpis do rejestru zabytków pod numerem 30/719/Arch/1974

8.3 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 2/2

8.4 osada; późne średniowiecze
stan. nr 7/20

8.5 osada; późne średniowiecze
stan. nr 8/21

8.6 osada; późne średniowiecze
stan. nr 9/22

8.7 ślad osadnictwa; epoka kamienia
ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 10/23

8.8 osada; późne średniowiecze
stan. nr 11/24

8.9 osada; późne średniowiecze
stan. nr 12/25

8.10 osada; późne średniowiecze
stan. nr 13/26

bez lokalizacji:
ślad osadnictwa; chronologia nieokreślona
stan. nr 3/3

ślad osadnictwa; kultura łużycka, okres halsztacki CD
stan. nr 5/4

ślad osadnictwa; chronologia nieokreślona
stan. nr 6/5

9. Juszczyń Obszar **78-25 AZP**:

9.1 ślad osadnictwa; pradzieje

stan. nr 1/16

9.2 osada; XIII-XIV wiek
stan. nr 2/17

9.3 osada; późne średniowiecze
stan. nr 3/18

Obszar 79-25 AZP:

9.4 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 4/27

9.5 osada; kultura łużycka
osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/28

9.6 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/29

9.7 osada; późne średniowiecze
stan. nr 7/61

9.8 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; wczesne średniowiecze, XI-XII wiek
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 8/62

9.9 ślad osadnictwa; neolit
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; okres wpływów rzymskich
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 9/63

10. Kobylniki

Obszar 77-25 AZP:

10.1 cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka, V okres epoki brązu - okres halsztacki
stan. nr 1/16

10.2 osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; kultura przeworska, późny okres rzymski
stan. nr 2/17

11. Komorniki

Obszar 78-25 AZP:

11.1 osada; późne średniowiecze
stan. nr 1/20

Obszar 79-25 AZP:

11.2 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze

stan. nr 2/18

11.3 ślad osadnictwa; epoka kamienia
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 3/19

12. Kryniczno

Obszar **79-25 AZP**:

12.1 osada; kultura przeworska
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, VIII-XI wiek
osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/10

12.2 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 6/11

12.3 cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka, okres halszacki
stan. nr 7/12

12.4 osada; kultura pucharów lejkowatych
osada; kultura łużycka
osada; późne średniowiecze
stan. nr 8/30

12.5 osada; późne średniowiecze
stan. nr 9/31

12.6 osada; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 10/32

12.7 ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 11/33

12.8 osada; późne średniowiecze
stan. nr 12/34

12.9 ślad osadnictwa; okres wpływów rzymskich
osada; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 13/35

12.10 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 14/36

12.11 osada; późne średniowiecze
stan. nr 15/37

12.12 osada; późne średniowiecze
stan. nr 16/38

12.13 osada; późne średniowiecze

stan. nr 17/39

12.14 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 18/40

12.14 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 19/41

12.16 osada; kultura łużycka
osada; późne średniowiecze
stan. nr 20/42

12.17 ślad osadnictwa; epoka kamienia
osada; kultura łużycka
osada; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 21/43

12.18 osada; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 22/44

12.19 ślad osadnictwa; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 23/45

12.20 ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 24/46

12.21 ślad osadnictwa; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 25/47

12.22 ślad osadnictwa; epoka kamienia
stan. nr 26/48

12.23 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 27/49

12.24 osada; późne średniowiecze
stan. nr 28/50

12.25 ślad osadnictwa; kultura łużycka
osada; późne średniowiecze
stan. nr 29/51

12.26 ślad osadnictwa; epoka kamienia
stan. nr 30/52

12.27 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 31/54

12.28 osada; późne średniowiecze
stan. nr 32/55

12.29 osada; kultura łużycka, V okres epoki brązu - okres halsztacki C
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 33/56

12.30 osada; wczesne średniowiecze, X-XI wiek
stan. nr 34/57

12.31 osada; kultura łużycka, V okres epoki brązu - okres halsztacki C
osada; późne średniowiecze
stan. nr 35/58

12.32 osada; późne średniowiecze
stan. nr 36/59

12.33 osada; późne średniowiecze
stan. nr 37/60

12.34 osada; późne średniowiecze
stan. nr 38/70

12.35 ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, X-XI wiek
osada; późne średniowiecze
stan. nr 39/72

12.36 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 40/73

12.37 osada; kultura łużycka, V okres epoki brązu - okres halsztacki C
osada; kultura łużycka (?)
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, X-XII wiek
stan. nr 41/74

bez lokalizacji:
ślad osadnictwa; neolit (?)
stan. nr 1/6

osada (?); kultura łużycka, IV okres epoki brązu - okres halsztacki CD
stan. nr 2/7

osada; młodszy okres epoki brązu
stan. nr 3/8

cmentarzysko ciałopalne; chronologia nieokreślona
stan. nr 4/9

13. Kulin

Obszar 79-24 AZP:

13.1 osada; okres nowożytny
stan. nr 2/22

13.2 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 3/23

13.3 osada; pradzieje
stan. nr 4/24

13.4 cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka
Akta Wydziału Samorządowego Prowincji Śląskiej - poszyt Keulendorf, Muzeum Archeologiczne Wrocław - mapa 2825

13.5 cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka
Akta Wydziału Samorządowego Prowincji Śląskiej - poszyt Keulendorf, Muzeum Archeologiczne Wrocław - mapa 2825

13.6 krzyż pokutny; późne średniowiecze

14. Lipnica

Obszar 77-24 AZP:

14.1 osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; kultura przeworska, późny okres wpływów rzymskich
ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; XIV-XV wiek
stan. nr 1/35

14.2 ślad osadnictwa; epoka kamienia
osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; kultura przeworska, późny okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; XIV-XV wiek
stan. nr 4/36

14.3 osada; VII-VIII wiek
stan. nr 5/37

14.4 osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
stan. nr 8/38

14.5 osada; neolit
osada; kultura przeworska, II-I wiek p.n.e.
osada; kultura przeworska, późny okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
osada; VIII-X wiek
stan. nr 9/39

14.6 osada; pradzieje
osada; X-XII wiek
ślad osadnictwa; XIV-XV wiek
stan. nr 10/40

Obszar 78-24 AZP:

14.7 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 2/42

14.8 cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka, IV okres epoki brązu
stan. nr 3/43 – wpis do rejestru zabytków pod numerem 35/351/Arch/1968

14.9 osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/44

14.10 krzyż pokutny

15. Michałów

Obszar 79-23 AZP:

15.1 ślad osadnictwa; epoka kamienia
stan. nr 1/56

Obszar 80-24 AZP

15.2 grodzisko średniowieczne
stan. nr 2/4

15.3
stan. nr 2/7

16. Ogrodnica

Obszar 79-24 AZP:

16.1 ślad osadnictwa; neolit
cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka, IV okres epoki brązu - okres halsztacki
stan. nr 1/5

16.2 osada; kultura łużycka
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza młodsza
stan. nr 2/6

16.3 osada; kultura łużycka
stan. nr 3/7

16.4 osada (?); kultura łużycka
stan. nr 4/8

16.5 osada; kultura łużycka, V okres epoki brązu
stan. nr 5/9

16.6 osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/10

16.7 ślad osadnictwa; pradziej
osada; późne średniowiecze
stan. nr 7/11

16.8 osada; późne średniowiecze
stan. nr 8/12

16.9 osada; późne średniowiecze
stan. nr 9/13

16.10 osada; późne średniowiecze
stan. nr 10/14

16. 11 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 11/15

16. 12 krzyż pokutny; późne średniowiecze

17. Pęczków
Brak stanowisk

18. Proszków
Obszar 78-24 AZP:

18.1 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 1/37

18.2 osada; XV-XVI wiek
stan. nr 2/38

18.3 ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 3/39

18.4
stan. nr 4/45

18.5
stan. nr 5/46

18.6
stan. nr 6/47

18.7
stan. nr 7/48

19. Przedmoście
Obszar 78-25 AZP:

19.1 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 1/39

19.2 osada; późne średniowiecze
stan. nr 4/42

19.3 osada; kultura łużycka
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 5/43

19.4 osada; kultura łużycka
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze

stan. nr 6/44

bez lokalizacji:
cmentarzysko; chronologia nieokreślona
stan. nr 2/40

osada (?); pradzieje
stan. nr 3/41

20. Rakoszyce

Obszar **80-25 AZP**:

20.1 osada; kultura łużycka; epoka brązu
stan. nr 3/13

20.2 osada; wczesne średniowiecze, 2 poł. X - XI wiek
ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 4/14

20.3 osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/15

20.4 osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/16

20.5 osada; późne średniowiecze – brak lokalizacji na mapie !
stan. nr 7/35

20.6 krzyż pokutny; późne średniowiecze

bez lokalizacji:
cmentarzysko szkieletowe; epoka kamienia
stan. nr 1/1

znalezisko luźne; epoka kamienia
stan. nr 2/2

21. Rzeczyca

Obszar **77-24 AZP**

21.1 osada; kultura łużycka, epoka brązu
cmentarzysko; kultura łużycka, IV-V okres epoki brązu
osada; wczesne średniowiecze
stan. nr 3/8 – wpis do rejestru zabytków pod numerem 43/584/Arch/1971

21.2 krzyż pokutny; późne średniowiecze

bez lokalizacji:
osada; kultura przeworska, II-I wiek p.n.e.
stan. nr 1/6

funkcja stanowiska nieokreślona; neolit
stan. nr 2/7

cmentarzysko; kultura łużycka, okres halsztacki C

stan. nr 4/9

22. Słup

Obszar **77-25 AZP**

22.1 cmentarzysko; kultura łużycka, III-V okres epoki brązu
stan. nr 1/10 – wpis do rejestru zabytków pod numerem 44/352/Arch/1968

22.2 cmentarzysko; kultura łużycka, IV okres epoki brązu - okres halsztacki
stan. nr 2/11 – wpis do rejestru zabytków pod numerem 44/352/Arch/1968

22.3 ślad osadnictwa; epoka kamienia
osada; kultura łużycka, V okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
stan. nr 4/13

22.4 osada; kultura przeworska, fazy A-C1
osada; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/14

22.5 osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; pradzieje
osada; XI-XII wiek
ślad osadnictwa; XIV-XV wiek
stan. nr 6/15

bez lokalizacji:
osada; pradzieje
stan. nr 3/12

23. Szczepanów

Obszar **77-24 AZP**:

23.1 osada; neolit, kultura pucharów lejowatych
osada; kultura łużycka, IV-V okres epoki brązu
osada; kultura przeworska, II-I wiek p.n.e.
osada; kultura przeworska; późny okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
stan. nr 11/29

23.2 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
stan. nr 22/30

23.3 osada; kultura łużycka (?), III okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; VIII-IX wiek
ślad osadnictwa; XIV-XV wiek
stan. nr 23/31

23.4 osada; pradzieje
osada; XIV-XV wiek
stan. nr 24/32

23.5 ślad osadnictwa; neolit, kultura pucharów lejowatych
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; XIV-XV wiek
stan. nr 25/33

23.6 ślad osadnictwa; epoka kamienia
ślad osadnictwa; kultura przeworska; okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; VI-VIII wiek
stan. nr 26/34

Obszar **78-24 AZP**:

23.7 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 12/1

23.8 funkcja i chronologia stanowiska nieokreślona
stan. nr 13/2

23.9 funkcja i chronologia stanowiska nieokreślona
stan. nr 14/3

23. 10 osada; późne średniowiecze
stan. nr 15/4

23.11 osada; późne średniowiecze
ślad osadnictwa; okres nowożytny
stan. nr 16/5

23.12 osada; późne średniowiecze
stan. nr 17/6

23.13 osada; XIV-XV wiek
stan. nr 18/7

23.14 osada; kultura łużycka
stan. nr 19/8

23.15 osada; kultura łużycka
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
ślad osadnictwa; okres nowożytny
stan. nr 20/9

bez lokalizacji:
cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka
stan. nr 21/10

ślad osadnictwa; neolit (?)
stan. nr 22/11

ślad osadnictwa; neolit (?)
stan. nr 23/12

Obszar **78-25 AZP**:

23.16 cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka
stan. nr 1/45

23.17 osada; późne średniowiecze
stan. nr 2/46

23.18 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; XIV wiek
stan. nr 3/47

23.19 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; kultura łużycka
ślad osadnictwa; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
stan. nr 4/48

23.20 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 5/49

23.21 ślad osadnictwa; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 6/50

23.22 osada; późne średniowiecze
stan. nr 7/51

23.23 osada; późne średniowiecze
stan. nr 8/52

23.24 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; kultura łużycka
stan. nr 9/53

23.25 ślad osadnictwa; kultura łużycka
ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza młodsza
stan. nr 10/54

24. Środa Śląska Obszar 78-24 AZP

24.1 ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 2/13

24.2 miasto; późne średniowiecze
skarb; XIV wiek
stan. nr 6/14

24.3 osada; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 7/15

24.4 osada; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
stan. nr 8/16

24.5 ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
osada; okres nowożytny
stan. nr 9/17

24.6 osada; późne średniowiecze
stan. nr 10/18

24.7 osada; późne średniowiecze
stan. nr 11/19

24.8 osada; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
osada; 2 poł. XIII-XIV wiek
osada; okres nowożytny
stan. nr 12/20

24.9 osada; kultura łużycka
stan. nr 13/21

24.10 osada; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 14/22

24.11 ślad osadnictwa; późne średniowiecze
osada; okres nowożytny
stan. nr 15/23

24.12 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza starsza
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
osada; późne średniowiecze
stan. nr 16/24

24.13 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza młodsza
osada; późne średniowiecze
osada; okres nowożytny
stan. nr 17/25

24.14 osada; późne średniowiecze
osada; okres nowożytny
stan. nr 18/26

24.15 osada; późne średniowiecze
stan. nr 19/27

24.16 osada; pradzieje
stan. nr 20/28

bez lokalizacji:
ślad osadnictwa; kultura przeworska, I wiek n.e.
stan. nr 21/29

ślad osadnictwa; neolit

ślad osadnictwa; kultura łużycka, V okres epoki brązu
stan. nr 22/30

ślad osadnictwa; późne średniowiecze
grób szkieletowy; XVIII wiek
stan. nr 23/31

ślad osadnictwa; kultura przeworska, II wiek n.e.
stan. nr 24/32

ślad osadnictwa; chronologia nieokreślona
stan. nr 25/33

skarb; XIII wiek
stan. nr 26/34

skarb; ok. 1200
stan. nr 27/35

ślad osadnictwa; kultura łużycka, IV okres epoki brązu
ślad osadnictwa; kultura łużycka, epoka brązu
ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; kultura łużycka, okres halsztacki
stan. nr 28/36

Obszar 78-25 AZP:

24.17 osada; późne średniowiecze
stan. nr 3/19

Obszar 79-24 AZP:

24.18 osada; późne średniowiecze
stan. nr 1/1

24.19 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 4/2

24.20 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/3

24.21 osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/4

24.22 kościół, cmentarzysko (?), warstwy niwelacyjne; wczesne i późne średniowiecze, okres nowożytny
krzyż pokutny; późne średniowiecze

25. Święte

Obszar 78-25 AZP:

25.1 osada; wczesne średniowiecze
stan. nr 1/21

25.2 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 2/22

25.3 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 3/23

25.4 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; kultura łużycka
stan. nr 4/24

25.5 osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/25

25.6 ślad osadnictwa; kultura łużycka
stan. nr 6/26

25.7 osada; wczesne średniowiecze, faza młodsza
stan. nr 7/27

25.8 osada; późne średniowiecze
stan. nr 8/28

25.9 ślad osadnictwa; pradzieje
stan. nr 9/29

25.10 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 10/30

25.11 osada; wczesne średniowiecze, faza młodsza
stan. nr 11/31

25.12 osada; XIII-XIV wiek
stan. nr 12/32

25.13 ślad osadnictwa; kultura przeworska (?), okres wpływów rzymskich (?)
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza młodsza
ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 13/33

25.14 osada (?); pradzieje
stan. nr 14/34

25.15 ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza młodsza
stan. nr 15/35

25.16 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa;
stan. nr 16/36

25.17
stan. nr 17/37

25.18
stan. nr 18/38

26. Wojczyce

Obszar **79-25 AZP**:

26.1 ślad osadnictwa; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze
ślad osadnictwa; późne średniowiecze
stan. nr 3/66

26.2 ślad osadnictwa; epoka kamienia
osada; późne średniowiecze
stan. nr 4/67

26.3 ślad osadnictwa; pradzieje
osada; późne średniowiecze
stan. nr 5/68

26.4 osada; późne średniowiecze
stan. nr 6/69

bez lokalizacji:
ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 1/13

cmmentarzysko ciałopalne; chronologia nieokreślona
osada; chronologia nieokreślona
stan. nr 2/14

27. Wrocisławice

Obszar **79-23 AZP**:

27.1 ślad osadnictwa; późne średniowiecze
ślad osadnictwa; okres nowożytny
stan. nr 2/55

bez lokalizacji:
cmmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka, okres halsztacki
stan. nr 1/59

28. Zakrzów

Obszar **77-24 AZP**

28.1 ślad osadnictwa; neolit
stan. nr 1/26

28.2 osada; kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
osada; pradzieje
stan. nr 2/27

28.3 osada; neolit, kultura pucharów lejowatych
osada; kultura łużycka, III okres epoki brązu - okres halsztacki
osada; kultura przeworska, faza D
osada; pradzieje
ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze, faza starsza
stan. nr 3/28

